

T.C.
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

MUHAMMED BİN AYAS KIYAFET-NAME
(İNCELEME-METİN-DİZİN)

Hazırlayan
Çetin CAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Abdülbaki ÇETİN

Bingöl – 2019

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

MUHAMMED BİN AYAS KIYAFET-NAME
(İNCELEME-METİN-DİZİN)

Hazırlayan
Çetin CAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Abdülbaki ÇETİN

Bingöl – 2019

İçindekiler

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	V
TEZ KABUL VE ONAY.....	VI
ÖN SÖZ	VII
ÖZET.....	IX
ABSTRACT.....	X
KISALTMALAR	XI
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	XII
GİRİŞ	1
KIYAFET-NÂMELER	2
TANIMI, KONUSU.....	2
TÜRK EDEBİYATINDA KIYAFET-NÂME.....	2
a. Yusuf Has Hacib “Kutadgu Bilig”	2
b. Bedr-i Dilşâd “Murad-nâme”	2
c. Sarıca Kemal “Firâset-nâme”	3
d. Akşemseddin-zâde Hamdullâh Hamdi “Kıyâfet-nâme”	3
e. Firdevsi-i Rumî “Firâset-nâme”	4
f. Şaban-i Sivrihisârî “Kıyâfet-nâme”	4
g. Balizade Mustafa “Kıyâfet-nâme”	4
h. İlyas İbn-i İsa-yı Saruhânî “Kıyâfet-nâme”	4
ı. Abdülmecit b. Şeyh Nasuh “Kıyâfet-nâme”	4
j. Mustafa İbni Evranos “Kıyâfet-nâme”	5
k. Nesîmî “Kıyâfetü’l-Firâse”	5
l. Niğdeli Visâli “Vesîletü’l-İrfân”	5
m. Seyyid Lokman “Kıyâfetü’l-İnsaniye fi Şemâli’l-Osmaniyye”	5
n. Şeyh Ömerü’l-Halvetî “Kıyâfet-nâme”	6
o. Ömer Fânî “Kıyâfet-nâme”	6
p. Erzurumlu İbrahim Hakkı “Mârifet-nâme”	6
r. Gevrek-zâde Hafız Hasan “Kıyâfet-nâme”	6

s. A'vanzâde Mehmed Süleymân “Musavver ve Mükemmel Kıyâfet-nâme”	7
ş. Hüseyin Şakir “Fırâsetü'l- Hikemiyye fi Kıyâfeti'l-İnsâniyye”	7
t. Tahir Ömerzâde Yûsuf “Kıyâfet-nâme-i Cedîde”	7
KIYAFET-NAME	8
Yazarı	8
Yazılış Tarihi	8
Eserin Adı	8
BİRİNCİ BÖLÜM	9
İNCELEME	9
1.1. YAZIM(İMLA) ÖZELLİKLERİ	9
1.1.1. Ünlülerin Yazılışı	9
1.1.1.1. /a/ ve /e/ Ünlülerinin Yazılışı	9
1.1.1.2. /ı/ ve /i/ Ünlülerinin Yazılışı	10
1.1.1.3. /o/ ve /ö/ Ünlülerinin Yazılışı	10
1.1.1.4. /u/ ve /ü/ Ünlülerinin Yazılışı	11
1.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı	12
1.1.2.1. /t/ Ünsüzü	12
1.1.2.2. /ñ / Ünsüzü	13
1.1.2.3. /ç/ Ünsüzü	13
1.1.2.4. /p/ Ünsüzü	13
1.1.2.5. /s/ Ünsüzü	13
1.2. SES BİLGİSİ	14
1.2.1. Ünlüler	14
1.2.1.1. Ünlü Uyumu	14
1.2.1.1.1. Büyük Ünlü Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu)	14
1.2.1.1.2. Küçük Ünlü Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)	14
1.2.1.2. Ünlü Düşmesi	14
1.2.1.3. Ünlü Türemesi	15
1.2.1.4. Ünlü Birleşmesi	15
1.2.2. Ünsüzler	15
1.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri	15
1.2.2.2. Ünsüz Benzeşmesi	15
1.2.2.3. Ünsüz Yumuşaması	16

1.2.2.4. Ünsüz Türemesi	16
1.2.2.4.2. /s/ İkizleşmesi.....	16
1.2.2.5. Ünsüz Düşmesi	17
1.2.2.6. Hece Düşmesi.....	17
1.3. ŞEKİL BİLGİSİ	17
1.3.1. Yapım Ekleri	17
1.3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri	17
1.3.1.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri.....	19
1.3.1.3. Fiilden Fiil Yapım Ekleri	19
1.3.1.4. Fiilden İsim Yapım Ekleri.....	20
1.3.2. İsim.....	21
1.3.2.1. Teklik İsim:	21
1.3.2.2. Çokluk.....	22
1.3.2.3. İyelik Ekleri.....	22
1.3.2.4. Hâl Ekleri	23
1.3.2.4.1. İlgi Hâli	23
1.3.2.4.2. Belirtme Hâli.....	23
1.3.2.4.3. Yönelme Hâli	23
1.3.2.4.3. Bulunma Hâli	24
1.3.2.4.4. Ayrılma Hâli.....	24
1.3.2.4.5. Eşitlik Hâli	24
1.3.2.4.6. Vasıta Hâli.....	24
1.3.2.4.7. Yön Gösterme Hâli	24
1.3.3. Zamir	25
1.3.3.1. Şahıs Zamirleri	25
1.3.3.2. İşaret Zamirleri.....	25
1.3.3.3. Dönüşlülük Zamirleri	25
1.3.3.4. Belirsizlik Zamirleri	26
1.3.4. Sıfat	26
1.3.4.1. Niteleme Sıfatları	26
1.3.4.2. Belirtme Sıfatları.....	26
1.3.4.3. İşaret Sıfatları	26
1.3.4.4. Sayı Sıfatları.....	26

1.3.4.5. Belgisiz Sıfatlar	27
1.3.5. Zarflar	27
1.3.5.1. Zaman Zarfları	27
1.3.5.2. Yer ve Yön Zarfları	27
1.3.5.3. Durum Zarfları	27
1.3.5.4. Azlık-Çokluk Zarfları	28
1.3.6. Edatlar	28
1.3.7. Bağlaçlar	29
1.3.8. Bildirme	29
1.3.9. Fiil Çekimi	30
1.3.9.1. Haber Kipleri	30
1.3.9.1.1. Görülen Geçmiş Zaman	30
1.3.9.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman	30
1.3.9.1.3. Geniş Zaman	30
1.3.9.1.4. Gelecek Zaman	31
1.3.9.1.5. Şimdiki Zaman	31
1.3.9.2. Tasarlama Kipleri	31
1.3.9.2.1. İstek	31
1.3.9.2.2. Şart	31
1.3.9.3. Fiilimsiler	32
1.3.9.3.1. İsim-fiiller	32
1.3.9.3.2. Sıfat-fiiller	32
1.3.9.3.3. Zarf-fiiller	32
1.3.9.3.4. Birleşik Fiiller	33
İKİNCİ BÖLÜM	34
METİN	34
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	86
DİZİN	86
SONUÇ	310
KAYNAKÇA	311
ÖZ GEÇMİŞ	313

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *Kıyâfet-Nâme Giriş-İnceleme-Metin-Dizin* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

07 /08 / 2019

.....

Çetin CAN

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Çetin Can tarafından hazırlanan *Kıyâfet-Nâme Giriş-İnceleme-Metin-Dizin* başlıklı bu çalışma, [07.07.2019] tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *oybirliği/oy çokluğuyla* başarılı bulunarak jürimiz tarafından *Türk Dili ve Edebiyatı* Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Başkan	: Dr. Öğr. Üyesi Çimen ÖZÇAM	İmza:
Danışman	: Prof. Dr. Abdülbaki ÇETİN	İmza:
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Osman ÖZER	İmza:

ONAY

Bu Tez, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../201.. tarih ve sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Yaşar BAŞ
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Muhammed bin Ayâs'ın yazdığı Kıyâfet-nâme öğretici bir eserdir. Günlük hayatta ilk kez karşılaştığımız insanları hiç tanımadığımız hâlde onlar hakkında fikir yürütürüz. Bunu yaparken de karşımızdakinin ellerine, yüzüne, saç rengine, bakışlarına, boyuna ve bunun gibi birçok uzvuna bakarak bazı değerlendirmelerde bulunuruz. Tabii ki bu değerlendirmeler her zaman bilimsel bir değer kazanmamaktadır. Sadece tecrübelerden, geçmiş izlenimlerden hareketle bazı değerlendirmelerde bulunabilmekteyiz. Bundaki amacımız ise karşımızdakini tanımak ve onunla ilgili kanaate varmaktır.

İnsan var olduğundan beri kendini ve hayatını sorgulamıştır. İlk önce kendini, daha sonra ise çevresini sorgulamaya başlar. “Ben kimim, nereden geldim ve nereye gideceğim?” tarzında devam eden sorular insanı meraka sevk eder. Kendini merak eden insan, bu arada başka insanların hayatını da merak eder ve onları da sorgular. Toplumsal hayattaki birlikteliğimiz nedeniyle karşımızdakini tanıma gereği hissederiz. Bu tanıma sürecinde herkesin kendine has bir tarzının olduğunu anlarız.

Kıyâfet-nâme üzerinde yapılmış bu çalışma Giriş, İnceleme, Metin ve Dizin bölümlerinden oluşmuştur.

Giriş bölümünde Kıyâfet-nâme'nin muhtevası, yazılış sebebi ve nüshaları hakkında bilgi verilmiştir.

İnceleme bölümü üç alt başlıktan oluşmuştur. İmla özellikleri, ses bilgisi ve şekil bilgisi. Eserin imla, ses ve şekil özellikleri bu bölümde örneklerle ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Metin bölümü Kıyâfet-nâme'nin transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır. Muhammed bin Ayâs'ın Bursa İnebey Kütüphanesinde kayıtlı olan nüshasının transkripsiyonlu metnine yer verilmiştir. Metinde geçen Kur'an-ı Kerim ayetlerinin orijinal yazımları esas alınıp ayet numaraları ise dipnot şeklinde alt kısımda gösterilmiştir. Hadislerde ise dipnot kullanılmamıştır. Tezin en son kısmına ise dizin bölümü eklenmiş; sonuç, özet ve kaynakçalarla birlikte çalışma sonlandırılmıştır.

Çalışmamızda yapılan tüm kısaltmalar ve transkripsiyon işaretleri ise çalışmanın başında verilmiştir.

Çalışmamızın giriş kısmında “Kıyâfet” ilminden bahsettik. Bunun yanında genel olarak kıyâfet-nâmelerin tanımı, konusu ve muhtevasını ele aldık. Muhammed bin Ayâs’ın hayatı ve eseri hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlamadığımızdan hayatı ve eseri hakkında bir bilgi paylaşamadık. Muhammed bin Ayâs’ın Bursa İnebey Kütüphanesinde bulunan Kıyâfet-nâmesi’nin dışında dört tane daha nüshası olduğunu belirterek bu nüshalar hakkında kısaca bilgi verdik.

Çalışmamızın giriş kısmından sonra birinci bölümde, Kıyâfet-nâme’yi yazılış, ses ve şekil yönünden inceledik.

Bu çalışmamdaki temel amacım; Türk-İslâm kültürü içinde önemli bir yere sahip olan kıyâfet-nâme ilmini, Muhammed bin Ayâs’ın yazdığı Kıyâfet-nâme ile ele alıp günümüz ilim sahasına kazandırmaktır. Bunu yaparken kıyâfet ilminin kısaca tarihçesinden, içeriğinden ve bu alanda yazılan Türkçe kıyâfet-nâmelerden de bahsettik. Yaptığım bu çalışmada bana yardımcı olan, danışman hocam Sayın Prof. Dr. Abdülbaki ÇETİN’e, Dr. Öğr. Üyesi Sayın Osman ÖZER’e, Osmanlı Türkçesi metinlerini çevirmemde eksikliklerim noktasında bana katkı sunan Öğr. Görevlisi Sayın Şerif GÜZEL’e, Türkçe Öğretmeni Sayın Nuray BOSTAN’a ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

07/08/ 2019

Çetin CAN

ÖZET

Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı : Kıyâfet-nâme (*Giriş-İnceleme-Metin-Dizin*)

Tezin Yazarı : Çetin CAN

Danışman : Prof. Dr. Abdülbaki ÇETİN

Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Kabul Tarihi :

Sayfa Sayısı :

Kıyâfet-nâme adlı eseri, Arapçadan Türkçeye çeviren Muhammed bin Ayâs'tır. Kitabın asıl yazarı ise Ebu Abdullah bin Muḥammed bin Ebi Talib el-Afşâri ed-Dımeşki'dir. Kitabın yazarının deyimiyle bu eser bir edep ve siyâset kitabıdır. Metinde eserin yazılış tarihi Hazret-i Muhammed'in hicretinin yedi yüz elli yedinci senesi olarak belirtilmiş ve bu da tahminen 15. yüzyıla denk gelmektedir.

Kıyâfet-nâme üzerinde yapılan bu çalışma Giriş, İnceleme, Metin ve Dizin bölümlerinden oluşmuştur.

Giriş bölümünde, Kıyâfet-nâme adlı eserin muhtevası, nüshaları ve yazılış sebebi üzerinde durulmuştur.

İnceleme bölümünde, metnin dil özellikleri üzerinde durulmuş, yazım (imla), ses bilgisi ve şekil bilgisi özellikleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Metin bölümünde ise eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Dizin bölümünde ise metnin dizini oluşturulmuştur. Çalışmamızın sonunda yararlandığımız kaynakların yer aldığı Kaynakça yer alır.

Anahtar Kelimeler: Kıyâfet-nâme, Eski Anadolu Türkçesi, Dil İnceleme, Sözlük, Dizin.

ABSTRACT

Bingöl University Institute of Social Sciences Abstract of Master Thesis

Title of the Thesis: K1yâfet-nâme

Author: Çetin CAN

Supervisor: Asist. Prof. Dr. Abdölbaki Çetin

Department: Turkish Language and Literature

Sub-field: New Turkish Language

Date:

Pages:

It is Muhammad bin Ayâs, who translated the *K1yâfet-nâme* from Arabic into Turkish. The main author of the book is Ebi Abdullah bin Muḥammed bin Ebi Talib al-Afşâri ed-Dımeşki. As the author of the book says, it is a book of decency and politics. The writing date of the work is seven hundred and fifty-seventh years of the emigration of Prophet Muhammad. This corresponds to the 15th century.

This study on *K1yâfet-nâme* consists of Introduction, Review, Text and Index sections.

In the introductory part, the content, copies and the reason for the writing of the garment-name are discussed.

In the examination section, the language features of the text are emphasized and the spelling, phonetic and morphological features are discussed in detail.

In the text section, the transcribed text of the work is given.

In the index section, the text is indexed.

At the end of our study, there is a Bibliography which contains the resources we use.

Keywords: K1yafet-nâme, Old Anatolian Turkish, Language Analysis

KISALTMALAR

BÜ : Bingöl Üniversitesi

Age : Adı geçen eser

agmd. : Adı geçen madde

agy. : Adı geçen yazı

bkz. : Bakınız

böl. : bölüm

Hiz. : Hazreti

İA : İslâm Ansiklopedisi

Ktp. : Kütüphane

No : numara

s. : sayfa

TDK : Türk Dil Kurumu

TTK : Türk Tarih Kurumu

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ء é

ث š

ح ħ

خ ħ

ذ z

ص š

ض d, z

ط t

ظ z

ع è

غ ğ

ق k

ك ñ

GİRİŞ

1. Araştırmanın Önemi

Muhammed bin Ayâs'ın *Kıyâfet-nâme*'si bir edep ve siyâset kitabıdır. Lisan-ı hâlin insanları tanıma noktasında önem kazandığı bir zamanda bu eseri ilim sahasına kazandırarak olaylara farklı bir pencereden bakabilme açısı sunmak istedik. Eser dil özellikleri ve oldukça zengin kelime hazinesiyle önemli bir eserdir.

2. Araştırmanın Amacı

Buradaki amacımız; 15. yüzyıla ait Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış *Kıyâfet-nâme* adlı eserin transkripsiyonunu yapmak, yazım (imla), ses bilgisi, şekil bilgisi özelliklerini tespit etmek ve eserdeki kelimelerden hareketle dizin hazırlayarak bu eserin söz varlığını ortaya çıkarmak olmuştur.

Kapsam

Muhammed bin Ayâs'a ait *Kıyâfet-nâme* adlı eserin ikisi yurtdışı ve diğer ikisi yurtiçinde olmak üzere farklı dört nüshası daha bulunmaktadır:

1. Nüsha: Çorum Halk Kütüphanesi- *Kıyâfet-nâme*- 19 Hk 3165/2
2. Nüsha: Kastamonu Halk Kütüphanesi- *Kıyâfet-nâme*- 37 Hk 555/3
3. Nüsha: Vatikan- *Kıyâfet-nâme*- Vat. Turco 31
4. Nüsha: Almanya Milli Kütüphanesi- Ms. Or. Oct. 2821

Çalışmamızda kaynak olarak kullandığımız nüsha [HO1098/1] *Kıyâfetnâme*/Muhammed bin Ayâs/Sınıflama/Yer (133136) koleksiyonunda Bursa İnebey Yazma Eserler Kütüphanesi Haraççioğlu Kitaplığı'nda bulunan nüshadır. Bu nüsha 12x20,5 (7x13.5) cm ebatlarında harekesiz ta'lik yazıyla yazılmış 51 varaktan oluşmuş bir yazmadır. Ebru kâğıt kaplı, sol deffesi düşmüş bir cilt içinde olup, söz başları ve keşideleri kırmızıdır. Mavi, sarı ve beyaz kâğıt üzerine yazılmıştır.

3. Metod

Çalışmamız Giriş, İnceleme, Metin ve Dizin olmak üzere dört bölüm şeklinde oluşturuldu.

Giriş'te eserin muhtevası, nüshaları, te'lif tarihi ve bu eserin neden yazıldığı gibi konular ele alınmıştır. Ayrıca kıyâfet ilminden, kıyâfet-nâmelerin tanımından,

konusundan da bahsedilmiştir. Kitabın müellifi ile ilgili elimizde bir kayıt olmadığından yazar hakkında çok fazla bilgi verilmemiştir.

İnceleme bölümünde, metnin yazım (imla) özellikleri tespit edilip, ses ve şekil bilgisi örnekler verilerek anlatılmıştır.

KIYÂFET-NÂMELER

TANIMI, KONUSU

Kıyâfet-nâmeler, insanın dış görünümünden ruhunu tasvir etmek anlamına gelmektedir. Diğer bir ismi de ilm-i kıyâfettir.

Konusu ise; bir kimsenin saç, kulak, ayak ve bunun gibi birçok uzvundan ve dış görünümünden yola çıkarak onun ahlak, mizaç ve karakter özelliklerini, başka bir tabirle dış görünümünden hareketle iç ve ruhsal vasıflarını tahmin ve tespit etmek ilmidir.

TÜRK EDEBİYATINDA KIYÂFET-NÂME

Türk edebiyatında bu ilmi konu alan eserler şunlardır:

a. Yusuf Has Hacib “Kutadgu Bilig”

XI. yüzyılda yazılmış bir eser olan Kutadgu Bilig, Türk edebiyatında İslam etkisindeki ilk eser olmakla birlikte aynı zamanda da ilk siyâset-nâme örneğidir.

Bazı ölçütlerin ele alınmasına rağmen bunlar çok da derine inmeden bazı kişilerin bedensel yapılarından hareketle kişilikleri arasında ilişki kurulmuştur. Her ne kadar bu yönüyle ilm-i kıyâfet konusu gibi görünse de tamamen bu konunun işlenmediğini ve bunun bir kıyâfet-nâme olmadığını söyleyebiliriz.

b. Bedr-i Dilşâd “Murad-nâme”

Bedr-i Dilşâd’ın II. Murad’a sunduğu Murad-nâme Osmanlı sahasında yazılmış ilk örnektir. Manzum olan bu eser tercüme, Bab-ı Çihilüm Ender Gulâm ve Kenîzek Hırîden” başlıklı “Genç Erkek Hizmetçi ve Cariye Satın Almak Hakkında”ki kırkıncı babının kıyâfet ilmiyle alakalı olması bakımından dikkat çekmektedir. Bu bölüm,

Eğer kul karavaş alursan ‘aziz

Gerekdür ki olasin ehl-i temiz¹
beytiyle başlamakta ve,

Pes anı beyan eylemeklig için
Hüner ayb ne var dimeklik için²

beytiyle son ermektedir.³

Müellifin ele almış olduğu bu ilimden eserde sadece bir bapta bahsedilmiştir.

c. Sarıca Kemal “Fîrâset-nâme”

Sultan Fatih devrinin önemli isimlerinden olan yazar, Kemal-i Zerd olarak da bilinir. Elimizde “Fîrâset-nâme” adlı eserinin nüshası bulunmamaktadır ve eser hakkında da herhangi bir bilgi yoktur. Sarıca Kemal, 1490 yılında “Selâtin-nâme” adlı eserini tamamlamıştır. Şair bu eserinin:

Ki düzdüm Türkî dilde iki nâme

Fîrâset-nâmedür, biri Sûz-nâme

beytiyle iki eserinin daha olduğunu ve bunlardan bir tanesinin ilm-i kıyâfete dair olduğunu aktarsa da maalesef bu iki eserin varlığını ancak şairden öğrenebilmekteyiz.⁴

d. Akşemseddin-zâde Hamdullâh Hamdi “Kıyâfet-nâme”

Dönemin ünlü alimlerinden aynı zamanda da Fatih Sultan Mehmed’in hocası Akşemseddin’in oğlu olan Hamdullah Hamdi hem şair hem de hamse yazarıdır. Hamdullah Hamdi’nin bu eserinin kütüphanelerde birçok nüshası bulunmaktadır. Tamamı yüz elli beyitten oluşan müstakil bir eserdir. Bu eseri yazmasının nedenini de Mevlana’nın isteği olarak belirtir.⁵

¹ Murad-nâme, c, II, s.878.

² A.g.e., s. 891.

³ ÇAKIR, Müjgan, “Kıyâfet-name’ler Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi” Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, C 5, 2007, s. 334.

⁴ BOZKURT, Kenan, Kıyâfet İlmi, Türk Edebiyatında Kıyâfet-nâmeler ve Şa’ban-ı Sivri Hisarının Kıyâfet-namesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2008

⁵ ÇELEBİOĞLU, Amil, “Kıyâfet İlmi ve Hamdullah ile Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın Kıyâfetnâmeleri”, Ankara Üniversitesi, Edebiyat Fak. Dergisi, Ahmet Caferoğlu Özel Sayısı, Ankara, 1979

e. Firdevsi-i Rumî “Fîrâset-nâme”

XV. yüzyıldan itibaren itibaren birçok eser verilmeye başlanan bu alanda XVI. yüzyıl itibariyle yoğun gelişmeler yaşanmıştır. XVI. yüzyılda Osmanlı sahasında yazılmış eserlerinden birisi de Firdevsi-i Rumi’nin yazmış olduğu “Fîrâset-nâme”dir.

XVI. yüzyılda Osmanlı sahasında yazılmış bir diğer Türkçe eser Firdevsi-i Rumî’nin “Fîrâset-nâme”sidir. Eserin varlığı hakkındaki bilgiyi M. Tahir’in Osmanlı Müellifleri adlı eserinden öğrenmekteyiz. Eserin yazma nüshaları elde bulunmadığından eserin içeriği hakkında da bilgi sahibi değiliz.

f. Şaban-i Sivrihisârî “Kıyâfet-nâme”

XVI. yüzyılda yazılmış tercüme bir eser olup dönemin sadrazamı Damat İbrahim Paşa’nın isteğiyle yazılmış ve daha sonrasında dönemin padişahına sunulmuştur. Eserin bilinen tek nüshası Nuruosmaniye Kütüphanesindedir.

g. Balizade Mustafa “Kıyâfet-nâme”

XVI. yüzyılda tamamlanıp III. Murad’a sunulmuş olan eserin tek nüshası vardır ve o da Nuruosmaniye Kütüphanesindedir. Tamamı mensur olan eser, 65 varaktan oluşmaktadır. Eser, kısa bir girişin ardından mukaddime ile devam etmekte ve yedi bab ile sona ermektedir.

h. İlyas İbn-i İsa-yı Saruhânî “Kıyâfet-nâme”

XVI. yüzyılda yaşamış olan yazar, “Kıyâfet-nâme” adlı bir eser yazmıştır. Adından da anlaşılacağı üzere ilm-i kıyâfete ait gibi görünen bu eserin şu an için bir nüshası bulunmamaktadır. Ancak kaynaklardan Kıyâfet-nâme’sinin olduğunu bilmekteyiz. Ayrıca yazarın Kıyâfet-nâme dışında eserleri mevcuttur:

“Runuzu’l-Kunuz”, “Tabî’at-nâme”, “Ferâh-nâme”, “Fusûl-i Sabia”, “Fusûl-i Asâre”, “Manzûm Şerh-i Esmâ-yı Hüsnâ”, “Kavâidü’t-Teshîr”, “Ebvâb-ı Sitte”, “Kenzü’l-Esrâr.

ı. Abdülmecit b. Şeyh Nasuh “Kıyâfet-nâme”

XVI. yüzyılda yaşayan Abdülmecid b. Şeyh Nasuh, çok iyi bir eğitim almış ve çok sayıda eser vermiş bir kişidir.

j. Mustafa İbni Evranos “Kıyâfet-nâme”

XVI. yüzyılda yaşamış ve Kıyâfet-nâme adlı bir eserinin olduğu ve bunu II.Selim’e sunduğu belirtilmiştir. Elimizde eserin herhangi bir nüshası bulunmamaktadır.

k. Nesîmî “Kıyâfetü’l-Firâse”

XVI.yüzyılda yaşamış olan Nesimi ile ilgili pek fazla bir bilgiye sahip değiliz. “Kıyâfetü’l Firâse” adlı eserin sahibi olduğu ifade edilmektedir. Ancak bu Nesimi büyük divan şairi Nesimi’den farklı bir şahsiyettir. Hurufiliğin temsilcisi olan ünlü Azeri şair Nesimi ile ilgili birçok bilgiye sahibiz ama “Kıyâfetü’l Firâse” sahibi Nesimi’nin hayatı ve yaşayışı hakkında pek bir bilgiye sahip değiliz. Eserinin tek nüshası İstanbul Üniversitesi Türkçe yazmalar bölümü 5413 numarada kayıtlıdır. Eser ile ilgili herhangi bir araştırma yapılmamıştır. ⁶

l. Niğdeli Visâli “Vesîletü’l-İrfân”

Asıl adı Muhammed olan yazar, iyi bir medrese eğitimi almış, medrese hocalığı ve kadılık yapmıştır. İlm-i kıyâfete ait yazdığı esere “Vesiletü’l İrfan” adını vermiştir. Yazılan kıyâfet-nâmelere nispeten daha geniştir. Şair, aruzu Türkçeye uygulamada oldukça başarılıdır. Yazılan bu eser dönemin padişahına ithaf edilmiştir. Eserin bilinen tek nüshası Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, Agah Sırrı Levent bölümü 269 numaralı yerde kayıtlıdır. Eser üzerine Cevat Yerdelen, yüksek lisans çalışması yapmıştır.

m. Seyyid Lokman “Kıyâfetü’l-İnsaniye fi Şemâli’l-Osmaniyye”

XVII. yüzyılda yazılan eserin tam ismi “Kıyâfetü’l İnsaniye fi Semaili’l-Osmaniyye” dir. Osmanlı padişahlarının portrelerinden yola çıkarak ideal insan tipini ortaya koymaya çalışmıştır. Seyyid Lokman'ın sultan portrelerinin tasvirine geçmeden önce yaptığı açıklama, portrelerin gerçeğe uygun olması gayretini aksettirmesi yönünden ayrı bir değer taşımakta ve Türk minyatür sanatında portrecilik anlayışını ortaya koymaktadır.

⁶ Kenan BOZKURT, Kıyafet İlmi, Türk Edebiyatında Kıyafet-nâmeler ve Şa’ban-ı Sivri Hisarının Kıyafet-namesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2008.

n. Şeyh Ömerü'l-Halvetî “Kıyâfet-nâme”

XVII. yüzyılda yazılmış kıyâfet-nâmelerden birisi de manzum olarak tercüme edilen “Kıyâfetnâmedir”dir. Eser ile ilgili elimizde nüsha bulunmadığından eserin içeriği ve eserin kimden tercüme edildiği hakkında da herhangi bir bilgi yoktur.

o. Ömer Fânî “Kıyâfet-nâme”

Çok iyi bir eğitim alan Ömer Fânî, tasavvufla ilgilenmiştir. Tefsir ilmi ile çok alakadar olduğu için kendisine “Tefsiri” de denilmiştir. Hücetü'n-Neyyire Fi-Beyani't-Tarikati'l-Münire ve Kıyâfetnâme adında iki eseri vardır. Ömer Fani'nin Kıyâfet-nâmesinin elimizde bilinen tek bir nüshası vardır. Bu nüsha, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde olup Türkçe yazmalar bölümünde 2695 numarada kayıtlıdır.⁷

p. Erzurumlu İbrahim Hakkı “Mârifet-nâme”

Kıyâfet-nâme alanında yapılmış önemli bir çalışma ise İbrahim Hakkı Efendi'ye ait olan Marifet-nâme adlı eserdeki ilm-i kıyâfete ait bölümdür. Kitabın ikinci ana bölümünün dört, beş, altı, yedi ve sekizinci kısımlarında kıyâfet ilminden bahsetmektedir. Yedinci kısmı manzum olup diğer kısımlar ise ağır ve seçici bir dilden oluşan divan nesridir. İbrahim Hakkı Hazretleri, “Kıyâfetnâmesinin baş kısmında insanların yüz hatlarından hareketle mizaçlarının ve ahlak yapılarının öğrenilebileceğini söylemiştir.

r. Gevrek-zâde Hafız Hasan “Kıyâfet-nâme”

XIX. yüzyılda yaşamış bir tıp doktoru olan Gevrek-zâde Hafız Osman ilm-i kıyâfet ile ilgili önemli bir eser yazmıştır. Yazar ayrıca Gazali'nin “İlm-i Lâddüni” adlı eserini Türkçeye tercüme etmiştir. Tıp alanında bir çok esere imza atan yazarın kıyâfet ilmiyle de ilgili bir eseri vardır. Gevrekzade'nin bu eseri, Yunanlı meşhur filozof Aristo'nun Yunanca olarak Büyük İskender için yazdığı ve sonradan Arapçaya tercüme edilen “Te'sisü's-Siyâse fi Tedbirü'r-Riyâse” adlı eserin dördüncü

⁷ Kenan BOZKURT, Kıyâfet İlmi, Türk Edebiyatında Kıyâfet-nâmeler ve Şa'ban-ı Sivri Hisarının Kıyâfet-namesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2008

makalesinin tercümesidir.⁸ Gevrek-zâde bu eseri “Sırrü’l Esrar”adıyla tercüme işini de yapmıştır. 152 ve bu eserin tek bir yazma nüshası vardır. Eserin bilinen bu tek nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde olup Türkçe yazmalar bölümünde 2695 numarada kayıtlıdır. Bildiğimiz kadarıyla eser üzerinde herhangi bir bilimsel çalışma yapılmamıştır.⁹

s. A’vanzâde Mehmed Süleymân “Musavver ve Mükemmel Kıyâfet-nâme”

İlm-i kıyâfete ait önemli bir çalışma olan bu eser “Kıyâfet-nâmeye Dair Birkaç Söz” başlığı ile başlar ve yazar bu bölümde kıyâfet ilminin tanımını, özelliklerini okuyucu ile paylaşır. Daha sonra ise diğer bölümleri olan ilmü’l-ektâf, ilmü’lesarir, ilm-i kıyâfetü’l-beşer’den bahseder. İnsan-Erkek, Kadın, Kadınlarda Dimağ, Mukayese-i Zükûr u Nisvân, Simâ-yı ‘Urûk, Simâ-yı Milel, Mizâc, gibi başlıklarla insan uzuvlarının özelliklerini ve bu uzuvlar ile kişilikleri arasındaki bağı ortaya koymaya çalışır ve insanların mizaç özelliklerini aktarır.

ş. Hüseyin Şakir “Fırâsetü’l- Hikemiyye fi Kıyâfeti’l-İnsâniyye”

Mensur bir eser olan bu çalışma mukaddime ile başlayıp iki matlap ile devam eder ve hatime ile biter. Telif bir eser olmayıp “Fırâsetü’l- Hikemiyye fi Kıyâfeti’l-İnsâniyye” adlı eserin ilm-i kıyâfet ile ilgili olan 148. bâbın mensur bir tercümesidir. Hicri olarak 1276’da İstanbul’da matbu olarak tercüme edilmiştir.¹⁰

t. Tahir Ömerzâde Yûsuf “Kıyâfet-nâme-i Cedîde”

Eser hicri 1280 yılında İstanbul’da neşredilmiştir. Mukaddime ile birlikte asıl bölümden oluşan eserde 32 çeşit insanın kıyâfet ilmine göre karakter analizi yapılmıştır. Kişinin ilgi, kabiliyet, başarılı olabilecekleri veya olamayacakları alanlar üzerinde bilgi verilmiştir. Resimler üzerinden karakter analizi yapılmıştır bu eserde. Bu özelliğinden dolayı o döneme kadar kıyâfet-nâmelerden ayrılır.

⁸ Kenan BOZKURT, Kıyafet İlmi, Türk Edebiyatında Kıyafet-nâmeler ve Şa’ban-ı Sivri Hisarının Kıyafet-namesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2008,

⁹ Kenan BOZKURT, Kıyafet İlmi, Türk Edebiyatında Kıyafet-nâmeler ve Şa’ban-ı Sivri Hisarının Kıyafet-namesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2008,

¹⁰ Kenan BOZKURT, Kıyafet İlmi, Türk Edebiyatında Kıyafet-nâmeler ve Şa’ban-ı Sivri Hisarının Kıyafet-namesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2008,

Kıyâfet-nâme

Yazarı

Muhammed bin Ayâs tarafından kaleme alınan Kıyâfet-nâme adlı eserde, Muhammed bin Ayâs ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Yazılış Tarihi

Arapça olan bu eserin yazılış tarihi metinde Hazreti Muhammed'in hicretinin 757. yılı olarak geçmektedir. Fakat eserin tercüme kısmı ile ilgili tam bir bilgi bulunmamaktadır.

Kıyâfet-nâmeler içerisinde en yaygın olanı Hamdullah Hamdi'nin Kıyâfet-nâmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha sonra ise en meşhur kıyâfet-nâme olarak İbrahim Hakkı Hazretleri'nin Mârifet-nâme adlı eserinde kıyâfet-nameden bahseden bölümdür. Kıyâfet-nâmeler içerisinde adı geçmeyen Muhammed bin Ayâs'ın Kıyâfet-nâmesi, gerek Türk dili ve gerekse kıyâfet-nâmeler açısından farklı bir yapıt olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eserin Adı

Muhammed bin Ayâs'ın Arapçadan Türkçeye çevirdiği kitabın orijinal ismi Kitâbü'l Edeb Ve's'siyâseti 'İlmi'n-nażari ve'l-Firâsetehü" dur. Eserin kapak kısmında ise bu esere “*Kitab-ı Kıyâfet-nâme*” adını vermiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

1.1. YAZIM(İMLA) ÖZELLİKLERİ

Kıyâfet-nâmede, her ne kadar saklama koşullarından kaynaklı silik ifadeler bulunsa da okunaklı ve harekesiz bir ta'lik ile yazılmıştır.

1.1.1. Ünlülerin Yazılışı

Kıyâfet-nâme'deki ünlülerin yazılışında genel olarak bir düzen olduğunu görmekteyiz.

yapışmış یاپیشمیش (24a/3)

batmış باتمیش (23a/13)

1.1.1.1. /a/ ve /e/ Ünlülerinin Yazılışı

Kelime başında bu iki ünlü de ^۱ (elif) ile yazılmıştır:

ata اتا (4b/3)

ana انا (4b/3)

eksüksüz اکسکسز (21a/11)

eyüdüür ایو در (3b/12)

alt الت (23b/1)

azu ازو (29a/2)

emüci اموجی (29a/6)

etlü اتلو (33a/1)

Kelime ortasında bazen ^۱ (elif) ile yazılmış bazen de yazılmamışlardır:

delü دلو (9a/6)

toprağı طپراغی (51b/2)

yapışık یایشق (38a/1)

kaşınun قشنک (43b/1)

uyanmağa اوینمغه (11a/13)

1.1.1.2. /ı/ ve /i/ Ünlülerinin Yazılışı

Kelime başında /ı/ ve /i/ ünlüleri bazen ٰ (elif) bazen de ای (elif+ye) ile yazılmıştır.

/i/ ünlüsü aşağıdaki örnekte ٰ (elif) ile yazılmıştır.

ince اینجه (3a/7)

içerü ایچرو (46a/13)

Farklı örneklerde ise baştaki /i/ ünlüsü ای (elif+ye) ile yazılmıştır.

iki ایکی (12a/4)

içün ایچون (5b/12)

kırık قیریک (30a/5)

Metnimizde /ı/ ile başlayan iki tane kelime vardır. Bunların birinde baştaki /ı/ ünlüsü ای (elif+ye) ile diğerinde ise sadece ٰ (elif) ile yazılmıştır.

ırak ایرق (18a/2)

issi اسی (14b/10)

Kelime ortasında /ı/ ve /i/ ünlüleri bazen ye ile yazılmış bazen de yazılmamıştır.

Aşağıdaki örnekte /ı/ ve /i/ ünlüleri yazılmıştır:

kızı قزی (43b/3)

Aşağıdaki örneklerde /ı/ ve /i/ ünlüleri yazılmamıştır:

yıldurur یلدورر (19b/13)

kişide کشیده (3a/3)

kızıl قزیل (10a/6)

1.1.1.3. /o/ ve /ö/ Ünlülerinin Yazılışı

Kelime başında bazen ٰ (elif) bazen de او (elif+vav) ile yazılmıştır.

Aşağıdaki örneklerde /o/ ve /ö/ ünlüleri sadece elif ile yazılmıştır.

oldı الدی (16b/5)

Aşağıdaki örneklerde ise او (elif+vav) ile yazılmıştır.

olsalar اولسه لر (3b/11)

öñegü اونهكو (30b/9)

önünde اوكندن (8a/9)

Kelime ortasında /o/ ve /ö/ ünlüleri bazen و (vav) ile yazılmış bazen de yazılmamıştır:

Aşağıdaki örneklerde و (vav) ile yazılmıştır:

gördüğünden كوردوكندن (22a/1)

söz سوز (15b/3)

sözlerinde سوزلرنده (47a/1)

toğrı طوغرى (14b/6)

sözlü سوزلو (12a/11)

çok چوق (11a/12)

bölük بولك (30b/6)

çökük چوكك (37a/4)

gözleri كوزلى (42a/1)

Aşağıdaki örnekte ise ortadaki و (vav) yazılmamıştır:

yoksa يقسه (20a/8)

1.1.1.4. /u/ ve /ü/ ünlülerinin Yazılışı

Kelime başında bazen ا (elif) bazen de او (elif+vav) ile yazılmıştır.

Aşağıdaki örneklerde baştaki /u/ ünlüsü او (elif+vav) ile yazılmıştır:

uykusuz اويقوسز (50b/11)

ulu اولو (14a/2)

uzun اوزون (46a/10)

ucı اوجي (14b/7)

Aşağıdaki örnekte baştaki /u/ ünlüsü sadece ا (elif) ile yazılmıştır:

üşengen اشنكن (24a/9)

Kelime ortasında ise /u/ ve /ü/ ünlüleri bazen و (vav) ile bazen de yazılmamıştır.

Aşağıdaki örneklerde و (vav) ile yazılmıştır:

burnı بورني (10a/7)

bükükde بوكوكده (34a/1)

kütük كوتك (36b/1)

buğunun بوطنك (39a/10)

Aşağıdaki örneklerde ise yazılmamıştır:

buyurur بيورر (1b/12)

1.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

1.1.2.1. /t/ Ünsüzü

Kalın ünlü olan kelimelerin başındaki /t/ ünsüzü genellikle ط (tı) ile yazılmıştır:

țamarlar طمرلر (16a/1)

țartağan طارطغان (30a/6)

țatlu طتلو (27b/5)

țaşrasına طسرسنه (37a/4)

țoğrı طوغری (14b/6)

țonuk طونق (36b/7)

țuțakları طوطقلری (27b/13)

tar طار (27a/12)

Aşağıda aynı kelimenin baştaki ünsüzü birinde ت (te) ile diğerinde ise ط (tı) ile yazılmıştır:

țolu طلو (33b/11)

tolu تولو (13a/12)

1.1.2.2. / ñ / Ünsüzü

Muhammed bin Ayâs'ın Kıyâfet-nâmesi'nde Eski Türkçede de var olan arka damak ünsüzü ñ ünsüzü genellikle ك (kef) ile gösterilmiştir:

şāhibinüñ صاحبينك (13b/4)

gözinüñ كوزنك (22a/3)

başınüñ باشنوك (14a/1)

kaşınüñ قاشنك (15b/4)

kişinüñ كشنك (8a/5)

1.1.2.3. /ç/ Ünsüzü

Aşağıdaki örneklerde /ç/ ünsüzü چ (çim) ile yazılmıştır.

çaķır چاقر (50b/1)

çatal چاتال (30b/11)

çatuk چتوق (12a/13)

1.1.2.4. /p/ Ünsüzü

Aşağıdaki örneklerde /p/ ünsüzü پ (pe) ile yazılmıştır.

topuğı طوپوغي (40b/3)

toprağ طيراقي (51b/2)

Aşağıdaki örnekte /p/ ünsüzü ب (be) ile yazılmıştır.

olup اولوب (16a/6)

kapağı قباغي (20b/3)

1.1.2.5. /s/ Ünsüzü

İnce ünlüsü olan olan kelimelerde س (sin), kalın ünlüsü olan kelimelerde ise ص (sad) kullanılmıştır.

Aşağıdaki örneklerde /s/ ünsüzü س (sin) ile yazılmıştır:

senesinde سنسنده (2b/5)

semüzlükte سموزلكده (39a/5)

Aşağıdaki örneklerde /s/ ünsüzü ص (sad) ile yazılmıştır:

şaru صارو (18b/13)

şıçan صچان (49a/11)

şığır صغر (49a/8)

1.2. SES BİLGİSİ

1.2.1. Ünlüler

1.2.1.1. Ünlü Uyumu

1.2.1.1.1. Büyük Ünlü Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu)

Muhammed bin Ayâs'ın Kıyâfet-nâme'sinin barındırdığı sözcük ve eklerde, kalınlık-incelik uyumunun sağlam bir şekilde işlendiği görülmektedir:

ayağınıñ (40b/11)

irişecek (45a/13)

yanındağı (46a/3)

1.2.1.1.2. Küçük Ünlü Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)

Metnimizde gerek sözcük kök ve gövdelerinde gerekse eklerde düzlük yuvarlaklık uyumuna aykırı kullanımlar kendini göstermektedir. Bunun sebebi, düzlük-yuvarlaklık uyumunun Türk dilinde geç başlamış ve ağır gelişmiş olmasıdır.

eydür (13b/1)

eyü (16a/13)

ileri (16b/9)

kirpügi (21a/5)

kendüye (25b/6)

araları (28b/13)

1.2.1.2. Ünlü Düşmesi

fikri (< gönül+i) (15a/2)

vağtin (< fikir+i) (15a/7)

burnından (< burun+ı) (15a/11)

fehmi (< fehim+i) (15a/10)

ömri (< ömür+i) (18b/11)

hüznile (< hüzn+ile) (19b/11)

beñzese (< beñiz+ese) (21b/3)

vağtin (< vağit+in) (21b/13)

çevre	(< çevir+e) (23b/5)
kıvrık	(< kıvrır+ık)(27b/8)
boynu	(< boyun+ı)(32a/2)
göñli	(<göñül+i) (32a/8)
yalnuz	(< yalın+uz) (46b/5)
vaḳti	(< vaḳit+i) (50a/10)

1.2.1.3. Ünlü Türemesi

pādiṣāh	(<pād-ṣāh) (14a/2)
---------	---------------------

1.2.1.4. Ünlü Birleşmesi

yoldaş	(< yolda+eş)(5b/2)
böyle	(< bu eyle) (3a/12)

1.2.2. Ünsüzler

1.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri

ḳ > ḥ değişmesi

daḥı	(<taḳı) (13a/8)
------	-----------------

b > v değişmesi

var	(<bar) “mevcut” (45a/6)
var-	(<bar-) “ulaşmak” (48b/4)
vir-	(<bir-) “eriştirmek” (3b/13)

ṭ/t > d değişmesi

degül	(49a/8)
delü	(9a/6)
dil	(27b/7)
dökül	(20b/13)

1.2.2.2. Ünsüz Benzeşmesi

bit-tigi	(36a/12)
----------	----------

Muhammed bin Ayâs’ın Kıyâfet-nâmesi’nde ünsüz benzeşmesi fazla olmamıştır. Sözcükler f,s,t,k,ç,ş,h,p harflerinden biriyle bittikten sonra c,d,g harflerinden biri gelirse birçok sözcükte sertleşme olmamıştır.

nāsda	(2b/12)
-------	---------

libas**dan** (4b/12)

zıkr olunmuş**dur**(5b/7)

işare**tdür** (6a/6)

ḥayvānāt**dan** (7a/12)

1.2.2.3. Ünsüz Yumuşaması

-k- > -ğ-

aya**k** : aya**ğ**+ı (40b/3)

ku**la**k : ku**la**ğ+ı (10a/7)

olma**k** : olma**ğ**-ıla (5a/13)

-k- > -g-

dirli**k** : dirli**g**+i (42b/7)

gö**k** : gö**g**+e (36b/9)

-ç- > -c-

avu**ç** : avuc+ı**nda** (42a/11)

-t- > -d-

eyt- : ey**d**-ür

art : ar**d**-na (8a/12)

it- : id**-**ecek (5a/5)

1.2.2.4. Ünsüz Türemesi

şerri (15a/9)

gammı (18b/5)

reddi (24a/11)

1.2.2.4.2. /s/ İkizleşmesi

issi (14b/10)

yaşşı (8a/3)

1.2.2.5. Ünsüz Düşmesi

ıra**k** (< yıra**k**) (18a/2)

1.2.2.6. Hece Düşmesi

vardur	(< var durur) (45a/6)
kimse	(< kim+er-se) (45b/2)
nesnedür	(< ne ise ne+dür) (4b/7)

1.3. ŞEKİL BİLGİSİ

1.3.1. Yapım Ekleri

1.3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

+ An

oğlandan < oğ(u)l + an

+ sUz

yiv+ siz (13b/9)

illet+ siz (16a/8)

şebāt + suz (32a/12)

ülfet+ süz (51b/5)

hurūf+ suz (6a/6)

ḥayā+ suz (15a/10)

kıl + suz (34b/8)

uyku + suzdur (50b/11)

en + süz (12a/5)

illet + süz (37b/1)

eksük + süz (45a/1)

ğayret + süz (48a/2)

+ IU

boy+ lu (2b/13)

et+ lü (16a/2)

şehvet+ lü (20a/12)

rikkat+ lü (13b/10)

taḥavvür+ lü (13b/12)

söz+ lü (14a/12)

örtü+ lü (34a/3)

kıl+ lu (34b/11)

şu+lu (35a/13)

hulḳ+ lu (33a/9)

+IIk, +IUk

kızıl+ luḡa (20a/8)

uzun+ luḳ (14a/8)

kısa+ lıḳ (14a/8)

ara+ lıḳ (23b/4)

seyrek+ lik (29a/12)

tar+ lıḳ (39a/6)

çok+ luḳ (45b/2)

+ CI

yalan+ cı (17b/12)

av+ cı (10b/9)

+ cUk

küçü(k)+ cūk (16a/2)

+ II

yeş+ il (22b/2)

+ In

üst+ ün (24a/5)

+ uz

yal(u)n+ uz (46b/5)

1.3.1.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri

+ A-

oy(u)n+ a- (14b/12)

ben(i)z+ e (19a/10)

+ UK

göz+ ök- (31b/10)

+ IA

bes(i)+le (44b/7)

giz+ le- (17a/9)

yumru+ la- (32b/3)

1.3.1.3. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

- I/UI-

çek- il- (13b/6)

yarat- ıl- (2a/3)

yum- ul- (14b/6)

aç- ıl- (14b/6)

-A

kap- a (21a/9)

-Un

gör- ün- (18a/13)

-dUr-

it- dür- (21a/10)

yal- dur- (23b/6)

-(I)ş-

bit- iş- (14b/11)

bul- uş- (25b/5)

-n

gizle-n- (17a/9)

salla- n- (24a/3)

1.3.1.4. Fiilden İsim Yapım Ekleri

-A

kış- a (3a/6)

çev(i)r- e (23b/5)

-Ağ

tut- ağ (27b/4)

otur- ağ (39a/4)

-I/-U

tol- u (23b/1)

ay(ı)r- u (27a/13)

ört- ü (34a/3)

diz- i (29a/7)

-Um

bükl- üm (27a/4)

-gAn

üşen- gen (24a/9)

titre- gen (36a/2)

-K

büyü- k (17b/1)

kaşa- k(g) (21b/11)

tuta- k(g) (28a/3)

sür- me (16a/9)

çürü- k (29b/7)

-UK

at- uķ (14b/9)

aç- uķ (28b/13)

don-uķ (17a/4)

tut- uķ (23b/2)

düş- ük (24a/10)

kıv(1)r- 1ķ (27b/8)

çık- 1ķ (29b/12)

yat- uķ (29b/12)

-I/UcI

aldat- 1c1 (18a/1)

kov- 1c1 (19a/13)

-Me

sür-me (16a/9)

-An

gel- en (14b/7)

doğ- an (19a/12)

-I/UI

ay(1)r- 1l (25a/6)

1.3.2. İsim

1.3.2.1. Teklik İsim:

dil (2a/13)

kuvvet (3b/4)

yer	(5a/5)
art(d)	(8a/12)
tudak	(10b/12)
şek(i)l	(14b/4)

1.3.2.2. Çokluk

+ lAr

kıl+ lar	(2a/5)
a+(n)+ lar	(3b/4)
şıfat+ ları	(5b/7)
noşta+ lar	(22b/9)
kelimāt+ lar	(3b/3)
şıfat+ ları	(5b/7)
kulaş+ larında	(8a/6)
şaş+ ları	(10a/6)
kemük+ leri	(38a/9)
beñ+ lerin	(43a/10)
şased+leri	(48a/6)

1.3.2.3. İyelik Ekleri

Metnimizde iyelik ekleri sadece belli şahıslarda kullanılmıştır. Buna göre kişilere göre tespit edilen iyelik ekleri şunlardır:

2. Teklik şahıs: avuç+ ın+da (42a/11)
3. Teklik şahıs: ayağ+ı (40b/3), kulağ(k)+ ı (25a/1)
3. Çokluk şahıs: ˆavrat+ lar+ı (48a/1)

1.3.2.4. Hal Ekleri

1.3.2.4.1. İlgi Hâli

İlgi durum ekinin, metinde çoğunlukla düzlük-yuvarlaklık uyumunu dikkate alınarak düz şekliyle **+(n)ıñ** olarak yazımı söz konusudur:

ol feyyāz-ı kâināt+uñ (1b/5)

kişi+ nüñ (3a/5)

şāhib+ inüñ (10b/12)

қаpaғ+ inuñ (22a/3)

Az da olsa bu ekin düz şekli **+(n)In**, birkaç sözcükte tespit edilmiştir:

cümle+ sinün (6a/5)

bebek(g)+ inüñ (19b/1)

1.3.2.4.2. Belirtme Hâli

Metnimizde belirtme durum eki iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Biri **+I** biçimindeki yazımı, diğeri ise 3. teklik kişi iyelik ekinden sonra gelen **+n** ekidir. Bu ek düzlük-yuvarlaklık uyumunun dışında kullanılmıştır:

kapaklar+ın (19a/6)

kendü+yi (35b/3)

kemük+ leri (38a/9)

1.3.2.4.3. Yönelme Hâli

Yönelme durum eki **+A** biçiminde ünlü uyumuna uygun olarak tespit edilmiştir:

ḥayvān+ a (5b/6)

a²zā+ sına (7a/13)

yuḡaru+ sına (7b/9)

1.3.2.4.3. Bulunma Hâli

Bulunma durum ekinin, **+dA** olarak ünlü uyumlarına uygun, ancak ünsüz uyumuna aykırı bir şekilde yazımı görülmektedir:

kitap+ ların+ da	(3b/5)
omuz+ larında	(9a/5)
omuz+ ında	(33b/1)

1.3.2.4.4. Ayrılma Hâli

Bu ek de bulunma durum ekinde olduğu gibi ünlü uyumlarına uygun, ünsüz uyumuna aykırı olarak **+dAn** şeklinde tespit edilmiştir:

âlem-i ecsamdan	(1b/6)
kişinüñ kelimâtların+dan	(3b/3)
sâyir hayvânat+ dan	(7a/12)

1.3.2.4.5. Eşitlik Hâli

âksın+ ce ola	(7b/8)
enin+ ce yolları	(12a/2)

1.3.2.4.6. Vasıta Hâli

olmak(ğ)+ıla	(5a/5)
fağrile	(14a/7)
huyuyla	(4a/4))

1.3.2.4.7. Yön Gösterme Hâli

yuğaru	(11a/7)
ileri	(32b/3)

1.3.3. Zamir

1.3.3.1. Şahıs Zamirleri

aña	(4b/3)
andan	(45a/3)

1.3.3.2. İşaret Zamirleri

Ol – Aña- Anı- Anlar- Anuñ

O, ona, onlar kişi ve işaret zamirleri metnimizde ol, ana ve anlar şeklinde görülmüştür:

andan	(5b/7)
anun	(2a/2)
anı	(3a/4)
anlar	(3b/4)
aña	(10/4)
anuñ	(18a/3)

1.3.3.3. Dönüşlülük Zamirleri

Türkiye türkçesinde genel olarak kendi şeklinde kullanılan zamir, bu eserde ise genel olarak kendü şeklinde kullanılmıştır. Bu aynı zamanda da düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı bir durumdur:

kendü	(2a/5)
kendünüñ	(2a/6)
kendü bildüğine	(44a/9)
kendü cinslerinden	(47a/4)
kendüyi	(15b/)
aña kendin	(109b/4)

kendünün (2a/6)

kendüye münāsib (25b/6)

1.3.3.4. Belirsizlik Zamirleri

kimse

Belgisiz zamir olan kimse sözcüğünün de metnimizde düzensiz bir yazımı vardır. Hem kimse hem de kimesne şeklinde görülmektedir:

kimseye (43a/4)

kimesne (5b/1)

1.3.4. Sıfat

1.3.4.1. Niteleme Sıfatları

yaramaz sözlü (14a/12)

ulu ʿālim (14a/2)

tez nefislü (16b/12)

1.3.4.2. Belirtme Sıfatları

Belirtme sıfatları işaret, sayı ve belgisiz sıfat olarak karşımıza çıkmaktadır. Soru sıfatları metnimizde bulunmamaktadır.

1.3.4.3. İşaret Sıfatları

O, bu

O işaret sıfatının yazımının ol olduğu görülmektedir:

ol vacibul vucudun (1b/1)

ol efzal-ı kainat (2a/1)

ol kişide (9a/2)

ol köşenüñ (14b/1)

bu cins gözi (16b/5)

1.3.4.4. Sayı Sıfatları

Sayı sıfatlarında bugünkü yazımı gibi tespit edilen bazı sayıların yazımı şu şekildedir:

beşinci delil	(3b/2)
yedi kişinin	(3b/3)
kırk şabâh	(1b/2)
iki tarafından	(14a/5)

1.3.4.5. Belgisiz Sıfatlar

bir kişinin	(13b/1)
-------------	---------

1.3.5. Zarflar

Muhammed bin Ayâs'ın Kıyâfet-nâmesinde zarf konusuyla ilgili zaman zarfı, yer-yön zarfı, durum zarfları, azlık-çokluk zarfları vardır.

1.3.5.1. Zaman Zarfları

hele	(1)
yer yer	(17a/5)
hiç	(18a/2)

1.3.5.2. Yer ve Yön Zarfları

yukarı	(11a/7)
ilerü	(16b/9)
aşaga	(17b/4)
ileri	(32b/3)

1.3.5.3. Durum Zarfları

hulki eyü ola	(8b/1)
mütekebbir ola	(21b/1)
hars ve yaramaz himmetlü ola	(24a/13)
sürme çekilmiş gibi gözüke	(16a/9)

1.3.5.4. Azlık-Çokluk Zarfları

üstine çok	(12a/1)
çok t̄aife	(48b/12)
çok olsa	(14a/11)

1.3.6. Edatlar

İçin

İçin edatının yazımının *içün* şeklinde olduğu tespit edilmiştir:

olduğuna işaret için	(5b/12)
yemek için	(49a/1)

İle

Metinde vasıta durum eki görevini üstlenmiş olan *ile* edatı zarf yapma görevinde de kullanılmıştır. Bu edat ayrı yazılmış olmasının yanı sıra sözcüğe bitişik olarak da yazılmıştır. Bitişik yazımında sözcüğün başındaki *i* ünlüsünün bazen düştüğü, bazen de düşmediği tespit edilmiştir:

şeri'ât-ı kâmil ile	(2a/7)
sâfiye ile	(4a/9)
yoldaş olmağıla	(5a/13)
hüznile	(19b/11)
ifrât ile	(49b/12)
āvāz ile	(51a/5)
āvāz ile eglenicidür	(51a/5)

Gibi

Metinde gibi edatı şimdiki kullanıldığı şekliyle yazılmıştır:

mum gibi	(7b/1)
saçı keten gibi	(9b/12)
güler gibi	(12b/6)

ucı gibi (14b/7)

zanbak gibi (16a/6)

1.3.7. Bağlaçlar

ve:

fācir ve aḥmak (13b/2)

kim, ki:

kim sahibi (13b/2)

oldu ki (16b/5)

eğer:

eger bir kişinin (14b/6)

amma:

amma (17a/3)

hem...hem... :

hem yeşil hem sarı olsa (18b/13)

ile:

elli ile altmış (45b/7)

boynu ile göğsünü (37a/7)

maḥhūrluk ile maymun (48b/10)

1.3.8. Bildirme

Ek fiilin geniş zaman 3.teklik kişi eki olan **+dUr** eki isim soylu sözcüklerin yanı sıra, çekimli fiillerin sonuna da gelerek bildirme eki olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ek düzlük-yuvarlaklık uyumu dışında görülmektedir:

ḳıyāfeti beyanındadır (6b/13)

Eflāṭun'a işāretdür (6a/1)

bahādır ola (9b/7)

aldatıcıdır ğaṣavidir (48a/11)

ıkdāmludur kuzı ifrāt ile ğāfildür sevicidir kaçıcıdır (49b/12)

gerekdir (4b/5)

1.3.9. Fiil Çekimi

Metnimizde fiil çekiminde kullanılan belli başlı kip ekleri şunlardır:

1.3.9.1. Haber Kipleri

1.3.9.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

mükerrem kıldı (1b/9)

mu'azṣam kıldı (1b/11)

muḥabbetine yaratıldı (2a/3)

beyān olundu (5b/9)

ṭahūra getürdi (1b/3)

1.3.9.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

ṣābīt kılmış (2b/5)

taḥrir itmışlerdir (3b/5)

bulmuş ve bilmiş (3b/12)

ḥaṭā itmemişlerdür (3b/13)

söylemişdür (6a/7)

böyle dimışlerdür (7a/13)

inmiş olmasa (11b/4)

1.3.9.1.3. Geniş Zaman

Bu ekin çoğu zaman düzlük-yuvarlaklık uyumuna bağlı kullanıldığı tespit edilmiştir:

delālet eydür (9a/3)

ḳahrı sever (48a/13)

ḥürmeti sever (48b/3)

refāhiyyet sever (49a/6)

fesādı sever (49b/1)

sever (50b/7)

1.3.9.1.4. Gelecek Zaman

Gelecek zaman eki genellikle şart eki (-se,-sa) ile kullanılmamaktadır:

erişecek (45a/10)

irişecek (45a/13)

geçecek (45b/11)

1.3.9.1.5. Şimdiki Zaman

–yor şimdiki zaman eki sadece bir yerde kullanmıştır.

elini sallayorsa (41a/13)

1.3.9.2. Tasarlama Kipleri

Tasarlama kiplerinden emir kipi metnimizde geçmemektedir.

1.3.9.2.1. İstek

katli seve (9a/13)

ferāh seveler (48a/7)

sazı seveler (47a/5)

bildüğine gide (44a/9)

bildüğine gide (45a/9)

1.3.9.2.2. Şart

yaramaz olursa (4b/9)

olıcak olursa (45b/11)

ölürse (46b/2)

görse (48/10)

ţamarları olmasa (7b/12)

dolaşsa (8b/12)

alçaķ olsa (14a/6)

bitişse (14b/11)

1.3.9.3. Fiilimsiler

1.3.9.3.1. İsim-fiiller

tercüme olmasına	(2a/13)
yerde olmakla	(5a/5)
kaşması	(10a/3)

1.3.9.3.2. Sıfat-fiiller

hicāb idecek yerde	(5a/5)
bā'ış olan	(2a/13)
bu zikr olan	(5b/3)
gözi olan	(20a/3)
yeşilden olanı	(23a/7)
yaramazlığı	(22b/6)

1.3.9.3.3. Zarf-fiiller

Metnimizde zarf-fiilerden sıkça kullanılan **-Up** ekidir. Bu ekin yanı sıra **-ken**, **-Inca**, **-Dukça**, **-U**, ekleridir. **-Up** dışındaki diğer eklerin kullanımı sınırlıdır. Bu eklerden **-up** ve **-U** eki düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak yazıldığı tespit edilmiştir.

üzerine olup	(3b/2)
aḥvālını çıkarup	(5b/5)
yuḡaru ḡalkup	(15a/6)
olmuş iken	(5a/1)
olmuş iken	(17b/6)
olmuş iken	(41a/13)
depesine çıkınca	(7b/3)
ḡarınca ḡarisdür	(51b/8)
aḡsınca ola	(7b/8)
yanına iletmeyince	(17b/10)
boḡumuna gelince	(45a/1)

ayu habişdür	(48/3)
çekdikçe	(9a/8)
deyü	(3a/12)

1.3.9.3.4. Birleşik Fiiller

Oluşumları açısından üç çeşit birleşik fiil vardır:

Yardımcı fiille Yapılan Birleşik fiiller: Bu yapı için kullanılan birleşik fiiller it-, ol-, eyle- yardımcı fiilleridir.

kışa ol-	(35a/5)
beyān it-	(7a/10)
hüküm eyle-	(5b/4)
naql ol-	(5b/11)
lāl it-	(3a/4)

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

1b

(1) Şükr-i bî-kıyās ol vācibü'l-vücūduñ vaḥdāniyyetine ki (2) ecsām-ı insāniyyeyi yed-i ḳudretle kırk şabāḥ taḥmīr eyleyüp (3) ṭahūra getürdi Nitekim hadīs-i ḳudsīsinde buyurur (4) “ḥammertü tıynetē ādeme erbaʿine sabāḥan”¹¹ ve senā-i bā-esās (5) Ol feyyāz-ı kāinātuñ ferdāniyyetine ki ervāḥ-ı benī ādeme ʿulūm-ı (6) evvelīn ve āḥirīn taʿlīm eyleyüp ʿālem-i ecsāmdan (7) ʿālem-i bāṭına yol gösterdi. Nitekim kelām-ı ḳadīminde buyurur (8) “Ve ʿalleme ādeme'l esmāe külleḥā”¹² ḳādir-i perverdigār kim cemīʿ-i maḥlūkāt-dan (9) cins-i insāniyyeyi mükerrem ḳıldı “Ve le-ḳad kerremnā benī ādeme”¹³ (10) Ve sānīʿ-i emr-i zü kār ki cins-i insāniyyeyi fırḳa fırḳa idüp (11) zümre-i Muḥammediyyeyi cümlesinden muʿallem ve muʿazzam ḳıldı Nitekim āyet-i (12) ʿazīminde buyurur “Küntüm ḥayra ümmetin uḥricet li'n-nāsi”¹⁴

2a

(1) Ve şalli şalavāt ol efzal-i kāināt ve aḥsen-i maḥlūkāt üzerine (2) olsun kim işbu yedi semāvāt ve ʿarzīn-i sebʿa anuñ (3) muḥabbetine yaratıldı Nitekim kitāb-ı münezzelinde buyurur “Levlāke levlāk (4) lemā ḥalaḳtü'l eflak”¹⁵ ve ümmetini sāyir enbiyānuñ ümmeti üzerine (5) muʿazzam ve mükerrem ḳıldı kim kendü kelām-ı ḳadīminde ḥalīfe taʿyīn itmekle (6) “ve ceʿaleküm ḥalāife fil-arz”¹⁶ ve kendünüñ ʿilm-i ledünnīsine (7) şeriʿāt-ı kāmil ile yol gösterdi nitekim buyurur “şehidallāhu ennehu

¹¹ Hadis-i şerif

¹² Bakara, 2/31, “Ve Adem’e bütün isimleri öğretti”

¹³ İsrā, 70, “And olsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık.”

¹⁴ Al-i İmran, 3/110, “Siz, insanlar için çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz.”

¹⁵ Hadis-i Şerif.

¹⁶ Fatır, 39, “Sizi yeryüzünde halifeler kıldı.”

lā ilāhe illā hüve (8) ve'l-melāiketu ve ulü'l-‘ilmi’’¹⁷ evlād ve aşhāb üzerine (9) olsun kim efzalu ümemi ve ‘alleme nebī ümemdür (?) Nitekim ḥazret-i (10) risālet buyurur “ashabī ke’n-nücūmi bi-eyyihim iktedeytüm ihtedeytüm’’¹⁸ (11) amma ba‘dü ḥamd el-Bārī ve ni‘met habībe ‘aleyhi’s-salāt ve ezkā (12) taḥiyyāt işbu risālenüñ lisān-ı ‘arabīden türki (13) diline tercüme olmasına bā‘iş olan asgarü’n-nās-

2b

(1) Muḥammed bin Ayās eydür kim işbu “kitābü’l-edeb ve’s-siyāseti (2) ‘ilmi’n-naẓari ve’l-firāseti’’¹⁹ te’līfū’l-‘ālimi’l-fāzili ferīdü (3) ‘asrihi ve vaḥīd-i dehrihi Ebī ‘Abdillāh bin Muḥammed bin Ebī Ṭālib el-Afşārī (4) ed-Dımeşkī hicret-i resūlün ‘aleyhi’s-selām yedi yüz elli (5) yedi senesinde cem‘ idüp delāyil-i vāzıha ile şābit kılmış (6) Evvel delīl āyet-i kerīme anda kim ḳavlühü te‘ālā “inne fī zālīke le āyāten (7) li’l-mü‘minīn’’²⁰ ve ḳavlühü “ta‘rifühüm bi-sīmāhim” İkinci delīl ḥātemü’l-enbiyānuñ (8) ḥadīs-i şaḥīḥiyle kim buyurur “İttekū ferāsete’l-mü‘minīn fe innehü yanzuru (9) bi nūrillāhi’’²¹ ve ḳavlühü ‘aleyhi’s-selām “Allāhü cemīlün yuḥibbū’l-cemāle’’²² ve ḳāle (10) ‘aleyhi’s-selām “el emānetü ve’l-kerāmetü fī tıvāli ümmetī ve istihāvetü ve’s-şecā‘atü (11) fī evāsıṭı ümmetī ve’t-tekū min şıḡāri ümmetī’’²³ Ve üçüncü delīl ‘aḳl-ı (12) kāmīl eylemege ba‘zı nāsda ba‘zı aḥlāḳ olur kim ba‘zı insānda (13) olmaz Meşelā ekşer uzun boylu olan ḥalīm ve ḥamūl olur vesāyire

3a

¹⁷ Al-i İmran, 3/18, “Allah, melekler ve adaleti yerine getiren ilim sahipleri, O’ndan başka yaratıcı olmadığına şahitlik etmişlerdir.

¹⁸ Hadis-i Şerif.

¹⁹ Kitabın orijinal ismi.

²⁰ Hicr 77 “Onda da inananlar için bir ders vardır”

²¹ Hadis-i Şerif.

²² Hadis-i Şerif.

²³ Hadis-i Şerif.

(1) ve şābir ve sākin olur ve kışa boylu olan muḡtaribü'l-ḡāl (2) ve seriü'l-ḡareke ve ḡazūb olur ve bunuñ emsāli aḡlāk ki (3) ba'zı kişide vāḡi' olur bilā-iḡtiyār olur pes 'aḡl-ı kāmīl (4) anı eşed lāl ider ki ḡilkatinde olan muḡālefeṡūñ muḡteḡāsıdır (5) ki ḡuhūra gelür Dördünci delīl mizācladur Meşelā bir kişinüñ mizācı (6) şuḡravī olsa ya sevdāvī olsa anuñ boyı kışa (7) olur ve gövdesi ince olur ve arıḡ olur ve ṡabī'atı issi (8) olur pes lāzım gelür kim şāḡibi şeci' ola ve cür'etlü ola (9) ve ḡayāli ve fikri ve ıztırābı ve ḡadābı ziyāde ola ve ḡilkāt-i kıyāfeti (10) tamām edā üzerine olmayup ḡaşır ve şaḡır ve raḡıḡ ola ve daḡı (11) ba'zı kişinüñ mizācı demevī olur veyā balḡamī olur Anuñ (12) boyı uzun ve cismi vāsi' olur ve ṡabī'atı mu'tedil olur (13) pes lāzım gelür kim şāḡibi 'aḡil ve kāmīl ve emīn ola şābir ve ḡāşī' ola

3b

(1) ve umūr-ı dünyāvī teşaḡḡuḡ ve temyīz itmesinde müdür ola ḡilkati tamām (2) edā üzerine olup aḡsen-i taḡvīm ola Beşinci delīl ḡükemā-yı izāmdan (3) ve 'ulemā-i kirāmdan yedi kişinüñ kelimātlarından naḡl olunmuşdur kim (4) anlar kuvveti 'aḡl-ı küll ve sür'at-i başar “yehdi's-sebīl”²⁴ ile diḡḡat (5) idüp bulmuşlardır Ve kitāblarında derc ve taḡrīr itmişlerdür Evvel Eflāṡūñ (6) ikinci Aristotalis ḡakīm Üçünci Manşūr Şāḡib ḡakīmdür Dördüncü (7) Muḡammed-i Rāzi ḡakīm Beşinci İlāvis ḡakīm Altıncı İmām İdrīs-i (8) Şāfi'ī raḡmetullāhi 'aleyh Yedinci şeyḡ Muḡyiddīn-i ḡazālī raḡmetullāhi 'aleyh (9) ve daḡı Altıncı delīl 'avāmü'n-nāsuñ 'aḡlı yetişdüḡi yerdür kim meşelā (10) bir at veyā bir ḡatır veyā bir deve ve ṡuyūr ve sibā' olmalı (11) olsalar ḡaḡḡdan ba'zı kimesne olur kim tecrübe ile ve başīret (12) nūrı ile bulmuş ve

²⁴ Ahzab ,4, “Doḡru yolu gösterir”

bilmiş kim bu atun filān yeri eyüdü (13) veyāhud yaramazdur cevāb virür yavaşlığın ve yavuzluğun ve yögrüklüğün

4a

(1) ve yorulğanlığın haber virür İnsān dağı andan kıyās oluna (2) kim  alāmetlerinden hükm oluna ef alinün eyüsine ve yaramazına Yedinci (3) del l teşb hdir kim me elā bir kişinün bir yerinde bir hayvāna (4) müřābeheti olsa ol kişi elbette ol-hayvānun huyuyla (5) söylenür Bir kişinün me elā siması arslana be zerse lā-büdd (6) o kişi şec  ve meh b ola ve cür etlü ola Bir kişinün şekli (7) koyuna be zese lā-büdd ol kişi hafif t-tab  ola ve  al m (8) ve ġāfil olur Sekizinci del l oldur kim aş b-ı şarık t (9) ve ednā ve  aķ k t-i  ul m-ı m k şefe ve  aķl-ı meřriķ -i řāfiyye ile (10)  alem-i ķudsiye nazar id p m rifet-i il hi tecell  n ruyla b yle z h r (11) itmif dur kim her kişinün bir nev a ķiy feti ola ol ķiy fet n elbette (12) taķ z sı b yle ola dey  hükm id p ve didiklerinde aşl  (13)  a   itmemif lerd r Toķuzuncı del l oldur kim ehl-i tev ri  ve nakl-i...

4b

(1) kelim t m l k-i  iz m bunun  üzerine olmuşdur ki her kişi bir (2) şıfatla vaşf id p ķiy fetin n muķtez sıdur dey  şer  (3) itmif lerd r Onuncı del l oldur kim atasıyla a a bir oġlanı (4) bir oġlandan terci  id p  erler tecr be ķuvvetiyle dirler kim (5) anun fil n yeri b yled r ş yle olsa gerekd r dey  hükm (6) eyd rl r şa     ıķar amm  işbu kit ba nazar id p ve a k mını (7) fir set n ruyla isti r c iden kimesne bir a  nesned r (8) ġ yet di ķ t etmek gerekd r kim  a   etmeye Me el  ba zı (9) kimesne der baş yaramaz olursa altı ey  ķiy fet olur (10) baş ey  ol yaramaza muķ bil olup bir ey  z idi  alur (11) pes l zım gel r kim anun ş  ibi ey  ola ve ba zı

kıyāfet (12) dahı olur kim bir libāsdan bir libāsa dahı girmekle ya hicābından (13) veyāhud havfinden ol kıyāfetün hükmin itmege kâdir olmaz tebdîl

5a

(1) eyler meşelâ baʿzı kimesne olur kim ġanî olmuş iken dāyim aḥvālî eyilük (2) üzerine olur nāġāh fakirlik ʿarız olsa andan envāʿ (3) şürefâ ve zühûra eydür kıyāfetün hükmin icrâ eydür ve baʿzı (4) kimesne dahı envāʿ yaramazlık ve feşâdla mevcûd iken ya maldâr (5) olmakla ya hicāb idecek yerde olmağıla veyâ ḥavf idecek (6) yerde olmakla andan eyü ḥaşletler zāhir olur ve baʿzı kimesne (7) dahı iʿtikādla kıyāfetün takāzāsını fesh ider Meşelâ (8) bir kişi ġāyet yaramaz iken Qurʾân ve tesbîḥ ve naşîḥat (9) işitmekle tebdîl-i aḥlāk idüp eyü olur ve baʿzı kimesne (10) ġāyet eyü iken vesvese terġîb itmekle veyāhud bir nesneye (11) muḥabbet idüp ʿâşık olmakla tebdîl-i aḥlāk idüp (12) yaramaz olur ve baʿzı kimesne muḥannes iken şecîʿ kimesnelere (13) yoldaş olmağıla ṭabîʿat ol muḥannesligin zühûra getüremez

5b

(5b/1) ol dahı şecîʿ olur ve baʿzı şecîʿ kimesne birkaç muḥannes (5b/2) yoldaş olmağıla şecāʿatın yitürüp muḥannes olur pes (5b/3) ehl-i başîret olana lâzımdur kim bu zıkr olan aḥvālî tamām ḥesâb (5b/4) idüp anuñ kıyāfeti[n]ün aḥvālîni çıkarup hüküm eyleye (5b/5) ve illâ ḥaṭâ idüp dahı muşannif ḥaṭâ etdi deyü taşavvur etmeye (5b/6) ve her kişinün bir ḥayvāna müşābeheti olduğı sebebden ḥayvānātuñ (5b/7) dahı sıfatları zıkr olunmuşdur tâ kim andan ol kişinün aḥvālî (5b/8) biline ve her bilāduñ bir ṭabʿı olduğı sebebden ol dahı (5b/9) beyân olundu deyü kitāba Kıyāfetnâme deyü ad virildi (5b/10) her şekliñ envāʿın beyân etdüğinden ötüri ve yigirmi altı (5b/11) bâb üzerine vaż olundu ve her nakl ki oldı kangı (5b/12) ḥakîmüñ ittifâkıyla olduğına işâret içün her

ḥakīmūn (5b/13) ismine bir ḥarf taʿyīn olundu “Vāllāhu yaḥluḳu mā yeṣāʾu²⁵ ve yaḥkūmu mā yūrid”²⁶

6a

(1) **Ḥarf-i nūn** Eflāṭun’a işāretdür **Ḥarf-i tı** Aristotalise (2) işāretdür **Ḥarf-i şad** Manşūrī’ye işāretdür **Ḥarf-i ze** (3) Muḥammed Rāzī’ye işāretdür **Ḥarf-i sin** İlāvus’a işāretdür (4) **Ḥarf-i ʿayn** İmām-ı Şāfī’ye işāretdür **Ḥarf-i be** Şeyḥ (5) Muḥyiddin-i ʿArabī’ye işāretdür **Ḥarf-i he** cümlesinūn ittifākına (6) işāretdür ve ḥurūfsuz olan naḳiller ʿAbdürrezzāk Kāşānī’ye (7) işāretdür kim Fārisi Kıyāfetnāme söylemişdür andan tercüme (8) olundu **El-Bābü’l-evvel** başuñ kıyāfeti beyānındadır (9) **El-Bābü’s-şanī** saḡuñ kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’** (10) **ş-şālīsü** yüzüñ kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’r-rābīʿu** (11) alnuñ kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’l-ḥāmisü** kaşuñ (12) kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’s-sādisü** gözüñ kıyāfeti (13) beyānındadır **El-Bābü’s-sābīʿu** kulaḡuñ kıyāfeti beyānındadır

6b

(1) **El-Bābü’s-şāminü** burnuñ kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’t** (2) **-tāsiʿu** aḡzuñ ve tuṭaḡuñ ve dişleriñ kıyāfeti beyānındadır (3) **El-Bābü’l-ʿāşir** yañaḡ ve saḡal ve eñek kıyāfeti (4) beyānındadır **El-Bābü’l-ḥādī ʿaşere** boyuñ kıyāfeti beyānındadır (5) **El-Bābü’s-şānī ʿaşere** omuzuñ kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’** (6) **ş-şālīsü ʿaşere** pazu ve dirseḡuñ ve belüñ kıyāfeti beyānındadır (7) **El-Bābü’r-rābīʿu ʿaşere** el ve parmaḡ ve dirsek ve tırnaḡ (8) kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’l-ḥāmisü** aşere göḡüs (9) ve ḡarın kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’s-sādisü ʿaşere** (10) arḡa kıyāfeti beyānındadır **El-Bābü’s-sābīʿu ʿaşere** (11) buṭ ve yan başları ve oturaḡ yeri kıyāfeti beyānındadır (12)

²⁵ Maide,17, “O, dilediğini yaratır.

²⁶ Maide,1, “O, dilediğini hükmeder.

El-Bābü's-sāminü 'aşere diz gözi ve baldır ve ayak (13) parmakları kıyāfeti beyānında

El-Bābü't-tāsi'u 'aşere

7a

(1) boy ve yürümek kıyāfeti beyānındadır El-Bābü'l- 'ısrīne āvāz (2) ve gülmek kıyāfeti beyānındadır El-Bābü'l-hādī ve'l-ısrīne (3) avuç içinde olan kıyāfet beyānındadır El-Bābü's-sānī ve'l-ısrīne (4) beñleriñ kıyāfeti beyānındadır El-Bābü's-sāliṣü ve'l-ısrīne (5) parmaklarıñ ğinā ve fakir cihetleri beyānındadır El-Bābü'r-rābi'u ve'l-ısrīne (6) 'ömr uzunluğın ve kısalıgıñın 'alāmetin beyān ider El-Bābü'l-hāmisü (7) ve'l-ısrīne ekālīm-i seb'ānuñ halkıñın kıyāfeti beyānındadır (8) El-Bābü's-sādisü ve'l-ısrīne hayvānatuñ ve tıyūruñ ve vuhūşuñ (9) ve haşerāt-ı 'arzuñ kıyāfeti beyānındadır Vallāhü a'lemü bi's-şavāb (10) El-Bābü'l-evvelü başuñ kıyāfetin beyān ider Baş bedenüñ sum'asıdır (11) ve havās-ı hamse-i tãhire ve şıfāt-ı seb'a-i bātına başda cāmi'dür (12) insānıñ sâyir hayvānātdan idrāki artuğ olmağı başda (13) konulmuşdur cümle hükemā böyle dimişlerdür Eger bir kişiuñ başı a'zāsına

7b

(1) göre olsa müdevver olsa mūm gibi dökme olsa üstine (2) tamarları olmasa bir miqdār eñsesine meyli olsa ve iki kulaqlarınun (3) üsti yanı depesine çıkınca düz olsa bina gibi (4) delālet ider kim 'aklı tamām ve fehmi serī' ola her fikri ve hayāli (5) şavāb ola ve kuvve-i hāfızası ğālib ola ahlākı cemīl (6) ola Nun Şad Ra Eger bir kişiuñ başı bedenine uymasa (7) ğayet küçücük olsa delālet ider kim hafifü'l-'akl ola (8) muḳaddemā zıkr olan evşāfuñ 'akşince ola Be Tı Ra (9) eger bir kişiuñ başı büyük olsa yukarusına uzun (10) olmasa müdevver olsa delālet ider kim 'ulüvv-i

himmət ola (11) fehmi gökçek ola inkıyādı gālīb ola ammā gāh gāh (12) gāflet ʔarī
ola bedeni sıhhat üzerine ola nun şad (13) eger bir kişinüñ başı öñine egri olsa delālet
ider kim

8a

(1) niyyet ḥabīs ola nefsanıyesı gālīb ve hevāsına tābī (2) ola Eger bir kişinüñ başı
depesinden aşāğa başılmış (3) gibi yaşşı olsa delālet ider kim hırşı gālīb ola ve ʔtikādı
(4) fāsıd olup tedbir-i muḥālif ve mekri yaramaz ola ve ḥalkā (5) muḥālefet ide şad
ra Eger bir kişinüñ başınıñ iki (6) cānibinde ve kulaqlarında çıkmış yumrı olsa delālet
(7) ider kim sāḥibi ḥasūd olmağa ve yaramaz nefislü olmağa (8) ve gıybet meyl
itmege ve şehvetperest olmağa delālet (9) ider ʔaf tı Eger bir kişinüñ başı ardından
ve öñinden (10) ve yanından yumrı yumrı olsa delālet ider kim sāḥibi (11) cāhil ve
ḥarīş ve muḫtaribü'l-ḥāl ola Nun (12) Eger bir kişinüñ başı ardına egri olsa ve eñsesi
daḥı (13) yumrı olsa delālet ider kim sāḥibi ʔālim ola ve ṭabī

8b

(1) zekī ola ve ḥulkı eyü ola Nun Eger bir kişinüñ başı gāyet büyük (2) olsa bedenine
uymasa delālet ider kim sāḥibi ebleh ola (3) ve fikri fāsıd ola reʔyinde maḡlūb ve
muḫtarib ola (4) Vāllahü aʔlemü bi'ş-şavāb El-Bābü's-sānī saçuñ kıyāfeti
beyānındadır (5) eger bir kişinüñ saçı ne çok olsa ve ne az olsa (6) ve ne gāyet iri ve
ne yumuşak olsa ve ne şaru ne kara (7) olsa kumral olsa ve ne tiz bite ve ne geç bite
ve ne kırı (8) olup birbirine dolaşa ve ne çekdükçe uzana delālet (9) ider kim
şāḥibinüñ ʔaklı zekī ola ve evşāfı gökçek ola (10) Nun tı Eger bir kişinüñ şaru iri olsa
dikine ʔursa (11) delālet ider kim fehmi yaramaz ola ammā şeciʔ ola Nun şad Eger

(12) bir kiřinüñ şaıı kıvrık olsa birbirine dolaşsa (13) delâlet ider kim şâhibi ħarîř ola ħulķı yaramaz ola ve öñegü

9a

(1) ola ve ğuşşası ziyâde olur şad ra Eger bir kiřinüñ şaıı (2) kıara olsa ol kişide fâide gele ve eger şaru olsa ğâyet (3) delâlet ider kim řâhibinüñ şabı yaramaz ola ħırřı ğâlib ola (4) fehmi yaramaz ola Nun şad Eger bir kiřinüñ şaıı kıâyim ve iri (5) ve kıara olsa gövdesinde ve omuzlarında ve baldırlarında dedigümüz (6) gibi olsa delâlet ider kim şâhibi aĥmak ola ve delü ola (7) ve öykelü ola Nun řı Eger bir kiřinüñ şaıı yumuşak ve ince (8) olsa çekdükçe uzansa kıırılmasa delâlet ider kim şâhibi (9) muĥannes ve mekkâr ve ĥile-bâz ola Nun şad Eger bir kiřinüñ (10) şaıı kıızıl olsa rengi oda beñzese delâlet ider kim (11) řâhibinüñ ħulķı řar ola ve şabıatı yaramaz ola Nun řı Eger (12) bir kiřinüñ şaıı keten gibi aklıġa mâyl ola delâlet (13) ider kim şâhibi baĥıl ve kezzâb ola ve yaramaz ħulķlu ola ve kıatli seve

9b

(1) şad Eger bir kiřinüñ şaıı ne kıızıl ve ne kıara olsa (2) delâlet ider kim şâhibi muıtedilü'l-ĥâl ola ve şabı kıâbil ola (3) He Eger bir kiřinüñ boynında ve omuzında kıılı çok olsa (4) delâlet ider kim şâhibi aĥmak ola ve cevre mâyl ola (5) ve eger arķasında kıılı çok olsa ve alnında yüzinde (6) kıılı çok olsa bunlaruñ her birisi delâlet ider kim şâhibi (7) bahâdır ola ve kıuvvetlü ola ve eger göğsinde ve kıarnında kıılı (8) çok olsa delâlet ider kim şâhibi şehvetperest ola (9) ve ebleh ola ve ammâ göğsinde kıılı az olsa ve kıarnında olmasa (10) delâlet ider kim řâhibinüñ şabı laıf ve řaĥi ola eger baldırlarına (11) ve uyluķlarında kıılı çok olsa delâlet ider kim (12) şâhibi

kaşîrû'l-himmet ola ve zihni karışık ola ve eger yalnız (13) omuzunda olsa göğsinde ve karnında ve uyluklarında

10a

(1) olmasa delâlet ider kim şâhibi şeci[°] ammâ gâfil ola ve eger (2) yalnız boynında olsa gayri yerinde olmasa kuvvetlü ve cür[°]etlü (3) ola ve kaçması yavuz ola El-Bâbü's-sâlisü (4) yüzün kıyâfeti beyânındadır He Eger bir kişinin yüzü (5) gökçek olsa maḥbûb olsa levni mu[°]tedil olsa (6) kızılıklıda kızıl ve ağılıkda ağ olsa ve gözleri ve kaşları (7) ve burnı ve kulağı yüzine uysa yüzünden sürür (8) ve beşâret görünse delâlet ider kim şâhibi kâmil ve her (9) nesnede kâbil ola şâhibi fâzıl ve [°]âkil Nun Eger bir (10) kişinin yüzü degirmi olsa delâlet ider kim şâhibi şeci[°] (11) ve kuvvetlü ola ve eger bir kişinin yüzü uzun olsa (12) delâlet ider kim şâhibi ḥabîsü'n-niyyet ve mekkâr ola Eger bir (13) kişinin yüzü murabba[°] olsa delâlet ider kim şâhibi

10b

(1) âkil ola [°]afîf ve şıḥḥat üzerine ola Nun tı (2) Eger bir kişinin yañaqları yumrı şişmiş gibi olsa (3) delâlet ider kim şâhibi ebleh ola ve câhil (4) ola Eger bir kişinin yüzü müselleş olsa eñeginden (5) yaña sivri olsa delâlet ider kim şâhibi ḥâlis ola (6) ve ikdâmlu ve cür[°]etlü ola ve ḥârîs ola Eger bir kişinin yüzü (7) ince yaşşı olsa gözleri ve burnı küçük olsa (8) delâlet ider kim depeleyici ve öldürücü ve cenk idici ola (9) ve avcı ve ḥarâmî ola ve gönlü kasâvetle ola Nun (10) Eger bir kişinin yüzü yaşşı olsa delâlet ider kim sâhibi (11) kâhil ve baḥîl ola Şad ra Eger bir kişinin yüzü uzun (12) ve tutaqları kalın olsa delâlet ider kim şâhibinün (13) tabî[°]atı gālîz ola feşâda ve [°]işe mâyil ola Şad ra

11a

(1) Eger bir kiřinüñ yüzi taşrasına çıkık olsa delâlet (2) ider kim şâhibi şecĩ ola ve ikdâmlu ve yürekli ola (3) ve gülegen ola Eger bir kiřinüñ yüzi egri olsa (4) her kangı cânibe olursa olsun delâlet ider kim (5) şâhibinüñ tabı yaramaz ola hulķı çirkin fitne ve feşâdı (6) sū-i niyyeti şerre ola Şad ra Eger bir kiřinüñ (7) yüzinüñ yukaru nışfı aşağıki nışfindan büyük (8) olsa delâlet ider kim şâhibinüñ fehmi yaramaz ola (9) ve tãati az ola Eger bir kiřinüñ başınüñ nışfindan (10) aşağısı yukarusından büyük olsa delâlet (11) ider kim şâhibinüñ tabı ğalîz ola şerri su-i şerîr ola (12) He Eger bir kiřinüñ yüzinüñ sağı ve şol yanı çok (13) olsa delâlet ider kim şâhibi lehn ve uyanmağı mâyil ola

11b

(1) Eger bir kiřinüñ alnı büyük olsa delâlet ider kim şâhibi (2) ebleh ola Eger bir kiřinüñ alnı inlü olsa delâlet (3) ider kim şâhibinüñ ıaklı az ola Eger bir kiřinüñ alnı (4) küçük olsa ve saçı başınüñ alnına inmiş olmasa (5) delâlet ider kim şâhibi şecĩ ve laşifü'l-hareke ola (6) ve süratle ğazûb ola Eger bir kiřinüñ alnı kařınüñ (7) üzerine inmiş olsa ve kaşu hareket etdüķçe (8) alnı yoğun yoğun olsa ve yukarusına büyük olsa (9) delâlet ider kim şâhibi sefiħ ve kezzâb ola Nun tı (10) eger bir kiřinüñ alnı yaşsı olsa ve kaşu yukaru (11) çekilmiş olsa üstinde yivleri olmayup düz (12) olsa delâlet ider kim şâhibi fitne ve karıştırıcı (13) ola huşûmeti seve Nun Eger bir kiřinüñ alnı kařınüñ

12a

(1) üstine çok olsa ve yukarudan aşağı kaşına (2) enince yolları olsa delâlet ider kim şâhibi kalîlü'l-aķl (3) ola ve ğazûb ola ammâ ki nefsinde ketm eyleye ve feşâdı şerri

(4) seve Nun Tı Eger alnı iki yanına uzun olsa (5) ammā enince olsa delālet ider kim şāhibi hafif (6) ve mütelevvin ola Eger bir kişinüñ alnı etlü olsa delālet (7) ider kim şāhibi kāhil ve ġāfil ola Şad Ra Eger bir kişinüñ (8) alnı küçük olsa ve arkurısına yivleri olsa (9) delālet ider kim şāhibi māl cem^c etmesine ħarīş ola Ve eger bir (10) kişinüñ alnında çok yivleri olsa her taraftan delālet (11) ider kim şāhibi yaramaz sözlü ola dilāzar ola ^cAyn Eger bir (12) kişinüñ alnı ara olsa delālet ider kim şāhibi yaramaz (13) fehimlü ola Eger bir kişinüñ alnı çukur olsa ve kaşu çatuk

12b

(1) ve mużtaribü'l-^caql ola Ve eger bir kişinüñ yüzi küçücük olsa (2) gövdesine uymasa delālet ider kim deli ve yeyincek ve kovıcı (3) ola Nun Eger bir kişinüñ yüzi etlü olsa delālet ider kim (4) şāhibi ebleh ola Tı Eger bir kişinüñ yüzi aq olsa (5) delālet ider kim şāhibi yaramaz ħulķlu ola Şad Ra (6) eger bir kişinüñ yüzi güler gibi olsa delālet ider kim şāhibi (7) ħalimü'n-nefs ola Eger bir kişinüñ yüzi ağlar gibi olsa (8) delālet ider kim sāhibi maġdūb ola Sin ^cAyn (9) Eger bir kişinüñ yüzi ħaste yüzi gibi olsa delālet (10) ider kim şāhibi zai^cfū'n-nefs ola ve yaramaz ħulķlu ola (11) Eger bir kişinüñ yüzi meyyit yüzi gibi olsa delālet (12) ider kim şāhibi deniyyü'n-nefs ola ve yaramaz ħulķlu ola (13) ħalk arasında ħor ola ve ^caqlı az ola ^cAyn Be

13a

(1) Eger bir kişinüñ yüzi nūrlu ve aġ olsa ve gözleri kara (2) berrak olsa delālet ider kim şāhibi ne rica ve ne murād (3) idinse müyesser ola Nun Şad Ra Eger bir kişinüñ yüzi (4) maĥabbetlü olsa ve ħayāli olsa delālet ider kim şāhibi taķi (5) ola ve pāk ve dindār ola ve vallahü a^clem El-Babü'r-Rābī^cu (6) alın kıyāfeti beyanındadır He Eger bir kişinüñ alnı mu^ctedil (7) olsa ve yüzine muvāfiķ olsa murabba^c ve kırı olmasa (8)

başına yukarı çekilmiş olmasa yüzine havāle dahı olmuş (9) olmasa ne ġāyet büyük ne ġāyet küçük ve ne tar ve ne ġiñ (10) ve ne uzun ve ne kısa olmasa ve içine çökmüş olmasa (11) ve ilerüsine çıkmış olmasa ve üstinde beñler olmasa (12) ve başından aşağı yivler olmasa tolu olmasa pāk (13) olsa delālet ider kim şāhibi ʿākil ve ʿālim ola ʿAyn

13b

(1) delālet ider kim şāhibi öñegü ve hāyin ola Şad Eger bir kişinüñ (2) alnı düz olsa delālet ider kim sāhibi fācir ve aħmak ve hāyin (3) ola Eger bir kişinüñ alnı murabbaʿ olsa ve arķurısına yivleri (4) olsa delālet ider kim şāhibinüñ fehmi tez ola ve ʿilmi seve Eger (5) bir kişinüñ alnı yaşı olsa ve uzun olsa tā sağına (6) gelince çekilmiş olsa ve bir başından bir başına gelince yivleri olsa (7) yāhud arķurı tamarları olsa delālet ider kim şāhibi (8) mütekebbir ve leffāf ola ve muḥāşamat seve Nun Eger bir (9) kişinüñ alnı yivsiz olsa ve dahı başından aşağı (10) gözükür tamarları olsa delālet ider kim şāhibi cürʿetlü ve riķātlü (11) ola Nun Tı Eger bir kişinüñ alnı müdevver olsa ve yumrı (12) olsa delālet ider kim şāhibi ebleh ve taḥavvürlü ola Eger bir (13) kişinüñ alnı musatṭaḥ başıyla berāber çekilmiş olsa alnınuñ

14a

(1) nısfı başınuñ saçına girmiş olsa delālet ider kim şāhibi (2) ulu ʿālim ola ve pādişāhlar muşāhibi ola vallahü aʿlemü bi's-şavab (3) el-Bābü'l-hāmisü kaşuñ kıyāfeti beyānındadır He (4) Eger bir kişinüñ kaşı kara olsa ve düz çekilmiş olsa (5) ve iki tarafından kıllar olmasa ve yuvanından yani kulağından (6) alçaķ olsa ve gözinüñ üstüne düşmüş olmasa yüksek (7) olsa ve saçınuñ yatımı gözi üstüne olmayup (8) kulağı yanına olsa ve uzunlukda kısalıkda muʿtedil olsa (9) ve kıyruğı ince olsa

delâlet ider kim şâhibi mübteniü'l-hâl ola (10) gâfil olmaya ve fehmi ziyâde ola Tı
Şad Eger bir kişinüñ kaşınuñ (11) saç ı çok olsa ve ara olsa ve uzun olsa (12) tâ
şudğına varsa delâlet ider kim şâhibi yaramaz sözlü (13) ola ve mütekebbir ve leffâf
ola Nun Şad Eger bir kişinüñ kaşınuñ

14b

(1) ortasında bir köşe olsa ol köşenüñ bir ucu (2) ya^cnî aşâğası kemer gibi egilmiş
olsa delâlet ider kim sâhibi (3) baḥîl ve deniyyü'n-nefs ola Şad Ra eger bir kişinüñ
(4) kaşı yaşşı ve kışa olsa ve el şeklinde olsa delâlet (5) ider kim şâhibi tammâ^c ve
yaramaz ḥulḳlu ola ve ḥarîş ve baḥîl (6) ola NÛN Eger bir kişinüñ kaşı toğrı olsa
yüzinden (7) yaña gelen ucu gibi egilse uçları birbirine yaklaşsa (8) ammâ birbirine
kavuşmasa delâlet ider kim şâhibi zekîyyü't-tab^c (9) ve ḥüsn-i ḥulḳ ola Eger bir
kşinüñ kaşı çatuk olsa (10) delâlet ider kim şâhibi ülfet ve maḥabbet issi ola Eger
bir kişinüñ (11) kaşı çatuk ve uzun olsa tâ şudğına bitişse (12) delâlet ider kim şâhibi
lehvi ve oynamağı seve ve ḥulfi beğenmeye (13) maşḥaralığı ile seve Eger bir kişinüñ
kaşı gözinüñ üstinden

15a

(1) degirmi tutsa nışfı ihâṭa itse delâlet ider kim şâhibinüñ (2) fikri yaramaz ve ḥulḳı
tar ola Şad Ra Eger bir kişinüñ (3) kaşı gözinüñ kapağı üzerinden gelse delâlet ider
kim şâhibi (4) şeci^c ola ammâ ḥulḳı yaramaz ve şehveti gâlib ola Nun Tı (5) Eger bir
kşinüñ kaşuña söylediğı ve fiten hareket idüp (6) birisi yukaru ḳalkup ve birisi aşâğ
inse ve bir yere (7) nazar itdüğı vaḳtın ilerüsine ve girüsine segirtse delâlet (8) ider
kim şâhibinüñ bātını ḥabîş ola ve ḥalḳa su-i ḳann olup (9) ve mekkâr ve mütekebbir
ola ve şerri seve ve va^cdesine muḥâlefet ede (10) ve ḥayâsuz ola ve fehmi yaramaz

ola Tı Şad Eger bir kişinüñ (11) kaşı alnından yukarı çekilmiş olsa burnından yana (12) uçları alnında durmuş olsa delâlet ider kim şāhibi (13) aḥmak ola Nun şad Eger bir kişinüñ kaşı alnından

15b

(1) yukarı çekilmiş olsa ve kulağından akrep kuyruğı yu (2) karusına egilmiş olsa delâlet ider kim şāhibi yaramaz (3) söz ola mütekebbir ve leffāf ola Nun Eger bir kişinüñ (4) kaşınuñ burnından yanı kalın ve yüksek olsa (5) kulağından yanı açık olursa delâlet ider kim şāhibi (6) kan dökmegi ve feşād etmegi seve ve bātını ḥabīs ola ve ḥulkı (7) yaramaz ve taḥavvürlü ola Nun Şad Eger bir kişinüñ kaşı (8) ince ve kılı az ve yumuşak olsa delâlet ider kim şāhibi zekī (9) ve laṭīf-ṭab^c ola ve kendüyi ögmegi seve **El-Bābü's-sādisü** (10) gözün kıyāfeti beyānında He Eger bir kişinüñ gözi cüssede (11) mütevassıt olsa dāyiresinde olan kemüğüñ içi tamām (12) ṭolmuş olsa ağı gāyet ağı ve karası gāyet (13) kara olsa ve ağından karası ilerü çıkmış olsa ve karasında

16a

(1) noktalar olsa ve berrāk olsa üzerinde tamarlar olmasa ve alt (2) kapağıyla üst kapağı berāber olsa ne etlü olsa ne gāyet (3) büyük ve ne gāyet küçücük olsa ve ne gāyet bol ve ne gāyet (4) ṭar olsa beneginde ve kuyruğında çukur olmasa çok çok (5) açup tez tez yummasa gözünün içerüsi cāmid gibi ṭurup (6) veyāḥud zanbağ gibi hareket itmese biri büyük olup ve biri (7) küçük olmayup cüssede berāber olsa ve kuru olmayup (8) ʿilletsüz yaş olsa ve gözünün karası (9) kapakları altından sürme çekilmiş gibi gözükse ve endāmda (10) bādem gibi olsa ve karasınuñ cilāsı ağından artuk (11) olsa ve gözünün pınarı çukur olmayup etlü olsa (12) ve ağı olmayup kızıl

olsa bu tafzîl üzerine gözi (13) olan kişinin eğer gayr-i kıyâfeti eyü olmayup reddi olsa

16b

(1) olursa dahı delâlet ider kim şâhibinüñ  mri uzun ola (2) ve  ab i g kcek ola  aklı k mil ola ve m r vvetl  ola  ayrı  ok (3) ola ve zek i ola cem  -i   leme   sn-i  ulk ile muttas f ola (4) cem  -i a  z n  eger i kıy feti del let in i b t ider Amm  g z (5) kıy feti a       eylemez   kminde  anda oldu ki bu cins g zi (6) ol anu   ayrı kıy fetlerinde dahı a sen olı     kminde tam m tam m (7) z hir olur Nun Eger bir kişinin g zi k   k olsa del let (8) ider kim ş hibi mu annes  afif  l- akl ola Eger bir kişinin (9) g zin   arası a ından iler  yumrılanup  ı m   olsa (10) del let ider kim ş hibi c hil ola ve ebleh ve bencil ola Eger bir kişinin (11) g zi bir yerde t rmasa her  arafa n zar eylese del let ider kim (12) ş hibi tez nefisl  ola    e t b   ola     g zine  or (13) g r ne ve  ik r seve Nun T  Eger bir kişinin g zin 

17a

(1) bebeginde  areket ider gibi nesne olsa del let ider kim ş hibi (2) a mak ola Eger bir kişinin g zin  a ı  arasından  ok (3) olsa del let ider kim ş hibi heybetl  ola ve amm  mu tarib  l-  l ola (4) T  Sad Ra Eger bir kişinin g zi berr k olmasa t nu k olsa (5) ve yer yer a ında ve  arasında lem alar olsa del let ider kim (6) ş hibi m l cem  itmegi seve ve  avrat t ifesini sevmeye (7) ve bu g zl  kişinin e  linden d  m ndan  ak nur gibi  ak nmak (8) gerek Nun T  Ra Eger bir kişinin g zi a a asına ve y karusına (9) d nse g   a ı ve g    arası gizlense del let ider kim (10) ş hibi a mak ola ve  erri seve Nun Eger bir kişinin g zi (11)  or gibi k zıl olsa

delâlet ider kim şāhibi ġazūb ola (12) katli ve şerri seve Nun Tı Şad Ra Eger bir kişinüñ (13) gözi büyük olsa delâlet ider kim şāhibi cāhil ve kāhil

17b

(1) ve ebleh ola Nun Şad Eger bir kişinüñ gözi büyük olsa (2) ve üzerinde kızıl kızıl tamarlar olsa delâlet ider kim şāhibi (3) fuḥşı ve zināyı seve Şad Eger bir kişinüñ gözi dāyim (4) aşāğa baḡar olsa delâlet ider kim şāhibinüñ nefsi ḡabīs (5) ola himmeti şerre ola ve ḡalīlū'l-ḡayā ola Şad Dal (6) Eger bir kişinüñ gözinüñ kirpikleri söylerken tez tez yumulsa (7) gene açılsa ve kirpikleri ḡareket üzerine olsa (8) delâlet ider kim şāhibinüñ niyyeti ḡabīs ola himmeti şerre ola (9) Nun Tı Ra Eger bir kişinüñ gözi za'īfū'l-başar olsa ırāḡdan (10) göremese ḡaḡ gözinüñ bebegi yanına iletmeyince görmese (11) delâlet ider kim şāhibinüñ ṭab'ı yaramaz ola ve niyyeti ḡabīs (12) ve yalancı ve ḡarīs ve ḡulḡı yaramaz ola Nun Tı Eger bir kişinüñ (13) gözi ḡuḡur olsa içine ġāyet batılmış olsa ḡuḡūşıyyla

18a

(1) ya göḡ ya yeşil olsa delâlet ider kim şāhibi aldaticı ola mekkār (2) ve kezzāb ola ḡayırdan ırāḡ ve şerre yakın ola ve ḡiḡ (3) nesneye emānet eylemeye anuñ şerrinden düşmān şerrinden (4) şaḡınur gibi şaḡınalar Nun Şad Eger bir kişinüñ gözinüñ (5) aḡı ḡarasından ḡoḡ olsa ve aḡınuñ üzerinde (6) kızıl tamarlar olsa delâlet ider kim şāhibinüñ ṭab'ı yaramaz ola (7) aldaticı ve ḡulḡı yaramaz ola Nun Tı Eger bir kişinüñ gözinüñ (8) ḡarası aḡından ḡoḡ olsa ammā şāfī olsa delâlet (9) ider kim şāhibinüñ şerri az ola ve emīn ola ve ḡıyāneti olmaya (10) He Eger bir kişinüñ bunca uzunluḡına ḡekilmiş olsa delâlet (11) ider kim şāhibinüñ nefsi ḡabīs ola ve kīndār olup mekkār

ola (12) Şad Ra Eger bir kişinüñ gözinüñ bebegi keçi gözi gibi şāfī (13) olsa çak
içerüsinden görünse delālet ider kim şāhibinüñ

18b

(1) şehveti gālib ola Nun Tı Eger bir kişinüñ (2) gözi gāyet hiddet ile nazar itse
dāyim eṭrāfına nāzır olsa delālet (3) ider kim şāhibinüñ fehmi ḥayālī gālib ola ve ḥile-
bāz ve mekkār (4) ve hırsuz ola Nun Eger bir kişinüñ gözi cāmīd tursa (5) hareket
itmese delālet ider kim şāhibinüñ himmeti ve fikri ve ḡammı (6) gālib ola ammā
mekkār ola Dal Eger bir kişinüñ gözi (7) ʿavrat gözine beñzese bakduğı vaḳit
yumuşak baksa (8) delālet ider kim şāhibi leffāf ve yalancı ve şehveti gālib ola (9)
Şad Ra Eger bir kişinüñ gözi bakduğı vaḳit oḡlancık gibi (10) baksa ve gözinden
gülmek eglense bakduḡça şāz gibi (11) olsa delālet ider kim şāhibinüñ ʿömri uzun ola
ruḥu (12) kavī ola ve ḥulkı eyü ola Tı Eger bir kişinüñ gözinüñ (13) bebegi hem yeşil
hem sarı olsa delālet ider kim şāhibi öñegü ola

19a

(1) ve yalancı ola ve māl cemʿ itmege ḥariş ola He Eger bir kişinüñ (2) gözinüñ bebegi
gög ile ağ alaca olsa delālet ider kim (3) şāhibi ḡalīlūʾl-ḥayāl ve ḡāfil ola ve zināyı
seve Tı Şad Eger bir (4) kişinüñ gözinüñ bebegi şaruyla yeşil olsa ve hareket (5)
eylese delālet ider kim şāhibi kovıcı ve yalancı ola Nun (6) Eger bir kişinüñ gözi
dāyim bir yere baksa ve ḡapakların açsa (7) yine ḡapasa delālet ider kim şāhibi
mecnūn ola ve aklı (8) tamām olmaya muḡbit ola Ra Eger bir kişinüñ gözinüñ (9)
bebegi gög olsa delālet ider kim dāyiresinde zaʿferāna (10) beñzer bir ḡalka olsa
delālet ider kim şāhibinüñ aḥvālī müşevveş (11) ola ve ḥulkı yaramaz ve ebleh ola

ve korkak ola He Eger bir kiřinüñ (12) gözi toğan gözine beñzese delâlet ider kim şâhibi aldaticı (13) ola ve kovıcı ve şerîr ve hırsuz ola Tı eger bir kiřinüñ

19b

(1) gözinüñ bebeginüñ tolayısında noktalar olsa kendünüñ rengine (2) delâlet ider kim şâhibi aldaticı ve hîle-bâz ola ve şerri seve (3) Nun Tı Eger bir kiřinüñ gözi ela olsa veyâ gök olsa (4) tolayısında firûze rengine noktalar olsa ve sıra ve ardı (5) dizilmiş olsa delâlet ider kim şâhibi kâfir-ıab^c ola katl-i nefsi (6) seve ve şerri seve ve halka  az ab eyleye Nun Eger bir kiřinüñ (7) gözinüñ bebegi aşıl rengine muh alif renkle d ayeresinde (8) halka olsa delâlet ider kim şâhibi has ud ola ve kind ar ola (9) ve izh ar-ı şec at kıla ve  rk utmegi ve kork utmağı seve (10) He Eger bir kiřinüñ gözinüñ bebeginüñ karasında noktalar (11) olsa ve dağı bir kiřinüñ y zine bağduğ a h znile ve ğamla (12) bağsa ve bebeginüñ d airesinde kara ve şaru ve yeşil (13) yaldurur mevcler olsa ve iler sine  ıķmıř olsa del let

20a

(1) ş hibi mecn n ola kend  akrabasından bir kimesneyi katl ide (2) ve n -mahreme g  le zin  ide ve d yim fikri ve niyyeti feş d  zerine (3) ola ve bu vecihle g zi olan kimesneden ğ yet hazer etmek (4) gerekd r Nun şad Eger bir kiřinüñ g zinüñ bebegi kara ve (5) vey  g k olsa ve i inde altun vey  za fer n rengine (6) yaldurur nesne olsa del let ider kim ş hibi katli ve kan (7) d kmegi seve Ra Eger bir kiřinüñ g zi sığır g zi (8) gibi taşrasına  ıķmıř olsa beler ve yoksa kızılluğa (9) m yil olsa del let ider kim ş hibi c hil ve tekebb r ve reddi 'n (10) nefis ve ha  ya muşır ola Nun Eger bir kiřinüñ g zi (11) arslana beñzese ş f i olsa del let ider kim ş hibi (12) ziy de

şehvetlü ola  avratlara m yil ola Tı Eger bir kişin   (13) g zi yenge  g zi gibi yumrı ve sivri olsa

20b

(1) del let ider kim ş hibi c hil ve mu tarib 'l-h l ola ve   neg  (2) ola He Eger bir kişin   g zi g yet k   k olsa (3) ve  apağı b   k olsa del let ider kim ş hibi reddi 'l-h l  (4) ve yaramaz fi ill  ola He Eger bir kişin   g zi g yet b   k (5) olsa ve  apağı dağı b   k olsa del let ider kim (6) ş hibi ehl-i z l m ve ehl-i cevri ola ve  al l 'l-hay  ve   neg  (7) ola Tı Şad Eger bir kişin   g zi k   k olsa ve hem (8) g k olsa ve d yim hareketde olsa del let ider kim (9) ş hibi  avrata m yil ola ve  al l 'l-hay  ve h le-b z ola (10) Nun Tı Eger bir kişin   g zin   bebegi k   k olsa (11) ve g k olsa ve d yim hareketde olsa del let ider kim erkege m yil ola ve h lk  (12) yaramaz ve m zi ola Nun Eger bir kişin   g zin   (13) biri biri  zerine d k lm   olsa del let ider kim

21a

(1) ş hibi a mak ve mekk r ola He Eger bir kişin   g zi k   k (2) olsa her ne renkte olursa olsun ve cenk ider (3) gibi g zabla naz r eylese ve her  arafına tez hareket eylese (4) del let ider kim ş hibi ş r r ola ve h lk  yaramaz ola Nun Şad (5) Eger bir kişin   g zin    apağı ve kirpigi denk  ursa (6) ve kirpigin   ve g zin   bebegi  urmasa hareket itse (7) del let ider kim ş hibi m n al b 'l-h l ola ve yaramaz fikirl  c n na (8)  ar b ola Şad Ra Eger bir kişin   g zi b   k (9) olsa g h tez a up  apasa ve g h ge  ge  a up (10)  apasa ve g h e rafına hareket itd rse ve g h c mid  ursa (11) del let ider kim ş hibin    aklı eks k ola ve fi li yaramaz (12) ola He Eger bir

kişinün gözi gök ve tar olsa (13) kapağına güçle şıgısa delâlet ider kim şāhibi fācir ve yalancı ola

21b

(1) ve mütekebbir ola Şad Eger bir kişinün gözi koyun gözi gibi olsa (2) delâlet ider kim şāhibinün şerri ve cehli az ola ammā az ola (3) He Eger bir kişinün gözi keler gözine beñzese müdevver olsa (4) delâlet ider kim şāhibi kezzāb ola ve mütelevvin ve meyyāl ola (5) Ra Eger bir kişinün gözi at gözine beñzese şāfī (6) olsa delâlet ider kim şāhibi kutlu ola ammā ki lehve (7) ve şāhib-i hüsnlere māyil ola Ra Eger bir kişinün gözi (8) muṭtasıl burnından yaña pınarına meyl eylese delâlet ider kim (9) şāhibi şecī ve iqdāmlu ola ve kan dökmegi seve He (10) Eger bir kişinün bir yere bakduğı vakit kapağı gözini (11) örtse kapağı altından bakısa delâlet ider kim şāhibinün (12) ʿaqlı az ola fiʿli yaramaz ola Şad Ra Eger bir kişinün (13) yere bakduğı vakitin ırağa bakar gibi bakısa ve eyreti

22a

(1) bakısa veyā gördüğinden soñra görmez gibi tırmasa bakısa delâlet ider kim şāhibi ḳalīlül-hayā ola ve tehevvrülü (2) ola ve yaramaz hulklu ola Nun Eger bir kişinün gözi (3) kapağınuñ dāyiresi gök veyā ḳara olsa gözinün (4) rengine muḥālif olsa delâlet ider kim şāhibinün niyyeti ḥabīs (5) ola ve himmeti yaramaz ola ve yaramaz ve şerre māyil ola He (6) Eger bir kişinün gözinün kapaqları ḡāyet ḳalın olsa (7) delâlet ider kim şāhibi ebleh ola ve şehveti nāḳış ola ve ṭabʿı (8) ḡalīz ola ʿAyn Eger bir kişinün gözinün üst (9) kapağı yakılu olsa delâlet ider kim şāhibi ʿilmi seve (10) ve fiʿli ḥayrı seve ve nefsi yumuşak ola fe-ammā ḡāfil ola (11) He Eger bir kişinün

gözinüñ üst kapağı yumuşak (12) ola delâlet ider kim şâhibinüñ fehmi ziyâde ola ve
‘aklı kâmil (13) ola Tı Ra Eger bir kişinüñ gözinüñ ağı altun

22b

(1) rengine mâyl olsa delâlet ider kim şâhibi ikdâmlu ve cür’etlü ola ve ammâ (2)
katli seve Nun Eger bir kişinüñ gözi yeşil gök ve kuru (3) olsa delâlet ider kim
şâhibinüñ zihni muhteliğ ve deli ola (4) He Eger bir kişinüñ gözi gâyet gök olmayup
mu’tedil (5) olsa kirpikleri kara olsa delâlet ider kim şâhibi eyü (6) ola ammâ gâh gâh
gaflatle yaramazlığı dağı ola Şad ‘Ayn (7) Eger bir kişinüñ gözi gök yeşil olsa gögi
zernîğ (8) şarusına mâyl olsa ve yeşil efrûzına mâyl olsa (9) ve içinde kıızıl kan gibi
noktalar olsa veyâhud ak noktalar (10) olsa delâlet ider kim şâhibi hâyin ola ve şerre
ve yaramazlığa (11) mâyl ola He Eger bir kişinüñ gözi şulu olsa ve kapağları (12)
az az hareket itse ve alnı yumuşak olsa delâlet ider kim (13) şâhibi mâl cem’ itmege
hârîş ve ‘ilme muhabbeti ola Şad Ra Eger

23a

(1) bir kişinüñ gözi küçük olsa ve hareket itmese dursa (2) ve kaşı altına çekilmiş
olsa ve alnı munkabız olsa delâlet (3) ider kim şâhibinüñ hulkı yaramaz ola ve halka
muşallağ ola ve aldaticı (4) ve bahîl ola ve hârîş ve mekkâr ola ızhâr-ı fakr eyleye He
(5) Eger bir kişinüñ gözleri şehlâ olsa ve şehlâsı hafif olsa (6) veyâ akla karadan veyâ
gök ile yeşilden olsa ak karadan (7) olan ‘ikâb gözine beñzese gök ile yeşilden olanı
(8) arslan gözine beñzese ve kirpikleri kara olsa ve vaz’ında (9) gökcek olsa delâlet
ider kim şâhibinüñ ‘aklı ve ‘ilmi ve fehmi (10) ziyâde ola ve fi’li hayyiz ola ve hulkı
ve şıfatı gökcek ola (11) ve şeci’ ola ve gülmeği seve He Eger bir kişinüñ gözi (12)

büyük olsa ya küçük olsa ve taşrasına çıkmış olsa (13) veyā içerüsine batmış olsa ve kapaqları kalın olsa ve gözinüñ

23b

(1) alt kapaqları tolu olsa ve gözinüñ bebegi altına baksa (2) ve rengi yeşil olsa şırçaya beñzese ağı tutuk olsa (3) ya şaruya veyā kıızıla veyā karaya māyıl olsa veyāhud rengi (4) muhteliť olup hıçbir renge beñzemesse ve göziyle kapağınüñ aralığı (5) ve çevre yanı maraž şiş olsa ve zıbık gibi gözinüñ (6) içinde akar nesne olsa ve kedi gözi gibi içinden yaltursa (7) ve gözi her tarafına eyle dönse gizlense delālet ider kim şāhibi (8) eşerrü'n-nās ve ħabīsü'n-nefs ola ve kāfir-ťab^c ola fikri fāsıd (9) ve ħayāli dāyim mekrü ħīle ola bu aşıl gözlü kişiden ġāyet (10) hāzer eyleyeler kim muťlak nāzar etmesiyle zararır irişür ve eger bir (11) kişinüñ bir gözinüñ bebegi aşāğı ve bir gözinüñ bebegi yukaru (12) olsa delālet ider kim şāhibi ġaddār ve mekkār ve ħasūd ve ħāyin (13) ola vallāhu a^clemü bi^cş-şavab El-Bābü's-sābi^cu kulağıñ

24a

(1) beyānındadır He Eger bir kişinüñ kulağı başınüñ miqdārına (2) münāsib olsa ve duruşında ġāyet gökçek urulsa (3) bükülmüş olmasa veyā şallanup yapışmış dahı olmasa ve ince (4) ve kalın ve büyük ve küçük olmasa mu^ctedil olsa ve içinde (5) yivleri çok olmasa ve ağzında kıl bitmese ve üstin (6) yanı dik тұrup altında sarķan eti küçük olsa (7) ve rengi aķ ile kıızıl olsa delālet ider kim şāhibi ^cāķil ve kābil (8) ve ħulkı eyü ola ^cAyn Eger bir kişinüñ kulağında kıl bitse (9) delālet ider kim şāhibi üşengen ola ve ammā cāhil ve fehmi az ola (10) ^cAyn Be Eger bir kişinüñ kulağı büyük olsa ve yanına düşük (11) olsa delālet ider kim şāhibi aĥmak ola ve himmeti

reddi ola (12) ve yalancı ola Nun Eger bir kişinin kulağı ayrı olsa yoğun (13) olsa delâlet ider kim şâhibi harîş ve yaramaz himmetlü ola

24b

(1) Şad Ra Eger bir kişinin kulağı ara olsa ve deliginin (2) ağzında kıl bitse delâlet ider kim şâhibi nâkışü'l-fehm (3) ola ve zânî ola ve câhil ve irkek ola He Eger bir kişinin (4) kulağı gâyet küçük delâlet ider kim şâhibinin fehmi ziyâde ola (5) ammâ aldatıcı ola ve şerre mâyil ola ve  mri az (6) ola Tı Eger bir kişinin kulağını çok yolları olsa (7) yumrı yumrı delâlet ider kim şâhibi kâhil ve gâfil ola (8)  Ayn Be Eger bir kişinin kulağı degirmi olsa ve yufka (9) olsa deriye beñzese ve ardına yetmiş olsa delâlet (10) ider kim şâhibi  âkil ve zekî ola ve hafîfü'n-nefs ola (11) Şad Ra Eger bir kişinin kulağı büyük olsa ve uzunluğuna (12) kâyim olsa hayvân kulağı gibi doğru tursa delâlet (13) ider kim şâhibi câhil ve tammâc ve  mri uzun ola Tı  Ayn

25a

(1) Eger bir kişinin kulağını yumuşağı gâyet inli olsa (2) ve şarkmış olsa delâlet ider kim şâhibinin tab  (3) galîz ve câyiz ola El-Bâbü's-sâminü Burnuñ kıyâfeti (4) beyânındadır He Eger bir kişinin burnı yüzine münâsib olsa (5) ne gâyet büyük ve ne küçük olsa ne uzun olsa (6) ve ne kısa olsa kemügi etinden ayrılup taşra çıkmasa (7) eti gâyet semiz ve gâyet arık olmasa mu tedil olsa (8) ve gâyet ince yüksek olmasa yoğun dahı olmasa (9) yukarudan aşğa dümdüz olsa ve alnına kavuşduğı (10) yerde çukur olmasa ve delikleri büyük olmayup berâber (11) olsa nefesi gâyet tez ve gâyet geç çıkmayup i tidâl (12) ile çıksa ve gökçek koksas ve rengi la if olsa ağı (13) mâyil olsa ve üstinde beñ ve sigil olmasa

25b

(1) ve tamarlar olmasa ve içinde kıl az olsa ve burnunuñ içinde (2) dāyim sümük akmasa ve ġāyet yābis dahı olmasa (3) ve hiçbir cānibe egri olmasa ve orta diregi ġāyet yoğun (4) olmasa ve orta diregi yumrı ve çukur olmasa ve üst (5) tuṭaġını buluşdurduġı yerde yumrı olmasa iki kanatları (6) yoğun olmasa kendüye münāsib olsa delālet ider kim şāhibi (7)  āķil ve h lķı g kcek ola ve   mri uzun ola Nun Eger bir kişinuñ (8) iki cānib ñ orta diregi ince olsa delālet ider kim şāhibi (9) m tekebbir ola ve muḥ şamat seve Nun Tı Eger bir kişinuñ burnı (10) c mlesi ince olsa etl  olmasa delālet ider kim seri  (11) ġa ab ola ve fer hı sevmeye az ola  Ayn Eger bir kişinuñ (12) burnı uzun olmasa ve kanatları ince olsa delālet ider kim (13) şāhibi  al l 'l-fehm ola ve azġun ve a mak ola He Eger bir kişinuñ

26a

(1) burnunuñ kem ginden a aġası yoğun ve etl  delālet ider kim (2) şāhibi  al l 'l-fehm ve azġun ve l ġ idici ola Şad Ra (3) eger bir kişinuñ burnunuñ ḥor umı gibi burnunuñ  stinde şarkmı  (4) olsa delālet ider kim şāhibinuñ ṭab  ġal z ve şehveti ziyāde (5) ola ve erkege m yil ola Nun Eger bir kişinuñ burnunuñ orta (6) yerinde olan kem gi y ksek ve toġrı olsa delālet ider kim (7) şāhibinuñ fehmi ziyāde ve ṭab  zek  ola Şad Eger bir kişinuñ (8) burnı ya  ı olsa delālet ider kim şāhibi m tekebbir ve      ola (9) ve      t bi  ola Nun Tı Eger bir kişinuñ burnı egri olsa (10) ve ġal z olsa her  anġı cānibe olursa olsun delālet ider kim (11) şāhibi ḥab   'l-fıkr ola ve h lķı yaramaz ola ve ġal z 't- ab  ola (12) ve c hil ola ve ez  ve fe  adı seve Şad Eger bir kişinuñ (13) burnunuñ orta kem gi yay gibi bir cānibe egri olsa

26b

(1) delâlet ider kim şâhibinüñ fikri hâsed ve tekebbürlük ola Nun (2) Eger bir kişinüñ burnınun kaçabası ʿilletsüz şişmiş olsa (3) delâlet ider kim şâhibi ġalîzı't-tabʿ ola ve halk üzerine (4) zulmı ve cevri seve Nun Eger bir kişinüñ burnınun delikleri (5) büyük olsa ve ʿilletsüz iki cānibe şişmiş olsa delâlet (6) ider kim şâhibi seriʿu'l ġazab ve mütekebbir ve leffâf ola ve intikam idici (7) ola Nun Eger bir kişinüñ burnınun üstü ġalîz olsa (8) delâlet ider kim şâhibinüñ hüsni ve añlaması nâkış ola Tı Şad (9) ʿAyn Be Ra Eger bir kişinüñ burnı köpri kemeri gibi orta (10) yerinden çıkup yüzünün üstinde müdevver munķazır (11) tursa delâlet ider kim şâhibi hasūd ve kezzāb ve taḥavvürlü baḥîl (12) ola ve ḥîle-bāz ve yaramaz fiʿllü ola ve kendüyi övmegi (13) seve ve kendüde olmayan nesnesi kendüde söyleye baʿzı

27a

(1) nāsı sevmeye izhār-ı emānet eyleye Tı Nun Eger bir kişinüñ (2) burnı kısa olsa ve ardına çekilmiş olsa delâlet ider kim (3) şâhibi ḥabîs niyyet ve iġvā ola Tı Eger bir kişinüñ burnınun (4) kaçasında kürsî gibi bir büküm olsa delâlet ider kim (5) şâhibi mütekebbir ola ve leffâf ve ġalîzü't-tabʿ ola Nun Tı (6) Eger bir kişinüñ burnı uzun olsa ve kemügi yüksek (7) ve aşāğası ġalîz olsa delâlet ider kim şâhibi cürʿetlü ve şecaʿatlü (8) ola ve mütekebbir ve ḳavîyyü'n-nefs ola ve fehmi az ola ve kendü (9) reʾyinden ġayrı reʾyi sevmeye ʿAyn Eger bir kişinüñ burnı (10) düz olsa levninde ġāyet eyü olsa delâlet ider kim (11) şâhibi ʿavrata māyil ola ve şehveti ġalib ola Nun Eger (12) bir kişinüñ burnı müdevver olsa delikleri tar olsa (13) delâlet ider kim şâhibi aḥmak ve mütekebbir ola Şad Eger bir kişinüñ burnı alnından kesilmiş gibi ayru olsa ve çukur olsa delâlet ider kim şâhibi mekkār ve cāhil ola ve yaramaz fiʿllü ola

27b

(1) eger bir kiřinüñ burnınıñ ucu yukarusına bakşa delâlet ider kim (2) řāhibi ĥod re'y ola ve mütekebbir ola **El-Bābü't tāsī'u** (3) ağızıñ kıyāfeti beyānındadır He Eger bir kiřinüñ ağızı büyüklükde (4) ve küçüklükde mu'tedil olsa ve tutařlarınıñ rengi kıızıl olsa (5) ve tükürdügi tatlu olsa ve tutağınuñ iç yūzi kıızıl (6) olsa ve diřlerinüñ eti berāber olsa ve kıızıl olsa (7) ve dili kıızıl ve yumuşak olsa ve tutaşları yiv yiv olmasa (8) ve kalın olmasa ve taşrasına kıvrık olmasa ve ağı olsa (9) delâlet ider kim řāhibi ākil ve kelimāti laťif ve řādiķu'l-ķavl (10) ola Nun Eger bir kiřinüñ ağızı giñ olsa delâlet ider kim (11) řāhibi řeci' ve cür'etlü ola Tı Eger bir kiřinüñ ağızı tır (12) olsa delâlet ider kim řāhibi zekī ola Tı Eger bir kiřinüñ (13) tutaşları ince olsa ve birisinden biri etlü olsa

28a

(1) delâlet ider kim řāhibi cür'etlü ve ředīdü'l-ğazab ola ve ĥasūd (2) ve ĥabīřü'n-niyyet ola Nun 'Ayn Eger bir kiřinüñ tutaşları (3) kalın olsa delâlet ider kim řāhibi ġalīzü't-tab' ve aĥmak ola (4) Ra Eger bir kiřinüñ ağızı bol olsa ve alt tutağı (5) üst tutağından çok olsa delâlet ider kim řāhibi (6) kovıcı ola ve öñegü ve nefsi yaramaz ola He Eger bir kiřinüñ (7) alt tutağı üst tutağınuñ üstinde tursa ya'ni (8) ilerü tursa delâlet ider kim řāhibi 'ilmi ve ĥikmeti bile ve fehmi (9) ziyāde ola ve emīn ola ve ammā ġāfil ola 'Ayn Nun (10) Eger bir kiřinüñ tutağı ilerüsine çıkık olsa delâlet (11) ider kim řāhibi ebleh ve çok sözlü ola ve yaramaz ĥulķlu (12) ve baĥīl ola řad Eger bir kiřinüñ üst tutağı alt (13) tutağınuñ üzerine düşmüş olsa delâlet ider kim

28b

(1) şāhibinüñ nefesi ḥabīs s̄ābit ve kuvvetlü ola Nun Eger bir kişinüñ (2) tutaqları k̄āyim tursa ve ağız küçük olsa delālet (3) ider kim şāhibi kan dökücü ola ve azgün bahadır ola (4) Nun Eger bir kişinüñ ağız egri olsa her cānibe olursa (5) olsun delālet ider kim şāhibi şerri seve ve ziyāna (6) māyil ola ve zemmām ve lehve māyil ola Eger bir kişinüñ tutaqları (7) kızıl ve ağ olsa delālet ider kim şāhibi mürüvvetlü ola (8) Tı Eger bir kişinüñ alt tutağı ilerü çıkmış olsa (9) alt tutağı yerinde tursa delālet ider kim şāhibi (10) ḥasūd ve yaramaz fehımlü ola vallāhü a'lemü bi's-şavāb ve aḥkemü (11) El-Bābü'l-āşiru dişler kıyāfeti beyānında He (12) Eger bir kişinüñ dişleri ağ olsa ve sır urdı dizilmiş (13) olsa birbirinüñ üzerine olmasa ve araları

29a

(1) açık olsa delālet ider kim şāhibi ākıl ve emīn ve mīrlar (2) ola Tı Eger bir kişinüñ azu dişleri uzun ve büyük (3) ve berk olsa delālet ider kim şāhibinüñ bedeni kuvvetlü ve şecā'atlü (4) ve şehveti ziyāde ve yalancı ola Nun Eger bir kişinüñ dişleri (5) hurde sır urdı dizilmiş olsa delālet ider kim (6) şāhibi yalancı ve kovıcı ve emüci ola Şad Eger bir kişinüñ (7) dişlerinüñ dizisi muḥālif olsa kelb dişleri gibi (8) kimi uzun ve kimi kısa olsa birbirinüñ üzerine olsa (9) delālet ider kim şāhibinüñ şehveti ziyāde ve aldatıcı ve ḥasūd ola (10) Āyn Eger bir kişinüñ dişleri arasında ba'zısı ḡāyet (11) seyrek olsa delālet ider kim şāhibi reddi't-ṭab' ola Be (12) Eger bir kişinüñ dişleri ḡāyet seyrek olsa ammā seyrekliğinde (13) berāber olsa delālet ider kim şāhibinüñ ṭab'ı ziyāde zeyrek ola

29b

(1) Nun Eger bir kiřinüñ tućađı dışleri üzerine çıkmış olsa (2) delālet ider kim řāhibi ħarīř ola ve yaramaz himmetlü ola (3) Tı Eger bir kiřinüñ alt dışı üřt dışı öñinde tırsa (4) delālet ider kim řāhibi cür'etlü ve ħasūd ve baĥıl ola Nun Eger (5) bir kiřinüñ dışleri yaşşı olsa delālet ider kim řāhibinüñ (6) ĥulkı yaramaz ve 'aklı nāķıř ola ve baĥıl ola Tı Eger bir (7) kiřinüñ dışleri ġāyet berk olsa çürüği ve ķurdı (8) olmasa delālet ider kim řāhibinüñ bedeni ķavı ve 'ömri uzun (9) ola Allahü a'lemü bış-řavāb **El-Bābü'l-ĥadī 'aşere** yañaķ ve řaķal (10) ķıyāfeti beyānındadır He Eger bir kiřinüñ yañađı kırmızı olsa (11) ve dāyiresi ađ olsa ve eñegi ile yañađı müdevver olsa ve eñegi (12) ilerüsine çıkık olsa ve girüsine yatuk olmasa ve eñegi (13) ile yañađının mābeynine ġāyet arık ve ne ġāyet semiz

30a

(1) olmasa mu'tedil olsa ve řaķalının rengi ya 'unnābı veyāĥud (2) siyāh olsa ne ġāyet az ve ne ġāyet çok olsa ne ġāyet (3) uzun ve ne ġāyet kısa olmasa ve birbirine ķarıřık olmasa (4) kılları ġāyet ara ve ġāyet yumuşak olmasa ve alt çeñesinin (5) iki yanları açuk olmayup řaķlar olsa ve kırık gibi iki (6) çatal olmasa ve her cānibe tartağan olmasa ve altına bükölmiş (7) olmasa müdevver ve murabba' olsa boğazı altından kııl bitüp (8) řaķala ulaşmış olmasa ve başı řaķına ulaşduğı yerde (9) řaķalı gümrā olmayup az olsa ve yañaķlarına ulaşık (10) olsa delālet ider kim řāhibi 'āķil ve 'ālim ve pāk řecī' (11) ve gökcek ĥulklu ola. Nun Eger bir kiřinüñ eñeđi uzun (12) uzun olsa delālet ider kim řāhibinüñ 'aklı az ola (13) ve serīu'l ġazāb ola ammā tez geçe ve münķalībü'l-aĥvāl ola.

30b

(1) Nun Eger bir kiřinüñ eñegi kışa olsa delâlet ider kim  aklı za if (2) ola ammâ ihtimâmlu ve himmetlü ve cür etlü ola ve şerri seve He (3) Eger bir kiřinüñ şakalı büyük ve murabba  olsa ve kılları her (4) cânibe tağılmış olsa delâlet ider kim řāhibinüñ niyyeti (5) ĥabīs ola ve ĥulkı yaramaz ola ve feşadı seve ve  azīm-i eşedde (6) cür et eyleye He Eger bir kiřinüñ şakalı iki bölük olsa (7) delâlet ider kim řāhibi şeci  ve aldaticı ve ĥabīsü'n-niyyet ola (8) Tı Ra Eger bir kiřinüñ şakalı müdevver olsa ve eñeginüñ üsti (9) açu  olsa delâlet ider kim řāhibi mekkār ve öñegü ola (10) Nun Tı Eger bir kiřinüñ şakalı uzun ve ince olsa (11) ve iki çatal ve az olsa delâlet ider kim řāhibinüñ ĥalka (12) yaramaz zannı ola ve fitne seve ve cāhil ve küfrānü'n-ni me (13) ola ve yalancı ve aldaticı ola şad Eger bir kiřinüñ şakalı yaşşı olsa

31a

(31a/1) delâlet ider kim řāhibinüñ  aklı gökçek ola ammâ fehmi az ola Tı Eger bir kiřinüñ şakalı (31a/2) müdevver olsa ve tamām bitmiş olsa açu  yeri olmasa delâlet (31a/3) ider kim řāhibinüñ ĥařřāřiyeti gökçek ola ve cevdet zeyrek (31a/4) tab  ola ve fehmi tez ola Nun Eger bir kiřinüñ şakalı murabba  olsa (31a/5) taşrasına tağını  olmasa delâlet ider kim řāhibi  ākil ola (31a/6) ve ĥalka menf ati ola He Eger bir kiřinüñ řakalınuñ kıllı seyrek (31a/7) olsa ve rengi a  ile m yil olsa delâlet ider kim řāhibinüñ (31a/8) fehmi ziyāde ola ve kitābeti ve na şı ve şa bezeyi seve şad (31a/9) Eger bir kiřinüñ şakalı keçi şakalı olsa delâlet ider kim řāhibi (31a/10) cāhil ola ve şehveti ziyāde ola ve m lı seve Tı Dal (31a/11) Eger bir kiřinüñ şakalı köse olsa eñeginde olmasa iki (31a/12) yanlarında bitse delâlet ider kim řāhibinüñ  aklı az ola (31a/13) ve  azīm  iřlere cür et ide Nun Eger bir kiřinüñ şakalı köse

31b

(31b/1) eñeginde kanat gibi bitmiş olsa delâlet ider kim şāhibinüñ fehmi (31b/2) ziyāde ola ve ṭab^cı zeyrek ola ve cür^eetlü ola He Eger bir kişinüñ (31b/3) şakalı gāyet köse olsa hīç kıl olmasa delâlet ider kim (31b/4) şāhibinüñ niyyeti ḥabīs ve ṭab^cı yaramaz ola Eger bir kişinüñ (31b/5) şakalı birbirine karışık ve ara olsa delâlet ider kim şāhibi (31b/6) zekī ve ikdāmlı ola vallāhü a^elemü bi^e-şavāb **El-Bābü^c-ş-şānī^c aşere** (31b/7) Boynüñ kıyāfeti beyānındadır He Eger bir kişinüñ boynı ṭoğrı (31b/8) olsa ve ne gāyet yoğun ve ne gāyet ince olsa ve ne gāyet (31b/9) uzun ve ne gāyet kısa olsa ve ağ ve düz olsa (31b/10) ṭamarları ve siñirleri gözükmese ve boğazınüñ ḥançeresi (31b/11) ve iki cenbinde olan siñirleri gözükmese ve eñsesi (31b/12) düz olsa siñirleri gözükmese ve kılı olmasa yumuşak (31b/13) olsa üstinde siñirleri olmasa ve beñler olmasa

32a

(32a/1) delâlet ider kim şāhibinüñ ^eaklı kāmīl ve şūreti gökçek ola (32a/2) ve ḥulkı eyü ola Nun Ṭı Eger bir kişinüñ boynı kısa ve kalın (32a/3) olsa delâlet ider kim şāhibi öñegü ola ikdām ve cür^eetlü (32a/4) ola ve şabırlı ve şeci^c ola Şad Ra Eger bir kişinüñ boynı (32a/5) yoğun ve başı küçük olsa ve yüzi uzun olsa (32a/6) delâlet ider kim şāhibi öñegü ve ikdāmlı ve ḥulkı yaramaz ola (32a/7) **Ayn Be** Eger bir kişinüñ boynı uzun ve ince olsa (32a/8) delâlet ider kim şāhibi baḥlīl ve za^e’ifü’n-nefs ola ve göñli (32a/9) yufka ola Şad Ra Eger bir kişinüñ boynı uzun ya şağına (32a/10) veyā solına māyıl olsa ammā hareket itmese kaşkatı ṭursa (32a/11) delâlet ider kim şāhibinüñ ^eaklı az ola ve himmeti yaramaz ola (32a/12) ve nefsi za^e’if ola ve zelīl ve ḥor ve şebātsuz ola (32a/13) **Nun** Eger bir kişinüñ boynı uzun olsa başı küçük olsa

32b

(32b/1) delâlet ider kim şâhibinüñ ʿaklı az ve âvâzı gökçek ola Şad Ra (32b/2) ʿAyn Tı Eger bir kişinüñ boğazınüñ hañçeresi ve iki yanında gay (32b/3) siñirleri boynından ilerü yumrılanup çıkmış olsa delâlet (32b/4) ider kim şâhibinüñ fikri yaramaz ola şerre ve faḥş ʿişlere iḳdāmlu (32b/5) ve baḥl̄ ve cāhil ola Nun Eger bir kişinüñ boynı geñşek olsa (32b/6) delâlet ider kim şâhibinüñ ʿömri az ola ve fehmi yaramaz ve âvâzı (32b/7) eyü ola He Eger bir kişinüñ boynı bir yanına başı ile bile egri (32b/8) olsa delâlet ider kim şâhibinüñ ṭabʿı ḡalīz ve ḥulḳı yaramaz (32b/9) ve şecīʿ ola Nun Tı Eger bir kişinüñ boynı ḳalın ve başı (32b/10) büyük olsa ve delâlet ider kim şâhibi ebleh ve nefsin ögücü (32b/11) ola vallāhü aʿlemü biʿş-şavāb El-Bābüʿş ṣālīşü ʿaşere (32b/12) omuznıñ ḳıyāfeti beyānındadır He Eger bir kişinüñ omuzları (32b/13) yaṣşı olsa ve üsti semiz olsa ve kürekleri etlü

33a

(33a/1) etlü olsa ve aḡ ve berk olsa ve üsti düz olsa (33a/2) çıkmış olmasa delâlet ider kim şâhibinüñ kuvveti ve şecāʿati ziyāde (33a/3) ola ve fehmi artuḳ ve ehl-i kerem ola Nun Şad ʿAyn Be Eger (33a/4) bir kişinüñ omuzlarınüñ başı kanat başı gibi sivri (33a/5) olsa delâlet ider kim şâhibi baḥl̄ ve ḥarīş ola ve māl (33a/6) cemʿ etmegi seve ve mekkār ve zaʿīfūʿn-nefs ola Nun (33a/7) Eger bir kişinüñ omuzları düşük ve etlü olsa delâlet (33a/8) ider kim şâhibi ehl-i kerem ve şecīʿ ve zekīyyüṭ-ṭabʿ ola ve gökçek (33a/9) ḥulḳlu ola ve şahīḥuʿl-mizāc ola Nun Tı Eger bir kişinüñ (33a/10) bir omuzından bir omuzı alçaḳ olsa delâlet ider kim (33a/11) şâhibinüñ nefsi zaʿīf ola ve fālīh marazına uğraya (33a/12) ʿAyn Be Eger bir kişinüñ omuzınüñ siñirleri berk (33a/13) ve kuvvetlü olsa delâlet ider kim şâhibinüñ nefsi ḳavī ve dāyim

33b

(33b/1) şād ola Tı Eger bir kişinüñ omuzında çöknek olsa (33b/2) ve çukur olsa delālet ider kim şāhibinüñ nefsi za‘īf (33b/3) ve ħor ve zelīl ola Şad Eger bir kişinüñ iki omuzınüñ (33b/4) arası tar olsa ve ve orta yeri çukur olmayup et (33b/5) örtmiş olsa delālet ider kim şāhibinüñ nefsi kavī (33b/6) ve dāyim şād ola ve ammā fehmi yaramaz ola Şad Ra Eger bir kişinüñ (33b/7) omuzınüñ arası giñ olsa ammā arık olmayup tolu (33b/8) et olsa ve düz olsa delālet ider kim şāhibinüñ (33b/9) bedeni şahīḥ ve kalbi kavī ve fehmi gökçek ve şeci‘ ola **El-Bābü’r-** (33b/10) **rābi‘u ‘aşere** pāzū ve dirsek ve bilek kıyāfeti beyānındadır (33b/11) He Eger bir kişinüñ pāzūsı tolu ve müdevver olsa ve aq (33b/12) olsa ve eti berk olsa ve siñirleri iri ve kavıyyü’l-ḥareket (33b/13) ve omuzdan müdevver ense ve üstinde kıl olmasa ve arı

34a

(1) tamarlar olmasa ve dirsegi sivri olmasa ve bükükde etiyle tolu (2) olsa ve derisi yumuşak olsa ve bilegi dirsekden cānibe (3) olan eti karnı gibi tolu ve yumuşak olsa kemükleri örtülü (4) olup gözükmese ve derisi yufka olsa üstinde (5) ve yanında kıl olsa ammā çok olmasa ince olsa o da aq (6) olsa ve tamarları gizli olsa ve pāzūdan bilegi ince olsa (7) delālet ider kim şāhibi şeci‘ ola ve ‘aqlı kāmīl ola Nun Be (8) Eger bir kişinüñ pāzūsı gāyet kışa olsa delālet (9) ider kim şāhibinüñ niyyeti ḥabīs ve mekkār ve aldatıcı ola (10) Şad Eger bir kişinüñ pāzūsı yukarısından ince aşāgasından (11) kalın olsa delālet ider kim ḥulķı yaramaz ola ve mizācı (12) bozğun ola ve cigeri za‘īf ola sevdā ve talak ‘arız (13) ola Tı Eger bir kişinüñ pāzūsı ve bilegi kışa olsa

34b

(1) delâlet ider kim şâhibinüñ fehmi ve hulkı yaramaz ola Şad Nun Eger bir (2) kişinüñ dirsegi sivri olsa kemügi igne gibi çıkısa illetsüz (3) delâlet ider kim şâhibinüñ mizâcî fâsid ve tabîatı yaramaz ola (4) Şad Eger bir kişinüñ dirseginün derisi ayrı olsa illetsüz (5) delâlet ider kim şâhibinüñ hulkı yaramaz ve kovıcı ola Şad (6) Eger bir kişinüñ dirsegi kısa ve etlü olsa ve bileğine bedenine uymasa (7) delâlet ider kim şâhibinüñ tar ola ve âklı zaîf ola niyyeti (8) şerr ola Nun Tı Eger bir kişinüñ bilegi kılsuz olsa delâlet (9) ider kim şâhibinüñ fehmi küçük ola Nun Tı Eger bir kişinüñ bilegi dolu (10) kıl olsa delâlet ider kim şâhibinüñ fehmi yaramaz ola Şad Eger (11) bir kişinüñ elleri ve bilegi gâyet kıllu olsa delâlet ider kim (12) şâhibinüñ şehveti ziyâde ola Eger bir kişinüñ bilekleri uzun (13) olsa hattâ parmaklarının ucu dizinüñ ucına bitişse

35a

(1) delâlet ider kim şâhibi şecî ve ehl-i kerem ola ve mebzülü'n-nefs (2) vallâhü a'lemü biş-şavâb El-Bâbü'l-hâmisü aşere El ve parmak ve tırnak (3) kıyâfeti beyânındadır He Eger bir kişinüñ eli düz olsa ve (4) ve yumuşak olsa dışarısı küçük olsa gâyet etlü (5) ve gâyet arık olmasa ve uzun ve kısa olmasa (6) müdevver ve yaşlı olmasa ve murabba olmasa ve uzunluğa mâyil olsa (7) ve parmaklarının ek yerlerinin siñirleri gözükmeyüp örtülü (8) olsa ve tamarlar yumrılanup taşra çıkması etiyle düz olsa (9) ve parmakları uzun olsa kısa olmasa ve aşağısından (10) yukaruları ince olsa ve tırnakları şeffâf ve ağ olsa (11) ve tırnakları etinüñ içinde çıkışı şâfî düz olsa (12) ve üstüne başdukda sâfî kızıl renk olsa ve kesdükde (13) şulu olsa kuru olup kırılmasa ve vâsî uzun olsa

35b

(1) delâlet ider kim şâhibinüñ hulkı gökçek ola ve fehmi tez ola ve ʿaklı (2) ziyâde ola ve mizâcî şâhîh ola ve cigeri tendürüst ola ve zekâveti (3) muhkem ola ve nefsi münbasiṭ ola ferâh üzerine ola ve halka kendüyi (4) ögmegi seve Nun Şad Eger bir kişinüñ eli büyük parmakları (5) kışacuk olsa delâlet ider kim şâhibi kuvvetlü ve şecâʿatlü ola (6) nefsi kahretmegi ve kan dökmegi seve Tı ʿAyn Eger bir kişinüñ (7) eli yufka olsa ve parmakları kısa olsa delâlet ider kim (8) şâhibinüñ fehmi yaramaz ve nefsi zaʿîf ola ve hîle-bâz ve uğrılı (9) ola He Eger bir kişinüñ eli arık olsa ve tamarları iri (10) ve çıkmış olsa ve elinüñ ve parmaklarının üstinde kıllar bitse (11) ve parmakları kısa olsa delâlet ider kim şâhibinüñ hulkı yaramaz (12) ola ve mizâcî muhâlif ola ve ʿaklı zaʿîf ola ve şehveti ziyâde (13) ola Tı Eger bir kişinüñ eli iri olsa ve yoğun olsa

36a

(1) delâlet ider kim şâhibinüñ fikri fâsid ve muẓtaribü'l-hâl ola (2) **Nun Tı** Eger bir kişinüñ eli ʿilletsüz titregen olsa delâlet ider kim (3) şâhibinüñ fikri fâsid ve ʿaklı zaʿîf ve mizâcî yaramaz ola (4) **Nun** Eger bir kişinüñ eli yumuşak ve parmakları uzun olsa (5) delâlet ider kim şâhibinüñ fehmi ziyâde ve ṭabʿî zekî ola **Nun Tı Ra** (6) Eger bir kişinüñ parmaklarından ziyâde parmakları olsa delâlet ider kim (7) şâhibinüñ hulkı yaramaz ve nefsi dar ola ve ʿaklı zaʿîf ve muẓtarib (8) ü'l-hâl ola Nun Ra Eger bir kişinüñ eli küçük kısa olsa (9) ve parmakları ince ve uzun olsa miqdârı sāyir aʿzāsına (10) uymasa delâlet ider kim şâhibinüñ hulkı yaramaz ola ve uğrı (11) ola ve hâyin ola Tı Eger bir kişinüñ parmakları uzun olsa (12) ve bittigi yerden egri bitse cümleten cânibine delâlet ider kim şâhibinüñ (13) hulkı yaramaz ola ʿaklı az ve hayâsuz ola ʿAyn Eger bir kişinüñ parmaklarının

36b

(1) beher ucu  illets z k t k olsa del let ider kim    hibin  n fehmi az (2) ve a mak ola Nun Eger bir ki inin  ırna ları kara ve  a  n (3) olsa del let ider kim    hibin  n  ul ı yaramaz ve   neg  ola (4) He Eger bir ki inin parma ları kire  gibi  uru olsa (5) del let ider kim    hibin  n  ul ı yavuz ve  ehveti ziy de ola (6) **T   ad** Eger bir ki inin  ırna ları d z olmasa ve rengi  eff f (7) olmayup  onuk olsa ve d yiresi detmek olsa del let (8) ider kim    hibin  n fehmi yaramaz ola ve nefsi mu  tarib 'l-  l ola (9) Nun Eger bir ki inin parma larının rengi  aruya vey  ud g ge (10) m yil olsa del let ider kim    hibin  n fikri ve miz acı f sid (11) ola **Dal** Eger bir ki inin  ırna ı g yet k t k olsa del let (12) ider kim    hibi mu  anne  ola ve   le-b z ola vall  h  a lem  bi'    av b (13) **El-B b 's-s dis **    ere g g s ve  arın  ıy feti bey nındadır

37a

(1) He Eger bir ki inin g gsi inl  ve ya  ı olsa ve et ile  olu olsa (2) ve  zerinde  ıl olsa amm  seyrek ve d  enmi  olsa ve memeleri (3) etl  olsa ve a  a yanı m devver ve yumu ak olsa i er sine (4)   k k olsa ve  a rasına  ıkık olsa ve  arnı  ı a (5) ve yumu ak olsa g yet arık ve g yet semiz olmasa ve  arnı (6)  zerinde  ıl olsa amm   ok olmasa ve g gsin n m beyni (7) ne  adar ise boynı ile g gsin n ara yeri da ı ol  adar (8) olsa del let ider kim    hibin  n  aklı ziy de ola  eci  ola (9) ve memd  u' - i   l ola **Nun T ** Eger bir ki inin g gsi  ar olsa (10) del let ider kim    hibin  n nefsi  a  f ve   ciz ve zel l ola Nun (11) Eger bir ki inin g gsi  ıkık ve yumr  olsa del let ider kim (12)    hibin  n fehmi ve  ul ı yaramaz ola He Eger bir ki inin g gsi i er sine (13)   k k olsa del let ider kim    hibin  n niyyeti  ab   ve  ab  yaramaz ola

37b

(1) ve ʿaqlı az ola Şad Eger bir kişinüñ gögsi arık ve kemükleri ʿilletsüz (2) çıkık olsa delâlet ider kim şāhibinüñ nefsi ve ʿaqlı zaʿîf ola (3) Tı Eger bir kişinüñ göğsinde çok kara kıllar olsa delâlet (4) ider kim şāhibinüñ fehmi yaramaz ve şehveti ziyâde ola Nun Eger bir kişinüñ (5) karnı yumuşak ve arık ve arkasına yapışmış olsa kılı olmasa (6) delâlet ider kim şāhibinüñ fehmi ve hulkı zarif ve hafîfî'n-nefs ola (7) He Eger bir kişinüñ karnı üstinde tamarlar olsa ve kıllu olsa (8) delâlet ider kim şāhibinüñ fehmi yaramaz ve baḥîl ola Nun ʿAyn Ra Eger bir kişinüñ (9) karnı semiz ve yumuşak olsa delâlet ider kim şāhibinüñ şehveti ziyâde (10) ola ve cigeri sağ ola ve halka muḥabbeti ola Şad Eger bir kişinüñ karnı (11) küçük olsa ve müdevver olsa delâlet ider kim şāhibinüñ fehmi pāk (12) ola ʿAyn Şad Eger bir kişinüñ karnı uzun ve giñ olsa (13) delâlet ider kim şāhibinüñ hulkı yaramaz ve baḥîl ve cāhil ola Tı Eger bir kişinüñ

38a

(1) karnı yapışık olsa ve göbegi çıkık olsa delâlet ider kim (2) şāhibinüñ nefsi zaʿîf ve nefsi nākış ola Şad Eger bir kişinüñ (3) iki yanı inlü olsa ve karnı ilerüsine çıkık olsa ve berk (4) yumrı dursa delâlet ider kim şāhibinüñ niyyeti ḥabīs ve şerre māyil (5) ola ve baḥîl ola vallahü aʿlemü **El-Bābü's-sābi'u ʿaşere** arka kıyāfeti beyānındadır (6) He Eger bir kişinüñ arkası giñ olsa ve ortası çukur (7) olsa ve çukurında zencîr gibi dizilmiş olsa ve karnından (8) inlü olsa ve aşağısından omuzları arası yaşşı olsa (9) ve eti berk ve ak olsa ve kemükleri ve siñirleri gizli olsa ve toğrı (10) ve kılsuz olsa delâlet ider kim şāhibinüñ ʿömri uzun ola (11) ve şıfatı laṭîf ve şeciʿ ola Şad Ra Eger bir kişinüñ arkası çıkık (12) sivri olsa eyü arkası gibi delâlet ider kim şāhibinüñ (13) şehveti ziyâde ola ṭabʿı ḡalîz ola ve ḥamarratlü muḳdim ve şābir ola

38b

(1) ʿAyn Be Eger bir kişinüñ arkası omuzları arasında yaşşı (2) ve giñ olsa delâlet ider kim şāhibinüñ ziyāde ola ve nefsi gökçek (3) ola Şad ʿAyn Ra Eger bir kişinüñ arķalarinüñ iki yañları etlü (4) olsa orta yerindeki kemüklerini örtse ve siñirleri (5) gözüксе ve eyegüleri gözüксе delâlet ider kim şāhibinüñ (6) bedeni kavî ve zekî ola ve hissi ġālib ve hafîfü'n-nefs (7) ola Şad Ra Eger bir kişinüñ arkası arık olmasa kemükleri (8) gözüксе delâlet ider kim şāhibinüñ tabʿı yaramaz ve aldaticı ola (9) ve eger boynında kışa olacak olursa habîsü'n-niyyet ola ve ʿîşe (10) māyil ola **Tı Şad** Eger bir kişinüñ arkası egri olsa delâlet (11) ider kim şāhibinüñ niyyeti habîs ve bahîl ve mashara ola Şad Ra (12) Eger bir kişinüñ arkasınüñ çıkığında iki yumrı olsa (13) delâlet ider kim şāhibinüñ hulķı yaramaz ola ve fehmi ve himmeti az ola

39a

(1) Şad Ra Eger bir kişinüñ arkasınüñ aşāğası ve yukarusı yaşşı (2) olsa yaşşılığında berāber olsa ve etlü olsa delâlet ider kim (3) şāhibinüñ katle meyli ola ve zālīm ola ve şaydı seve El-Bābü's (4) sāmīnū ʿaşere buṭ ve yan başları ve oturaķ yeri (5) kıyāfeti beyānındadır He Eger bir kişinüñ buṭı semizlükde ve arıkluķda (6) ve giñlikde ve tarlıkda ve uzunluķda ve kısalıkda berāber olsa (7) berk olmayup yumuşaķ olsa ve aķ olsa ve yan başları (8) ġāyet semiz ve ġāyet arık olmasa ve kemükleri gözükmeyüp (9) etiyle örtülmiş olmasa ve oturaķ büyük olmasa ve yumrı (10) berk olmasa ve iki yanına çıkık olmasa buṭınüñ kılı ne (11) çok ve ne az olsa delâlet ider kim şāhibinüñ tabʿı zekî (12) ola ve hulķı gökçek ola ve şıfatı maḥmūd ola Be Tı Nun (13) Eger bir kişinüñ buṭı etlü ve büyük olsa delâlet ider kim şāhibinüñ

39b

(1) şehveti ziyāde ola ve kâhil ve ve muḥannes ola Şad Eger bir kişinüñ (2) buṭınuñ etleri az olsa delālet ider kim şāhibi (3) şecĩc̃ ola Nun Eger bir kişinüñ buṭınuñ etleri az olsa ve baldırları (4) ince olsa ve boyı uzun olsa delālet ider kim şāhibinüñ (5) zekāveti az ola ve ġāyet yürekli ola ve za'ifü'r-rūḥ ola (6) Nun Tı Şad Eger bir kişinüñ buṭı kışa ve kıllu olsa delālet (7) ider kim şāhibi kuvvetlü ola ve ve fehmi yaramaz ve cāhil ola ve şehveti (8) ziyāde ola Ra Eger bir kişinüñ buṭı illetsüz şişmiş olsa (9) yumrı olsa delālet ider kim şāhibinüñ mizācı yaramaz ola (10) Dal Eger bir kişinüñ buṭı siñirlü olsa delālet ider kim şāhibi (11) kuvvetlü ola ve şehveti ziyāde ola He Eger bir kişinüñ oturaḳ (12) yeri büyük olsa delālet ider kim şāhibi kuvvetsiz ola (13) He Eger bir kişinüñ oturaḳ yeri düz olsa ve az olsa

40a

(1) delālet ider kim şāhibinüñ ḥulḳı yaramaz ola ve yürekli ve şecĩc̃ ola ve öñegü (2) ola Tı Eger bir kişinüñ yan başları etlü ve siñirleri örtülü (3) olsa delālet ider kim şāhibinüñ kuvvetlü ve mizācı şāḥiḥ ola ve şabūr (4) ve şehveti ziyāde ola Nun Eger bir kişinüñ yan başı arıḳ (5) olsa delālet ider kim şāhibinüñ 'aḳlı ve fehmi za'if ola **El-Bābü't** (6) tāsi'u aşere diz gözi ve baldır ve ayak ve parmaḳ kıyāfeti beyānındadır (7) He Eger bir kişinüñ baldırı etlülükde ve arıklıkda mu'tedil olsa (8) ve siñirlü olsa ve dizi gözi tolu olsa ve yumuşaḳ olsa (9) ve kemügi murabba'c̃ olsa ve baldırı ne ġāyet çok ve ne ġāyet az (10) az olsa delālet ider kim şāhibinüñ ṭab'ı zekī ola ve ḥulḳı (11) gökçek ve fehmi ziyāde ve 'aḳil ola He Eger bir kişinüñ baldırı (12) ġalīz ve etlü olsa delālet ider kim şāhibi şecĩc̃ ve ebleh ola (13) He Eger bir kişinüñ baldırı uzun olsa delālet ider kim şāhibi

40b

(1) ħodbīn ve cömerd ola He Eger bir kişinüñ baldırı kışa ve egri (2) olsa delâlet ider kim şāhibi feşādı ve fitneyi seve ve ṭab^ḥı yaramaz (3) ola He Eger bir kişinüñ ayağı düz olsa ve topuğı kılları (4) degirmi ve ökçesinüñ altı az olsa ve segri gizli olsa (5) ve parmaklarının segri çıkık olsa ve tırnakları sağ olsa (6) delâlet ider kim şāhibinüñ ṭab^ḥı laṭīf ve ʿākıl ve fehmi ziyāde ola (7) Ra Eger bir kişinüñ ayağınıñ parmakları uzun ve siñirleri (8) çıkık olsa delâlet ider kim şāhibinüñ fehmi yaramaz ve kāhil ola (9) Şad Ra Eger bir kişinüñ ayağı nñ parmakları artuğ olsa delâlet (10) ider kim şāhibinüñ nefsi tez ve muṣṭaribü'l-hāl ola He Eger bir kişinüñ (11) ayağınıñ parmakları birbirinüñ üzerine bitmiş olsa delâlet (12) ider kim şāhibi güzele māyil ola ve ḥafifü'r-ruḥ ve ʿişreti seve (13) Şad Eger bir kişinüñ ökçe ve topuğı yoğun olsa delâlet ider kim

41a

(1) şāhibi cebbār ola ve ḥalka cevri seve ve ḥorlayıcı ola ve zālīm ola (2) **El-Bābü'l-ʿişrine** boy ve yürümek kıyāfeti beyānındadır He Eger bir (3) kişinüñ boyı ne uzun ve ne kışa olsa ve ne kütük ve ne egri (4) olsa delâlet ider kim şāhibi şecī^ḥ ve cömerd ola Nun Eger bir (5) kişinüñ boyı ince olsa ve uzun olsa ve yüzinüñ kılı (6) ağ olsa delâlet ider kim şāhibi mekkār ve aldaticı ola ve ʿaklı (7) az ola ve lehvi seve ve erkege māyil ola Nun Tı Eger bir kişinüñ (8) boyı kışa olsa delâlet ider kim şāhibi cürʿetlü ola ve mekr ve ḥile (9) ve fikir şāhibi ola Tı Eger bir kişinüñ yürüyüşü serḥoş gibi (10) olsa delâlet ider kim şāhibi mütekebbir ve muʿaccib ve muḥanneṣ ola ʿAyn (11) Eger bir kişi adımın tez tez adup sürʿatle yürüse delâlet (12) ider kim şāhibinüñ himmeti yaramaz ola ve ʿişinde ʿacele ede He (13) Eger bir kişi yürürken bir elini şallayorsa delâlet ider kim şāhibi

41b

(1) mu^ʿaccib ve mütekebbir ola ve şecī^ʿ ola ve ġāfil ola **El-Bābü'l-ḥadi ve'l ʿiṣrüne** āvāz (2) ve gülmek kıyāfeti beyānındadır He Nun Eger bir kiṣinüñ avāzı gökçek (3) ve yumuşak olsa delālet ider kim şāhibinüñ nefsi laṭīf ola ve ʿaqlı (4) az ola HE Eger bir kiṣinüñ şavtı yoğun ve kaba olsa olsa delālet (5) ider kim şāhibi bahādır ola ve ṭab^ʿı ġalīz ola Şad Eger bir kiṣinüñ (6) at āvāzına beñzese delālet ider kim şāhibi kuvvetlü ve iḳdāmlu ola (7) He Eger bir kiṣinüñ āvāzı kuş avāzına beñzese delālet ider kim ol (8) ḥayvānuñ şıfatında ola Nun Eger bir kiṣinüñ āvāzı ṭonuḳ olsa (9) geñzinden söylese delālet ider kim şāhibinüñ ḥulḳı yaramaz ola ve mekkār (10) ola ve ḥīle-bāz ve ḥulḳı aldaticı ola ʿAyn Eger bir kiṣinüñ āvāzı ġāyet (11) ʿālī olsa delālet ider kim şāhibinüñ şehveti ziyāde ola ve kuvvetlü (12) ola Nun Eger bir kiṣinüñ söylerken ağızından tükürük aḳsa çağırduğı (13) vaḳtın öksürük dutsa delālet ider kim şāhibinüñ ṭab^ʿı yaramaz

42a

(1) ve ḥabīsü'n-nefs ola Nun Eger bir kiṣinüñ gülerken gözleri yumulsa (2) delālet ider kim şāhibi mekkār ola ʿAyn Eger bir kiṣinüñ gülerken (3) ağızından şu aḳsa delālet ider kim şāhibi cāhil ve mütekebbir ola (4) Ra Eger bir kiṣi güldüğü vaḳtın elin eline ursa delālet ider kim (5) şāhibinüñ ʿaqlı zaʿīf ve baḥīl ve ḥasūd ola Nun Tı Eger bir (6) kiṣinüñ güldüğü vaḳtın ḥayḳırı āvāzla gülse delālet (7) ider kim şāhibi cāhil ola Şad Eger bir kiṣi güldüğü vaḳtın (8) uğunmaḳ itse delālet ider kim şāhibi nāḳıṣu'l ʿaql ola (9) **El-Bābü'sṣ sālisü ve'l ʿiṣrüne** avuç içinde olan ṣeklinüñ (10) ʿalāmeti beyānındadır ḥukemā-i müteḳaddiminden naḳl olunur ki insānuñ (11) avucında olan on ʿaded ʿalāmet beyān ider evvel ʿalāmet (12) bir kiṣinüñ avucında bu

vecihle şekil olsa ve şalib (13) gibi böyle arķurı dūrūlen olsa delālet ider kim ne ķadar
aded

42b

(1) olursa ol ķadar vilāyete hūkm ide hākim ola alāmet-i sāni eger (2) bir kişinūn
avucında bu vecihle şekil olsa delālet ider kim (3) şahibi cömerd ola alāmet-i sālišü
Eger bir kişinūn avucında (4) bu vecihle şekil olsa delālet ider kim şahibi hālīmü'n-
nefs ola (5) alāmet-i rābi budur ki Eger bir kişinūn avucında (6) bu vecihle şekil
olsa delālet ider kim şahibi bī-haber (7) iken azīm māl bula ni'mete irişe ve ömri
uzun ola ve dirliğı (8) gökçek ola alāmet-i hāmisü Eger bir kişinūn avucında bu
vecihle şekil olsa (9) delālet ider kim şahibinūn hulkı gökçek ola (10) ve mestūrl-
hāl ve sa'idü'l-aḥvāl ola alāmet-i sādīsü Eger bir kişinūn (11) avucında bu vecihle
şekil olsa delālet ider kim şahibi (12) heybetlü ola ve mālı çok ola ve çok tāife
kendüye rağbet ve muḥabbet (13) eyleye alāmet-i sābi Eger bir kişinūn avucında bu
vecihle şekil olsa

43a

(1) delālet ider kim şahibi bahādır ve muḳaddem ola alāmet-i (2) sāminü eger bir
kişinūn avucında bu vecihle şekil olsa (3) delālet ider kim şahibi ālim ve ārif ola
ammā māldan faķir ola (4) nefsi ḡanī ola kimseye iḥtiyaç göstermeye alāmet-i tāsi
(5) Eger bir kişinūn avucında bu vecihle şekil olsa delālet (6) ider kim şahibinūn
ömri uzun ola rızķı çok ola ve ehl-i ḥuzūr (7) ola refāhiyyet üzerine ola ve māl cem'
itmeye nice gelürse eyle gide (8) alāmet-i āşiru Eger bir kişinūn avucında bu vecihle
şekil olsa (9) delālet ider kim şahibinūn rızķı az ola ve dirliğı (10) ıar ola **El-Bābü's**
sālišü ve'l-işrüne beñlerūn kıyāfeti beyānındadır (11) Buḳraṭ-ı ḥakīm naḳlinde; Eger

bir kiřinũn yũzũnde beñler olsa ve gũvdesinde (12) dağı olsa delālet ider kim řāhibinũn muğabbeti ĥalkla az ola ve  avrat (13) řāifesini sevmeye ve mizācında sevdāvĩ marāzlar ola Eger bir kiřinũn

43b

(1) řaşınũn bitdũgi yerde beñi olsa delālet ider kim řāhibi ĥalkla ũlfeti (2) ola eger bir kiřinũn burnınũn ũstinde beñi olsa delālet ider kim (3) řāhibinũn oğlı ve kıızı yaşamaya eger bir kiřinũn bir şarafında mercimek (4) şadar beñi olsa delālet ider kim řāhibi ĥalka sevgũlũ ola Eger bir kiřinũn (5) ũst tutağının orta yerinde beñi olsa delālet ider kim řāhibi (6) oğlana māyil ola oğlı kıızı olmaya Eger bir kiřinũn sağ yañađında (7) beñi olsa delālet ider kim řāhibi aldaticı ve bađĩl ola Eger bir kiřinũn (8) şol yañađında beñi olsa delālet ider kim řāhibi řaķĩ ve aldaticı ola (9) eger bir kiřinũn şulağının ardında beñi olsa delālet ider kim řāhibinũn (10) tedbĩri yaramaz ola Eger bir kiřinũn iki cānibinden birisinde beñi olsa (11) delālet ider kim řāhibi pāk ve řālĩĥ ola eger bir kiřinũn boğazında (12) beñi olsa delālet ider kim sāzende ola ve sāzı seve eger bir kiřinũn yũzinden (13) yaña omuzında beñi olsa delālet ider kim řāhibi vũs at ũzerine

44a

(1) ĥuz ur ide Eger bir kiřinũn sağ omzınũn başında beñi olsa delālet (2) ider kim bir vilāyete ĥ km id p ĥākim ola Eger bir kiřinũn iki omuzınũn (3) ortasında beñi olsa ve ũzerinde şıl bitmiş kızıl sigil gibi (4) yumrılar olsa delālet ider kim řāhibi ehl-i sefer ola ve seferinde rızıķlar (5) taĥřil ide Eger bir kiřinũn iki eliniñ birisinde beñi olsa delālet (6) ider kim řāhibi dostına dost ola Eger bir kiřinũn parmaķlarınũn (7) birisinde beñi olsa delālet ider kim řāhibinũn ĥulķı yaramaz ola (8) eger bir kiřinũn

göğsinde beñi olsa fîilinde kimseye uymaya (9) kendü bildüğine gide Eger bir kişinüñ karnında beñi olsa delâlet (10) ider kim şāhibi  avrata m ayil ola eger bir kişinüñ arkasınuñ ortasında (11) beñi olsa delâlet ider kim şāhibinüñ eline çok m al gire (12) y  mir asdan vey  hud fitnelikden Eger bir kişinüñ belinde beñi olsa (13) del let ider kim şāhibi  ulem -i s  ve  ilminden ma     z ola Eger bir kişinüñ

44b

(1) sa  uylu ında beñi olsa del let ider kim kend  nefsinde r bis (2) ola Eger bir kişinüñ  ol uylu ında beñi olsa del let ider kim (3) şāhibi tic retten f  ide eyleye Eger bir kişinüñ iki dizinüñ birisinde (4) beñi olsa del let ider kim şāhibi ke de r y ola ve y r gen (5) ola Eger bir kişinüñ baldırların  birisinde beñi olsa del let (6) ider kim şāhibinüñ ma     ti az ola Eger bir kişinüñ aya ının   stinde (7) beñi olsa del let ider kim şāhibi  ak  ola ve nefsin beslemekde (8)   ciz ola “vallah  a lem  bi     b”²⁷ **El-B b   s lis  ve       ne** g n  (9) ve fak  cihetinden kıy fetin bildirir ki ref hiyyet ile ge mekden (10) ve da ı fak rile ge  p ehl-i sa  det ve ehl-i  ek vet olmakdan (11)  ulem -ı Hind   kavliyle del let ider t r   i budur ki; Bir ince ipi alasın (12) ve sa  elin  n ba  parma ın tam m d z ve t  r  tutasın (13) ve her parma ının t rna ı a zından i  y zinden ki  b r parma  n    nc 

45a

(1) bo um   ak el  n ayasındadur ol a er bo um na gelince i i tam m eks ks z (2)  l esin ve tam m oldu ı yerde ol ipe  al met id p ol ip  n (3) bir ucını dirse  n ucındadur ki sivrisid r andan dursun (4) ve bir ucın t  r   ekesin el ayasından gelen ucu ni  yet buldu ı (5) yerd r n zar idesin eger ip  n ucu ser e parma ının    nc 

²⁷ “Do ruyu en iyi bilen Allah’tır.

boğumundan aşağı (6) bir **boğun** dağı vardır kim bir ucu şehadet parmağıyla orta parmağı (7) arasına varmışdır ol boğumuna yanaşup üçüncü boğumıyla ol boğumunun (8) ortasında kalursa delâlet ider kim şâhibi şakî ola ve mahrûm ola (9) ol dinâra mâlik olmaya olursa dağı yine tez gide eger mezbûr (10) ip ucını serçe parmağı üçüncü bükümüne erişecek olursa (11) delâlet ider kim şâhibi fakîr ve âciz ola yigirmi dînâr kesb itmege (12) mâlik olmaya kâdir olursa yine tez gide Eger üçüncü bükümünü geçüp (13) boğumun nısfına erişecek olursa veyâhud dağı girişinde

45b

(1) kalup hele üçüncü bükümü geçerse delâlet ider kim şâhibi ehl-i kesb (2) ola maîşetine kâdir ola kimseden istemeden ve eger akçe saklamak (3) istese yüz dînârdan artuk cem^e eylemege kâdir olmaya eger ipün (4) ucu serçe parmağı orta bükümüne erişecek olursa veyâhud (5) dağı yukarısına geçecek olursa delâlet ider kim şâhibinün hâli (6) hoş olup beş yüz dînâra mâlik ola ziyâde olmaya (7) eger ipün ucu yukarı büküme erişecek olursa delâlet ider kim (8) şâhibinün vaḳti hoş olup maîşeti murâdı üzerine ola biñ (9) dînâra mâlik ola artuğına dağı mâlik ola ammâ harç ede eger ipün (10) ucu çak serçe parmağıyla berâber olacak olursa ve yukarı (11) bükümü geçecek olursa delâlet ider kim şâhibinün cemî^e ömri ğinâ (12) üzerine geçüp ehl-i saâdet ola maldâr ola hâkim olup vilâyet (13) şâhibi ola ve yüzbiñ dînâr hazine ide vallâhü âlemü biş-şavâb

46a

(1) **El-Bâbü'r-râbi'u ve'l işrûn** ömr uzunluğunun ve kısalığının ve evlâduñ (2) çokluğunu ve azlığını beyân ider meselâ elini tamâm açıveren düz duta (3) nazar ide

eger serçe parmağı yanındağı bir parmağının evvelki bükümünü (4) geçecek olursa delâlet ider kim şâhibinüñ ʿömri uzun ola eger (5) ol bükümüyle berâber olacak olursa delâlet ider kim şâhibinüñ (6) ʿömri orta ola eger bükümünden aşağı olacak olursa ʿömri az (7) ola ve orta ʿömri elli ile altmış mabeyninde bir nevʿi dahı budur ki (8) elüñ ayasınun içinde bir çekilmiş büküm vardır anun bir ucu serçe (9) parmağınun altından gelmişdür eger ol büküm elün ayasında uzanup (10) geçecek olursa delâlet ider kim şâhibinüñ ʿömri uzun ola eger elün (11) ayasıyla berâber olacak olursa delâlet ider kim şâhibinüñ ʿömri orta (12) ola eger ayadan kışa olacak olursa delâlet ider kim ʿömri kışa (13) ola eger bir kişinun başparmağınun içeri tarafınun bükümü çift olacak

46b

(1) delâlet ider kim şâhibinüñ evlâdı çok ola eger tek olacak olursa (2) delâlet ider kim evlâdı az ola öürse yine tez ola **El-Bâbü'l-hâmisü** (3) **ve'l ʿısrüne** ekâlim-i sebʿa halkınun tebayiʿını beyân ider ehl-i şark (4) zekî ola himmetleri ʿâlî ve başiretlü olalar ve ʿağılları (5) şakîl ve umurlarında yalnız olalar ve mekkâr ve mütereddidü'l-aḥvâl (6) ve baḥîl ve ehl-i siyâset olalar ahâlî-i ʿArab câhil olalar ve kuvvetlü (7) olalar halkları yaramaz ola baḥîl ve muʿannid olalar ve ḥile-bâz olalar tabiʿatları (8) ḡalîz ve eşirrâ olalar ve muʿannid ve töhmet idici ve öñegü olalar (9) ehl-i zibâ ḡâfil olalar tabiʿatları ḡalîz ve baḥîl ve muḫtaribü'l-ḥâl (10) olalar ve ʿağılluları mekkâr olalar ehl-i sevâḥil emîn olalar (11) ve saḥî olalar ve şehvetleri ḡalib ve fehimleri seriʿ ola ḥıfzları az ola (12) ve ḡayretsüz olalar ehl-i ḥicâz zekî ve keremlü olalar fâʿide idici olalar (13) ve maşlaḫatlarında muḫaddem olalar ve ḥıfzları ziyâde ve nefisleri ince ola ve ʿâşık

47a

(1) olalar ve sözlerinde aldayıcı olalar ve lehvi ve ma'rifeti seveler ehl-i Rûm (2) ğalîz ve ehli't-tekellûf olalar ve 'ahidlerine vefâ ideler ve ögünücü ve maldâr (3) ve baĥîl ve âşikâre ğâfil olalar ehl-i 'acem zekî olalar 'aķılları kavî ola (4) ve bedenleri kavî ve baĥîl ve mütekebbir olalar kendü cinslerinden ğayri begenmeyüp (5) hûrîleri ve sâzı seveler ve erkege mâyl olalar ve 'avratlarının (6) tab'ı zekî ola ve 'âşik olalar ehl-i 'Irak aldatıcı ve mekkâr ve münâfık (7) olalar ve maşharalığı seveler baĥîl ve mütekebbir olalar ve tammâ olalar zekâvetleri (8) ve fehimleri ve şehvetleri ziyâde ola vefâları az ola ve kimseye dost (9) olmayalar ehl-i Bedaĥşân Zekî ve faţîn ve kuvvetlü olalar ve ögülmegi (10) seveler ve kan dökücü olalar ehl-i Bedaĥşân Süflî ehl-i sâz (11) olalar ve ehl-i ma'rifet olalar ve ğâyet güzel olalar ammâ baĥîl olalar (12) ehl-i Hind a'la şeci' olalar ve câhil olalar ve ğâfil ve aldatıcı (13) ve hâyin ve yalancı olalar ve şehvetleri ziyâde ola ve hulkları yaramaz ola ziyâde

47b

(1) şabırları az ola ve kovıcı olalar ehl-i Hind-i cezâyir şâlih ve ğâfil olalar (2) ve hâkim olalar 'ahidlerine vefâ ideler kendü nefislerinin yanlarında âsân ola (3) ehl-i şin hafifü'l-'aql olalar ve mekkâr ve hasûd ve zekî olalar (4) hikâyetler ve şan'atlar te'lîf ideler ğaddâr ve münâfık ve baĥîl olalar (5) ehl-i Hıta ve Hoten ehli's-şin gibi olalar ammâ vefâları ziyâde ola (6) mu'ameleleri gökçek ola ve ğamları az ola ve dâyim şâd olalar ehl-i (7) Yemen şâdık ve muţî olalar ve nefisleri za'îf ola ve şehvetleri ziyâde (8) ola ve hasûd olmayalar 'acz ve ğaflet üzerine olalar fe-ammâ baĥîl olalar (9) ehl-i Habeş ğâfil olalar 'ahidlerine vefâ ideler muhabbetleri gökçek (10) ola ve fehimleri az ola ve tabi'atları ğalîz ola ehl-i nevbe (11) ehl-i lu'b ve nâķışu'l-'aql ve baĥîl ola ve hâyin ve câhil ve (12) habîsü'n-nefs olalar ve hulkları

yaramaz ola ve şehvetleri ziyāde ola (13) ehl-i Berber nefisleri gālīz ve hāris olur
hıfzları ziyāde

48a

(1) ve bahīl ve yalancı olalar ve ʿavratları güzel ola Ehl-i Mısır (2) gāfletleri gālīb ve
fıtnatları az ve gayretsüz olalar nefisleri (3) zimmī ve umurlarında tedbirleri olmaya
bahīl ve öñegü ola ve ʿilme mültefit (4) olmayalar ve bahşdan kaçalar ʿavratlarının
şehveti ziyāde ola ehli’ş-Şam (5) gāfil ve mütekebbir olalar qalbleri selīm ola
içlerinde hayr zāhirlerinde (6) kibr ola ve hasedleri olmaya ʿişlerinde mütereddid
olalar şādık nāşih (7) olalar ve ferāh seveler ve lehivleri gālīb ola Ehl-i Yunan ʿālim
(8) ve ʿāqıl olalar hākīm ve zekī ve tabiʿatları ve himmetleri ʿālī ola vallāhü aʿlemü
bi’s-şavāb (9) **El-Bābü’s-sādisü ve’l ʿısrīne** hayvānatuñ ve tuyūruñ ve haşerāt-ı ʿarzuñ
(10) tabiʿatın beyān ider **arслан** ʿālī-himmetlüdür şahīdūr şabūrdur (11) aldatıcıdur
gāzavīdūr hilminden soñra hālīm nefsi şahānedūr fiʿli ürkekdūr (12) **kaplan**
mütekebbirdür kendüyi görícidūr faḥr idicidūr nefsinde (13) olan gizlicidūr
himmetlüdür utancaḳdur ḥasūddūr qatli ve qahrı sever

48b

(1) kendüni incideni incidūr fiʿli deşeddūr fe-ammā kimesne ile ülfet (2) bağlamaz
pars mütekebbirdür gāzūbdur kendü nefsin görícidūr (3) tezdır ve ivediklidūr
refāhiyyeti ve hürmeti sever **ayu** ḥabīşdūr gāfildūr (4) cāhildūr yalancıdur zānīdūr
toḡrı varmaz yanın varur ve tırur (5) kaçmaz şābirdür ʿabeş yere gāzabludur **şırtlan**
kavīdūr aḥmaḳdur (6) ve ininde muḥannesdur ve yabanda yüreklüdür ve aldatıcıdur
gāfleti gālībdūr (7) **kurt** cerʿīdūr zālīmdūr uğırdur gāfleti gālībdūr hārişdūr (8)
zulümde yoldaşına muvāfiḳdur aldatıcıdur **hınzır** nefsi murdārdur (9) zānīdūr

hasūddür cāhildür ve önegüdü efāli yaramazdur her kimi (10) görse hamle ider
makhūrluk ile **maymūn** zānīdür hīle-bāzdur (11) zekīdür habīsdür cāhildür **kelb**
ūlfetlūdür vefāludur başiretlūdür (12) tammādur baḥīldür ḥarīşdür önegüdü himmeti
açıkdur ḥulkı yaramazdur (13) ḥayāsı azdur gurbetde muḥanneşdür evde bahādırur
garībi sevmez

49a

(1) maḫşūdı yemek için aldayıcıdur dāyim uyanıkdur gāfil degildür (2) **dilkü**
mekkārdur hīle-bāzdur nefsi zelīldür ürkütücüdür fi'li (3) ʿabeşdür **bebr** cerʿīdir ʿālī-
himmetdür ve şāddur aldayıcıdur (4) ve mütekebbirdür dāyim sakınmak üzerinedür
gelincik nefsi zaʿīfdür (5) denīdür uğrıdur ḥordur ḥazīnedārdur ve kaçıcıdur **kedi** (6)
ūlfetlūdür nefsin görıcıdür refāhiyyet sever şāzdur (7) ve muḥanneşdür ḥarīşdür hīle-
bāzdur ūlfeti mekāiledür insānla (8) degildür illā murād vaktinde **tavşan** şabūrdur
kalīlü's- (9) şırdur kaniʿdür nefsinde ürkekdür **kirpi** (10) habīsdür şerīrdür cāhildür
yaramaz ṭabīʿatludur kaçıcıdur (11) **sincap** zekīdür ūlfetlūdür hīle-bāzdur uğrıdur
şıcan (12) habīsü'n-niyyet nisyānı gālibdür feşādı çokdur rızkına ḥarīşdür (13)
uğrıdur zānīdür **fil** nefsi kavīdür ve zekīdür bahādırur

49b

(1) ʿālī-himmetlūdür vaḫarludur ḥabīsü'l-fikirdir feşādı sever zānīdür (2) **gergedān**
zekīdür şerīrdür nefsi kavīdür zālimdür hiç kimseye (3) ūlfet itmez **zürāfa** laṭīfū'n-
nefsdür cāhildür ūlfetlūdür (4) nefsin görıcıdür **deve** şabūrdur cāhildür ūlfetlūdür
kīndārdur (5) kerīmdür **şuşıgırı** zekīdür gayretlūdür (6) ūlfetlūdür bahādırur
kīndārdur cabbārdur yādı kişiyi sevmez (7) **karasıgır** ūlfetlūdür şābirdür zekīdür ṭabī-
gālīzdür (8) ḥazīndür şehveti ziyādedür ikdāmlıdur **yabanşıgırı** (9) faḫr idicidür

kaçıcıdur musahhar cāhildür fi'li 'abesdür **keçi** (10) zekīdür aldayıcıdur ve nefesine fā'idelüdür şehveti ziyādedür (11) **koyun** gāfildür ülfetlüdür hayırlıdur şerri azdur 'abes yere (12) ikdāmludur **kuzu** ifrāt ile gāfildür sevicidür kaçıcıdur (13) **at** kavīdür ve yürüyicidür ülfetlüdür ve şabūrdur

50a

(1) kendüyi görıcidür bahādırur ikdāmludur hayāl idicidür **katır** (2) habīsdür terbiyete kâbıldür kavīdür ülfetlüdür fi'li 'abesdür **eşek** (3) hasūddür kaçıcıdur habīs ü'n-nefisdür şehveti ziyādedür (4) bu bāb şu cānavarlarını beyān ider **şu atı** kuvvetlüdür (5) şerri azdur bahādırur **timsāh** mütekebbirdür ve cerīdür (6) zālimdür aldayıcıdur tab'ı yaramazdur **deñiz köpeği** şerīrdür (7) hīle-bāzdur gayretlüdür **kunduz** zekīdür öğünücidür (8) **yengeç** dönücidür iki yüzlüdür şakınıcıdur uğrıdur nefsinde (9) olanı ketm idicidür avcıdur **kurbaga** cāhildür (10) habīsdür tab'ı yaramazdur vakti hırşīd gibidür bilür öter (11) **şu yılanı** tab'ı yaramazdur vallāhü a'lemü bi's-şavāb bu bāb (12) tıyūr beyān ider **kartal** kavīdür cerīdir ülfetlüdür (13) ve aldayıcıdur şāhānedür **şungur** şāhānedür cabbārdur

50b

(1) kavīdür berk yapışur nefesine mütekebbirdür **çakır** kavīdür cerīdür (2) başīrdür mütekebbirdür ebsem olucıdur şāhānedür saczı? görıcidür (3) şakınıcıdur endā³ götürür **babakuşu** hīle-şıfatdur (4) nefsi murdārdur kaçıcıdur hulkı yaramazdur 'ömri uzundur (5) **çaylak** habīsdür önegüdüdür yalancıdur kaçıcıdur **kuzgun** (6) zekīdür şakınıcıdur aldayıcıdur uğrıdur tab'ı gālīzdür yalñuzluğı (7) sever **keklük** cenk idicidür şerīrdür kavīdür kaçıcıdur (8) hīle-bāzdur ve yaramazlığa şabırludur **leglek** yavrısın (9) sevicidür kovıcıdur hāyindür fiṭnatlıdur **karakarga** (10) şakınıcıdur

uğrudur hîle-bâzdur muta^ʿaşşıbdur yoldaşlarına (11) **ördek** cer^ʿîdür şakınıcıdur
uykusuzdur **kaz** (12) halîmdür za^ʿîfü'l-hâldür ikdâm idicidir seferinde şâddur (13)
turna kavîdür mütehevvidür niyyetlüdür cāhildür göricidir **deve kuşu**

51a

(1) cāhildür ahmaḳdur şābirdür himmetlüdür hafîfü'n-nefsdür (2) **tavus**
mütekebbirdür nefesine ve ^ʿaşıkdur gündüzün göricidir (3) yalnız yürüyicidir **horus**
kerîmdür kāyimdir ^ʿiyālini saklayıcıdur (4) ve fahr idicidir ve gayretlüdür ve
uyanıkdur **durrāc** uludur (5) ve āvāz ile eglenicidir kaçıcıdur ^ʿaşıkdur **gögercin** (6)
ülfetlüdür şerri azdur ve şâddur **bıldırcın** kavîdür ^ʿaşıkdur (7) kaçıcıdur nefsin
şakınıcıdur **şıgırcık** ^ʿaşıkdur şakınıcıdur (8) söyleyicidir **serçe** şakınıcıdur
mütehevvidür feşādı çokdur (9) ve eşine muḳayyetdür **karlanguç** kovıcıdur
mütekebbirdür kâni^ʿdür (10) nefsin göricidir **yarasa** za^ʿîfü'l-hâldür şerîrdür kaçıcıdur
(11) **hüdhüd** göricidir ülfetlüdür nāşihdür halîmdür şerri sevmez (12) ve hayr beşâret
ider mübeşşirdür **kılkuyrık** başîrdür zekîdür (13) şabûrdur kaçıcıdur vallāhü a^ʿlemü
bi'ş-şavāb bu bāb haşerāt-ı arz

51b

(1) beyān ider **yılan** ülfetlüdür korkucudur ḥabîşdür ^ʿaḳıldür (2) ṭab^ʿı yaramazdur ne
yerde olsa ol yerüñ toprağı renginde olur (3) nefsi şakîdür **akreb** şerîrdür ṭab^ʿı
yaramazdur zālîmdür (4) **çekirge** ülfetlüdür mütehevvidür muḳtaribü'l-aḥlaḳdur **şaru**
arı (5) ṭab^ʿ-ı zālîmdür ininde şerîrdür gurbetde zelîldür cāhildür ülfetsüzdür (6)
birbirini ekl ider **bal arısı** ülfetlüdür şakınıcıdur çalışıcıdur baḥîldür şāhibine (7)
ṭabî^ʿdür **siñek** önegüdür nefsi denîdür kaçıcıdur ḥarişdür (8) **karınca** ḥarişdür şerîrdür

baḥīldür cabbārdur aldaticıdur (9) maşlahatında ẓavī şecī'dür (10) vallāhü a'lemü biş-
şavab (11) temmetü'l-kitāb bi-ʿavn'illāhi'l (12) melikü'l vehhāb

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN

A

a : O (Üçüncü teklik şahıs zamiri)

a. + ña (4b/3), (10/4)

a. + nda (2b/6)

a. + ndan (4a/1), (5a/2), (5a/6), (5b/7), (6a/7), (45a/3),

a. + nı (3a/4)

a. + nlar (3b/4)

a. + nuñ (2a/2), (3a/6), (3a/11), (4b/5), (4b/11), (5b/5), (16b/6), (18a/3),
(46a/8),

[= 20]

°**Abdürrezzāk Kāşāni** : < Ar. Kıyâfetnâmedeki hurûfsuz olan nakillerin sahibi

°a. (6a/6)

°**abeş** : < Ar. Anlamsız, boş

°a. (48b/5), (49b/11)

°a. + dür (49a/3), (49b/9), (50a/2)

[= 5]

°**acele** : < Ar. Çabuk, çabukluk

°a. (41a/12)

°**acem** : < Ar. Arap olmayan, İranlı

°**acz** : < Ar. Kuvvetsizlik, güçsüzlük

°a. (47b/8)

°**âciz** : < Ar. Gücü bir işe yetmez olan, güçsüz.

°ā. (37a/10), (44b/8), (45a/11)

[= 3]

aç- : Açmak.

a.-sa (19a/6)

a.-up (16a/5), (21a/9)

[= 3]

açık : Açık olan.

a. (15b/5), (31a/2)

a. + dur (48b/12)

[= 3]

açıl- : Açılmak.

a.-sa (17b/7)

açıver- : Açıvermek.

a.-en (46a/2)

açuk : Açık

a. (29a/1), (30a/5), (30b/9)

[= 3]

ad : İsim, unvan.

a. (5b/9)

°aded : < Ar. Sayı, tane, rakam

°a. (42a/11), (42a/13)

[= 2]

ādem : < Ar. İnsan, insanoğlu, adam.

a. + e (1b/4), (1b/5)

[= 2]

adım : Yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri.

a. + ın (41a/11)

ʿafīf : < Ar. İffetli, namuslu, temiz

ʿa. (10b/1)

ʿahid : < Ar. Verilen söz, anlaşma

ʿa. + lerine (47b/2), (47a/2), (47b/9)

[= 3]

āḥirin : < Ar. Sonuncu.

a. (1b/6)

ağ : Beyaz

a. (10a/6), (13a/1), (15b/12), (16a/12), (19a/2), (27b/8), (28b/12), (28b/7),
(29b/11), (31b/9), (33a/1), (35a/10), (41a/6)

a. + a (25a/12)

a. + ı (15b/12), (17a/2), (17a/9), (18a/5), (22a/13), (23b/2)

a. + ında (17a/5)

a. + ından (15b/13), (16a/10), (16b/9), (18a/8)

a. + ınuñ (18a/5),

[= 26]

ağla- : Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek.

a.-r (12b/7)

ağlık : Beyazlık.

a. + da (10a/6)

ağ(ı)z : Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ.

a. + ı (27b/10), (27b/11), (27b/3), (28a/4), (28b/2), (28b/4)

a. + ında (24a/5), (24b/2)

a. + ından (41b/12), (42a/3), (44b/13)

a. + uñ (27b/3)

a. + uñ (6b/2)

[= 13]

ahālī-i ʿArab : < Ar. Arap halkı.

a. (46b/6)

aḥlāk : < Ar. Huy, mizaç, davranış tarzı.

a. (3a/2)

āḥir : < Ar. Son.

a. (45a/1)

aḥkām : < Ar. Hükümler, kanunlar.

a. + ını (4b/6)

aḥlāk : < Ar. Huy, tabiat, insanın davranış tarzı.

a. (2b/12), (5a/9), (5a/11),

a. + ı (7b/5)

[= 4]

aḥmak : < Ar. Akılsız, sersem, budala.

a. (9a/6), (9b/4), (13b/2), (15a/13), (17a/2), (17a/10), (21a/1), (24a/11),

(25b/13), (27a/13), (28a/3), (36b/2),

a. + dur (48b/5), (51a/1)

[= 14]

aḥsen : < Ar. En güzel, pek güzel.

a. (16b/6)

aḥsen-i maḥlūkāt : < Ar. Yaratılanların en güzeli.

a. (2a/1), (3b/2)

[= 2]

aḥsen-i takvīm : < Ar. En güzel boy ve sûret. Bedenen ve rûhen en güzel olan.

aḥvāl : < Ar. Oluşlar, bulunuşlar, durumlar.

a. (42b/10)

a. + i (5a/1), (5b/3), (5b/7), (19a/10)

a. + ini (5b/5)

[= 6]

ak : Beyaz.

a. (12b/4), (22b/9), (23a/6), (24a/7), (31a/7), (33b/11), (34a/5), (38a/9),
(39a/7)

[= 9]

ak- : Sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek.

a.-ar (23b/6)

a.-masa (25b/2)

a.-sa (41b/12), (42a/3)

[= 4]

akçe : Madeni para, akçe.

a. (45b/2)

ak(1)l : < Ar. Zihnin anlama ve düşünce sıfatı

ak. (42a/8)

ak. + a (3b/5)

ak. + ı (11b/3), (16b/2), (19a/7), (21a/11), (22a/12), (23a/9), (29b/6), (2b/11),
(30a/12), (30b/1), 31a/1), (31a/12), (32a/1), (32a/11), (32b/1), (34a/7), (34b/7),

(35b/1), (35b/12), (36a/13), (36a/3), (36a/7), (37a/8), (37b/1), (37b/2), (3b/9), (40a/5),
(41a/6), (41b/3), (42a/5), (7b/4), (8b/9)

a. + ları (46b/4), (47a/3)

[= 37]

°akl-ı kāmīl : < Ar. Çok akıllı olan.

°a. (3a/3)

°akl-ı küll : < Ar. Ortak akıl, her şeyi kavrayan akıl

°a. (3b/4)

°akl-ı meşrika-i şāfiyye : Safi zihniyetli olan, iyi niyetli olan.

°a . (4a/9)

°a. + ı

°ākīl : < Ar. Akıllı

°ā. (10a/9), (13a/13), (24b/10), (25b/7), (30a/10), (31a/5), (3a/13), (40a/11),
(40b/6), (48a/8), (24a/7), (29a/1), (10b/1), (27b/9)

°ā. + dür (51b/1)

[= 15]

aklık(ğ) : < T. Beyazlık

a. + a (9a/12)

°ākīllu : < Ar. + T. Akıllı

°ā. + ları (46b/10)

akraba : < Ar. Aralarında soyca yakınlık olanlar, yakınlar.

a. + sından (20a/1)

°akreb : < Ar. En yakın, ziyade yakın

°a. (51b/3), (15b/1)

[= 2]

ʿaḵs : < Ar. Yankı, yansıma, tersi

ʿa. + ince (7b/8)

al- : Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

a.-asın (44b/11)

aʿlā : < Ar. Daha yüksek, en yüksek, pek yüksek.

a. (47a/12)

alaca : Birkaç rengin karışımından oluşan renk, ala.

a. (19a/2)

ʿalāmet : < Ar. İşaret, nişan

ʿa. (42a/11), (42a/11), (45a/2)

ʿa. + i (42a/10)

ʿa. + in (7a/6)

ʿa. + lerinden (4a/2)

[= 6]

ʿalāmet-i şānī : < Ar. İkinci işaret.

ʿa. (42b/1)

ʿalāmet-i şālīs : < Ar. Üçüncü işaret.

ʿa. (42b/3)

ʿalāmet-i rābī : < Ar. Dördüncü işaret.

ʿa. (42b/5),

ʿalāmet-i ḥāmīs : < Ar. Beşinci işaret.

ʿa. (42b/8)

ʿalāmet-i sādis : < Ar. Altıncı işaret.

ʿa. (42b/10),

ʿalāmet-i sāmin : < Ar. Sekizinci işaret.

ʿa. (43a/1), (43a/2)

ʿalāmet-i tāsiʿ : < Ar. Dokuzuncu işaret.

ʿa. (43a/4)

ʿalāmet-i āşir : < Ar. Onuncu işaret.

ʿa. (43a/8)

ʿaleyhi's-selām : < Ar. Allah'ın selâmı onun üzerine olsun!

ʿa. (2b/4), (2b/9), (2b/10)

[= 3]

ʿālem : < Ar. Dünya, cihan.

ʿā. + e (16b/3)

ʿālem-i ecsām : < Ar. Cisimlerin dünyası, alemi.

ʿā. (1b/6), (1b/7), (4a/10)

[= 3]

ʿālī : < Ar. Yüce, yüksek

ʿā. (41b/11), (48a/8), (46b/4)

[= 3]

ʿālī-himmet : < Ar. Gayreti çok, gayretli.

ʿā. + dür (49a/3)

ʿālī-himmetlü : < Ar. + T. Çok gayretli.

ʿā. + dür (48a/10), (49b/1)

[= 2]

alçak : Yerden uzaklığı az olan, yüksek karşıtı.

a. (14a/6), (33a/10)

[= 2]

aldat- : Beklenmedik bir davranışla yanıltmak.

a. -ı cı (24b/5), (34a/9), (41b/10), (47a/12), (47a/6)

a. -ı cı dur (48a/11)

[= 6]

aldatıcı : Aldatan kişi.

a. (18a/1), (18a/7), (19b/2), (19a/12), (23a/3), (29a/9), (30b/7), (30b/13),
(38b/8), (41a/6), (43b/7), (43b/8)

a. + dur (48b/6), (48b/8), (51b/8)

[= 15]

aldayıcı : Aldatıcı.

a. + dur (49a/1), (49a/3), (49b/10), (50a/13), (50a/6), (50b/6), (47a/1)

[= 7]

al(ı)n : Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

a. (13a/6)

a. + ı (11b/1), (11b/10), (11b/13), (11b/2), (11b/3), (11b/6), (11b/8), (12a/12),
(12a/13), (12a/4), (12a/6), (12a/8), (13a/6), (13b/11), (13b/13), (13b/2), (13b/3),
(13b/5), (13b/9), (22b/12), (23a/2)

a. + ın a (11b/4), (25a/9)

a. + ında (9b/5), (12a/10), (15a/12),

a. + ından (15a/11), (15a/13), (27a/13)

a. + ın uñ (13b/13)

a. + uñ (6a/11)

[= 32]

ālīm : < Ar. Bilgin, ilim sahibi

ā. (13a/13), (14a/2), (30a/10), (43a/3), (48a/7), (8a/13)

[= 6]

alt : Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı.

a. (16a/1), (23b/1), (28a/4), (28a/7), (28a/12), (28b/8), (28b/9), (29b/3), (30a/4)

a. + ı (40b/4), (4b/9),

a. + ına (23a/2), (23b/1), (30a/6)

a. + ında (24a/6)

a. + ından (16a/9), (21b/11), (30a/7), (46a/9)

[= 19]

altı : Beşten sonra gelen sayının adı.

a. (5b/10)

altıncı : Altıncı sırada olan.

a. (3b/7), (3b/9)

[= 2]

altmış : Elli dokuzdan sonra gelen sayının adı.

a. (46a/7)

altun : Kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element.

a. (20a/5), (22a/13)

[= 2]

añla- : Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak.

a.-ması (26b/8)

ammā : < Ar Çelişkili ve tutarsız iki cümleyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz, ama, lakin, velakin.

a. (4b/6), (7b/11), (8b/11), (9b/9), (10a/1), (12a/3), (12a/5), (14b/8), (15a/4), (16b/4), (17a/3), (18b/6), (18a/8), (21b/2), (21b/6), (22b/1), (22b/6), (24a/9), (24b/5),

(28a/9), (29a/12), (30a/13), (30b/2), (31a/1), (32a/10), (33b/6), (33b/7), (34a/5),
(37a/2), (37a/6), (43a/3), (45b/9), (47b/5), (47a/11),

[= 34]

ara : İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe.

a. (12a/12), (14a/11), (24b/1), (30a/4), (31b/5), (37a/7),

a. + ları (28b/13)

a. + sı (19b/4), (33b/4), (33b/7), (38a/8),

a. + sına (8a/12), (24b/9), (27a/2), (45a/7)

a. + sında (8a/9), (12b/13), (29a/10), (38b/1), (43b/9),

[= 20]

arab : < Ar. Orta Doğu ile Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümünde yaşayan halk ve bu halkın soyundan olan kimse.

a. (46b/6)

arabī : < Ar. Arapça, Arap kavmine mensup

a. + den (2a/12)

a. + ye (6a/5)

[= 2]

aralık(ğ) : Yarı açık, tam kapanmamış

a. + ı (23b/4)

arı : Saf, temiz.

a. (33b/13)

arı : Zar kanatlılardan, bal ve bal mumu yapan, iğnesiyle sokan böcek

a. (51b/4)

a. + sı (51b/6)

[= 2]

arık : Zayıf, cılız, kuru, sıska.

a. (3a/7), (25a/7), (29b/13), (33b/7), (35a/5), (35b/9), (37b/1), (37b/5), (37a/5),
(38b/7), (39a/8), (40a/4)

[= 12]

arıklık : Zayıflık, cılız, kuruluk, sıskalık.

a. + da (39a/5), (40a/7)

[= 2]

Aristotalis : Psikolojinin temellerini atmış Batı düşünce tarihini büyük ölçüde etkilemiş, birçok kuramın babası, filozof, bilgi adamı.

a. (3b/6), (6a/1)

[= 2]

arķa : Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı, ön karşıtı.

a. (6b/10), (38a/5)

a. + larınıñ (38b/3)

a. + sı (38b/1), (38a/6), (38b/7), (38b/10), (38a/11), (38a/12),

a. + sına (37b/5)

a. + sında (9b/5)

a. + sınıñ (38b/12), (39a/1), (44a/10)

[= 14]

arķurı : Tersine, ters, aykırı.

a. (13b/7), (42a/13)

a. + sı (4a/5), (20a/11), (23a/8), (48a/10),

a. + sına (12a/8), (13b/3)

[= 8]

artuķ(ğ) : İçildikten, yenildikten veya kullanıldıktan sonra geriye kalan.

a. (7a/12)

a. + ına (45b/9)

[= 2]

artuk : Daha çok, daha fazla.

a. (16a/10), (33a/3), (40b/9), (45b/3)

[= 4]

ʿarz-ı beyān : Açıklamasını sunma.

a. (51a/13)

ʿarżin-i sebʿa : < Ar. Yedi kat yer.

a. (2a/2)

āsān : < Far. Kolaylık.

a. (47b/2)

asğarü'n-nās : < Ar. İnsanların en küçüğü.

a. (2a/13)

ashāb : < Ar. Sahabeler, yani Peygamberimiz Hz. Muhammed'i (A.S.M.)

görmüş ve mü'min olarak ona ve onun mesleğine bağlı kalmış olan zatlar.

a. (2a/8)

ashāb-ı tarikat : < Ar. Tarikat sahipleri.

a. (4a/8)

aşıl : < Ar. Asıl, yedek olmayan.

a. (19b/7)

aşıl : < Ar. Köklü, soylu.

a. (23b/9)

aşlā : < Ar. Hiç bir vakit.

a. (3a/12), (16b/5)

[= 2]

aşğa : < Ar. Aşağı.

a. (8a/2), (12a/1), (13b/9), (13a/12), (15a/6), (17b/4), (23b/11), (25a/9),
(37a/3), (45a/5), (46a/6),

a. + s1 (14b/2), (26a/1), (27a/7), (39a/1)

a. + sına (17a/8)

a. + sindan (34a/10), (35a/9), (38a/8)

[= 19]

aşağı : Aşağı.

a. + ki (11a/7)

a. + s1 (11a/10)

[= 2]

āşere : < Ar. Onuncu.

a. (6b/8)

at(d)- : Atmak.

a.-up (41a/11)

at : Binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül.

a. (21b/5), (3b/10), (41b/6), (49b/13)

a. + ı (50a/4)

a. + uñ (3b/12)

[= 6]

ata : Kişinin geçmişte yaşamış olan büyükleri.

a. + sıyla (4b/3)

āvāz : < Far. Ses, seda.

a. (7a/1), (41b/1), (51a/5)

a. + ı (41b/2), (41b/7), (41b/8), (41b/10), (32b/1), (32b/6)

a. + ına (41b/6), (41b/7)

a. + la (42a/6)

[= 12]

avcı : Avı kendine iş edinen kimse.

a. (10b/9)

a. + dur (50a/9)

[= 2]

avrat : < Ar. Kadın

av. (17a/6), (18b/7), (43a/12)

av. + a (20b/9), (27a/11), (44a/10)

av. + lara (20a/12)

av. + ları (48a/1)

av. + larınıñ (47a/5), (48a/4)

[= 10]

av(u)ç : Elin parmak uçlarıyla bilek arasındaki iç bölümü.

a. (42a/9), (7a/3)

a. + ında (42a/11), (42a/12), (42b/11), (42b/13), (42b/2), (42b/3), (42b/5),
(42b/8), (43a/2), (43a/5), (43a/8)

[= 13]

aya : < Ar. Elin parmak dipleriyle bilek arasındaki iç bölümü, avuç içi.

a. + dan (46a/12)

a. + sında (46a/9)

a.-sından (45a/4)

a. + sındadur (45a/1)

a. + sinuñ (46a/8)

a. + sıyla (46a/11)

[= 6]

ayak(ğ) : Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü.

a. (40a/6), (6b/12)

a. + ı (40b/3), (40b/9)

a. + inuñ (40b/11), (40b/7), (44b/6)

[= 7]

āyet-i evvel : < Ar. İlk ayet.

a. (1b/11)

āyet-i kerīme : < Ar. Kur'an'ın her bir cümlesi.

a. (2b/6)

ayrı : Başka, başka türlü.

a. (24a/12), (34b/4), (27a/13)

[= 3]

ayrıl- : Ayırma işine konu olmak.

a.-up (25a/6)

ayu : Ayı.

a. (38a/12)

az : Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

a. (8b/5), (9b/9), (11b/3), (11a/9), (15b/8), (18a/9), (21b/2), (22b/12), (24b/5),
(24a/9), (25b/1), (25b/11), (27a/8), (30a/2), (30a/9), (30b/11), (30a/12), (31a/1),
(31a/12), (32b/1), (32b/6), (32a/11), (36b/1), (36a/13), (37b/1), (38b/13), (39b/2),
(39b/3), (39b/5), (39a/11), (39b/13), (40b/4), (40a/9), (40a/10), (41b/4), (41a/7),

(43a/12), (43a/9), (44b/6), (46b/2), (46a/6), (46b/11), (47b/1), (47b/6), (47a/8),
(47b/10), (48a/2)

a. + dur (48b/13), (49b/11), (50a/5), (51a/6)

[= 51]

a^ʿzā : < Ar. Uzuvarlar.

a. + nuñ (16b/4)

a. + sina (7a/13), (36a/9)

[= 3]

a^ʿzāb : < Ar. İşkence, keder.

a. (19b/6)

azğun : Azmış olan, azılı, kudurgan.

a. (25b/13), (26a/2), (28b/3)

[= 3]

azlık(ğ) : Az olma durumu.

a. + ını (46a/2)

azu : Köpek dişlerinden sonra içeriye doğru, alt ve üst çenenin iki yanında
beşer tane bulunan ve yiyecekleri öğütmeye yarayan dişlerin ortak adı, öğütücü diş.

a. (29a/2)

a. (47a/3)

a. + uñ (7a/9), (48a/9)

a^ʿşī : < Ar. Karşı gelen.

a. (26a/8)

a^ʿşık : < Ar. Birine, bir şeye tutkun.

a. (5a/11), (46b/13), (47a/6)

a. + dur (51a/2), (51a/5), (51a/6), (51a/7)

[= 7]

āšikāre : < Ar. Açıktan

ʿā. (47a/3)

ʿavāmü'n-nās : < Ar. Soylu ve bilgin olmayan halk

ʿa. + uñ (3b/9)

ʿayn : < Ar. Arap alfabesine ait bir harf

ʿa. (6a/4), (12b/8), (12a/11), (12b/13), (13a/13), (22b/6), (22a/8), (24a/8), (24b/8), (24a/10), (24b/13), (25b/11), (26b/9), (27a/9), (28a/2), (28a/9), (29a/10), (32b/2), (32a/7), (33a/3), (33a/12), (35b/6), (36a/13), (37b/8), (37b/12), (38b/1), (38b/3), (41a/10), (41b/10), (42a/2)

[= 30]

ʿazīm : < Ar. Büyük, ulu, iri.

ʿa. (31a/13), (42b/7)

ʿa. + inde (1b/12)

[= 3]

ʿazīm-i eṣed : < Ar. Çok istekli, aşırı istekli.

ʿa. (30b/5)

B

bāb : < Ar. Bölüm.

b. (5b/11), (50a/4), (50a/11), (51a/13),

[= 4]

babakuşı : Eserde geçen bir çeşit kuş.

b. (50b/3)

bādem : Far. Yaş ve kuru yenilen bir yemiş türü.

b. (16a/10)

bā-esās : < Ar. Esaslı, temelli.

b. (1b/4)

bağla- : Bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak

b.-maz (48b/2)

baḥīl : < Ar. Cimri, avare, başıboş.

b. (10b/11), (23a/4), (26b/11), (28a/12), (29b/4), (29b/6), (32a/8), (32b/5),
(33a/5), (37b/13), (37b/8), (38a/5), (38b/11), (42a/5), (43b/7), (46b/6), (46b/7),
(46b/9), (47a/11), (47a/3), (47a/4), (47a/7), (47b/11), (47b/4), (47b/8), (48a/1),
(48a/3), (9a/13), (14b/3), (14b/5)

b. + dūr (48b/12), (51b/6), (51b/8)

[= 33]

bahādır : < Far. Cesur, yiğit.

b. (43a/1), (9b/7), (41b/5), (28b/3)

b. + dur (48b/13), (49a/13), (49b/6), (50a/1), (50a/5)

[= 7]

baḥş : < Far. İhsan etme, verme.

b. + dan (48a/4)

bā'ış : < Ar. Yol açan, sebep olan.

b. (2a/13)

bāṭın : < Ar. İç, gizli, görünmeyen nesne.

b. + a (1b/7), (7a/11)

b. + ı (15a/8), (15b/6)

[= 4]

baḳ- : Bakışı bir şey üzerine çevirmek.

b.-ar (17b/4), (21b/13)

b.-duğı (18b/7), (18b/9), (21b/10), (21b/13)

b.-duķça (18b/10), (19b/11)

b.-sa (18b/10), (18b/7), (19a/6), (19b/12), (21b/11), (21b/13), (22a/1), (22a/1),
(23b/1), (27b/1)

[= 18]

bukrat-ı hakīm : < Ar. Hipokrat.

b. (43a/11)

bal arısı : Bal yapan bir tür eklem bacaklı böcek.

b. (51b/6)

baldır : Bacağın dizden ayak bileğine kadar olan bölümü, incik.

b. (40a/6), (6b/12)

b. + ı (40a/11), (40a/13), (40a/7), (40a/9), (40b/1)

b. + ları (39b/3)

b. + larına (9b/10)

b. + larında (9a/5)

b. + larınıñ (44b/5)

[= 11]

balğamī : < Ar. Bir tür huy, karakter.

b. (3a/11)

baş- : Vücudun ağırlığını verecek bir biçimde ayak tabanını bir yere veya
bir şeyin üzerine koymak.

b. + ar (3b/4)

b.-duķda (35a/12)

[= 2]

başılmış : Basık.

b. + ılmış (8a/2)

başır : < Ar. Her şeyi gören.

b. + dür (50b/2), (51a/12)

[= 2]

başiret : < Ar. Görüş, ileriye görme gücü. Hakikati kalbiyle görüp anlama.

b. (3b/11), (5b/3)

başiretlü : < Ar. + T. İleriye görme gücü olan, hakikati kalbiyle görüp anlayabilen kişi.

b. (46b/4)

b. + dür (48b/11)

[= 2]

baş : Temel, esas. Bir şeyin uçlarından biri. Kafa, ser.

b. (44b/12), (4b/10), (4b/9), (7a/10)

b. + da (7a/11), (7a/12)

b. + ı (30a/8), (32a/13), (32a/5), (32b/7), (32b/9), (33a/4), (33a/4), (40a/4),
(7a/13), (7b/13), (7b/6), (7b/9), (8a/12), (8a/2), (8a/9), (8b/1)

b. + ına (13a/8), (13b/6)

b. + ında (44a/1)

b. + ından (13b/6), (13b/9), (13a/12)

b. + ınıñ (11b/4), (8a/5), (14a/1), (11a/9), (24a/1)

b. + uñ (6a/8), (7a/10)

b. + ıyla (13b/13)

b. + ları (6b/11), (39a/4), (39a/7), (40a/2)

[= 40]

baş parmak : El ve ayakta bulunan en kalın parmak, badem parmak.

b. + ınıñ (46a/13)

bat- : Bir sıvının üstündeyken içine gömülmek.

b.-mıñ (23a/13)

batıl- : Batırma işine konu olmak.

b.-mıñ (17b/13)

ba^çzı : < Ar. Birazı, bir kısmı.

b. (2b/12), (3a/11), (3a/3), (3b/11), (4b/8), (4b/11), (5a/1), (5b/1), (5a/3),
(5a/6), (5a/9), (5a/12), (26b/13)

b. + sı (29/10)

[= 14]

be : < Ar. Arap alfabesinin ikinci harfi.

b. (6a/4), (7b/8), (12b/13), (24a/10), (24b/8), (26b/9), (29a/11), (32a/7),
(33a/3), (33a/12), (34a/7), (38b/1), (39a/12),

[= 13]

bebr : < Far. Kaplan.

b. (49a/3)

bebek : Meme veya kucak çocuğu.

b. + i (17b/10), (18a/12), (18b/13), (19a/2), (19a/4), (19a/9), (19b/7), (20a/4),
(20b/10), (21a/6), (23b/1), (23b/11), (23b/11)

b. + inde (17a/1)

b. + inüñ (19b/10), (19b/12), (19b/1)

[= 17]

Bedahşān Süfli: ?

b. (47a/10), (47a/9)

[= 2]

beden : Canlı varlıkların maddi bölümü, vücut.

b. + i (29a/3), (29b/8), (33b/9), (38b/6), (7b/12)

b. + ine (34b/6), (7b/6), (8b/2)

b. + leri (47a/4)

b. + üñ (7a/10)

[= 10]

begen- : İyi veya güzel bulmak.

b.-meye (14b/12)

b.-meyüp (47a/4)

[= 2]

beher : < Far. Her, herbir.

b. (36b/1)

bel : İnsan bedeninde göğüsle karın, sırtla kalçalar arasında daralmış bölüm.

b. + inde (44a/12)

b. + üñ (6b/6)

[= 2]

beler- : Göz, akı iyice belirecek bir biçimde açılmak.

b. (20a/8)

beñ : Çoğu doğuştan, tende bulunan ufak, koyu renkli leke veya kabartı.

b. (25a/13)

b. + i (44b/1), (44b/5), (43b/1), (43b/10), (43b/12), (43b/13), (43b/2), (43b/4),
(43b/5), (43b/7), (43b/8), (43b/9), (44a/1), (44a/11), (44a/12), (44a/3), (44a/5),
(44a/7), (44a/8), (44a/9), (44b/2), (44b/4), (44b/7)

b. + ler (13a/11), (31b/13), (43a/11)

b. + lerüñ (7a/4) (43a/10)

[= 29]

benī ādem : < Ar. İnsanoğlu, insanlık.

b. + e (1b/5)

benī ümem : < Ar. Ümmetlere ait.

b. (2a/9)

bencil : Yalnız kendini düşünen, kendi çıkarlarını herkesinkinden üstün tutan, hodbin, hodkâm, egoist.

b. (16b/10)

benek : Herhangi bir şey üzerindeki ufak leke, nokta, puan.

b. + inde (16a/4)

beñze- : İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak, andırmak.

b.-mese (23b/4)

b.-r (19a/10)

b.-rse (4a/5)

b.-se (18b/7), (19a/12), (20a/11), (21b/3), (21b/5), (23a/7), (23a/8), (23b/2), (24b/9), (41b/6), (41b/7), (4a/7), (9a/10)

[= 16]

berāber : < Far. Birlikte bulunan, bir arada, bir hizada.

b. (13b/13), (16a/2), (16a/7), (25a/10), (27b/6), (29a/13), (39a/2), (39a/6), (45b/10), (46a/11), (46a/5)

[= 11]

berk : Katı, sert; sıkı, sağlam.

b. (29a/3), (29b/7), (33a/1), (33a/12), (33b/12), (38a/9), (39a/10), (39a/7),
(50b/1), (38a/3)

[= 10]

berrak : < Ar. Pek parlak, duru.

b. (17a/4), (16a/1), (13a/2)

besle- : Yiyecek ve içeceğini sağlamak, yedirmek.

b.-mekde (44b/7)

beş : Dörtten sonra gelen sayının adı.

b. (45b/6)

b. + inci (3b/2), (3b/7)

[= 3]

beşâret : < Ar. Müjde, sevindirici haber.

b. (10a/8), (51a/12)

beyân : < Ar. Açıklama, anlatma.

b. (42a/11), (46a/2), (46b/3), (48a/10), (50a/12), (50a/4), (51b/1), (5b/10),
(5b/9), (7a/10), (7a/6)

b. + ında (15b/10), (28b/11), (6b/13)

b. + ındadır (10a/4), (14a/3), (24a/1), (25a/4), (27b/3), (29b/10), (31b/7),
(32b/12), (33b/10), (35a/3), (36b/13), (38a/5), (39a/5), (40a/6), (41a/2), (41b/2),
(42a/10), (43a/10), (6a/10), (6a/11), (6a/12), (6a/13), (6a/13), (6a/8), (6a/9), (6b/1),
(6b/10), (6b/11), (6b/2), (6b/4), (6b/4), (6b/5), (6b/6), (6b/8), (6b/9), (7a/1), (7a/2),
(7a/3), (7a/4), (7a/5), (7a/7), (7a/9), (8b/4), (13a/6)

[= 58]

bıldırıcın : Tavukgillerden, boz renkli, benekli, yurdumuzda en çok sonbaharda
eti için avlanan, etinden ve yumurtasından yararlanılan göçebe kuş

b. (51a/6)

bī-kıyās : < Far. + Ar Kıyassız, ölçüsüz.

b. (1b/1)

bil- : Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak.

b.-düğine (44a/9)

b.-miş (3b/12)

b.-ür (50a/10)

[= 3]

bilā-ihtiyār : < Far. + Ar İradesiz.

b. (3a/3)

bilād : < Ar. Şehirler, memleketler.

b. + in (5b/8)

bildir- : Herhangi bir şeyi veya bir bilgiyi haber vermek.

b.-ir (44b/9)

bile : Birlikte, beraber, ile.

b. (28a/8), (32b/7)

[= 2]

bilek(g) : Elle kolun, ayakla bacağın birleştiği bölüm.

b. (33b/10)

b. + i (34a/13), (34a/2), (34a/6), (34b/11), (34b/8), (34b/9)

b. + ine (34b/6)

b. + leri (34b/12)

[= 9]

bilin- : Bilme işine konu olmak, anlaşılmak, öğrenilmek.

b.-e (5b/8)

biñ : Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı.

b. (45b/8)

bīnā : < Ar. Yapı.

b. (7b/3)

bir : Sayıların ilki, belgisizlik bildiren kelime.

b. (10a/11), (10a/12), (10a/4), (10a/9), (10b/10), (10b/11), (10b/2), (10b/4), (10b/6), (11a/1), (11a/12), (11a/3), (11a/6), (11a/9), (11b/1), (11b/10), (11b/13), (11b/2), (11b/3), (11b/6), (12a/11), (12a/13), (12a/6), (12a/7), (12a/9), (12b/1), (12b/11), (12b/3), (12b/4), (12b/6), (12b/7), (12b/9), (13a/1)eger, (13a/3), (13a/6), (13b/1), (13b/11), (13b/12), (13b/3), (13b/5), (13b/6), (13b/6), (13b/8), (14a/10), (14a/13), (14a/4), (14b/1), (14b/1), (14b/10), (14b/13), (14b/3), (14b/6), (14b/9), (15a/10), (15a/13), (15a/2), (15a/5), (15a/6), (15b/10), (15b/3), (15b/7), (16b/10), (16b/11), (16b/13), (16b/7), (16b/8), (17a/10), (17a/12), (17a/2), (17a/4), (17a/8), (17b/1), (17b/12), (17b/3), (17b/6), (17b/9), (18a/10), (18a/12), (18a/4), (18a/7), (18b/1), (18b/12), (18b/4), (18b/6), (18b/9), (19a/1), (19a/10), (19a/11), (19a/13), (19a/3), (19a/6), (19a/6), (19a/8), (19b/10), (19b/11), (19b/3), (19b/6), (20a/1), (20a/10), (20a/12), (20a/4), (20a/7), (20b/10), (20b/12), (20b/2), (20b/4), (20b/7), (21a/1), (21a/12), (21a/5), (21a/8), (21b/1), (21b/10), (21b/10), (21b/12), (21b/3), (21b/5), (21b/7), (22a/11), (22a/13), (22a/2), (22a/6), (22a/8), (22b/11), (22b/2), (22b/4), (22b/7), (23a/1), (23a/11), (23a/5), (23b/10), (23b/11), (23b/11), (24a/1), (24a/10), (24a/12), (24a/8), (24b/1), (24b/11), (24b/3), (24b/6), (24b/8), (25a/1), (25a/4), (25b/11), (25b/13), (25b/7), (25b/9), (26a/12), (26a/13), (26a/3), (26a/5), (26a/7), (26a/9), (26b/2), (26b/4), (26b/7), (26b/9), (27a/1), (27a/12), (27a/13), (27a/3), (27a/4), (27a/6), (27a/9), (27b/1), (27b/10), (27b/11), (27b/12), (27b/3), (28a/10), (28a/12), (28a/2), (28a/4), (28a/6), (28b/1), (28b/12), (28b/4), (28b/6),

(28b/8), (29a/10), (29a/12), (29a/2), (29a/4), (29a/6), (29b/1), (29b/10), (29b/3),
 (29b/5), (29b/6), (30a/11), (30b/1), (30b/10), (30b/13), (30b/3), (30b/6), (30b/8),
 (31a/1), (31a/11), (31a/13), (31a/4), (31a/6), (31a/9), (31b/2), (31b/4), (31b/7),
 (32a/13), (32a/2), (32a/4), (32a/7), (32a/9), (32b/12), (32b/2), (32b/5), (32b/7),
 (32b/7), (32b/9), (33a/10), (33a/10), (33a/12), (33a/4), (33a/7), (33a/9), (33b/1),
 (33b/11), (33b/3), (33b/6), (34a/10), (34a/13), (34a/8), (34b/1), (34b/11), (34b/12),
 (34b/4), (34b/6), (34b/8), (34b/9), (35a/3), (35b/13), (35b/4), (35b/6), (35b/9),
 (36a/11), (36a/13), (36a/2), (36a/4), (36a/6), (36a/8), (36b/11), (36b/2), (36b/4),
 (36b/6), (36b/9), (37a/1), (37a/11), (37a/12), (37a/9), (37b/1), (37b/10), (37b/12),
 (37b/13), (37b/3), (37b/4), (37b/7), (37b/8), (38a/11), (38a/2), (38a/6), (38b/1),
 (38b/10), (38b/12), (38b/3), (38b/7), (39a/1), (39a/13), (39a/5), (39b/1), (39b/10),
 (39b/11), (39b/13), (39b/3), (39b/6), (39b/8), (3a/5), (3b/10), (3b/10), (3b/10),
 (40a/11), (40a/13), (40a/2), (40a/4), (40a/7), (40b/1), (40b/10), (40b/13), (40b/3),
 (40b/7), (40b/9), (41a/11), (41a/13), (41a/13), (41a/2), (41a/4), (41a/7), (41a/9),
 (41b/10), (41b/12), (41b/2), (41b/4), (41b/5), (41b/7), (41b/8), (42a/1), (42a/12),
 (42a/2), (42a/4), (42a/5), (42a/7), (42b/10), (42b/13), (42b/2), (42b/3), (42b/5),
 (42b/8), (43a/11), (43a/13), (43a/2), (43a/5), (43a/8), (43b/10), (43b/11), (43b/12),
 (43b/2), (43b/3), (43b/3), (43b/4), (43b/6), (43b/7), (43b/9), (44a/1), (44a/10),
 (44a/12), (44a/13), (44a/2), (44a/2), (44a/5), (44a/6), (44a/8), (44a/9), (44b/11),
 (44b/2), (44b/3), (44b/5), (44b/6), (45a/3), (45a/4), (45a/6), (45a/6), (46a/13), (46a/3),
 (46a/7), (46a/8), (46a/8), (4a/11), (4a/3), (4a/3), (4a/3), (4a/5), (4a/6), (4b/1), (4b/10),
 (4b/12), (4b/12), (4b/3), (4b/4), (5a/10), (5a/8), (5b/13), (5b/6), (5b/8), (7a/13),
 (7b/13), (7b/2), (7b/6), (7b/9), (8a/12), (8a/2), (8a/5), (8a/9), (8b/1), (8b/10), (8b/12),
 (8b/5), (9a/1), (9a/12), (9a/4), (9a/7), (9a/9), (9b/1), (9b/3)

b. + irisi (15a/6), (15a/6)

b. + isinde (44a/5), (44a/7), (44b/3), (44b/5)

[= 406]

birbiri : Karşılıklı olarak bir diğeri.

b. + ne (14b/8), (30a/3), (31b/5)

b. + ni (51b/6)

b. + niñ (40b/11)

b. + nüñ (29a/8), (28b/13)

b. + ne (14b/7), (8b/12), (8b/8)

[= 10]

biri : Bir tanesi.

b. (16a/6), (16a/6), (20b/13), (20b/13), (27b/13)

b. + si (9b/6)

b. + sinde (43b/10)

b. + sinden (27b/13)

[= 8]

birkaç : Çok olmayan, az sayıda, az.

b. (4b/7), (5b/1)

[= 2]

bit- : Tükenmek, sona ermek.

b.-dügi (43b/1)

b.-e (8b/7), (8b/7)

b.-mese (24a/5)

b.-miş (31a/2), (31b/1), (40b/11), (44a/3)

b.-se (24a/8), (24b/2), (31a/12), (35b/10), (36a/12)

b.-dügi (36a/12)

b.-üp (30a/7)

[= 15]

bitiş- : Birbirine dokunacak kadar yanaşmak.

b.-se (14b/11), (34b/13)

[= 2]

boğaz : Boğaz.

b. + ı (30a/7)

b. + ında (43b/11)

b. + ınıñ (31b/10), (32b/2)

[= 4]

boğum : Boğulmuş, sıkılmış yer.

b. + ı (45a/1)

b. + ına (45a/1), (45a/7)

b. + ından (45a/5)

b. + ınıñ (45a/7)

b. + uñ (45a/13)

b. + ıyla (45a/7)

[= 7]

bol : İçine girecek şeyin boyutlarından daha büyük veya geniş olan, dar karşıtı.

b. (16a/3), (28a/4)

[= 2]

boy : Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık.

b. (41a/2), (7a/1)

b. + ı (3a/12), (3a/6), (41a/8), (39b/4), (41a/3), (41a/5)

b. + uñ (6b/4)

[= 9]

boylu : Boyu olan, boyu benzerlerinden uzun olan.

b. (2b/13), (3a/1)

[= 2]

boy(u)n : Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi.

b. + ı (31b/7), (32a/13), (32a/2), (32a/4), (32a/7), (32a/9), (32b/5), (32b/7),
(32b/9), (37a/7)

b. + ında (10a/2), (38b/9), (9b/3)

b. + ından (32b/3)

b. + uñ (31b/7)

[= 15]

bozğun : Bir toplulukta karşılıklı güvenin bozulması ile beliren karışıklık.

b. (34a/12)

bölük : Bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım.

b. (30b/6)

böyle : Bunun gibi, buna benzer.

b. (3a/12), (42a/13), (4a/10), (7a/13)

b. + dür (4b/5)

[= 5]

bu : erde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösteren bir söz.

b. (16a/12), (16b/5), (17a/7), (20a/3), (23b/9), (2a/12), (2a/2), (2b/1), (3b/12),
(42a/12), (42b/11), (42b/13), (42b/2), (42b/4), (42b/6), (42b/8), (43a/2), (43a/5),
(43a/8), (50a/11), (50a/4), (51a/13), (5b/3)

b. + dur (42b/5), (44b/11), (46a/7)

b. + nlaruñ (9b/6)

b. + nuñ (3a/2), (4b/1)

[= 29]

bul- : Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak, bir şeyi elde etmek.

b. + a (42b/7)

b. + duğı (45a/4), (25b/5)

b. + mış (3b/12)

b. + mışlardır (3b/5)

[= 5]

bunca : Bu kadar, bu denli, epey, çok.

b. (18a/10)

bur(u)n : Alınla üst dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı.

b. + ı (10a/7), (10b/7), (25a/4), (25b/12), (25b/9), (26a/8), (26a/9), (26b/9), (27a/12), (27a/13), (27a/2), (27a/6), (27a/9)

b. + ından (15a/11), (15b/4), (21b/8)

b. + inuñ (25b/1), (26a/1), (26a/13), (26a/3), (26a/3), (26a/5), (26b/2), (26b/4), (26b/7), (27a/3), (27b/1), (43b/2)

b. + uñ (25a/3), (6b/1)

[= 30]

buğ : İnsan vücudunun kalça ile diz arasındaki bölümü.

b. (39a/4), (6b/11)

b. + iñ (39a/13), (39a/5), (39b/10), (39b/6), (39b/8)

b. + inu (39b/2), (39b/3), (39a/10)

[= 10]

buyur- : Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını kesin olarak söylemek, emretmek.

b.-ur (1b/12), (1b/3), (1b/7), (2a/10), (2a/3), (2a/7), (2b/8)

[= 7]

büklüm : Kıvrım, dönemeç, viraj.

b. (27a/4), (46a/8), (46a/9)

b. + den (46a/6)

b. + e (45b/7)

b. + i (45b/1), (45b/11), (46a/13)

b. + ine (45a/10), (45b/4)

b. + ini (45a/12), (46a/3)

b. + iyle (46a/5)

[= 13]

bükük : Bükülmüş, eğilmiş olan.

b. + de (34a/1)

bükül- : Bükme işine konu olmak, katlanmak.

b.-miş (30a/6) (24a/3)

[= 2]

büyük : Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan (somut nesne), makro, küçük karşıtı.

b. (11a/10), (11a/7), (11b/1), (11b/8), (13a/9), (16a/3), (16a/6), (17a/13), (17b/1), (20b/3), (20b/4), (20b/5), (21a/8), (23a/12), (24a/10), (24a/4), (24b/11), (25a/10), (25a/5), (26b/5), (29a/2), (30b/3), (32b/10), (35b/4), (39a/13), (39a/9), (39b/12), (7b/9), (8b/1)

[= 29]

büyüklik : Büyük olma durumu.

b. + de (27b/3)

C

cāhil : < Ar. Bilgisiz, tecrübesiz, Allah'ı unutmuş olan, gafil.

c. (10b/3), (16b/10), (17a/13), (20a/9), (20b/1), (24a/9), (24b/13), (24b/3),
(26a/12), (27a/13), (30b/12), (31a/10), (32b/5), (37b/13), (39b/7), (42a/3), (42a/7),
(46b/6), (47a/12), (47b/11), (8a/11)

c. + dür (48b/11), (48b/4), (48b/9), (49a/10), (49b/3), (49b/4), (49b/9), (50a/9),
(50b/13), (51a/1), (51b/5)

[= 32]

cāmi^c : < Ar. İçinde namaz kılınan ibadet yeri.

c. + dür (7a/11)

cāmid : < Ar. Ruhsuz, cansız, donuk, katı.

c. (16a/5), (18b/4), (21a/10)

[= 3]

cānavar : < Far. Can alıcı, kahredici.

c. + larını (50a/4)

cānib : < Ar. Taraf, cihet, yan.

c. + e (11a/4), (25b/3), (26a/10), (26a/13), (26b/5), (28b/4), (30a/6), (30b/4),
(34a/2)

c. + inde (8a/6)

c. + inden (43b/10)

c. + ine (36a/12)

c. + üñ (25b/8)

[= 13]

cāyız : < Ar. Din, yasa, töre vb. bakımdan işlenmesinde, yapılmasında sakınca olmayan, yapıp işlenmesine izin verilen.

c. (25a/3)

cebbār : < Ar. Güçlü olan. Kudret sahibi Allah.

c. (41a/1)

c. + dur (49b/6), (50a/13), (51b/8)

[= 4]

cehl : < Ar. Cahillik, bilgisizlik.

c. + i (21b/2)

cem^c : < Ar. Toplama, yığma.

c. (12a/9), (17a/6), (19a/1), (22b/13), (2b/5), (33a/6), (43a/7), (45b/3)

[= 8]

cemī^{tc}-i ālem : < Ar. Cümle alem.

c. + e (16b/3)

cemī^{tc} : < Ar. Bütün, hepsi.

c. (45b/11), (16b/4)

[= 2]

cemīl : < Ar. Tüm güzellikleri kendinde toplayan. Çok güzel olan.

c. (7b/5)

cemī^{tc}-i maḥlūkāt : < Ar. Yaratılanların hepsi, tamamı, cümlesi.

c. + dan (1b/8)

cenb : < Ar. Yan, taraf.

c. + inde (31b/11)

cenk : < Far. Kahramanca mücadele, çarpışma, savaş

c. (10b/8), (21a/2), (50b/7)

[= 3]

cerī : < Ar. Cesur, gözü pek, cesaretli.

c. + dür (50a/5), (48b/7), (50b/11), (50a/12), (50b/1), (49a/3)

[= 3]

cevāb : < Ar. Sorulan şeye verilen karşılık.

c. (3b/13)

cevdet : < Ar. İyilik, güzellik, kusursuzluk, olgunluk.

c. (31a/3)

cevr : < Ar. Haksızlık, zulüm.

c. (20b/6)

c. + i (26b/4), (41a/1)

[= 3]

cezāyir : < Ar. Adalar, cezireler.

c. (47b/1)

ciger : < Far. Akciğerlerle karaciğerin ortak adı.

c. + i (34a/12), (35b/2), (37b/10)

[= 3]

cihet : < Ar. Yan, yön, taraf.

c. + inden (44b/9)

c. + leri (7a/5)

[= 2]

cilā : < Ar. Bir şeyi parlatmak için kullanılan kimyasal bileşik.

c. + sı (16a/10)

cins : < Ar. Tür, çeşit.

c. (16b/5)

c. + lerinden (47a/4)

[= 2]

cins-i insāniyye : < Ar. İnsan türü, cinsi.

c. (1b/10), (1b/9)

[= 2]

cis(i)m : < Ar. Doğada element, bileşik veya bunların karışımları hâlinde bulunan, kütlesi ve ağırlığı olan, duyularla algılanabilen şey. Gövde, vücut.

c. + i (3a/12)

cömerd : < Ar. Eli açık, cömert.

c. (40b/1), (41a/4), (42b/3)

[= 3]

cümle : < Ar. Bütün, hep.

c. (7a/13)

c. + si (25b/10)

c. + sinden (1b/11)

c. + sinüñ (6a/5)

[= 4]

cümleten : < Ar. Bütün, tümüyle.

c. (36a/12)

cünūn : < Ar. Delirme, çıldırma delilik.

c. + a (21a/7)

cür²et : < Ar. Cesaret, yüreklilik.

c. (30b/6), (31a/13)

[= 2]

cür'etlü : < Ar. + T. Cesaret sahibi, yürek sahibi.

c. (10a/2), (10b/6), (13b/10), (22b/1), (27a/7), (29b/4), (30b/2), (31b/2),
(32a/3), (41a/8), (4a/6), (3a/8), (27b/11), (28a/1)

[= 13]

cüsse : < Ar. İnsan gövdesi.

c. + de (15b/10), (16a/7)

[= 2]

Ç

çak : Tam, tamam.

ç. (18a/13), (45b/10), (45a/1), (17b/10)

[= 4]

çakır : Açık mavi, hareli ela.

ç. (50b/1)

çağır- : Herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet etmek.

ç.-duğı (41b/12)

çalışıcı : Çalışan kişi, çalışan.

ç. + dur (51b/6)

çatal : Yol, ağaç gibi kollara ayrılan şeylerin ayrılma yeri.

ç. (30a/6), (30b/11)

[= 2]

çatuk : Çatılmış olan.

ç. (12a/13), (14b/11), (14b/9)

[= 3]

çaylak : Henüz olgunlaşmamış kişi, toy, tecrübesiz.

ç. (50b/5)

çek- : Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek.

ç.-dükçe (9a/8) (8b/8)

ç.-esin (45a/4)

[= 3]

çekil- : Çekme işi yapılmak.

ç.-miş (11b/11), (13a/8), (13b/13), (13b/6), (14a/4), (15a/11), (15b/1), (16a/9),
(18a/10), (23a/2), (27a/2), (46a/8)

[= 12]

çekirge : Düz kanatlılardan, uzun olan art bacaklarına dayanarak uzağa sıçrayabilen, birçok türü olan bir böcek.

ç. (51b/4)

çene : <Far. Canlılarda baş bölümünde yer alan, kemik veya kıkırdak ile desteklenen, altlı üstlü dişleri taşıyan ve ağzın kapanıp açılmasını sağlayan kasları üzerinde barındıran iki parçaya verilen ad.

ç. + sinüñ (30a/4)

çevre : Bir şeyin yakını, dolayı, etraf, periferi.

ç. (23b/5), (9b/4)

[= 2]

çık- : İçeriden dışarıya varmak, gitmek.

ç.-ar (4b/6)

ç.-ınca (7b/3)

ç.-masa (25a/6)

ç.-ması (35a/8)

ç.-mayup (25a/11)

ç.-miş (15b/13), (16b/9), (19b/13), (20a/8), (23a/12), (28b/8), (29b/1), (32b/3),
(33a/2), (35b/10)

ç.-sa (25a/12), (34b/2)

ç.-up (26b/10)

[= 18]

çıkār- : Birinin veya bir şeyin çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep olmak.

ç.-up (5b/5)

çıkık : Bir kemik veya organın yerinden çıkmış olması.

(11a/1), (29b/12), (37a/11), (37b/2), (38a/1), (38a/11), (38a/3), (39a/10),
(40b/5), (40b/8), (38b/12), (28a/10), (37a/4),

ç. + mış (13a/11), (8a/6)

ç. + ında (38b/12)

[= 16]

çıkış : Çıkma işi.

ç. + ı (35a/11)

çift : < Far. Birbirini tamamlayan iki tekten oluşan.

ç. (46a/13)

çirkīn : < Far Göze veya kulağa hoş gelmeyen, güzel karşıtı

ç. (11a/5)

çok : Sayı, nicelik, değer, güç, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan,
az karşıtı.

ç. (11a/12), (12a/10), (14a/11), (16a/4), (16a/4), (16b/2), (17a/2), (18a/5),
(18a/8), (24a/5), (24b/6), (28a/11), (28a/5), (30a/2), (34a/5), (37a/6), (37b/3),
(39a/11), (40a/9), (42b/12), (43a/6), (44a/11), (46b/1), (8b/5), (9b/11), (9b/3), (9b/5),
(9b/6), (9b/8), (12a/1), (42b/12)

ç. + dur (49a/12), (51a/8)

ç. + luğunu (46a/2)

[= 34]

çök- : Bulunduğu düzeyden aşağı inmek, çukurlaşmak.

ç.-müş (13a/10)

çöknek : Çukur yer.

ç. (33b/1)

çökük : Çökmüş, çukurlaşmış, içeri çekilmiş.

ç. (37a/13), (37a/4)

[= 2]

çukur : Çevresine göre aşağı çökmüş olan yer.

ç. (12a/13), (16a/11), (16a/4), (17b/13), (25a/10), (25b/4), (27a/13), (38a/6),
(33b/2), (33b/4)

ç. + ında (38a/7)

[= 11]

çürük(g) : Çürümüş olan.

ç. + i (29b/7)

D

dahı : Dahi, de, da, bile.

d. (13a/8), (13b/9), (16b/1), (16b/6), (19b/11), (20b/5), (22b/6), (24a/3),
(25a/8)ve, (25b/2), (37a/7), (3a/10), (3b/9), (43a/12), (44b/10), (45a/13), (45a/6),
(45a/9), (45b/5), (45b/9), (46a/7), (4a/1), (4b/12), (4b/12), (5a/4), (5a/7), (5b/1),
(5b/5), (5b/7), (5b/8), (8a/12)

[= 31]

dāyim : < Ar. Sürekli, sonsuz.

d. (5a/1), (17b/3), (18b/2), (19a/6), (20a/2), (20b/11), (20b/8), (23b/9), (25b/2),
(33a/13), (33b/6), (47b/6), (49a/1), (49a/4)

[= 14]

dāyire : < Ar. Yuvarlak şekil, baş, kafa manasında.

d. + si (22a/3), (29b/11), (36b/7)

d. + sinde (15b/11), (19a/9), (19b/12), (19b/7)

[= 7]

dar : Sıkıntılı.

d. (36a/7)

de- : Söylemek, söz söylemek.

d.-digümüz (9a/5)

d.-r (4b/9)

d.-yü (3a/12), (4b/2), (4b/5), (5b/5), (5b/9), (5b/9)

[= 8]

degil : Değil.

d. + dür (49a/8), (49a/1)

degirmi : Yuvarlak, toparlak.

d. (10a/10), (15a/1), (24b/8), (40b/4)

[= 4]

delālet : < Ar. Delil, yol gösterme, kılavuz.

d. (10a/1), (10a/10), (10a/12), (10a/13), (10a/8), (10b/10), (10b/12), (10b/3),
(10b/5), (10b/8), (11a/1), (11a/10), (11a/13), (11a/4), (11a/8), (11b/1), (11b/12),
(11b/2), (11b/5), (11b/9), (12a/10), (12a/12), (12a/2), (12a/5), (12a/6), (12a/9),
(12b/11), (12b/2), (12b/3), (12b/5), (12b/6), (12b/8), (12b/9), (13a/13), (13a/2),
(13a/4), (13b/1), (13b/10), (13b/12), (13b/2), (13b/4), (13b/7), (14a/1), (14a/12),

(14a/9), (14b/10), (14b/12), (14b/2), (14b/4), (14b/8), (15a/1), (15a/12), (15a/3),
(15a/7), (15b/2), (15b/5), (15b/8), (16b/1), (16b/10), (16b/11), (16b/7), (17a/1),
(17a/11), (17a/13), (17a/3), (17a/5), (17a/9), (17b/11), (17b/2), (17b/4), (17b/8),
(18a/1), (18a/10), (18a/13), (18a/6), (18a/8), (18b/11), (18b/13), (18b/2), (18b/5),
(18b/8), (19a/10), (19a/12), (19a/2), (19a/5), (19a/7), (19a/9), (19b/13), (19b/2),
(19b/5), (19b/8), (20a/11), (20a/6), (20a/9), (20b/1), (20b/11), (20b/13), (20b/3),
(20b/5), (20b/8), (21a/11), (21a/13), (21a/4), (21a/7), (21b/11), (21b/2), (21b/4),
(21b/6), (21b/8), (22a/1), (22a/12), (22a/4), (22a/7), (22a/9), (22b/1), (22b/10),
(22b/12), (22b/3), (22b/5), (23a/2), (23a/9), (23b/12), (23b/7), (24a/11), (24a/13),
(24a/7), (24a/9), (24b/12), (24b/2), (24b/4), (24b/7), (24b/9), (25a/2), (25b/10),
(25b/12), (25b/6), (25b/8), (26a/1), (26a/10), (26a/4), (26a/6), (26a/8), (26b/1),
(26b/11), (26b/3), (26b/5), (26b/8), (27a/10), (27a/13), (27a/13), (27a/2), (27a/4),
(27a/7), (27b/1), (27b/10), (27b/12), (27b/9), (28a/1), (28a/10), (28a/13), (28a/3),
(28a/5), (28a/8), (28b/2), (28b/5), (28b/7), (28b/9), (29a/1), (29a/11), (29a/13),
(29a/3), (29a/5), (29a/9), (29b/2), (29b/4), (29b/5), (29b/8), (30a/10), (30a/12),
(30b/1), (30b/11), (30b/4), (30b/7), (30b/9), (31a/1), (31a/12), (31a/2), (31a/5),
(31a/7), (31a/9), (31b/1), (31b/3), (31b/5), (32a/1), (32a/11), (32a/3), (32a/6), (32a/8),
(32b/1), (32b/10), (32b/3), (32b/6), (32b/8), (33a/10), (33a/13), (33a/2), (33a/5),
(33a/7), (33b/2), (33b/5), (33b/8), (34a/11), (34a/7), (34a/8), (34b/1), (34b/10),
(34b/11), (34b/3), (34b/5), (34b/7), (34b/8), (35a/1), (35b/1), (35b/11), (35b/5),
(35b/7), (36a/1), (36a/10), (36a/12), (36a/2), (36a/5), (36a/6), (36b/1), (36b/10),
(36b/11), (36b/3), (36b/5), (36b/7), (37a/10), (37a/11), (37a/13), (37a/8), (37b/11),
(37b/13), (37b/2), (37b/3), (37b/6), (37b/8), (37b/9), (38a/1), (38a/10), (38a/12),
(38a/4), (38b/10), (38b/13), (38b/2), (38b/5), (38b/8), (39a/11), (39a/13), (39a/2),
(39b/10), (39b/12), (39b/2), (39b/4), (39b/6), (39b/9), (40a/1), (40a/10), (40a/12),

(40a/13), (40a/3), (40a/5), (40b/11), (40b/13), (40b/2), (40b/6), (40b/8), (40b/9),
(41a/10), (41a/11), (41a/13), (41a/4), (41a/6), (41a/8), (41b/11), (41b/13), (41b/3),
(41b/4), (41b/6), (41b/7), (41b/9), (42a/13), (42a/2), (42a/3), (42a/4), (42a/6), (42a/8),
(42b/2), (42b/4), (43a/1), (43a/12), (43a/3), (43a/5), (43a/9), (43b/1), (43b/11),
(43b/12), (43b/13), (43b/2), (43b/4), (43b/5), (43b/7), (43b/8), (43b/9), (44a/1),
(44a/11), (44a/13), (44a/4), (44a/5), (44a/7), (44a/9), (44b/1), (44b/11), (44b/2),
(44b/4), (44b/5), (44b/7), (45a/11), (45a/8), (45b/1), (45b/11), (45b/5), (45b/7),
(46a/10), (46a/11), (46a/12), (46a/4), (46a/5), (46b/1), (46b/2), (7b/10), (7b/13),
(7b/4), (7b/7), (8a/10), (8a/13), (8a/3), (8a/6), (8a/8), (8b/11), (8b/13), (8b/2), (8b/8),
(9a/10), (9a/12), (9a/3), (9a/6), (9a/8), (9b/10), (9b/11), (9b/2), (9b/4), (9b/6), (9b/8),

d. + in (16b/4)

[= 369]

delāyil-i vāzıḥa : < Ar. Açık deliller.

d. (2b/5)

deli : Aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, mecnun.

d. (12b/2), (22b/3), (9a/6)

[= 3]

delīl : < Ar. Yol gösteren kılavuz.

d. (2b/11), (2b/6), (3a/13), (3a/5), (3b/2), (3b/9), (4a/3), (4a/8), (4b/3)

[= 9]

delik : Dar, küçük açıklık.

d. + inüñ (24b/1)

d. + leri (25a/10), (26b/4), (27a/12)

[= 4]

demevī: < Ar. Öfkeli, sinirli bir karakter türü.

d. (3a/11)

denī : < Ar. Soysuz, alçak.

d. + dūr (51b/7), (49a/5)

deniyyü'n-nefs : < Ar. Soysuz, alçak nefis.

d. (12b/12), (14b/3)

[= 2]

denk : Eşit, denk.

d. (21a/5)

deñiz : Yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayān, birbiriyle bağlantılı, tuzlu su kütlesi.

d. (50a/6)

depe : Bir şeyin en üstteki bölümü.

d. + sinden (8a/2)

d. + sine (7b/3)

[= 2]

depele- : Ayakları altında ezmek.

d.-yici (10b/8)

derç : < Ar. İçine alma, biriktirme.

d. (3b/5)

deri : İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten.

d. + si (34a/2), (34a/4), (34b/4)

d. + ye (24b/9)

[= 4]

det- : ?

d.-mek (36b/7)

deve : Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan.

d. (3b/10), (49b/4), (50b/13)

[= 3]

dışarı : Dış çevre, dış yer, hariç, içeri karşıtı.

d. + sı (35a/4)

di- : Söylemek, söz söylemek.

d.-diklerinde (3a/12)

d.-mişlerdür (7a/13)

d.-rler (4b/4)

[= 3]

dik : Yatay bir düzleme göre yer çekimi doğrultusunda bulunan, eğik olmayan.

d. (24a/6)

d. + ine (8b/10)

[= 2]

dikkat : < Ar. Duygularla düşünceyi bir şey üzerinde toplama, uyanıklık.

d. (3b/4), (4b/8)

[= 2]

dil : Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı.

d. + ine (2a/13)

d. + i (27b/7)

[= 2]

dīlkū : Tilki.

d. (49a/2)

dilāzār : < Far. Gönül kıran, inciten.

d. (12a/11)

dīnār : Bahreyn, Cezayir, Irak, Karadağ, Kuveyt, Libya, Sırbistan, Tunus ve Ürdün kullanılan para birimi.

d. (45a/11), (45b/13)

d. + a (45a/9), (45b/6), (45b/9)

d. + dan (45b/3)

[= 6]

dindār : < Far. Dinin emirlerini yerine getiren.

d. (13a/5)

direk : Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek.

d. + i (25b/3), (25b/4), (25b/8)

[= 3]

dirlik : Yaşayış, hayat, sağlık, varlık, geçim.

d. + i (42b/7), (43a/9)

[= 2]

dirsek(g) : Kol ile ön kol arasındaki eklemin arka yanı.

d. + i (34a/1), (34b/2), (34b/6)

d. + inüñ (34b/4), (45a/3)

d. + üñ (6b/6)

d. + den (34a/2)

[= 7]

diş : Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri.

d. + i (29b/3), (29b/3)

d. + ler (28b/11)

d. + leri (28b/12), (29a/10), (29a/12), (29a/2), (29a/4), (29a/7), (29b/1), (29b/5), (29b/7)

d. + lerinüñ (27b/6), (29a/7)

d. + lerüñ (6b/2)

[= 14]

diz : Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer.

d. (40a/6), (6b/12)

d. + i (40a/8)

d. + inüñ (44b/3), (34b/13)

[= 5]

dizi : Yan yana, art arda veya zaman sırasına göre sıralanmış birbiriyle ilişkili nesne veya olayların oluşturduğu bütün sıra.

d. + si (29a/7)

[= 2]

dizil- : Dizi durumuna getirilmek, dizme işi yapılmak.

d.-miş (19b/5), (28b/12), (29a/5), (38a/7)

[= 4]

dolaş- : Gezmek, gezinmek.

d.-a (8b/8)

d.-sa (8b/12)

[= 2]

dost : <Far. Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi anlaşılan kimse, düşman karşıtı.

d. (44a/6), (47a/8)

d. + ına (44a/6)

[= 3]

dök- : Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri bulundukları kaptan başka bir yere boşaltmak.

d.-me (7b/1)

d.-megi (35b/6), (15b/6), (20a/7), (21b/9)

[= 5]

döküci : Dökme işini yapan kişi.

d. (28b/3), (47a/10)

dökül- : Dökme işi yapılmak veya dökme işine konu olmak.

d.-miş (20b/13)

dön- : Kendi ekseninde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek.

d.-se (17a/9), (23b/7)

[= 2]

dönüci : Dönen kimse.

d. + dür (50a/8)

döşen- : Döşeme işi yapılmak.

d.-miş (37a/2)

dur- : Hareketsiz durumda olmak.

d.-miş (15a/12)

d.-sun (45a/3)

d.-sa (38a/4)

[= 3]

durrāc : < Ar. Turaç kuşu, sülüngillerden uzunluğu 34 cm olan soyu azalmış bir çeşit kuş.

d. (51a/4)

duruş : Durma işi.

d. + ında (24a/2)

dut- : Elde bulundurmak, ele almak.

d.-a (46a/2)

d.-sa (41b/13)

[= 2]

dümdüz : Çok düz.

d. (25a/9)

dünyāvī : < Ar. Dünyaya ait.

d. (3b/1)

dürül- : Dürme işine konu olmak veya dürme işi yapılmak.

d.-en (42a/13)

düş- : Durduğu, bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayanağını, dengesini yitirerek yukarıdan aşağıya inmek.

d.-miş (14a/6), (28a/13)

[= 2]

düşmān : < Far. Düşman, yağı.

d. (18a/3),

d. + dan (17a/7)

düşük : Aşağı doğru düşmüş, aşağı sarkmış.

d. (24a/10), (33a/7)

[= 2]

düz : Yatay durumda olan, eğik ve dik olmayan.

d. (11b/11), (13b/2), (14a/4), (27a/10), (31b/12), (31b/9), (33a/1), (33b/8),
(35a/11), (35a/3), (35a/8), (36b/6), (39b/13), (40b/3), (44b/12), (46a/2), (7b/3)

[= 17]

dört : Dört sayısının adı.

D. + ünci (3a/5), (3b/6)

E

Ebi ʿAbdullah bin Muḥammed bin Ebi Ṭālīb el Afṣāri ed-Dımeşki : < Ar.

e. (2b/3), (2b/3)

[= 2]

ebleh : < Ar. Akılsız, budala.

e. (10b/3), (11b/2), (12b/4), (13b/12), (16b/10), (17b/1), (19a/11), (22a/7),
(28a/11), (32b/10), (40a/12), (8b/2), (9b/9)

[= 13]

ebsem : Susmak.

e. (50b/2)

ecsām-ı insāniyye : < Ar. İnsanın vücudu, cismi.

e. + ye (1b/2)

ed- : Bir işi yapmak.

e.-e (15a/9), (41a/12), (45b/9)

[= 3]

edā : < Ar. Borç veya borç gibi olan herhangi bir şeyi ödeme.

e. (3a/10), (3b/2)

[= 2]

edeb : < Ar. Toplum töresine uygun davranma.

e. (2b/1)

ednā : < Ar. Pek aşağı, en bayağı, çok alçak.

e. (4a/9)

efāl : < Ar. Fiiller, işler.

e. + i (48b/9)

e. + inüñ (4a/2)

e. + inden (17a/7)

[= 3]

Eflāṭun : Plâton. (M.Ö. 429 - 347) Aristo'nun üstadı, Sokrat'ın talebesi, eski Yunan filozofu.

e. (6a/1)

efrūz : < Far. Aydınlatıcı, parıltı.

e. + ina (22b/8)

efzal-i kâināt : < Ar. Kainatın en faziletli olanı.

e. (2a/1)

eger : < Far. Eğer.

e. (10a/1), (10a/11), (10a/12), (10a/4), (10a/9), (10b/10), (10b/11), (10b/2), (10b/4), (10b/6), (11a/1), (11a/12), (11a/3), (11a/6), (11a/9), (11b/1), (11b/10), (11b/13), (11b/2), (11b/3), (11b/6), (12a/11), (12a/13), (12a/4), (12a/6), (12a/7), (12a/9), (12b/1), (12b/11), (12b/3), (12b/4), (12b/6), (12b/7), (12b/9), (13a/3), (13a/6), (13b/1), (13b/11), (13b/12), (13b/3), (13b/4), (13b/8), (14a/10), (14a/13), (14a/4), (14b/10), (14b/13), (14b/3), (14b/6), (14b/9), (15a/10), (15a/13), (15a/2), (15a/5), (15b/10), (15b/3), (15b/7), (16a/13), (16b/10), (16b/13), (16b/7), (16b/8), (17a/10), (17a/12), (17a/2), (17a/4), (17a/8), (17b/1), (17b/12), (17b/3), (17b/6), (17b/9),

(18a/10), (18a/12), (18a/4), (18a/7), (18b/1), (18b/12), (18b/4), (18b/6), (18b/9),
(19a/1), (19a/11), (19a/13), (19a/3), (19a/6), (19a/8), (19b/10), (19b/3), (19b/6),
(20a/10), (20a/12), (20a/4), (20a/7), (20b/10), (20b/12), (20b/2), (20b/4), (20b/7),
(21a/1), (21a/12), (21a/5), (21a/8), (21b/1), (21b/10), (21b/12), (21b/3), (21b/5),
(21b/7), (22a/11), (22a/13), (22a/2), (22a/6), (22a/8), (22b/11), (22b/13), (22b/2),
(22b/4), (22b/7), (23a/11), (23a/5), (23b/10), (24a/1), (24a/10), (24a/12), (24a/8),
(24b/1), (24b/11), (24b/3), (24b/6), (24b/8), (25a/1), (25a/4), (25b/11), (25b/13),
(25b/7), (25b/9), (26a/12), (26a/3), (26a/5), (26a/7), (26a/9), (26b/2), (26b/4), (26b/7),
(26b/9), (27a/1), (27a/11), (27a/13), (27a/3), (27a/6), (27a/9), (27b/1), (27b/10),
(27b/11), (27b/12), (27b/3), (28a/10), (28a/12), (28a/2), (28a/4), (28a/6), (28b/1),
(28b/12), (28b/4), (28b/6), (28b/8), (29a/10), (29a/12), (29a/2), (29a/4), (29a/6),
(29b/1), (29b/10), (29b/3), (29b/4), (29b/6), (30a/11), (30b/1), (30b/10), (30b/13),
(30b/3), (30b/6), (30b/8), (31a/1), (31a/11), (31a/13), (31a/4), (31a/6), (31a/9),
(31b/2), (31b/4), (31b/7), (32a/13), (32a/2), (32a/4), (32a/7), (32a/9), (32b/12),
(32b/2), (32b/5), (32b/7), (32b/9), (33a/12), (33a/3), (33a/7), (33a/9), (33b/1),
(33b/11), (33b/3), (33b/6), (34a/10), (34a/13), (34a/8), (34b/1), (34b/10), (34b/12),
(34b/4), (34b/6), (34b/8), (34b/9), (35a/3), (35b/13), (35b/4), (35b/6), (35b/9),
(36a/11), (36a/13), (36a/2), (36a/4), (36a/6), (36a/8), (36b/11), (36b/2), (36b/4),
(36b/6), (36b/9), (37a/1), (37a/11), (37a/12), (37a/9), (37b/1), (37b/10), (37b/12),
(37b/13), (37b/3), (37b/4), (37b/7), (37b/8), (38a/11), (38a/2), (38a/6), (38b/1),
(38b/10), (38b/12), (38b/3), (38b/7), (38b/9), (39a/1), (39a/13), (39a/5), (39b/1),
(39b/10), (39b/11), (39b/13), (39b/3), (39b/6), (39b/8), (40a/11), (40a/13), (40a/2),
(40a/4), (40a/7), (40b/1), (40b/10), (40b/13), (40b/3), (40b/7), (40b/9), (41a/11),
(41a/13), (41a/2), (41a/4), (41a/7), (41a/9), (41b/10), (41b/12), (41b/2), (41b/4),
(41b/5), (41b/7), (41b/8), (42a/1), (42a/2), (42a/4), (42a/5), (42a/7), (42b/1), (42b/10),

(42b/13), (42b/3), (42b/5), (42b/8), (43a/11), (43a/13), (43a/2), (43a/5), (43a/8), (43b/10), (43b/11), (43b/12), (43b/2), (43b/3), (43b/4), (43b/6), (43b/7), (43b/9), (44a/1), (44a/10), (44a/12), (44a/13), (44a/2), (44a/5), (44a/6), (44a/8), (44a/9), (44b/2), (44b/3), (44b/5), (44b/6), (45a/12), (45a/5), (45a/9), (45b/2), (45b/3), (45b/7), (45b/9), (46a/10), (46a/12), (46a/13), (46a/3), (46a/4), (46a/6), (46a/9), (46b/1), (7a/13), (7b/13), (7b/6), (7b/9), (8a/12), (8a/2), (8a/5), (8a/9), (8b/1), (8b/10), (8b/11), (8b/5), (9a/1), (9a/11), (9a/2), (9a/4), (9a/7), (9a/9), (9b/1), (9b/10), (9b/12), (9b/3), (9b/5), (9b/7)

[= 369]

egerçi : < Far Eğer.

e. (16b/4)

egil- : Bir yana doğru eğik duruma gelmek.

e.-se (14b/7)

e.-miş (14b/2), (15b/2)

[= 2]

eglen- : Neşeli, hoşça vakit geçirmek.

e.-se (18b/10)

eglenici : Eğlenen, hoşça vakit geçiren kişi.

e. + dür (51a/5)

egri : Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani, doğru karşıtı.

e. (11a/3), (25b/3), (26a/13), (26a/9), (28b/4), (32b/7), (36a/12), (38b/10), (40b/1), (41a/3), (7b/13), (8a/12)

[= 12]

eh(i)l : < Ar. Yetkili, işi bilen, mahir.

e. (20b/6), (20b/6), (33a/3), (33a/8), (35a/1), (3a/13), (43a/6), (44a/4), (44b/10), (44b/10), (45b/1), (45b/12), (46b/10), (46b/12), (46b/3), (46b/6), (46b/9), (47a/10), (47a/10), (47a/11), (47a/3), (47a/6), (47a/9), (47b/1), (47b/10), (47b/11), (47b/13), (47b/3), (47b/5), (47b/6), (47b/9), (48a/1), (5b/3)

[=33]

ehl-i Berber : < Far. Afrika'nın kuzeyinde yaşayan Berberiler kavminden olan.

b. (47b/13)

ehl-i Hind : < Ar. Hindistanlılar.

e. (47a/12)

ehl-i kerem : < Ar. Cömertlik ve vicdan sahipleri.

k. (33a/3), (33a/8), (35a/1)

[=3]

ehl-i Mısır : < Ar. Mısır halkı.

e. (48a/1)

ehl-i nevbe : < Ar.?

e. (47b/10)

ehli-rūm : < Ar. Eskiden Anadolu'da yaşayanların bir ismi.

e. (47a/1)

ehli's-şīn : < Ar. Çinliler.

e. (47b/5)

ehli's-şam : < Ar. Şamlılar.

e. (48a/4)

ehl-i şekāvet : < Ar. Eşkiyalar, haydutlar.

e. (44b/10)

ehli't-tekellūf : < Ar. Zorluklara katlanan kişiler.

e. (47a/2)

ehl-i yemen : < Ar. Yemen halkı.

e. (47b/7)

ehl-i Yunan : < Ar. Yunan ehli, milleti.

e. (48a/7)

ehl-i saz : < Ar. Saz ehli.

e. (47a/10)

ehl-i zibā : < Ar. Güzel, süslü, yakışıklı olanlar.

z. (46b/9)

ek : Bir şeyin eksiğini tamamlamak için ona katılan parça.

e. (35a/7)

ekālim-ı seb'a : < Ar. Yedi iklim.

e. (46b/3),

s. + nıñ (7a/7)

[= 2]

ekl : < Ar. Yeme işi.

e. (51b/6)

ekşer : < Ar. Pek fazla, daha çok.

e. (2b/13)

eksük : Bir bölümü olmayan, noksan, natamam.

e. (21a/11)

eksiksüz : Eksiği olmayan, tam, tamam.

e. (45a/1)

el : Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü.

e. (14b/4), (2b/10), (2b/3), (35a/2), (45a/4), (6b/7)

e. + i (35a/3), (35b/13), (35b/4), (35b/9), (36a/2), (36a/4), (36a/8), (35b/7)

e. + in (42a/4),

e. + ine (42a/4), (44a/11)

e. + ini (41a/13), (46a/2)

e. + inüñ (35b/10), (44a/5), (44b/12)

e. + üñ (46a/8), (46a/9), (45a/1), (46a/10)

e. + leri (34b/11)

[= 27]

ela : Gözde sarıya çalan kestane rengi.

e. (19b/3)

elbette : Her hâlde, şüphesiz, kuşkusuz, elbet.

e. (4a/11), (4a/4)

[= 2]

elli : Kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı.

e. (2b/4), (46a/7)

[= 2]

emānet : < Ar. Emniyet edilen kimseye bırakılan şey, eşya veya kimse.

e. (18a/3), (27a/1)

[= 2]

emīn : < Ar. Emniyet sahibi, korkusuz, kendisine güvenilen.

e. (18a/9), (28a/9), (29a/1), (3a/13), (46b/10)

[= 5]

emşāl : < Ar. Örnekler, masallar, hikayeler.

e. + i (3a/2)

emüci : Emme özelliği olan.

e. (29a/6)

enbiyā : < Ar. Müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler, yalvaçlar.

e. + nuñ (2a/4)

endām : < Ar. Beden, vücut, boy pos.

e. + da (16a/9)

en : Genişlik.

e. + ince (12a/2)

eñek(g) : Çene.

e. (6b/3)

e. + inden (10b/4)

e. + i (30a/11), (29b/11), (29b/12), (30b/1)

e. + nüñ (30b/8)

e. + inde (31a/11), (31b/1)

[= 9]

ense : Boynun arkası.

e. + si (31b/11)

[= 2]

ensüz : Eni küçük olan, dar.

e. (12a/5)

envā^c : < Ar. Çeşitler, türler.

e. (5a/2), (5a/4)

e. + in (5b/10)

[= 3]

eñse : Boynun arkası.

e. (33b/13)

e. + si (8a/12)

e. + sine (7b/2)

[= 3]

eriş- : Varılması zamana, emeğe bağlı olan veya uzakta bulunan bir amaca varmak, ulaşmak.

e.-ecek (45a/10)

erkek(g) : Yetişkin adam, bay, er kişi.

e. + e (20b/11), (26a/5), (47a/5), (41a/7)

[= 3]

ervāḥ-ı benī ādem : < Ar. İnsanoğlunun ruhları.

e. + e (41b/5)

eşed : < Ar. Çok şiddetli.

e. (3a/4)

eşek : Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakağan, uzun kulaklı.

e. (50a/2)

eş : Karı kocadan her biri, hayāt arkadaşı, refik, refika.

e. + ine (51a/9)

et : İnsanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabaka.

e. (33b/4), (33b/8), (37a/1)

e. + i (24a/6), (25a/7), (27b/6), (33b/12), (34a/3), (38a/9)

e. + inden (25a/6)

e. + inüñ (35a/11)

e. + iyle (34a/1), (35a/8), (39a/9)

e. + leri (39b/2), (39b/3)

[= 16]

eṭrāf : < Ar. Yanlar, uçlar, kıyılar.

e. + ına (18b/2), (21a/10)

[= 2]

et- : Bir işi yapmak.

e.-di (5b/5)

e.-düginden (5b/10)

e.-mek (20a/3), (4b/8), (15b/6)

e.-megi (33a/6)

e.-mesine (12a/9)

e.-mesiyle (23b/10)

e.-meye (4b/8), (5b/5)

e.-dükçe (11b/7)

[= 11]

etlü : İçinde et bulunan.

e. (12a/6), (12b/3), (16a/11), (16a/2), (25b/10), (26a/1), (27b/13), (32b/13),
(33a/1), (33a/7), (34b/6), (35a/4), (37a/3), (38b/3), (39a/13), (39a/2), (40a/12), (40a/2)

[= 18]

etlülük : Etli olma durumu.

e. + de (40a/7)

ev : Yalnız bir ailenin oturabileceği biçimde yapılmış yapı.

e. + de (48b/13)

evlād : < Ar. Çocuklar, oğul kız çocuğu.

e. (2a/8)

e. + ı (46b/1), (46b/2)

e. + uñ (46a/1)

[= 4]

evşāf : < Ar. Vasıflar, özellikler.

e. + ı (8b/9)

e. + uñ (7b/8)

evvel : < Ar. Önce, ilk, birinci.

e. (2b/6), (3b/5), (42a/11)

e. + in (1b/6)

[= 4]

evvelki : < Far. Önce olan, önceki.

e. (46a/3)

eyegü : Eye kemigi, kaburga.

e. + leri (38b/5)

eyilük : İyi olma durumu, salah.

e. (5a/1)

eyle : Öyle.

e. (23b/7), (43a/7)

[= 2]

eyle- : Bir kişiden veya bir şeyden yoksun bırakmak.

e.-mege (2b/12), (45b/3)

e.-meye (18a/3)

e.-mez (16b/5)

e.-r (5a/1)

e.-se (16b/11), (19a/5), (21a/3), (21a/3), (21b/8)

e.-yeler (23b/10)

e.-ye (12a/3), (19b/6), (23a/4), (27a/1), (30b/6), (42b/13), (44b/3), (5b/5)

e.-yüp (1b/2), (1b/6)

[= 21]

eyreti : Issız, sessiz ve göze çarpmayān, تنها, kutu.

e. (21b/13)

eyü : İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, kötü karşıtı.

e. (16a/13), (18b/12), (22b/5), (24a/8), (27a/10), (32a/2), (32b/7), (4b/10), (4b/10), (4b/11), (4b/9), (5a/10), (5a/6), (5a/9), (8b/1)

e. + dür (3b/12)

e. + sine (4a/2)

[= 17]

ezā : < Ar. Sıkıntı, eziyet, zulüm, cevr, sitem, renc, incinmek. İnsanın kerih görüp mahzun olduğu şey.

e. (26a/12)

F

fācır : < Ar. Fücür sahibi, fena huylu, günahkâr.

f. (13b/2), (21a/13)

[= 2]

fahır : < Ar. Övünme, böbürlenme, büyüklenme.

f. (48a/12), (49b/9), (51a/4)

[= 3]

fahş : < Ar. Aşırı çirkin şeyler.

f. (32b/4)

fāʾidelü : < Ar. + T. Faydalı, yararlı.

f. + dūr (49b/10)

fāʾide : < Ar. Fayda, yarar.

f. (46b/12), (44b/3), (9a/2)

[= 3]

faḳīr : < Ar. Geçimini güçlölkle saęlayān, yoksul, fukara, zengin karşıtı.

f. (45a/11), (7a/5), (43a/3)

[= 3]

faḳīrlük : < Ar. + T. Yoksulluk, muhtaç olma durumu.

f. (5a/2)

faḳr : < Ar. Geçimini güçlölkle saęlayān, yoksul, fukara, zengin karşıtı.

f. (44b/9), (23a/4)

f. + ile (44b/10)

[= 3]

fālih : < Ar. İsteğine kavuşan, kurtulan.

f. (33a/11)

fārisi : < Far. Farsça, Fars dili ile ilgili.

f. (6a/7)

fāsīd : < Ar. Fesatlık çıkaran, bozguncu.

f. (23b/8), (34b/3), (36a/1), (36a/3), (36b/10), (8a/4), (8b/3)

[= 7]

faḳīn : < Ar. Zeki, kavrayışlı.

f. (47a/9)

fāzıl : < Ar. Fazilet sahibi, erdemli.

f. (10a/9)

feh(i)m : < Ar. Anlama, kavrama.

f. (26a/2)

f. + i (11a/8), (13b/4), (14a/10), (15a/10), (18b/3), (22a/12), (23a/9), (24a/9),
(24b/4), (26a/7), (27a/8), (28a/8), (31a/1), (31a/4), (31a/8), (31b/1), (32b/6), (33a/3),
(33b/6), (33b/9), (34b/1), (34b/10), (34b/9), (35b/1), (35b/8), (36a/5), (36b/1),
(36b/8), (37a/12), (37b/11), (37b/4), (37b/6), (37b/8), (38b/13), (39b/7), (40a/11),
(40a/5), (40b/6), (40b/8), (7b/11), (7b/4), (8b/11), (9a/4)

f. + leri (46b/11), (47a/8), (47b/10)

[= 47]

fehimlü : < Ar. + T. Anlayışlı olan.

f. (12a/13), (28b/10)

[= 2]

ferāh : < Ar. Sevinç, rahar, huzur.

f. (35b/3), (48a/7), (25b/11)

ferdāniyyet : < Ar. Yalnızlık, birlik, teklik.

f. + ine (1b/5)

feşād : < Ar. Bozuk ve fenalık. Karışıklık. Haddi tecavüz edip zulmetmek.

f. (15b/6), (20a/2)

f. + a (10b/13)

f. + ı (11a/5), (12a/3), (26a/12), (30b/5), (40b/2), (49a/12), (49b/1), (51a/8)

f. + la (5a/4)

[= 12]

fesh : < Ar. İptal etme, bozma, kaldırma.

f. (5a/7)

feyyāz-ı kāināt : < Ar. Kainatta çok bereket ve bolluk veren.

f. + uñ (1b/5)

fırka : < Ar. Bölük, insan topluluğu.

f. (1b/10), (1b/10)

[= 2]

fiṭnat : < Ar. Kavrayış ,zekilik.

f. + ları (48a/2)

fiṭnatlı : < Ar. + T. Kavrayışı iyi olan ,akıllı.

f. + dur (50b/9)

fiʿl : < Ar. İş, davranış.

f. + i (21a/11), (21b/12), (22a/10), (23a/10), (48a/11), (48b/1), (49a/2),
(49b/9), (50a/2)

f. + inde(44a/8)

[= 10]

fik(i)r : < Ar. Fikir, düşünce, idrak.

f. (41a/9), (26a/11)

f. + i (15a/2), (18b/5), (20a/2), (23b/8), (26b/1), (32b/4), (36a/1), (36a/3),
(36b/10), (3a/9), (7b/4), (8b/3)

[= 14]

fikirlü : < Ar. + T. Fikreden, düşünceli, idraki olan.

f. (21a/7)

filan : < Ar. Falan.

f. (3b/12), (4b/5)

[= 2]

firāset : < Ar. Anlayış, seziş, sezgi.

f. (4b/7)

firûze : < Far. Nişabur'da çıkan açık mavi renkli ve kıymetli bir taş,. Turkuaz rengi.

f. (19b/4)

fiten : < Ar. Fitneler, ayârtmalar, azdırmalar.

f. (15a/5)

fitne : < Ar. Fitne, ayârtma, azdırma.

f. (11a/5), (11b/12), (30b/12)

f. + yi (40b/2)

[= 4]

fitnelik : < Ar. + T. Fitneli, ayartmalı, azdırmalı.

f. + den (44a/12)

fuḥ(u)ṣ : İçinde bulunan toplumun kurallarına uymayan bir biçimde bir veya birkaç kişiyle para karşılığında cinsel ilişkide bulunma.

f. + ı (17b/3)

G

ğaddār : < Ar. Kahredici, öldürücü. Ahdine vefâ etmeyip hıyânet eden. Hâin, zâlim, çok zulmeden.

g. (23b/12), (47b/4)

[= 2]

ğāfil : < Ar. Gafletde bulunan, ihmal eden.

g. (10a/1), (12a/7), (14a/10), (19a/3), (22a/10), (24b/7), (28a/9), (41b/1), (46b/9), (47a/12), (47a/3), (47b/1), (47b/9), (48a/5), (49a/1), (4a/8)

g. + dūr (48b/3), (49b/11), (49b/12)

[= 19]

ġaflet : < Ar. Gafillik, boş bulunma.

g. (47b/8), (7b/12)

g. + i (48b/6), (48b/7)

g. + le (22b/6)

g. + leri (48a/2)

[= 6]

ġāh : < Ar. Bazen, ara sıra.

g. (17a/9), (17a/9), (21a/10), (21a/10), (21a/9), (21a/9), (22b/6), (22b/6),
(7b/11), (7b/11)

[= 10]

ġālīb : < Ar. Galebe eden, galebe çalan, üstün gelen, yenen.

g. (18b/1), (18b/3), (18b/6), (18b/8), (27a/11), (38b/6), (46b/11), (48a/2),
(48a/7), (7b/11), (7b/5), (8a/1), (8a/3), (9a/3), (15a/4)

g. + dūr (48b/6), (48b/7), (49a/12)

[= 18]

ġālīz : < Ar. Çirkin, kaba.

g. (25a/3), (26a/10), (26a/4), (26b/7), (27a/7), (32b/8), (40a/12), (41b/5),
(46b/8), (46b/9), (49b/7), (47a/2), (10b/13), (47b/13), (38a/13), (22a/8), (11a/11),
(47b/10)

g. + dūr (50b/6)

[= 18]

ġālīzū't-ṭab^c : < Ar. Çirkin, kaba ruhlu.

g. (28a/3), (26b/3), (27a/5), (26a/11)

[= 4]

ġam : < Ar. Keder, tasa, kaygı, dert.

g. + la (19b/11)

g. + (m)ı (18b/5)

g. + ları (47b/6)

[= 3]

ġanī : < Ar. Zengin, varlıklı, bol, doygun.

g. (5a/1), (43a/4)

[= 2]

ġarīb : < Ar. Kimsesiz, zavallı.

g. + i (48b/13)

ġāyet : < Ar. Nihayet, uç, son.

g. (7b/7), (13a/9), (13a/9), (15b/12), (15b/12), (16a/2), (16a/3), (16a/3), (16a/3), (17b/13), (18b/2), (20a/3), (20b/2), (20b/4), (22a/6), (22b/4), (23b/9), (24a/2), (24b/4), (25a/1), (25a/11), (25a/11), (25a/5), (25a/7), (25a/7), (25a/8)ve, (25b/2), (25b/3), (27a/10), (29a/10), (29a/12), (29b/13), (29b/13), (29b/7), (30a/2), (30a/2), (30a/2), (30a/3), (30a/4), (30a/4), (31b/3), (31b/8), (31b/8), (31b/9), (34a/8), (34b/11), (35a/4), (35a/5), (36b/11), (37a/5), (37a/5), (39a/8), (39a/8), (39b/5), (40a/9), (40a/9), (41b/10), (47a/11), (4b/8), (5a/10), (5a/8), (8b/1), (8b/6), (9a/2)

[= 64]

ġayr : < Ar. Ayır, başka, özge.

g. + i (10a/2)

ġayretlū : < Ar. + T. İstekli, azimli.

g. + dūr (49b/5), (50a/7), (51a/4)

[= 3]

ġayretsüz : < Ar. + T. İsteksiz, azimsiz.

g. (46b/12), (48a/2)

[= 2]

ğayrı : < Ar. Ayrı, başka, özge.

g. (27a/9), (47a/4), (16b/6)

[= 3]

ğayr-i kıyâfet : < Ar. Kıyâfet dışı, başka kıyâfet,

g. + i (16a/13)

ğazâb : < Ar. Gazap, hiddet.

g. (30a/13)

g. + ı (3a/9)

g. (26b/6), (28a/1), (25b/11)

g. + la (21a/3)

[= 6]

ğazâblu : < Ar. + T. Gazaplı, hiddetli.

g. + dur (48b/5)

ğazûb : < Ar. Gazap eden, hiddet eden.

g. (11b/6), (17a/11), (3a/2), (12a/3)

g. + dur (48b/2)

[= 5]

ğınâ : < Ar. Zenginlik.

g. (44b/8), (45b/11), (7a/5)

[= 3]

ğıybet : < Ar. Arkadan çekiştirmek. Hazır olmayan birisinin aleyhine konuşmak. Birisinin gıyabında hoşuna gitmeyen bir şeyi söylemek.

g. + e (8a/8)

ğurbet : < Ar. Yabancılık, gariplik.

g. + de (51b/5) (48b/13)

[= 2]

ğuşsa : < Ar. Üzüntü, keder, tasa.

g. + sı (9a/1)

geç : Kararlaştırılan, beklenen veya alışılan zamandan sonra, erken karşıtı.

g. (21a/9), (25a/11), (8b/7)

[= 4]

geç- : Bir yerden başka bir yere gitmek.

g.-e (30a/13)

g.-ecek (45b/11), (46a/4), (46a/10), (45b/5)

g.-erse (45b/1)

g.-üp (44b/10), (45a/12), (45b/12)

g.-mekden (44b/9)

[= 8]

gel- : Ulaşmak, varmak.

g.-e (9a/2)

g.-en (14b/7), (45a/4)

g.-ince (13b/6), (13b/6), (45a/1)

g.-mişdür (46a/9)

g.-se (15a/3)

g.-ür (3a/13), (3a/5), (3a/8), (4b/11)

g.-ürse (43a/7)

[= 13]

gelincik : Yazın kırlarda, özellikle ekin tarlalarında yetişen, kırmızı ve otsu bitki, gün gülü.

g. (49a/4)

gene : Yine, tekrar manasında.

g. (17b/7)

geñ(i)z : Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.

g. + inden (41b/9)

gerek : İcap etmek, lazım olmak.

g. (17a/8)

g. + dür (4b/5), (4b/8), (20a/4)

[= 4]

gergedān : Gergedangillerden, sıcak ülkelerde yaşayān, burnunun üstünde bir veya iki boynuzu bulunan, kalın derili, saldırgan bir hayvan.

g. (49b/2)

geñşek : Sıkı veya gergin olmayan, gevşemiş olan.

g. (32b/5)

getür- : Gelmesini sağlamak.

g.-di (1b/3)

g.-emez (5a/13)

[= 2]

giñ : Geniş.

g. (33b/7), (37b/12), (38a/6), (38b/2), (13a/9), (27b/10)

[= 6]

gibi : -e benzer.

g. (10b/2), (12b/11), (12b/6), (12b/7), (12b/9), (14b/2), (14b/7), (16a/10), (16a/5), (16a/6), (16a/9), (17a/1), (17a/11), (17a/7), (18a/12), (18a/4), (18b/10), (18b/9), (20a/13), (20a/8), (21a/3), (21b/1), (21b/13), (22a/1), (22b/9), (23b/5), (23b/6), (24b/12), (26a/13), (26a/3), (26b/9), (27a/13), (27a/4), (29a/7), (30a/5), (31b/1), (33a/4), (34a/3), (34b/2), (36b/4), (38a/12), (38a/7), (41a/9), (42a/13), (44a/3), (47b/5), (7b/1), (7b/3), (8a/3), (9a/12), (9a/6)

g. + dür (50a/10)

[= 52]

git(d)- : Bir yere doğru yönelmek.

g.-e (43a/7), (44a/9), (45a/9), (45a/12)

[= 4]

giñlik : Genişlik.

g. + de (39a/6)

gir- : Dışarıdan içeriye geçmek.

g.-e (44a/11)

g.-miş (14a/1)

g.-mekle (4b/12)

[= 3]

girü :Geri, arka..

g. + sine (29b/12), (15a/7)

g. + sinde (45a/13)

[= 3]

gizlen- : Kendi kendini gizlemek, saklanmak.

g.-se (17a/9), (23b/7)

[= 2]

gizli : Görünmez, belli olmaz bir durumda olan, edimsel karşıtı, mahfi.

g. (34a/6), (38a/9), (40b/4)

[= 3]

gizlice : Kimseye göstermeden, kimseye belli etmeksizin, gizli olarak, zuladan.

g. + dür (48a/13)

göbek(g) : İnsan ve memeli hayvanlarda göbek bağının düşmesinden sonra karnın ortasında bulunan çukurluk.

g. + i (38a/1)

gögercin : Güvercin.

g. (51a/5)

gög(ü)s : Göğüs.

g. (36b/13), (6b/8)

g. + i (37a/1), (37a/11), (37a/12), (37b/1), (37a/9)

g. + inde (37b/3), (44a/8), (9b/13), (9b/7), (9b/9)

g. + inüñ (37a/6), (37a/7)

[= 13]

gök : İçinde gök cisimlerinin hareket ettiği sonsuz boşluk, uzay, sema, asuman, feza.

g. (18a/1), (19a/2), (19a/9), (19b/3), (20a/5), (20b/11), (20b/8), (21a/12), (22a/3), (22b/2), (22b/4), (22b/7), (23a/6), (23a/7)

g. + e (36b/9)

g. + i (22b/7)

[= 16]

gökçek : Güzel, sevimli.

g. (10a/5), (23a/10), (24a/2), (25a/12), (31a/1), (31a/3), (32a/1), (32b/1),
(33a/8), (33b/9), (35b/1), (38b/2), (39a/12), (40a/11), (41b/2), (42b/8), (47b/6),
(47b/9), (7b/11), (8b/9), (16b/2), (23a/9), (25b/7), (30a/11)

[= 24]

göñ(ü)l : Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatırlama vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı.

g. + i (32a/8), (10b/9)

[= 2]

gör- : Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.

g.-düginden (22a/1)

g.-emese (17b/10)

g.-mese (17b/10)

g.-mez (22a/1)

g.-se (48b/10)

[= 5]

göre : Bir şeye uygun olarak, bir şey uyarınca, gereğince.

g. (7b/1)

görici : Gören kimse.

g. + dür (48b/2), (49a/6), (49b/4), (50a/1), (50b/13), (51a/10), (51a/11),
(51a/2), (50b/2), (48a/12)

[= 8]

görün- : Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.

g.-se (10a/8), (18a/13)

g.-e (16b/13)

[= 3]

göster- : Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek, görünmesini sağlamak.

g.-di (1b/7), (2a/7)

g.-meye (43a/4)

[= 3]

götür- : Taşımak, ulaştırmak veya koymak.

g.-ür (50b/3)

gövde : İnsan bedeninde baş, kol ve bacaklar dışında kalan bölüm.

g. + si (3a/7)

g. + sinde (43a/11), (9a/5)

g. + sine (12b/2)

[= 4]

göz : Görme organı, basar.

g. (16b/4)

g. + i (14a/7), (15b/10), (16a/12), (16b/11), (16b/5), (16b/7), (17a/10), (17a/13), (17a/4), (17a/8), (17b/1), (17b/13), (17b/3), (17b/9), (18a/12), (18b/2), (18b/4), (18b/6), (18b/9), (19a/12), (19a/6), (19b/3), (20a/10), (20a/13), (20a/13), (20a/3), (20a/7), (20a/7), (20b/2), (20b/4), (20b/7), (21a/1), (21a/12), (21a/8), (21b/1), (21b/1), (21b/3), (21b/5), (21b/7), (22a/2), (22b/11), (22b/2), (22b/4), (22b/7), (23a/1), (23a/11), (23b/6), (23b/7), (40a/6), (40a/8), (6b/12)

g. + inden (18b/10)

g. + ine (16b/12), (18b/7), (19a/12), (21b/3), (21b/5), (23a/7), (23a/8)

g. + ini (21b/10), (17b/10)

g. + inüñ (14a/6), (14b/13), (15a/3), (16a/11), (16a/5), (16a/8), (16b/13), (16b/9), (17a/2), (17b/6), (18a/12), (18a/4), (18a/7), (18b/12), (19a/2), (19a/4), (19a/8), (19b/1), (19b/10), (19b/7), (20a/4), (20b/10), (20b/12), (21a/5), (21a/6),

(22a/11), (22a/13), (22a/3), (22a/6), (22a/8), (23a/13), (23b/1), (23b/11), (23b/11),
(23b/5)

g. + iyle (23b/4)

g. + leri (10a/6), (10b/7), (13a/1)eger, (23a/5), (42a/1)

g. + üñ (15b/10), (6a/12)

[= 105]

gözlü : Gözü olan.

g. (17a/7), (23b/9)

[= 2]

gözü- : Görünmek.

g.-mese (31b/10), (31b/11), (31b/12), (34a/4)

g.-meyüp (35a/7), (39a/8)

g.-se (38b/5), (38b/5), (38b/8), (16a/9)

g.-ür (13b/10)

[= 11]

güç : Kuvvet, yetenek, takat.

g. + le (20a/2), (21a/13)

[= 2]

gül- : İnsan, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında,
genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak.

g.-dügi (42a/4), (42a/6), (42a/7)

g.-er (12b/6)

g.-erken (42a/1), (42a/2)

g.-megi (23a/11)

g.-mek (18b/10), (41b/2), (7a/2)

g.-se (42a/6)

[= 11]

güleğen : Yüzü güleç olan.

g. (11a/3)

gümrä : < Far. gümrah. Bol, gü.ür.

g. (30a/9)

gündüz : Günün sabahdan akşama kadar süren aydınlık bölümü.

g. + in (51a/2)

güzel : Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı.

g. (47a/11), (48a/1)

g. + e (40b/12)

[= 3]

H

haber : < Ar. Haberi olan, bilgisi olan.

h. (4a/1)

habeş : < Ar. Afrika'nın Kızıldeniz sâhili güneyinde müstakil bir memleket.

Bu memleket ahalisinden olan.

h. (47b/9)

habīs : < Ar. Kötü, pis.

h. (15a/8), (15b/6), (17b/11), (17b/4), (17b/8), (18a/11), (22a/4), (23b/8),
(26a/11), (27a/3), (28a/2), (28b/1), (30b/5), (31b/4), (34a/9), (37a/13), (38a/4),
(38b/11), (38b/9), (42a/1), (47b/12), (50a/3), (8a/1)

h. + dür (48b/11), (48b/3), (49a/10), (50a/10), (50a/2), (50b/5), (51b/1)

[= 31]

habīsü'l-fik(i)r : < Ar. Kötü fikirli olan.

h. + dir (49b/1)

ḥabīsü'n-niyyet : < Ar. Kötü niyetli olan.

h. (30b/7), (10a/12)

h. + dür (49a/12)

[= 3]

ḥadīṣ-i ḳudsī : < Ar. Manası Allah'a, lafzı Hazreti Peygambere ait olan hadistir.

h. (1b/3)

ḥadīṣ-i ṣaḥīḥ : < Ar. Sahih Hadis.

h. + iyle (2b/8)

ḥāfīza : < Ar. Bellek, ezberleme yeteneği.

h. + sı (7b/5)

ḥafīf : < Ar. Tartıda ağırlığı az gelen, yeğni, ağır karşıtı.

h. (12a/5), (23a/5)

[= 2]

ḥafīfü'l-ʿaḳl : < Ar. Akı az olan.

h. (47b/3), (7b/7), (16b/8)

[= 3]

ḥafīfü'n-nefs : < Ar. Nefsi geniş olan.

h. (24b/10), (37b/6), (38b/6)

h. + dür (51a/1)

[= 4]

ḥafīfü'r ruḥ : < Ar. Ruhu hafif olan, ruhu geniş olan.

h. (40b/12)

ḥafīfü't-tabʿ : < Ar. Tabiatı, yaratılışı geniş olan, hafif olan.

h. (4a/7)

ḥākīm : < Ar. Her şeye hükmeden, Tanrı.

h. (42b/1), (44a/2), (45b/12), (47b/2)

[= 3]

ḥaḳīqāt-i ʿulūm-ı mükāşefe : < Ar. Gerçek ilimlerin keşfi, ortaya çıkması.

h. (4a/9)

ḥakīm : < Ar. Hükmeden.

h. (3b/6), (3b/7), (3b/7), (48a/8)

h. + dūr (3b/6)

h. + ūñ (5b/12), (5b/12)

[= 7]

ḥāl : < Ar. Şimdiki zaman, oluş, bulunuş, durum.

h. + i (45b/5)

ḥalīfe : < Ar. Birinin yerine geçen kimse, Hz. Muhammed'in vefatından sonra ümmet idaresinin başına geçen kimse.

h. (2a/5)

ḥālīs : < Ar. Saf, katışıksız, bahadır ve haris kimse.

h. (10b/5)

ḥalīm : < Ar. Tabiatı yavaş olan, yumuşak huylu.

h. (2b/13), (4a/7), (48a/11)

h. + dūr (50b/12), (51a/11)

[= 5]

ḥalīmü'n-nefs : < Ar. Nefsi yumuşak olan.

h. (12b/7), (42b/4)

[= 2]

ḥalk : < Ar. Yaratma, yaratılma, insanlar, insanlardan bir bölüm

h. (12b/13), (16b/12), (26b/3)

h. + a (15a/8), (19b/6), (23a/3), (30b/11), (31a/6), (35b/3), (37b/10), (41a/1),
(43b/4), (8a/4)

h. + inuñ (46b/3), (7a/7)

h. + la (43b/1), (43a/12)

h. + ları (46b/7)

[= 18]

ḥalka : < Ar. Ortası boş yuvarlak şekil.

h. (19a/10), (19b/8)

[= 2]

ḥamūl : < Ar. Sabırlı, metanetli, dayanıklı.

h. (2b/13)

ḥamarratlū : < Ar. + T. Becerikli, elinden iş gelir, cerbezeli.

h. (38a/13)

ḥamle : < Ar. Atılış, atılma, saldırış, saldırma.

h. (48b/10)

ḥaṇçere : < Ar. Gırtlak.

h. + si (31b/10), (32b/2)

[= 2]

ḥarāmī : < Ar. Hırsız, haydut, eşkıya

h. (10b/9)

ḥarç : < Ar. Harcanan para, masraf.

h. (45b/9)

ḥareket : < Ar. Bir cismin durumunun ve yerinin değişmesi, devinim, aksiyon.

h. (11b/7), (15a/5), (16a/6), (17a/1), (17b/7), (18b/5), (19a/4), (21a/10),
(21a/3), (21a/6), (22b/12), (23a/1), (32a/10)

h. + de (20b/11), (20b/8)

[= 15]

ḥarf : < Ar. Dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her biri, kod

h. (5b/13)

ḥarīṣ : < Ar. Aşırı hırs eden.

h. (10b/6), (14b/5), (17b/12), (22b/13), (23a/4), (33a/5), (8b/13), (12a/9),
(47b/13), (8a/11)

h. + dūr (48b/12), (49a/12), (49a/7), (29b/2), (19a/1), (48b/7), (24a/13),
(51b/7), (51b/8)

[= 19]

ḥaṣlet : < Ar. Tabiat, yaratılıştan gelen huy.

h. + ler (5a/6)

ḥaṣṣāṣiyet : < Ar. Duyarlık.

h. + i (31a/3)

ḥased : < Ar. Kıskançlık, çekememezlik.

h. (26b/1)

h. + leri (48a/6)

[= 2]

ḥaṣūd : < Ar. Haset eden.

h. (19b/8), (23b/12), (28a/1), (28b/10), (29a/9), (29b/4), (42a/5), (8a/7),
(26b/11), (47b/3), (47b/8), (48b/9)

h. + dūr (48a/13), (50a/3)

[= 13]

ḥaste : < Far. Hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız.

h. (12b/9)

ḥaṣerāt-ı ʿarż : < Ar. Toprakta yaşayan haşereler.

h. (51a/13)

h. + uñ (48a/9), (7a/9)

[= 3]

ḥaṣīn : < Ar. Sert, kırıcı, gönül kırıcı.

h. (36b/2)

ḥāṣīʿ : < Ar. Kuru.

h. (3a/13)

ḥaṭā : < Ar. İstemeyerek ve bilmeyerek yapılan yanlış, kusur, yanılma, yanılğı.

h. (16b/5), (3a/13), (4b/8), (5b/5), (5b/5)

h. + ya (20a/10)

[= 6]

ḥatta : < Ar. Bile, hem de, üstelik.

h. (34b/13)

ḥavāle : < Ar. Bir işi bir başkasının sorumluluğuna bırakma, ısmarlama, devretme.

h. (13a/8)

ḥavās-ı ḥamse-i ṭāhire : < Ar. Beş duyu organı.

h. (7a/11)

ḥavf : < Ar. Korku, korkma.

h. (5a/5)

h. + inden (4b/13)

[= 2]

ḥayā : < Ar. Utanma duygusu, utanç, utanma, sıkılma.

h. + s1 (48b/13)

ḥayāl : < Ar. Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, imge, hülya.

h. (50a/1)

h. + i (18b/3), (23b/9)

[= 3]

ḥayālī : < Ar. Gerçekte var olmayan, gerçek olmayan, fantastik, ütöpik.

h. (13a/4), (3a/9), (7b/4)

[= 3]

ḥayāsuz : < Ar. + T. Utanması olmayan, sıkılmayān.

h. (15a/10), (36a/13)

[= 2]

ḥaykırı : < Ar. Haykırarak.

h. (42a/6)

ḥayvān : < Ar. Canlılık, dirilik, canlı şey.

h. (24b/12)

h. + a (4a/3), (5b/6)

h. + uñ (41b/8), (7a/8), (5b/6)

[= 6]

ḥayvānat : < Ar. Canlılar, hayvanlar, diri olan şeyler.

h. + dan (7a/12)

h. + uñ (48a/9)

[= 2]

ḥayyiz : < Ar. Cihet, yön. Mekân.

h. (23a/10)

ḥāyin : < Ar. Zarar vermekten, üzmetten veya kötülük yapmaktan hoşlanan

h. (13b/1), (13b/2), (22b/10), (23b/12), (36a/11), (47a/13), (47b/11)

h. + dür (50b/9)

[= 8]

ḥazer : < Ar. Çekinme. Zarar verebilecek şeyden kaçınma. Korunma.

h. (20a/3), (23b/10)

[= 2]

ḥazīn : < Ar. Hüzünlü, mahzun olarak, kederli, gamlı.

h. + dür (49b/8)

ḥazret-i risālet: < Ar. Peygamberimiz Hz. Muhammed (A.S.M.)

h. (2a/9)

ḥayırlı : < Ar. + T. Yararı, hayrı olan.

h. + dur (49b/11)

ḥayr : < Ar. İyilik, karşılık beklenmeden yapılan yardım.

h. (48a/5), (51a/12)

h. + a (1b/12)

h. + dan (18a/2)

h. + ı (22a/10), (16b/2)

[= 6]

ḥazīne : < Ar. Devlet malının, devlet parasının saklandığı yer.

h. (45b/13)

ḥazīnedār : < Ar + Far. Bir hazineyi bekleyen, yöneten kimse.

h. + dur (49a/5)

he : Arap alfabesinde bir harf.

h. (10a/4), (11a/12), (13a/6), (14a/3), (15b/10), (18a/10), (19a/1), (19a/11), (19b/10), (20b/2), (20b/4), (21a/1), (21a/12), (21b/3), (21b/9), (22a/11), (22a/5), (22b/11), (22b/4), (23a/11), (23a/4), (24a/1), (24b/3), (25a/4), (25b/13), (27b/3), (28a/6), (28b/11), (29b/10), (30b/2), (30b/6), (31a/6), (31b/2), (31b/7), (32b/12), (32b/7), (33b/11), (35a/3), (35b/9), (36b/4), (37a/1), (37a/12), (37b/7), (38a/6), (39a/5), (39b/11), (39b/13), (40a/11), (40a/13), (40a/7), (40b/1), (40b/10), (40b/3), (41a/12), (41a/2), (41b/2), (41b/4), (41b/7), (6a/5), (9b/3)

[= 60]

hem : < Far. Açıklayıcı nitelikte olan ikinci cümleyi birinciye bağlayan bir söz.

h. (18b/13), (18b/13), (20b/7)

[= 3]

her : Önüne geldiği ismin benzerlerini `teker teker hepsi, birer birer hepsi, birer birer tamamı` anlamıyla kapsayacak biçimde genelleştiren söz.

h. (10a/8), (11a/4), (12a/10), (16b/11), (21a/2), (21a/3), (23b/7), (26a/10), (28b/4), (30a/6), (30b/3), (44b/13), (48b/9), (4a/11), (4b/1), (5b/10), (5b/11), (5b/12), (5b/6), (5b/8), (7b/4), (9b/6)

[= 22]

ḥesāb : < Ar. Ödenecek ücretin dökümünü ve tutarını gösteren kâğıt, hesap pusulası, adisyon.

h. (5b/3)

hevā : < Ar. İstek. Nefsin isteği. Düşkünlük. Gelip geçici olan heves. Nefsin zararlı ve günah olan arzuları.

h. + sına (8a/1)

heybetlü : < Ar. + T. Görünümü korku ve saygı uyandıran.

h. (17a/3), (42b/12)

[= 2]

hıfz : < Ar. Saklama. Koruma. Siyanet. Muhafaza.

h. + ları (46b/11), (46b/13), (47b/13)

[= 3]

hırş : < Ar. Şiddetli arzu, istek.

h. + ı (8a/3), (9a/3)

[= 2]

hınzır : < Ar. Domuz.

h. (48b/8)

hırsuz : Başkasının malını çalan kimse, uğru.

h. (18b/4), (19a/13)

[= 2]

hıyānet : < Ar. Hainlik, vefasızlık.

h. + i (18a/9)

hicāb : < Ar. Utanma, utanç, sıkılma.

h. (5a/5)

h. + ından (4b/12)

[= 2]

hicāz : < Ar. Arabistan'da Mekke-i Mükەرreme ile Medine-i Münevvere'nin bulunduğu mıntık.

hicret-i resûl : < Ar. Hz. Muhammed'in hicreti.

h. + üñ (2b/4)

hiç : < Far. Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz.

h. (18a/2), (31b/3), (49b/2)

[= 3]

hiçbir : Bir addan önce getirilerek o adın bildirdiği varlıktan bir tanesinin bile olmadığını anlatan bir söz.

h. (23b/4), (25b/3)

hikâyet : < Ar. Öyküler, hikayeler, anlatılar.

h. + ler (47b/4)

hikmet : < Ar. İnsanın, mevcudatın hakikatlerini bilip hayırlı işleri yapmak sıfatı. Hakîmlik. Eşyanın ahvâlinden, hârici ve bâtini keyfiyetlerinden bahseden ilim.

h. + i (28a/8)

hîle : < Ar. Oyun, aldatma.

h. (23b/9), (41a/8)

[= 2]

hîle-bâz : < Ar. + Far. Yalancı, düzenbaz, oyuncu.

h. (18b/3), (19b/2), (20b/9), (26b/12), (35b/8), (36b/12), (41b/10), (46b/7),
(9a/9)

h. + dur (48b/10), (49a/11), (49a/2), (49a/7), (50a/7), (50b/10), (50b/8)

[= 16]

hîle-şîfat : < Ar. Yalancı, düzenbaz sıfatı olan.

h. + dur (50b/3)

h. (46b/12)

hilm : < Ar. Doğuştan olan huy yumuşaklığı. Şiddete tahammül. Nefsini heyecandan korumak.

h. + inden (48a/11)

hiddet : < Ar. Öfke, kızgınlık.

h. (18b/2)

himmet : < Ar .Yardım, kayırma, çalışma, emek.

h. (7b/10)

h. + i (17b/5), (17b/8), (18b/5), (22a/5), (24a/11), (32a/11), (38b/13), (41a/12), (48b/12)

h. + leri (46b/4), (48a/8)

[= 12]

himmetli : < Ar. + T. Yardım eden, çalışan.

h. (24a/13), (29b/2), (30b/2)

h. + dür (48a/13), (51a/1)

[= 5]

hind : Hindistan halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.

h. (47b/1)

h. + üñ (44b/11)

[= 2]

hiss : < Ar. Duygu, his..

h. + i (38b/6)

hilkat : < Ar. Yaratılış.

h. (3a/9)

h. + i (3b/1)

h. + inde (3a/4)

ḥod : < Far. Kendi.

h. (27b/2)

ḥodbīn : < Far. Başkasına hak tanımayıp, kendi lezzet ve menfaatını tâkib eden. Bencil. Enaniyetli. Kibirli.

h. (40b/1)

ḥor : < Far. Kıymetsiz, ehemmiyetsiz.

h. (12b/13), (16b/12), (32a/12), (33b/3)

h. + dur (49a/5)

[= 5]

ḥorlayıcı : < Far. + T. Hor gören, küçük gören.

h. (41a/1)

ḥorṭum : < Ar. Genellikle plastikten uzun ve esnek boru

h. + ı (26a/3)

ḥorus : < Far. Tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı

h. (51a/3)

ḥoş : < Far. Güzel, iyi, tatlı.

h. (45b/6), (45b/8)

[= 2]

ḥūri : < Ar. Cennette yaşadığına inanılan dişi varlık.

h. + leri (47a/5)

ḥulf : < Ar. Ahdinde durmamak. Ahdini bozmak. Sözde durmamak.

h. + ı (14b/12)

ḥulḳ : < Ar. Huy. Ahlâk. Tabiat. Yaratılıştan olan haslet. Seciyye. Cibilliyet.

h. (16b/3)

h. + ı (11a/5), (15a/2), (15a/4), (18a/7), (18b/12), (19a/11), (20b/11), (21a/4),
(23a/10), (23a/3), (24a/8), (25b/7), (26a/11), (29b/6), (30b/5), (32a/2), (32a/6),
(32b/8), (34a/11), (34b/1), (34b/5), (35b/1), (35b/11), (36a/10), (36a/13), (36a/7),
(36b/3), (36b/5), (37a/12), (37b/13), (38b/13), (39a/12), (40a/1), (40a/10), (41b/10),
(41b/9), (44a/7), (48b/12), (50a/4), (8b/1), (8b/13), (9a/11), (şekl.i :

h. + ları (47b/12), (47a/13)

[= 46]

hulıklı : < Ar. + T. Huylu, ahlaklı.

h. (33a/9), (9a/13), (14b/5), (12b/12), (12b/10), (12b/5), (22a/2), (28a/11),
(30a/11)

[= 9]

hurde : < Far. Bir şeyin küçüğü, ufağı.

h. (29a/5)

hurşīd : < Far. Güneş.

h. (50a/10)

hurūf : < Ar. Harfler.

h. + suz (6a/6)

huşūmet : < Ar. Hasım olma durumu, düşmanlık.

h. + i (11b/13)

huşūş : < Ar. Özellik.

h. + ıyla (17b/13)

huy : < Ar. Ahlak, karakter.

h. + uyla (4a/4)

hulḳ : < Ar. Huy. Ahlāk. Tabiat. Yaratılıştan olan haslet. Seciye. Cibilliyet.

h. + ı (15b/6), (17b/12), (37b/6)

[= 3]

ḥuẓūr : < Ar. Hazır olma, bulunma, rahat olma.

h. (43a/6), (44a/1)

[= 2]

ḥüdhüd : Çavuş kuşu.

h. (51a/11)

ḥükemā : < Ar. Hakîmler, bilginler, filozoflar.

h. (7a/13)

ḥükemā-i müteḳaddimīn : < Ar. Eski hekimler.

h. + den (42a/10)

ḥükemā-yı ʿizām : < Ar. En büyük hakîmler, bilginler, filozoflar.

h. (3b/2)

ḥük(ü)m : < Ar. Yargı, karar.

h. (3a/12), (42b/1), (44a/2), (4a/2), (4b/5), (5b/5)

h. + inde (16b/5), (16b/6)

h. + in (4b/13), (5a/3)

[= 10]

ḥürmet : < Ar. Saygı.

h. + i (48b/3)

ḥüsn : < Ar. Güzellik. İyilik. Eksiksizlik. Cemal ile kemal.

h. + i (26b/8)

h. + lere (21b/7)

ḥüsn-i ḥulḳ : < Ar. Güzel, iyi, eksiksiz yaratılış.

h. (16b/3), (14b/9)

[= 2]

hüzün : < Ar. Hüziün, keder, sıkıntı.

h. + ile (19b/11)

[= 2]

I

ırak : Uzak.

1. (18a/2)

1. + a (21b/13)

1. + dan (17b/9)

[= 2]

ırac : < Ar. Dicle nehrinden aşağı Basra'ya kadar Şat suyunun iki tarafı olan memleket.

ı. (47a/6)

ıssı : Sıcaklık, hararet, ısı.

1. (3a/7), (14b/10)

[= 2]

ıyāl : < Ar. Eş, hanım.

ı. + ini (51a/3)

ızırāb : < Ar. Sıkıntı, aşırı elem.

1. + 1 (3a/9)

İ

icrā : < Ar. Yapma, yerine getirme, bir işi yürütme.

i. (5a/3)

iç : İç, gönül, kalp.

i. (27b/5), (44b/13)

i. + i (15b/11)

i. + inde (20a/5), (22b/9), (23b/6), (24a/4), (25b/1), (25b/1), (35a/11), (42a/9),
(46a/8), (7a/3)

i. + inden (23b/6)

i. + ine (13a/10), (17b/13)

i. + lerinde (48a/5)

[= 17]

içeri : İçeri, içerisi.

i. (46a/13)

i. + si (16a/5)

i. + sinden (18a/13)

i. + sine (37a/12), (37a/3), (23a/13)

[= 6]

içün : Amacıyla, maksadıyla.

i. (49a/1), (5b/12)

[= 2]

it(d)- : Etmek, yapmak, eylemek.

i.-e (42b/1), (44a/1), (44a/5), (45b/13), (46a/3), (8a/5), (20a/1), (20a/2),
(31a/13)

i.-ecek (5a/5), (5a/5)

i.-eler (47b/2), (47a/2), (47b/4), (47b/9)

i.-en (4b/7)

i.-er (10a/1), (10a/10), (10a/12), (10a/13), (10a/8), (10b/10), (10b/12), (10b/3),
(10b/5), (10b/8), (112/12), (11a/11), (11a/13), (11a/2), (11a/4), (11a/8), (11b/1),
(11b/12), (11b/3), (11b/5), (11b/9), (12a/11), (12a/12), (12a/2), (12a/5), (12a/7),
(12a/9), (12b/10), (12b/2), (12b/3), (12b/5), (12b/6), (13a/13), (13a/2), (13a/4),

(13b/1), (13b/10), (13b/12), (13b/2), (13b/4), (13b/7), (14a/1), (14a/12), (14a/9),
 (14b/10), (14b/12), (14b/2), (14b/5), (14b/8), (15a/1), (15a/12), (15a/3), (15a/8),
 (15b/2), (15b/5), (15b/8), (16b/1), (16b/10), (16b/11), (16b/4), (16b/8), (17a/1),
 (17a/1), (17a/11), (17a/13), (17a/3), (17a/5), (17a/9), (17b/11), (17b/2), (17b/4),
 (17b/8), (18a/1), (18a/11), (18a/13), (18a/6), (18a/9), (18b/11), (18b/13), (18b/3),
 (18b/5), (18b/8), (19a/10), (19a/12), (19a/2), (19a/5), (19a/7), (19a/9), (19b/2),
 (19b/5), (19b/8), (20a/11), (20a/6), (20a/9), (20b/1), (20b/11), (20b/13), (20b/3),
 (20b/5), (20b/8), (21a/11), (21a/13), (21a/2), (21a/4), (21a/7), (21b/11), (21b/2),
 (21b/4), (21b/6), (21b/8), (22a/1), (22a/12), (22a/4), (22a/7), (22a/9), (22b/1),
 (22b/10), (22b/12), (22b/3), (22b/5), (23a/3), (23a/9), (23b/12), (23b/7), (24a/11),
 (24a/13), (24a/7), (24a/9), (24b/10), (24b/13), (24b/2), (24b/4), (24b/7), (25a/2),
 (25b/10), (25b/12), (25b/6), (25b/8), (26a/1), (26a/10), (26a/4), (26a/6), (26a/8),
 (26b/1), (26b/11), (26b/3), (26b/6), (26b/8), (27a/10), (27a/13), (27a/13), (27a/2),
 (27a/4), (27a/7), (27b/1), (27b/10), (27b/12), (27b/9), (28a/1), (28a/11), (28a/13),
 (28a/3), (28a/5), (28a/8), (28b/3), (28b/5), (28b/7), (28b/9), (29a/1), (29a/11),
 (29a/13), (29a/3), (29a/5), (29a/9), (29b/2), (29b/4), (29b/5), (29b/8), (2b/1), (30a/10),
 (30a/12), (30b/1), (30b/11), (30b/4), (30b/7), (30b/9), (31a/1), (31a/12), (31a/3),
 (31a/5), (31a/7), (31a/9), (31b/1), (31b/3), (31b/5), (32a/1), (32a/11), (32a/3), (32a/6),
 (32a/8), (32b/1), (32b/10), (32b/4), (32b/6), (32b/8), (33a/10), (33a/13), (33a/2),
 (33a/5), (33a/8), (33b/2), (33b/5), (33b/8), (34a/11), (34a/7), (34a/9), (34b/1),
 (34b/10), (34b/11), (34b/3), (34b/5), (34b/7), (34b/9), (35a/1), (35b/1), (35b/11),
 (35b/5), (35b/7), (36a/1), (36a/10), (36a/12), (36a/2), (36a/5), (36a/6), (36b/1),
 (36b/10), (36b/12), (36b/3), (36b/5), (36b/8), (37a/10), (37a/11), (37a/13), (37a/8),
 (37b/11), (37b/13), (37b/2), (37b/4), (37b/6), (37b/8), (37b/9), (38a/1), (38a/10),
 (38a/12), (38a/4), (38b/11), (38b/13), (38b/2), (38b/5), (38b/8), (39a/11), (39a/13),

(39a/2), (39b/10), (39b/12), (39b/2), (39b/4), (39b/7), (39b/9), (3a/4), (40a/1), (40a/10), (40a/12), (40a/13), (40a/3), (40a/5), (40b/10), (40b/12), (40b/13), (40b/2), (40b/6), (40b/8), (41a/10), (41a/12), (41a/13), (41a/4), (41a/6), (41a/8), (41b/11), (41b/13), (41b/3), (41b/5), (41b/6), (41b/7), (41b/9), (42a/11), (42a/13), (42a/2), (42a/3), (42a/4), (42a/7), (42a/8), (42b/2), (42b/4), (43a/1), (43a/12), (43a/3), (43a/6), (43a/9), (43b/1), (43b/11), (43b/12), (43b/13), (43b/2), (43b/4), (43b/5), (43b/7), (43b/8), (43b/9), (44a/10), (44a/11), (44a/13), (44a/2), (44a/4), (44a/6), (44a/7), (44b/1), (44b/11), (44b/2), (44b/4), (44b/6), (44b/7), (45a/11), (45a/8), (45b/1), (45b/11), (45b/5), (45b/7), (46a/10), (46a/11), (46a/12), (46a/2), (46a/4), (46a/5), (46b/1), (46b/2), (46b/3), (48a/10), (48b/10), (50a/12), (50a/4), (51a/12), (51b/1), (51b/6), (5a/3), (5a/3), (5a/7), (7a/10), (7a/6), (7b/10), (7b/13), (7b/4), (7b/7), (8a/10), (8a/13), (8a/3), (8a/7), (8a/9), (8b/11), (8b/13), (8b/2), (8b/9), (9a/10), (9a/13), (9a/3), (9a/6), (9a/8), (9b/10), (9b/11), (9b/2), (9b/4), (9b/6), (9b/8)

i.-erler (4b/6)

i.-esin (45a/5)

i.-üp (15a/5), (1b/10), (2b/5), (3a/12), (3b/5), (44a/2), (45a/2), (4a/10), (4b/2), (4b/4), (4b/6), (5a/11), (5a/11), (5a/9), (5b/5), (5b/5)

[= 420]

idici : Yapan, eden.

i. (26a/2), (10b/8), (26b/6), (46b/12), (46b/8)

i. + dür (48a/12), (49b/9), (50a/1), (50a/9), (50b/12), (50b/7), (51a/4)

[= 12]

idin- : Edinmek, gereğini yapmak.

i.-se (13a/3)

idrāk : < Ar. Anlayış, akıl erdirmeye.

i. + i (7a/12)

ifrāt : < Ar. Herhangi bir konuda çok ileri gitme, ölçüyü aşma, aşırı davranma, taşkınlık, tefrit karşıtı.

i. (49b/12)

igvā : < Ar. Azmak, azdırmak.

i. (27a/3)

igne : Dikiş dikmeye yarayan, ince, ucu sivri, bir ucunda iplik geçecek deliği bulunan çelik araç.

i. (34b/2)

iḥāṭa : < Ar. Kuşatma, kavrayış.

i. (15a/1)

iḥtiyaç : < Ar. İhtiyaç.

i. (43a/4)

iḥtimamlu : < Ar. + T. Özenli, itinalı.

i. (30b/2)

ikāb : < Ar. Ceza, azap.

i. (23a/7)

ikdām : < Ar. Gayret ve sebatla çalışma, devamlı çalışma.

i. (32a/3), (50b/12)

[= 2]

ikdāmlu : < Ar. + T. Gayretli ve sebatla çalışan, devamlı çalışan.

i. (21b/9), (22b/1), (32a/6), (32b/4), (41b/6), (10b/6), (11a/2)

i. + dur (49b/12), (50a/1)

[= 9]

iki : Birden sonra gelen sayının adı.

i. (12a/4), (14a/5), (25b/5), (25b/8), (26b/5), (30a/5), (30a/5), (30b/11), (30b/6), (31a/11), (31b/11), (32b/2), (33b/3), (38a/3), (38b/12), (38b/3), (39a/10), (43b/10), (44a/2), (44a/5), (44b/3), (50a/8), (7b/2), (8a/5)

[= 24]

ikinci : Sırada önem bakımından birinciden sonra gelen.

i. (2b/7), (3b/6)

[= 2]

ilāhī : < Ar. Tanrı ile ilgili olan, Tanrı'ya özgü olan, tanrısal, lahuti.

i. (4a/10)

ile : Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir söz.

i. (14b/13), (16b/3), (18b/2), (19a/2), (23a/6), (23a/7), (24a/7), (25a/12), (29b/11), (29b/13), (2a/7), (2b/5), (31a/7), (32b/7), (37a/1), (37a/7), (3b/11), (3b/12), (3b/4), (44b/9), (46a/7), (48b/1), (48b/10), (49b/12), (4a/9), (51a/5)

[= 26]

ilerü : Önce, önceleri.

i. (15b/13), (16b/9), (28b/8), (28a/8), (32b/3)

i. + sine (29b/12), (38a/3), (19b/13), (15a/7)

i. + süñe (13a/11), (28a/10)

[= 10]

ilet- : Götürmek, ulaştırmak, nakletmek, geçirmek

i.-meyince (17b/10)

il(i)m : < Ar. Bilme, biliş.

ˁi. + e (22b/13), (48a/3)

ˁi. + i (23a/9), (28a/8)

[= 4]

İlm-i ledünnî : < Ar. Sadece insanların bilmediği ve sadece Allah'ın seçtiği kullarına bahşettiği bir sır ve gayb bilgisi ile yöntemi.

İ. (2a/6)

İlmî : < Ar. Bilme, biliş olarak

İ. (22a/9), (2b/2), (44a/13), (13b/4)

[= 4]

İlletsüz : < Ar. + T. Hastalıksız, sebepsiz, hedefsiz.

İ. (16a/8), (26b/2), (26b/5), (34b/2), (34b/4), (36a/2), (36b/1), (37b/1), (39b/8)

[= 9]

İmām İdrīs-i Şāfi'î : < Ar. Ehl-i sünnetin amelde dört hak mezhebinden biri olan, Şafî mezhebinin imamı, kurucusu.

İ. (3b/7), (6a/4)

[= 2]

in : Mağara.

İ. + inde (48b/6), (51b/5)

[= 2]

in- : Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek.

İ.-miş (11b/4), (11b/7)

İ.-se (15a/6)

[= 3]

ince : Kendi cinsinden olanlara göre dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı.

İ. (10b/7), (14a/9), (15b/8), (24a/3), (25a/8)ve, (25b/10), (25b/12), (25b/8), (27b/13), (30b/10), (31b/8), (32a/7), (34a/10), (34a/5), (34a/6), (35a/10), (36a/9), (39b/4), (3a/7), (41a/5), (44b/11), (46b/13), (9a/7)

[= 23]

inci : İstiridye gibi bazı kavkılı deniz hayvanlarının içerisinde oluşan, değerli, küçük, sert, sedef renginde süs tanesi.

i. + dür (48b/1)

incit(d)- : İncitmek.

i.-eni (48b/1)

inkıyād : < Ar. Boyun eğme, uyma.

i. + ı (7b/11)

inlü : Eni büyük olan, geniş.

i. (11b/2), (25a/1), (37a/1), (38a/3), (38a/8)

[= 5]

insān : < Ar. Toplum hâlinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan, evreni bütün olarak kavrayabilen, bulguları sonucunda değiştirebilen ve biçimlendirebilen canlı.

i. (4a/1)

i. + da (2b/12)

i. + uñ (42a/10), (7a/12)

i. + la (49a/7)

[= 5]

intikām : < Ar. İntikam, öç alma.

i. (26b/6)

ip : ip.

i. (45a/10)

i. + e (45a/2)

i. + i (44b/11)

i. + üñ (45a/2) (45a/5), (45b/3), (45b/7), (45b/9)

[= 8]

iri : Olağandan daha hacimli, olağanı aşan büyüklüğü olan, ince karşıtı.

i. (33b/12), (35b/13), (35b/9), (8b/10), (8b/6), (9a/4)

[= 6]

iriş- : Varılması zamana, emeğe bağlı olan veya uzakta bulunan bir amaca varmak, ulaşmak.

i.-e (42b/7)

i.-ecek (45a/13), (45b/4), (45b/7)

i.-ür (23b/8)

[= 5]

irkek : Yetişkin adam, bay, er kişi.

i. (24b/3)

işbāt : < Ar. Şahit ve delil göstererek doğrusunu meydana çıkarma.

i. (16b/4)

is(i)m : < Ar. İsim, ad.

i. + ine (5b/13)

iste- : İstek duymak, arzulamak.

i.-meden (45b/2)

i.-se (45b/3)

[= 2]

istihrāc : < Ar. Bir şeyin içinden bir şey çıkarma; ilmî ve mânevî güçle Kur'ân-ı Kerimden mânâ çıkartma.

i. (4b/7)

îş : < Ar. Yaşamak, zevk-ü sefa sürmek.

ı̇. + e (26a/9), (10b/13), (38b/9), (16b/12)

ı̇. + i (45a/11)

ı̇. + inde (41a/12)

ı̇. + lere (31a/13), (32b/4)

ı̇. + lerinde (48a/6)

[= 9]

ı̇şret : < Ar. İçki, içkili eğlence.

ı̇. + i (40b/12)

ı̇şrīn : < Ar. Yirmi.

ı̇. + e (48a/9)

ı̇. + (41a/2), (7a/1), (41b/1), (42a/9), (44b/8), (46b/3)

[= 7]

ı̇şāret : < Ar. Anlam yükletilen şey, anlamlı iz, im.

i. (5b/12)

i. + dür (6a/1), (6a/2), (6a/2), (6a/3), (6a/3), (6a/4), (6a/6), (6a/7), (6a/5)

[= 10]

ı̇şbu : Bu, özellikle bu.

i. (4b/6), (2a/12), (2a/2), (2b/1)

[= 4]

ı̇şit- : Kulakla algılamak, duymak.

i.-mekle (5a/9)

it- : Bir işi yapmak, yerine getirmek.

i.-er (35b/7)

i.-dügi (15a/7)

i.-mege (22b/13), (45a/11), (4b/13), (8a/8), (19a/1)

i. megi (17a/6)

i.-mekle (2a/5), (5a/10)

i.-memişlerdür (3a/13)

i.-mese (16a/6), (18b/5), (23a/1), (32a/10)

i.-mesinde (3b/1)

i.-mez (49b/3)

i.-mişdür (4a/11)

i.-mişlerdir (3b/5), (4b/3)

i.-se (15a/1), (18b/2), (21a/6), (22b/12), (42a/8)

[= 24]

itdür- : Etme işini yaptırmak.

i.-se (21a/10)

itme : Etmek işi.

i. + ye (43a/7)

i'tidāl : < Ar. Aşırı olmama durumu, ılımlılık, ölçülülük.

i. (25a/11)

i'tikād : < Ar. Düğümlenip kalma, bir şeye bağlanma, inanma.

i. + ı (8a/3)

i. + la (5a/7)

[= 2]

ittifāk : < Ar. Birleşme, uyuşma, sözleşme.

i. + ına (6a/5)

i. + ıyla (5b/12)

ivedikli : Çabuk, hemen yapılma gerekliliği.

i. + dür (48b/3)

izhām : < Ar. Çok büyük, en büyük.

i. (4b/1)

i. + dan (3b/2)

[= 2]

izhār-ı fakr : < Ar. Fakirliğini ortaya koymak.

ı. (23a/4), (27a/1)

[= 2]

izhār-ı şecaat : < Ar. Yiğitliği, kahramanlığı ortaya çıkarma, gösterme.

i. (19b/9)

K

kaba : Özensiz, gelişigüzel yapılmış, zevksiz, sakil, ince karşıtı.

k. (41b/4)

kābil : < Ar. Elverişli.

k. (10a/9), (24a/7), (9b/2)

k. + dür (50a/2)

[= 4]

kaç- : Hızla koşup bir yere saklanmak.

k.-maz (48b/5)

k. -alar(48a/4)

[= 3]

kaçıcı : Hızla koşup bir yere saklanan kişi.

k. + dur (49a/5), (49b/12), (49b/9), (50a/3), (50a/4), (50b/5), (50b/7), (51a/10),

(51a/13), (51a/5), (51a/7), (51b/7), (49a/10)

[= 13]

kadār : Ölçüsünde, derecesinde.

k. (37a/7), (37a/7), (42a/13), (42b/1), (43b/4)

[= 5]

ķādir : < Ar. Bir işi yapmaya gücü yeten. Kudret sâhibi ve herşeye kudreti yeten.

k. (45a/12), (45b/2), (45b/3), (4b/13)

[= 4]

ķādir-i perverdigār : < Ar. Bir işi yapmaya gücü yeten. Kudret sahibi ve herşeye kudreti yeten Allah.

k. (1b/8)

kāfir-ṭab^c : < Ar. Acımasız, zalim yaratılışlı olan.

k. (19b/5), (23b/8)

kāhil : < Ar. Erişkin.

k. (10b/11), (12a/7), (17a/13), (24b/7), (39b/1), (40b/8)

[= 6]

ķahr : < Ar. Çok kederlenme, üzülmeye.

k. + ı (48a/13)

k. et- (35b/6)

kāināt : < Ar. Evren.

k. + uñ (1b/5), (2a/1)

ķakı- : Bir kimsenin yaptığı işin beğenilmediğini kendisine sert sözlerle söylemek.

k.-ması (10a/3)

ķal- : Gitmek üzere yerinden ayrılmak.

k.-up (45b/1)

k.-ur (4b/10)

k.-ursa (45a/8)

[= 3]

kalb : < Ar. Duygu, his.

k. + i (33b/9)

k. + leri (48a/5)

[= 2]

kalb : < Ar. Kalp.

kalın : Cisimlerde uzunluk ve genişlik dışında üçüncü boyutu çok olan (cisim), ince karşıtı.

k. (10b/12), (15b/4), (23a/13), (24a/4), (27b/8), (32a/2), (32b/9), (34a/11), (28a/3), (22a/6)

[= 10]

kalîlü'l-fehm : < Ar. Anlayışı az, kıt olan.

k. (26a/2), (25b/13)

[= 2]

kalîlü'l-aql : < Ar. Akı az olan, zekası geri olan.

k. (12a/2)

kalîlü'l-hayā : < Ar. Utanma duygusu az olan.

k. (17b/5), (20b/6), (20b/9), (22a/1)

[= 4]

kalîlü'l-hayāl : < Ar. Hayal duygusu az olan.

k. (19a/3)

kalîlü's-sır : < Ar. Sır saklama huyu az olan, fazla sır saklayamayan.

k. + dur (49a/8)

ķalk- : Gitmek üzere yerinden ayrılmak.

k.-up (15a/6)

ķan : Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı.

k. (15b/6), (20a/6), (21b/9), (22b/9), (28b/3), (35b/6), (47a/10)

[= 7]

ķanat : < Ar. Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.

k. (31b/1), (33a/4)

k. + ları (25b/12)

[= 3]

ķanda : Nerede.

k. (16b/5)

ķanğı : Hangi.

k. (26a/10), (11a/4)

ķāmil : < Ar. Yetkin, erişkin, eksiksiz, ağırbaşlı, mükemmel, olgun.

k. (10a/8), (22a/12), (2a/7), (2b/12), (32a/1), (34a/7), (3a/13), (3a/3), (16b/2)

[= 9]

ķanat : Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.

k. + ları (25b/5)

ķanğı : Hangi.

k. (5b/11)

ķānī^c : < Ar. Yetinen, kanaat eden.

k. + dūr (49a/9), (51a/9)

[= 2]

kap- : Bir açıklığı örtmek için bir şeyi, açık yerin üzerine getirmek.

k.-sa (19a/7), (21a/10), (21a/9)

[= 3]

kapak(ğ) : Her türlü kabın üstünü örtmeye veya bir deliği kapamaya yarayan nesne.

k. + ı (15a/3), (16a/2), (20b/3), (20b/5), (21a/5), (21b/10), (21b/11), (22a/11),
(22a/9)

k. + ına (21a/13)

k. + inuñ (22a/3), (23b/4)

k. + ıyla (16a/2)

k. + ları (16a/9), (22b/11), (23b/1), (22a/6), (23a/13)

k. + ların (19a/6)

[= 18]

kaplan : Kedigillerden, enine siyah çizgili, koyu sarı postu olan, Asya'da yaşayan çevik ve yırtıcı hayvan.

k. (48a/12)

kār : Alışveriş işlerinin sağladığı para kazancı, fayda, yarar.

k. (1b/10)

kara : En koyu renk, siyah, ak, beyaz karşıtı.

k. (13a/1), (14a/4), (15b/13), (19b/12), (20a/4), (22a/3), (22b/5), (23a/8),
(36b/2), (37b/3), (8b/6), (9a/2), (9a/5), (9b/1)

k. + dan (23a/6), (23a/6)

k. + sı (15b/12), (15b/13), (16a/8), (16b/9), (17a/9), (18a/8)

k. + sığır (49b/7)

k. + sında (17a/5), (19b/10)

k. + sından (17a/2), (18a/5)

k. + sınıñ (16a/10)

k. + sında (15b/13)

k. + ya (23b/3)

[= 30]

ķaraķarga : Kuzgun.

k. (50b/9)

ķaraşıır : Orta Anadolu’da yetişen, sert ve kurak iklime dayanıklı, küçük yapıllı bir tür sığır.

k. (49b/7)

ķar(ı)n : İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi.

k. (36b/13), (6b/9)

k. + ı (34a/3), (37a/4), (37a/5), (37b/10), (37b/12), (37b/5), (37b/7), (37b/9), (38a/1), (38a/3)

k. + ında (44a/9), (9b/13), (9b/7), (9b/9)

k. + ından (38a/7)

[= 17]

ķarınca : Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayān, yuvaları toprağın altında olan ve birçok türü bulunan böceklerin genel adı.

k. (51b/8)

ķarışık : Ayrı nitelikteki şeylerden oluşmuş.

k. (30a/3), (31b/5), (9b/12)

[= 3]

karıştır- : Fitne çıkaran, problem çıkaran.

k.-ıı (11b/12)

karīb : < Ar. Çok yakın.

k. (21a/8)

karlanguĉ : Kırılanguĉgillerden, geniş gagalı, çatal kuyruklu, ince uzun kanatlı, küçük göçebe kuş.

k. (51a/9)

kartal : Kartalgillerden, genellikle kızıl siyah tüylü, çok güçlü, yuvasını yüksek kayalıkta üzerinde kuran, iri, yırtıcı bir tür kuş.

k. (50a/12)

kaşa : Kenar kısmı.

k. + sında (27a/4)

kaşaba : Şehirden küçük, köyden büyük, henüz kırsal özelliklerini yitirmemiş olan yerleşim merkezi, belde.

k. + sı (26b/2)

kaşır : < Ar. Çok kısa.

k. (3a/10)

kaşirü'l-himmet : < Ar. Gayreti çok az olan.

k. (9b/12)

kaşkatı : Kıpırdamaksızın, hareketsiz veya donmuş olarak.

k. (32a/10)

kasāvet : < Ar. Üzüntü, tasa, kaygı, sıkıntı.

k. + le (10b/9)

kaş : Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar.

k. + ı (14b/4), (14b/6), (15a/11), (11b/10), (11b/7), (12a/13), (14a/4), (14b/11),
(14b/13), (14b/9), (15a/13), (15a/3), (15b/7), (23a/2)

k. + uñ (6a/11)

k. + inuñ (14a/13), (11b/6), (14a/10), (15b/4), (43b/1), (11b/13)

k. + ları (10a/6)

k. + u

k. + iña (15a/5)

[= 23]

katır : Atgillerden, kısarak ile erkek eşegin çiftleşmesinden doğan melez hayvan.

k. (3b/10), (50a/1)

[= 2]

katl : < Ar. Öldürmek.

k. (20a/1)

k. + e (39a/3)

k. + i (17a/12), (20a/6), (22b/2), (48a/13), (9a/13)

[= 7]

katl-i nefsi : < Ar. Nefsini öldürmek, nefsinin duygularına hakim olmak.

k. + i (19b/5)

kavî : < Ar. Kuvvetli, güçlü.

k. (18b/12), (29b/8), (33a/13), (33b/12), (33b/5), (33b/9), (38b/6), (47a/3),
(47a/4), (50b/7), (51b/9)

k. + dür (48b/5), (49a/13), (49b/13), (49b/2), (50a/12), (50a/2), (50b/1),
(50b/1), (50b/13), (51a/6)

[= 21]

ḵaviyyü'n-nefs : < Ar. Nefsi kuvvetli, güçlü olan.

k. (27a/8)

ḵavl : < Ar. Lakırdı, söz.

k. + iyle (44b/11)

ḵavuş- : Ayrı kalınan, sevilen bir kimseyle bir araya gelmek, onu yeniden görmek. Yokluğu çekilen veya çok istenen bir şeye erişmek, onu elde etmek.

k.-duğı (25a/9)

k.-masa (14b/8)

[= 2]

ḵāyim : < Ar. Durucu, duran.

k. (28b/2), (9a/4), (24b/12)

k. + dūr (51a/3)

[= 4]

keçi : Geviş getiren memelilerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen hayvan.

k. (18a/12), (31a/9), (49b/9)

[= 3]

keci : Kedigillerden, memeli, köpek dişleri iyi gelişmiş, çevik ve kuvvetli, evcil, küçük hayvan, pisik.

k. (23b/6), (49a/5)

[= 2]

keklük : Sülüngillerden, güvercin büyüklüğünde, eti için avlanan, tüyü boz, ayakları ve gagası kırmızı renkte bir kuş.

k. (50b/7)

kelām-ı kādīm : <Ar. Allah'a ait olduğu için varlığının başı ve öncesi olmayan kelâm, Kur'ân.

k. (1b/7), (2a/5)

[= 2]

kelb : <Ar. Köpek.

k. (29a/7), (48b/11)

[= 2]

keler : Köpek balıkları takımının kelergiller familyasından, ılık ve tropik denizlerde yaşayan, uzunluğu 1,5 metre kadar olan, bir defada 20 yavru doğuran bir tür balık, keler balığı.

k. (21b/3)

kelimāt : <Ar. Kelimeler.

k. (4b/1)

k. + ı (27b/9)

k. + larından (3b/3)

[= 3]

kemer : Yay biçimindeki yapı.

k. (14b/2)

k. + i (26b/9)

[= 2]

kemük(g) : İnsanın ve omurgalı hayvanların çatisını oluşturan türlü biçimdeki sert organların genel adı.

k. + i (25a/6), (26a/13), (26a/6), (27a/6), (34b/2), (40a/9)

k. + leri (37b/1), (38a/9), (38b/7), (39a/8)

k. + lerileri (34a/3)

k. + inden (26a/1)

k. + üñ (15b/11)

k. + lerini (38b/4)

[= 14]

kendü : İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, öz.

k. (20a/1), (27a/8), (2a/5), (44a/9), (44b/1), (47a/4), (47b/2), (48b/2)

k. + de (26b/13), (26b/13)

k. + ni (48b/1)

k. + nüñ (19b/1), (2a/6)

k. + ye (25b/6), (42b/12)

k. + yi (15b/9), (26b/12), (35b/3), (48a/12), (50a/1)

[= 20]

keremlü : < Ar. + T. İkrâm sahibi olanlar, cömert olanlar.

k. (46b/12)

kerīm : < Ar. Her şeyin iyisi, faydalısı. Kerem ile muttasıf olan, ihsan ve inayet sâhibi. Şerefli ve izzetli. Muhterem, cömert, müsamahakâr.

k. + dür (49b/5), (51a/3)

[= 2]

kes- : Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak.

k.-dükde (35a/12)

kesb : < Ar. İnsandaki seçme hareketi, istek, ihtiyâr. İsteğin uygulama safhasına sokularak ortaya konulması. Çalışarak kazanma.

k. (45a/11), (45b/1)

[= 2]

kesil- : Kesme işi yapılmak, kat olunmak.

k.-miş (27a/13)

keş : ?

k. + de (44b/4)

keten : Ketengillerden, çiçekleri gözalcı, mavi renkte ve beş taç yapraklı, lifleri kumaş yapımında kullanılan otsu bir bitki ve bundan yapılan bir çeşit bez.

k. (9a/12)

ketm : < Ar. Gizleme, saklama.

k. (12a/3), (50a/9)

[= 2]

kezzāb : < Ar. Çok yalancı.

k. (11b/9), (18a/2), (21b/4), (26b/11), (9a/13)

[= 5]

kıl : Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürünü olan ipliksi uzantı.

k. (24a/5), (24a/8), (24b/2), (25b/1), (30a/7), (31b/3), (33b/13), (34a/5), (34b/10), (37a/2), (37a/6), (44a/3)

k. + ı (15b/8), (31a/6), (31b/12), (37b/5), (39a/10), (41a/5), (9b/11), (9b/3), (9b/5), (9b/6), (9b/7), (9b/9)

k. + lar (14a/5), (35b/10), (37b/3)

k. + ları (30a/4), (30b/3), (40b/3)

[= 30]

kıl- : Etmek, yapmak.

k.-a (19b/9)

k.-dı (1b/11), (1b/9), (2a/5)

k.-mış (2b/5)

[= 5]

kılkuymruk : Ördekgillerden, uzunluğu 55-65 santimetre, kuyruğu sivri, tüyleri ak yeşil karışık, gagası, ayākları mavi bir tür kuş.

k. (51a/12)

kıllı : Kılı olan, kıl ile kaplı.

k. (34b/11), (37b/7), (39b/6)

[= 3]

kılsuz : Kılı olmayan, tüysüz.

k. (34b/8), (38a/10)

[= 2]

kırık : Kırılmış olan.

k. (30a/5)

kırıl- : Kırma işine konu olmak, bir veya birçok parçaya ayrılmak.

k.-masa (35a/13), (9a/8)

[= 2]

kırk : Otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı.

k. (1b/2)

kırmızı : Al, kızıl renk.

k. (29b/10)

kışa : Boyu, uzunluğu az olan, uzun karşıtı.

k. (13a/10), (14b/4), (25a/6), (27a/2), (30b/1), (31b/9), (32a/2), (34a/13), (34a/8), (34b/6), (35a/5), (35a/9), (35b/11), (35b/7), (36a/8), (37a/4), (38b/9), (39b/6), (3a/1), (3a/6), (40b/1), (41a/3), (41a/8), (46a/12), (46a/12), (29a/8), (30a/3)

[= 27]

kışacuk : Çok kısa.

k. (35b/5)

kışalık(ğ) : Kısa olma durumu.

k. + ınıñ (46a/1), (7a/6)

k. + da (39a/6)

[= 3]

kıvrık : Eğrilip bükülmüş, yuvarlak bir biçim verilmiş.

k. (27b/8), (8b/12)

[= 2]

kıyāfet : < Ar. Yüz veya dış görünüme bakılarak ruhsal durumu anlama bilgisi.

k. (3a/9), (4b/11), (4b/9), (7a/3)

k. + i (10a/4), (13a/6), (14a/3), (15b/10), (16a/13), (16b/4), (16b/5), (25a/3), (27b/3), (28b/11), (29b/10), (31b/7), (32b/12), (33b/10), (35a/3), (36b/13), (38a/5), (39a/5), (3a/9), (40a/6), (41a/2), (41b/2), (43a/10), (4a/11), (6a/10), (6a/11), (6a/12), (6a/12), (6a/13), (6a/8), (6a/9), (6b/1), (6b/10), (6b/11), (6b/13), (6b/2), (6b/3), (6b/4), (6b/5), (6b/6), (6b/8), (6b/9), (7a/1), (7a/2), (7a/4), (7a/7), (7a/9), (8b/4)

k. + in (44b/9)

k. + inüñ (4b/2)

k. + üñ (4a/11), (5b/5), (7a/10), (5a/3), (5a/7), (4b/13)

k. + lerinde (16b/6)

[= 60]

kıyāfet-nāme : < Ar. + Far. Yüze veya dış görünüme bakılarak ruhsal durumu anlama bilgisinden söz eden kitap.

k. (5b/9), (6a/7)

kıyâş : < Ar. Karşılaştırma, oranlama, mukayese.

k. (4a/1)

[= 2]

kız : Dişi çocuk.

k. + ı (43b/3), (43b/6)

k. + la (23b/3)

[= 3]

kızıl : Parlak kırmızı renk.

k. (10a/6), (16a/12), (17a/11), (17b/2), (17b/2), (18a/6), (22b/9), (24a/7),
(27b/4), (27b/5), (27b/6), (28b/7), (35a/12), (44a/3), (9a/10), (9b/1), (27b/7)

[= 17]

kızılık : Kızıl olma durumu.

k. + da (10a/6)

k. + a (20a/8)

ki : < Far. Anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir söz.

k. (12a/3), (16b/5), (1b/1), (1b/10), (1b/5), (21b/6), (3a/2), (3a/4), (3a/5),
(42a/10), (42b/5), (44b/11), (44b/13), (44b/9), (45a/3), (46a/7), (4b/1), (5b/11)

[= 18]

kib(i)r : < Ar. Kendini beğenme, başkalarından üstün tutma, büyülenme, benlik, gurur.

k. (48a/6)

kim : “ki”(bağlaç). “Hangi kişi, kim”(Zamir)

k. (10a/1), (10a/10), (10a/12), (10a/13), (10a/8), (10b/10), (10b/12), (10b/3), (10b/5), (10b/8), (11a/11), (11a/13), (11a/2), (11a/4), (11a/8), (11b/1), (11b/12), (11b/3), (11b/5), (11b/9), (12a/11), (12a/12), (12a/2), (12a/5), (12a/7), (12a/9), (12b/10), (12b/2), (12b/3), (12b/5), (12b/6), (12b/8), (13a/13), (13a/2), (13a/4), (13b/1), (13b/10), (13b/12), (13b/2), (13b/4), (13b/7), (14a/1), (14a/12), (14a/9), (14b/10), (14b/12), (14b/2), (14b/5), (14b/8), (15a/1), (15a/12), (15a/3), (15a/8), (15b/2), (15b/5), (15b/8), (16b/1), (16b/10), (16b/11), (16b/8), (17a/1), (17a/11), (17a/13), (17a/3), (17a/5), (17a/9), (17b/11), (17b/2), (17b/4), (17b/8), (18a/1), (18a/11), (18a/13), (18a/6), (18a/9), (18b/11), (18b/13), (18b/3), (18b/5), (18b/8), (19a/10), (19a/12), (19a/2), (19a/5), (19a/7), (19a/9), (19b/2), (19b/5), (19b/8), (1b/8), (20a/11), (20a/6), (20a/9), (20b/1), (20b/11), (20b/13), (20b/3), (20b/5), (20b/8), (21a/11), (21a/13), (21a/4), (21a/7), (21b/11), (21b/2), (21b/4), (21b/6), (21b/8), (22a/1), (22a/12), (22a/4), (22a/7), (22a/9), (22b/1), (22b/10), (22b/12), (22b/3), (22b/5), (23a/3), (23a/9), (23b/10), (23b/12), (23b/7), (24a/11), (24a/13), (24a/7), (24a/9), (24b/10), (24b/13), (24b/2), (24b/4), (24b/7), (25a/2), (25b/10), (25b/12), (25b/6), (25b/8), (26a/1), (26a/10), (26a/4), (26a/6), (26a/8), (26b/1), (26b/11), (26b/3), (26b/6), (26b/8), (27a/10), (27a/13), (27a/13), (27a/2), (27a/4), (27a/7), (27b/1), (27b/10), (27b/12), (27b/9), (28a/1), (28a/11), (28a/13), (28a/3), (28a/5), (28a/8), (28b/3), (28b/5), (28b/7), (28b/9), (29a/1), (29a/11), (29a/13), (29a/3), (29a/5), (29a/9), (29b/2), (29b/4), (29b/5), (29b/8), (2a/2), (2a/5), (2a/9), (2b/1), (2b/12), (2b/6), (2b/8), (30a/10), (30a/12), (30b/1), (30b/11), (30b/4), (30b/7), (30b/9), (31a/1), (31a/12), (31a/3), (31a/5), (31a/7), (31a/9), (31b/1), (31b/3), (31b/5), (32a/1), (32a/11), (32a/3), (32a/6), (32a/8), (32b/1), (32b/10), (32b/4), (32b/6), (32b/8), (33a/10), (33a/13), (33a/2), (33a/5), (33a/8), (33b/2), (33b/5), (33b/8), (34a/11), (34a/7), (34a/9), (34b/1), (34b/10), (34b/11), (34b/3), (34b/5),

(34b/7), (34b/9), (35a/1), (35b/1), (35b/11), (35b/5), (35b/7), (36a/1), (36a/10), (36a/12), (36a/2), (36a/5), (36a/6), (36b/1), (36b/10), (36b/12), (36b/3), (36b/5), (36b/8), (37a/10), (37a/11), (37a/13), (37a/8), (37b/11), (37b/13), (37b/2), (37b/4), (37b/6), (37b/8), (37b/9), (38a/1), (38a/10), (38a/12), (38a/4), (38b/11), (38b/13), (38b/2), (38b/5), (38b/8), (39a/11), (39a/13), (39a/2), (39b/10), (39b/12), (39b/2), (39b/4), (39b/7), (39b/9), (3a/13), (3a/13), (3a/8), (3b/11), (3b/12), (3b/3), (3b/9), (40a/1), (40a/10), (40a/12), (40a/13), (40a/3), (40a/5), (40b/10), (40b/12), (40b/13), (40b/2), (40b/6), (40b/8), (41a/10), (41a/12), (41a/13), (41a/4), (41a/6), (41a/8), (41b/11), (41b/13), (41b/3), (41b/5), (41b/6), (41b/7), (41b/9), (42a/13), (42a/2), (42a/3), (42a/4), (42a/7), (42a/8), (42b/2), (42b/4), (43a/1), (43a/12), (43a/3), (43a/6), (43a/9), (43b/1), (43b/11), (43b/12), (43b/13), (43b/2), (43b/4), (43b/5), (43b/7), (43b/8), (43b/9), (44a/10), (44a/11), (44a/13), (44a/2), (44a/4), (44a/6), (44a/7), (44b/1), (44b/2), (44b/4), (44b/6), (44b/7), (45a/11), (45a/6), (45a/8), (45b/1), (45b/11), (45b/5), (45b/7), (46a/10), (46a/11), (46a/12), (46a/4), (46a/5), (46b/1), (46b/2), (4a/11), (4a/2), (4a/3), (4a/8), (4b/11), (4b/12), (4b/3), (4b/4), (4b/8), (5a/1), (5b/3), (5b/7), (6a/7), (7b/10), (7b/13), (7b/4), (7b/7), (8a/10), (8a/13), (8a/3), (8a/7), (8b/11), (8b/13), (8b/2), (8b/9), (9a/10), (9a/13), (9a/3), (9a/6), (9a/8), (9b/10), (9b/11), (9b/2), (9b/4), (9b/6), (9b/8), (şekl.i, (şekl.i, (şekl.i :

k. + i (48b/9)

[= 396]

kimesne : kimse.

k. (3b/11), (48b/1), (4b/7), (4b/9), (5a/1), (5a/12), (5a/4), (5a/6), (5a/9), (5b/1)

k. + den (20a/3)

k. + lere (5a/12)

k. + yi (20a/1)

[= 13]

kimi : Birtakımı, bazısı, kimisi.

k. (29a/8), (29a/8)

[= 2]

kimse : Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi.

k. + den (45b/2)

k. + ye (43a/4), (44a/8), (47a/8), (49b/2)

[= 5]

kīndār : < Far. Kin tutan. İçinde kin ve garez besliyen. Öc ve intikam almağa düşkün.

k. (18a/11), (19b/8)

k. + dur (49b/4), (49b/6)

[= 4]

kirām : < Ar. Yüce kişiler, kiramalar.

k. + dan (3b/3)

kireç : Mermer, tebeşir, kireç taşı, alçı taşı gibi birçok taşın özünü oluşturan kalsiyum oksit.

k. (36b/4)

kirpi : Kirpigillerden, uzunluğu 25-30 santimetre olan, sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan.

k. (49a/9)

kirpik(g) : Göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri.

k. + leri (17b/6), (17b/7), (22b/5), (23a/8)

k. + i (21a/5)

k. + inüñ (21a/6)

[= 6]

kişi : Kadın veya erkeğe verilen genel ad, şahıs, zat, nefer.

k. (41a/11), (41a/13), (42a/4), (42a/7), (4a/4), (4a/6), (4a/7), (4b/1), (5a/8)

k. + de (3a/3), (9a/2)

k. + den (23b/9)

k. + nüñ (10a/10), (10a/11), (10a/13), (10a/4), (10b/10), (10b/11), (10b/2), (10b/4), (10b/6), (11a/1), (11a/12), (11a/3), (11a/6), (11a/9), (11b/1), (11b/10), (11b/13), (11b/2), (11b/3), (11b/6), (12a/10), (12a/12), (12a/13), (12a/6), (12a/7), (12b/1), (12b/11), (12b/3), (12b/4), (12b/6), (12b/7), (12b/9), (13a/1)eger, (13a/3), (13a/6), (13b/1), (13b/11), (13b/13), (13b/3), (13b/5), (13b/9), (14a/10), (14a/13), (14a/4), (14b/10), (14b/13), (14b/3), (14b/6), (14b/9), (15a/10), (15a/13), (15a/2), (15a/5), (15b/10), (15b/3), (15b/7), (16a/13), (16b/10), (16b/13), (16b/7), (16b/8), (17a/10), (17a/12), (17a/2), (17a/4), (17a/7), (17a/8), (17b/1), (17b/12), (17b/3), (17b/6), (17b/9), (18a/10), (18a/12), (18a/4), (18a/7), (18b/1), (18b/12), (18b/4), (18b/6), (18b/9), (19a/1), (19a/11), (19a/13), (19a/4), (19a/6), (19a/8), (19b/10), (19b/11), (19b/3), (19b/6), (20a/10), (20a/12), (20a/4), (20a/7), (20b/10), (20b/12), (20b/2), (20b/4), (20b/7), (21a/1), (21a/12), (21a/5), (21a/8), (21b/1), (21b/10), (21b/12), (21b/3), (21b/5), (21b/7), (22a/11), (22a/13), (22a/2), (22a/6), (22a/8), (22b/11), (22b/2), (22b/4), (22b/7), (23a/1), (23a/11), (23a/5), (23b/11), (24a/1), (24a/10), (24a/12), (24a/8), (24b/1), (24b/11), (24b/3), (24b/6), (24b/8), (25a/1), (25a/4), (25b/11), (25b/13), (25b/7), (25b/9), (26a/12), (26a/3), (26a/5), (26a/7), (26a/9), (26b/2), (26b/4), (26b/7), (26b/9), (27a/1), (27a/12), (27a/13), (27a/3), (27a/6), (27a/9), (27b/1), (27b/10), (27b/11), (27b/12), (27b/3), (28a/10), (28a/12), (28a/2), (28a/4), (28a/6), (28b/1), (28b/12), (28b/4), (28b/6), (28b/8), (29a/10), (29a/12), (29a/2), (29a/4), (29a/6), (29b/1), (29b/10), (29b/3), (29b/5), (29b/7),

(30a/11), (30b/1), (30b/10), (30b/13), (30b/3), (30b/6), (30b/8), (31a/1), (31a/11), (31a/13), (31a/4), (31a/6), (31a/9), (31b/2), (31b/4), (31b/7), (32a/13), (32a/2), (32a/4), (32a/7), (32a/9), (32b/12), (32b/2), (32b/5), (32b/7), (32b/9), (33a/12), (33a/4), (33a/7), (33a/9), (33b/1), (33b/11), (33b/3), (33b/6), (34a/10), (34a/13), (34a/8), (34b/11), (34b/12), (34b/2), (34b/4), (34b/6), (34b/8), (34b/9), (35a/3), (35b/13), (35b/4), (35b/6), (35b/9), (36a/11), (36a/13), (36a/2), (36a/4), (36a/6), (36a/8), (36b/11), (36b/2), (36b/4), (36b/6), (36b/9), (37a/1), (37a/11), (37a/12), (37a/9), (37b/1), (37b/10), (37b/12), (37b/13), (37b/3), (37b/4), (37b/7), (37b/8), (38a/11), (38a/2), (38a/6), (38b/1), (38b/10), (38b/12), (38b/3), (38b/7), (39a/1), (39a/13), (39a/5), (39b/1), (39b/10), (39b/11), (39b/13), (39b/3), (39b/6), (39b/8), (3a/5), (3b/3), (40a/11), (40a/13), (40a/2), (40a/4), (40a/7), (40b/1), (40b/10), (40b/13), (40b/3), (40b/7), (40b/9), (41a/3), (41a/5), (41a/7), (41a/9), (41b/10), (41b/12), (41b/2), (41b/4), (41b/5), (41b/7), (41b/8), (42a/1), (42a/12), (42a/2), (42a/6), (42b/10), (42b/13), (42b/2), (42b/3), (42b/5), (42b/8), (43a/11), (43a/13), (43a/2), (43a/5), (43a/8), (43b/10), (43b/11), (43b/12), (43b/2), (43b/3), (43b/4), (43b/6), (43b/7), (43b/9), (44a/1), (44a/10), (44a/12), (44a/13), (44a/2), (44a/5), (44a/6), (44a/8), (44a/9), (44b/2), (44b/3), (44b/5), (44b/6), (46a/13), (4a/11), (4a/3), (4a/5), (4a/6), (5b/6), (5b/7), (7a/13), (7b/13), (7b/6), (7b/9), (8a/12), (8a/2), (8a/5), (8a/9), (8b/1), (8b/10), (8b/12), (8b/5), (9a/1), (9a/12), (9a/4), (9a/7), (9a/9), (9b/1), (9b/3), (3a/11)

k. + yi (49b/6)

[= 369]

kitāb : < Ar. Ciltli veya ciltlessiz olarak bir araya getirilmiş, basılı veya yazılı kâğıt yaprakların bütünü.

k. + a (4b/6), (5b/9)

k. + larında (3b/5)

[= 3]

kitāb-ı münezzel : < Ar. İlâhi kitap.

k. + inde (2a/3)

kitābet : < Ar. Kâtiblik, yazıcılık, yazı yazma ilmi.

k. + i (31a/8)

kitābü'l edeb : < Ar. Edep kitabı.

k. (2b/1)

koğ- : Çürüyüp bozularak kötü bir koku çıkarmak, kokuşmak.

k.-sa (25a/12)

konul- : Koyma veya konma işi yapılmak.

k.-muşdur (7a/13)

kor : İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası.

k. (17a/11)

korğak : Çok çabuk ve olmayacak şeylerden korkan.

k. (19a/11)

korğuci : Korkan.

k. + dur (51b/1)

korğut- : Korkmasına yol açmak, kaygıya düşürmek.

k.-mağı (19b/9)

kovıcı : Dedikoducu, söz getirip götür, arkadan çekıştiren.

k. (34b/5), (12b/2), (19a/13), (47b/1)

k. + dur (50b/9), (51a/9)

[= 5]

koyun : Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan.

k. (21b/1), (49b/11)

k. + a (4a/7)

[= 3]

köpek(g) : Köpekgillerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan, çok iyi koku alan, sadık, bekçilik ve avcılık gibi işler için beslenen memeli hayvan.

k. + i (50a/6)

köprü : Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, kâgir, beton veya demir yapı.

k. (26b/9)

köse : < Far. Bıyığı, sakalı çıkmayan.

k. (31a/11), (31a/13), (31b/3)

[= 3]

köşe : < Far. Birbirini kesen iki çizginin, iki düzlemin oluşturduğu açı, zaviye.

k. (14b/1)

k. + nün (14b/1)

[= 2]

kudret : Güç, iktidar.

k. + le (1b/2)

kulak(ğ) : Başın her iki yanında bulunan işitme organı.

k. + ı (10a/7), (14a/8), (24a/10), (24a/12), (24b/1), (24b/11), (24b/12), (24b/4),

(24b/8), (24a/1)

k. + ında (24a/8)

k. + ından (14a/5), (15b/1), (15b/5)

k. + ınıñ (25a/1), (24b/6), (43b/9)

k. + uñ (23b/13), (6a/13)

k. + larında (8a/6)

k. + larınıñ (7b/2)

[= 21]

ķurt : Kurt.(yırtıcı hayvan.)

k. (48b/7)

ķuş : Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

k. (41b/7)

ķutlu : Uğurlu.

k. (21b/6)

ķumral : Koyu sarı veya açık kestane rengi.

k. (8b/7)

ķunduz : Kemirgenlerden, kuyruğı geniş ve yassı, art ayāk parmaklarının arası perdeli, ağaçları kemirerek beslenen, su kıyılarında yaşayān, yuvalar ve su setleri kuran, postu değerli bir hayvan, kastor.

k. (50a/7)

ķurʿān : <Ar. İslam dininin temel ilkelerini, Hz. Muhammed'e gönderilen Tanrı buyruklarını içeren, Müslümanlığın temel kitabı, Kur'an-ı Kerim, Kelam-ı Kadim, Mushaf, Mushaf-ı Şerif.

k. (5a/8)

ķurbaga : Yumurta ile üreyen, yavruları gelişimlerini durgun sularda tamamladıktan sonra kuyruğu ve solungacı körelerek karada yaşayabilen, sıçrayarak yürüyen ve suda iyi yüzen küçük hayvan.

k. (50a/9)

ķurd : Bazı böceklerle veya bazı dişte bulunan böcek kurtçuklarına verilen ad.

k. + 1 (29b/7)

ķurı : Suyu, nemi olmayan, yaş ve nemli karşıtı.

k. (8b/7)

ķuru : Suyu, nemi olmayan, yaş ve nemli karşıtı.

k. (13a/7), (16a/7), (22b/2), (35a/13), (36b/4)

[= 5]

ķuş : Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

k. + 1 (50b/13)

ķuvve-i ķāfıza : < Ar. Zihinde hıfzetme, belleme kuvveti.

k. + s1 (7b/5)

ķuvvet : < Ar. Fiziksel güç, takat.

k. + i (33a/2), (3b/4)

k. + iyle (4b/4)

[= 3]

ķuvvetlü : < Ar. + T. Güçlü olan.

k. (10a/11), (10a/2), (28b/1), (29a/3), (33a/13), (35b/5), (39b/11), (39b/7), (40a/3), (41b/11), (41b/6), (46b/6), (47a/9), (9b/7)

k. + dür (50a/4)

[= 15]

ķuvvetsüz : < Ar. + T. Güçlü olmayan.

k. (39b/12)

ķuyruk(ğ) : Hayvanların çoğunda, gövdenin sonunda bulunan, omurganın uzantısı olan uzun ve esnek organ.

k. + ı (14a/9), (15b/1)

k. + ında (16a/4)

[= 3]

ķuzğun : Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasından, Kuzey Amerika'nın dağlık, fundalık yerlerinde bulunan, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga.

k. (50b/5)

ķüçücük : Çok küçük.

k. (12b/1), (16a/3), (7b/7)

[= 3]

ķçük : Boyutları, benzerlerinininkinden daha ufak olan, mikro, büyük karşıtı.

k. (10b/7), (11b/4), (12a/8), (13a/9), (16a/7), (16b/7), (20b/10), (20b/2), (20b/7), (21a/1), (23a/1), (23a/12), (24a/4), (24a/6), (24b/4), (25a/5), (28b/2), (32a/13), (32a/5), (34b/9), (35a/4), (36a/8), (37b/11)

[= 23]

ķçüklük : Küçük olma durumu.

k. + de (27b/4)

ķüfrānū'n-ni' me : < Ar. Verilen nimetlere karşı nankörlük yapma.

k. (30b/12)

ķrek : Belin sağında ve solunda bulunan uzun ve geniş kemikler.

k. + leri (32b/13)

kütük : Kalın ağaç gövdesi.

k. (36b/1), (36b/11), (41a/3)

[= 3]

L

lāl : < Far. Dilsiz. Söz söyleyemeyen.

l. (3a/4)

lāzım : < Ar. Gerekli olan.

l. (3a/13), (3a/8), (4b/11)

l. + dur (5b/3)

[= 4]

lāğ : < Far. Şaka, laitse, mizah.

l. (26a/2)

laṭīf : < Ar. Hoş, yumuşak, nazik.

l. (25a/12), (27b/9), (38a/11), (40b/6), (41b/3), (9b/10)

[= 6]

laṭīf-ṭab^c : < Ar. Hoş, yumuşak yaratılışlı.

l. (15b/9)

laṭīfū'l-ḥareke : < Ar. Nazik, hoş, yumuşak hareketleri olan.

l. (11b/5)

laṭīfū'n-nefis : < Ar. Hoş, yumuşak, nazik nefisli olan.

l. + dūr (49b/3)

leffāf : < Ar. Çok konuşan, çok lâf eden. Pek fazla söyleyen. Can sıkıcı.

l. (13b/8), (26b/6), (27a/5), (15b/3), (18b/8), (14a/13)

[= 6]

leglek : Leyleksilerden, kışın tropikal Afrika'da yaşayān, siyah telekli, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş.

1. (50b/8)

leh(i)v : < Ar. Günahlı, şehvi, nefsāni meşguliyet. Kadınla yabancı erkeğin oynaması.

1. + leri (48a/7)

1. + i (41a/7), (14b/12), (47a/1)

1. + e (21b/6), (28b/6)

[= 6]

lehn : ?

1. (11a/13)

lem^ˆalar : < Ar. Parıltılar.

1. (17a/5)

levn : < Ar. Renk, tür.

1. + i (10a/5)

1. + inde (27a/10)

[= 2]

libās : < Ar. Elbise.

1. + a (4b/12)

1. + dan (4b/12)

[= 2]

lisān-ı ^ˆarabī : < Ar. Arap dili.

1. + den (2a/12)

lu^ˆb : < Ar. Oyun, eğlence.

1. (47b/11)

M

mābeyn : < Ar. Aradaki şey, iki şeyin arası.

m. + i (37a/6)

m. + inde (46a/7)

m. + ine (29b/13)

[= 3]

mağdūb : < Ar. Allah'ın gazap ettiği, kızdığı ve gazap ettiği kimseler.

m. (12b/8)

mağlūb : < Ar. Yenilmiş olan.

m. (8b/3)

maḥabbet : < Ar. Sevgi.

m. (14b/10)

maḥabbetlū : < Ar. + T. Sevgisi olan.

m. (13a/4)

maḥbūb : < Ar. Muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen.

m. (10a/5)

maḥlūkāt : < Ar. Yaratılmışlar. Mahluklar. Allah'ın yarattığı şeyler.

m. + dan (1b/8)

[= 2]

maḥmūd : < Ar. Övülmüş.

m. (39a/12)

mahrūm : < Ar. Maddi veya manevi nimetlerden uzak kalmak, yoksun.

m. (45a/8)

maḥzūz : < Ar. Zevkli, hoşlanmış.

m. (44a/13)

ma^ṣīṣet : < Ar. Geçinme, geçim.

m. + i (45b/8), (44b/6)

m. + ine (45b/2)

[= 3]

maḵhūrluk : < Ar. + T. Aşağılanmışlık, hor görülmüşlük.

m. (48b/10)

maḵṣūd : < Ar. İstenilen şey, istek.

m. + ı (49a/1)

māl : < Ar. Varlık, para, kıymetli eşya.

m. (12a/9), (17a/6), (19a/1), (22b/13), (33a/5), (42b/12), (42b/7), (43a/7),
(44a/11)

m. + dan (43a/3)

m. + ı (31a/10)

[= 11]

māldār : < Far. Malı mülkü çok olan. Zengin.

m. (45b/12), (47a/2), (5a/4)

[= 3]

mālik : < Ar. Bir şeye sahip, bir şeyi olan.

m. (45a/12), (45a/9), (45b/6), (45b/9), (45b/9)

[= 5]

Manṣūrī : < Ar.?

m. + ye (6a/2)

maraz : < Ar. Organizmada birtakım değişikliklerin ortaya çıkmasıyla sağlığın bozulması durumu, rahatsızlık, çor, dert, sayrılık, illet, maraz, maraza, esenlik karşıtı.

m. (23b/5)

m. + ına (33a/11)

m. + lar (43a/13)

[= 3]

maʿrifet : < Ar. Ustalık, hüner, uzmanlık

m. (4a/10)

maşlahat : < Ar. Bir işin hayırlı, iyi olmasına vesîle olan şey, iş, mesele.

m. + ında (51b/9)

m. + larında (46b/13)

[= 2]

maşhara : < Ar. Maskara, soytarı.

m. (38b/11)

maşharalık(ğ) : < Ar. + T. Maskaralık, soytarılık.

m. + ı (14b/13), (47a/7)

[= 2]

maʿrifet : < Ar. Ustalık, hüner, uzmanlık, bilim.

m. (47a/11)

m. + i (47a/1)

[= 2]

māyil : < Ar. Eğilimi olan.

m. (10b/13), (11a/13), (20a/9), (20b/11), (20b/9), (22a/5), (22b/1), (22b/11),
(22b/8), (22b/8), (23b/3), (24b/5), (25a/13), (26a/5), (27a/11), (28b/6), (28b/6),
(31a/7), (32a/10), (35a/6), (36b/10), (38a/4), (38b/10), (40b/12), (41a/7), (43b/6),
(44a/10), (47a/5), (9a/12), (9b/4), (21b/7), (20a/12)

[= 32]

maymūn : < Ar. Çirkin, gülünç.

m. (48b/10)

mebzūlü'n-nefs : < Ar. Nefsi çok olan.

m. (35a/1)

mecnūn : < Ar. Deli, çılgın.

m. (19a/7), (20a/1)

[= 2]

mehīb : < Ar. Heybetli, azametli, korkunç kimse.

m. (4a/6)

mekāile : < Ar. Melekler.

m. + dūr (49a/7)

mekkār : < Ar. Hilekâr. Düzenbaz. Çok aldatıcı. Meker yapan.

m. (10a/12), (15a/9), (18a/1), (18a/11), (18b/3), (18b/6), (21a/1), (23a/4),
(23b/12), (27a/13), (30b/9), (33a/6), (34a/9), (41a/6), (41b/9), (42a/2), (46b/10),
(46b/5), (47a/6), (47b/3), (9a/9)

m. + dur (49a/2)

[= 22]

mekr : < Ar. Hile, düzen.

m. (41a/8)

m. + i (8a/4)

[= 2]

mekr ü hīle : < Ar. Hile, düzen.

m. (23b/9)

melīkü'l-vehhāb : < Ar. Çok fazla bağışlayan, ihsan eden. Allah'ın isimlerinden biri.

m. (51b/12)

memdūhu'l-ḥiṣāl : < Ar. Övülen huyu, karakteri olan.

m. (37a/9)

meme : Yavrularını emzirmek için, memelilerin göğsünde türlü biçim ve sayıda bulunan, meme başı denilen çıkıntıları olan organ.

m. + leri (37a/2)

menfaʿat : < Ar. Fayda, çıkar.

m. + i(31a/6)

Manşūr Şāḥib : < Ar. ?

m. (3b/6)

mercimek : < Ar. Mercimek.

m. (43b/3)

meṣelā : < Ar. Örneğin.

m. (2b/13), (3a/5), (3b/9), (46a/2), (4a/3), (4a/5), (4b/8), (5a/1), (5a/7)

[= 9]

mestūru'l-ḥāl : < Ar. Kimliği tespit edilemeyen.

m. (42b/10)

mevcūd : < Ar. Var olan, bulunan.

m. (5a/4)

mevc : < Ar. Dalga.

m. + ler (19b/13)

meyl : < Ar. Eğilim, istek.

m. (21b/8), (8a/8)

m. + i (39a/3), (7b/2)

[= 4]

meyyāl : < Ar. Meyilli, eğilimli.

m. (21b/4)

meyyit : < Ar. Ölmüş.

m. (12b/11)

mezbūr : < Ar. Anılan, belirtilen.

m. (45a/9)

mīr : < Far. Amir, baş, kumandan.

m. + ler (29a/1)

miḡdār : < Ar. Parça, kısım, bölüm.

m. (7b/2)

m. + ı (36a/9)

m. + ına (24a/1)

[= 3]

miras : < Ar. Birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet, kalıt, bırakıt, tereke.

m. + dan (44a/12)

mizāc : < Ar. Karakter, huy.

m. + ı (34a/11), (34b/3), (35b/12), (35b/2), (36a/3), (36b/10), (39b/9), (3a/11), (3a/5), (40a/3)

m. + ında (43a/13)

m. + ladur (3a/5)

[= 12]

muḡāmele : < Ar. Davranma, davranış.

m. + leri (47b/6)

muḡaccib : < Ar. Şaşırtan, şaşkınlık veren.

m. (41a/10), (41b/1)

[= 2]

mu^ʿallem : < Ar. Öğrenim görmüş, eğitimli kişi.

m. (1b/11)

mu^ʿannid : < Ar. İnatçı.

m. (46b/7), (46b/8)

[= 2]

mu^ʿazzam : < Ar. Azametli, ulu.

m. (1b/11), (2a/5)

[= 2]

mu^ʿtedil : < Ar. Ölçülü, aşırı kaçmayān.

m. (10a/5), (13a/6), (14a/8), (22b/4), (24a/4), (25a/7), (27b/4), (30a/1),
(3a/12), (40a/7)

[= 10]

mu^ʿtedilü'l-hāl : < Ar. Görünümü, hali, ölçülü olan.

m. (9b/2)

muḥālefet : < Ar. Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olma durumu,
aykırılık.

m. (8a/5), (15a/9)

m. + üñ (3a/4)

[= 3]

muḥālif : < Ar. Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olan, aykırı olan
kimse.

m. (19b/7), (22a/4), (29a/7), (35b/12), (8a/4)

[= 5]

muḥāṣamat : < Ar. Düşmanlıklar. İki taraf arasındaki husumetler.

m. (25b/9), (13b/8)

[= 2]

muḥanneş : < Ar. Korkak, namert, kalleş.

m. (16b/8), (36b/12), (39b/1), (41a/10), (5b/1), (5b/2), (9a/9), (5a/12)

m. + dür (48b/13), (49a/7), (48b/6)

[= 11]

muḥanneşlik(g) : < Ar. + T. Korkaklık, namertlik, kalleşlik.

m. + in (5a/13)

muḥbit : < Ar. Alçak gönüllü, mütevazî.

m. (19a/8)

muḥtelîṭ : < Ar. Karışık, karma.

m. (22b/3), (23b/4)

[= 2]

muḥabbet : < Ar. Sevgi.

m. (42b/12), (5a/11)

m. + i (22b/13), (37b/10), (43a/12)

m. + ine (2a/3)

m. + leri (47b/9)

[= 7]

Muḥammed bin Ayās : < Ar. Kıyâfetname adlı eserin yazarı.

m. (2b/1)

muḥammed-i Râzî : < Ar.?

m. (3b/7)

m. + ye (6a/3)

muḥkem : < Ar. Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli.

m. (35b/3)

muḥyiddīn-i ǧazalī : < Ar.?

m. (3b/8)

muḥyiddin-i ʿArabī : < Ar. Muhyiddin Arabi.

m. + ye (6a/5)

muḫābil : < Ar. Bir şeye karşılık olarak yapılan, bir şeyin karşılığı olan.

m. (4b/10)

muḫaddem : < Ar. Önce gelen, önceki.

m. (43a/1), (46b/13)

[= 2]

muḫaddemā : < Ar. Önce gelen, önceki, bundan önce, evvelce, eskiden.

m. (7b/8)

muḫayyet : < Ar. Bir şeye veya kimseye maddî yâhut mânevî bir bağla bağlanmış olan, bağlı, kayıtlı.

m. + dür (51a/9)

muḫdim : < Ar. İşine dört elle sarılan, işinin gerektirdiği azim, gayret ve çalışmayı gösteren.

m. (38a/13)

muḫtezā : < Ar. Bir şeyin gereği olan, gereken, lâzım gelen şey, gerek, îcap.

m. + sîdur (3a/4), (4b/2)

[= 2]

mūm : < Far. Bir fitilin etrafına erimiş bal mumu, içyağı, stearik asit veya parafin dökülerek genellikle silindir biçiminde dondurulan ince, uzun aydınlatma aracı.

m. (7b/1)

munḳabız : < Ar. İçi sıkılmış, sıkıntılı, neşesiz, somurtkan.

m. (23a/2)

munḳazır : < Ar.?

m. (26b/10)

murād : < Ar. Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

m. (13a/2), (49a/8)

m. + ı (45b/8)

[= 3]

murabba^c : < Ar. Kare.

m. (10a/13), (13a/7), (13b/3), (30a/7), (30b/3), (31a/4), (35a/6), (40a/9)

[= 8]

murdār : < Ar. Kirli, pis, iğrenç.

m. + dur (50b/4), (48b/8)

muṣāhib : < Ar. Biriyle karşılıklı konuşan, sohbet arkadaşı olan kimse.

m. + i (14a/2)

muṣallaṭ : < Ar. Birini bir kimsenin başına sarmak, belâ etmek.

m. (23a/3)

muṣannif : < Ar. Bölüm bölüm ayıran, sınıflandıran, tasnif eden.

m. (5b/5)

muşır : < Ar. Düşünce veya isteğinden bir türlü vazgeçmeyen, herhangi bir konuda sürekli direnen, ayak direyen, ısrar eden.

m. (20a/10)

musatṭah : < Ar. Sadece eni boyu olup derinlik ve yüksekliği olmayan, düzlem hâlinde bulunan.

m. (13b/13)

muṭī : < Ar. Uyan, itaat eden, boyun eğen, tabi olan

m. (47b/7)

muṭlak : < Ar. Herhangi bir şart ve kayıtle sınırlı olmayan, kayıtsız şartsız.

m. (23b/10)

muṭṭaşıl : < Ar. Bitişik, yan yana olan.

m. (21b/8)

mutaʿassıb : < Ar. Benimsediği fikir ve inanışa aşırı derecede bağlı olup başka düşünce ve inanca hak tanımayān, yenilikleri kabul etmeyen, taassup sâhibi.

m. + dur (50b/10)

muttaşif : < Ar. Bir hal ve sıfatla nitelenmiş olan, kendisinde o hal ve sıfat bulunan.

m. (16b/3)

muṭvāfık : < Ar. Uygun, münasip.

m. (13a/7)

m. + dur (48b/8)

[= 2]

muṭṭarib : < Ar. Maddî mânevî bir sıkıntısı, üzüntüsü veya rahatsızlığı olan, acı çeken, ızdırıp içinde kıvranan.

m. (36a/7), (8b/3)

[= 2]

muẓtaribü'l-^ʿakl : < Ar. Akli ızdıraplı, üzgün olan.

m. (12b/1)

muẓtaribü'l-ahlāk : < Ar. Ahlakı müzdarip olan.

m. + dur (51b/4)

muẓtaribü'l-ḥāl : < Ar. Durumu ızdıraplı olan.

m. (17a/3), (20b/1), (36a/1), (36b/8), (3a/1), (40b/10), (46b/9), (8a/11)

[= 8]

mübeşşir : < Ar. Müjde veren.

m. + dür (51a/12)

mübteniü'l-ḥāl : < Ar. Hâli, durumu başkalarına bağlı olan.

m. (14a/9)

müdevver : < Ar. Yuvarlak.

m. (13b/11), (21b/3), (26b/10), (27a/12), (29b/11), (30a/7), (30b/8), (31a/2),
(33b/11), (33b/13), (35a/6), (37a/3), (37b/11), (7b/1), (7b/10)

[= 15]

müdir : < Ar. Çekip çeviren, yöneten, idare eden kimse.

m. (3b/1)

mükerrem : < Ar. Saygı değer, hürmete lâayık, yüce, aziz, muhterem.

m. (1b/9), (2a/5)

[= 2]

mültefit : < Ar. İlgi ve güler yüz gösteren, iltifat eden, dikkate alan, önem veren.

m. (48a/3)

mülük-i izzām : < Ar. Çok büyük mülk sahipleri, padişahlar. Çok büyük malikler.

m. (4b/1)

münāfık : < Ar. İki yüzlü.

m. (47a/6), (47b/4)

[= 2]

münāsib : < Ar. Uygun, yerinde, yakışık.

m. (24a/2), (25a/4), (25b/6)

[= 3]

münbaşı : < Ar. Yayılan, genişleyen.

m. (35b/3)

münkalībū'l-ahvāl : < Ar. **Halleri**, durumları değişken olan.

m. (30a/13)

münkalībū'l-hāl : < Ar. Hâli, durumu değişken olan.

m. (21a/7)

mürüvvetlü : < Ar. + T. Cömertlik, yiğitlik.

müsaḥḥar : < Ar. Büyülenmiş, büyü, büyü ile aldatılmış.

m. (49b/9)

m. (16b/2), (28b/7)

[= 2]

müşelleş : < Ar. Üçgen.

m. (10b/4)

müşābehet : < Ar. Benzerlik.

m. + i (4a/4), (5b/6)

[= 2]

müşevveş : < Ar. Düzensiz, karışık, karmakarışık.

m. (19a/10)

mütehevvir : < Ar. Çabuk sinirlenen, öfkesine hâkim olamayān, öfkeli, kızgın.

m. + dür (50b/13), (51a/8), (51b/4)

[= 3]

müteḳaddim : < Ar. Zaman itibâriyle eskimiş, eski.

m. + inden (42a/10)

mütekebbir : < Ar. Büyüklük taslayan, kendini beğenmiş (kimse), kibirli.

m. (13b/8), (14a/13), (15a/9), (15b/3), (21b/1), (25b/9), (26a/8), (26b/6),
(27a/13), (27a/5), (27a/8), (27b/2), (41a/10), (41b/1), (47a/4), (47a/7), (48a/5), (42a/3)

m. + dür (48a/12), (48b/2), (49a/4), (50a/5), (50b/1), (50b/2), (51a/2), (51a/9)

[= 26]

mütelevvin : < Ar. Çabuk fikir değiştiren, döneş, kararsız, sebatsız

m. (12a/6), (21b/4)

[= 2]

mütereddid : < Ar. Bir türlü karar veremeyen, kararsız, tereddütlü.

m. (48a/6)

mütereddidü'l-aḥvāl : < Ar. Bir türlü karar veremeyen, kararsız, tereddütlü bir hâli olan.

m. (46b/5)

mütevassıt : < Ar. Orta.

m. (15b/11)

müyesser : < Ar. Kolay gelen, kolaylıkla olan.

m. (13a/3)

N

nā-maḥrem : < Far. Şer'an evlenmeye mani akrabalığı olmayan erkek veya kadın.

n. + e (20a/2)

nā-gāh : < Far. Zamansız, vakitsiz.

n. (5a/2)

nākış : < Ar. Eksik, tam olmayan.

n. (22a/7), (26b/8), (29b/6), (38a/2)

[= 4]

nākışu'l-akl : < Ar. Aklı eksik olan, tam olmayan.

n. (47b/11)

nākışü'l-fehm : < Ar. Anlayışı eksik olan, tam olmayan.

n. (24b/2)

nās : < Ar. İnsanlar.

n. + da (2b/12)

n. + (s)ı (27a/1)

nāşih : < Ar. Bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz, öğüt, pend.

n. (48a/6)

n. + dür (51a/11)

[= 2]

nāzır : < Ar. Bakan, nazar eden.

n. (18b/2)

naql : < Ar. Taşıma, aktarma, geçirme

n. (3b/3), (42a/10), (5b/11)

n. + inde (43a/11)

n. + ler (6a/6)

[= 5]

naqş : < Ar. Resmini, tasvîrini yapmak, resmini çizmek

n. + ı (31a/8)

naşihat : < Ar. Bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz, öğüt, pend.

n. (5a/8)

nazar : < Ar. Bakma, göz atma.

n. (15a/7), (16b/11), (18b/2), (21a/3), (23b/10), (45a/5), (46a/3), (4a/10), (4b/6)

[= 9]

ne : Hangi şey.

n. (13a/10), (13a/10), (13a/2), (13a/2), (13a/7), (13a/8), (13a/9), (13a/9), (13a/9), (16a/2), (16a/2), (16a/3), (16a/3), (16a/3), (19b/11), (21a/2), (25a/5), (25a/5), (25a/5), (25a/6), (29b/13), (30a/2), (30a/2), (30a/2), (30a/3), (31b/8), (31b/8), (31b/9), (37a/7), (39a/10), (39a/11), (40a/9), (40a/9), (41a/3), (41a/3), (41a/3), (41a/3), (42a/13), (51b/2), (8b/5), (8b/5), (8b/6), (8b/6), (8b/6), (8b/6), (8b/6), (8b/6), (8b/7), (8b/7), (8b/7), (8b/8), (9b/1), (9b/1)

[= 51]

nefes : < Ar. Soluk.

n. + i (25a/11), (28b/1)

[= 2]

nefis : < Ar. Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği. Bedene âit yeme, içme vb. ihtiyaçların bütünü.

n. + leri (46b/13), (47b/13), (47b/7), (48a/2)

n. + lerinüñ (47b/2)

[= 5]

nefislü : < Ar. + T. Nefsi olan.

n. (16b/12), (8a/7)

nefs : < Ar. . Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği. Bedene âit yeme, içme vb. ihtiyaçların bütünü.

n. (20a/10)

n. + i (17b/4), (18a/11), (19b/5), (22a/10), (28a/6), (32a/12), (33a/11), (33b/2), (33b/5), (35b/3), (35b/6), (35b/8), (36a/7), (36b/8), (37a/10), (37b/2), (38a/2), (38a/2), (38b/2), (40b/10), (41b/3), (43a/4), (48a/11), (48b/8), (49a/13), (49a/2), (49a/4), (49b/2), (50a/4), (51b/3), (51b/7)

n. + ĩ (33a/13)

n. + in (32b/10), (44b/7), (48b/2), (49a/6), (49b/4), (51a/10), (51a/7)

n. + inde (12a/3), (44b/1), (48a/12), (49a/9), (50a/8)

n. + ine (49b/10), (50b/1), (51a/2)

[= 48]

nefsāni: < Ar. Canlı olmanın gerektirdiği arzularla ilgili, bedene ait olan maddî isteklere, nefse âit.

n. + si (8a/1)

nesne : Belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık, şey, obje.

n. (17a/1), (20a/6), (23b/6)

n. + de (10a/9)

n. + dür (4b/7)

n. + si (26b/13)

n. + ye (18a/3), (5a/10)

[= 8]

nev'a : < Far. Çeşit, tür.

n. (4a/11)

nev'i : < Ar. Çeşit, tür.

n. (46a/7)

nısf : < Ar. Yarım.

n. + ı (11a/7), (14a/1), (15a/1)

n. + ina (45a/13)

n. + ından (11a/7), (11a/9)

[= 6]

nîmet : < Ar. İhsan, iyilik, bağış.

n. + e (42b/7)

nice : Kaç, ne kadar.

n. (43a/7)

niḥāyet : < Ar. Sonunda, en sonunda.

n. (45a/4)

nisyan : < Ar. Unutma, unutkanlık.

n. + ı (49a/12)

nitekim : Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için “gerçekten, hakîkaten, nasıl ki ... olduğu gibi” anlamlarında kullanılır

n. (2a/7)

niyyet : < Ar. Niyet, meram.

n. (27a/3), (28a/2), (8a/1)

n. + i (11a/6), (20a/2), (22a/4), (30b/4), (31b/4), (34a/9), (34b/7), (38a/4), (17b/11), (17b/8), (37a/13), (38b/11)

[= 15]

niyyetlî : < Ar. + T. Niyetli olma durumu.

n. + dîr (50b/13)

nokta : < Ar. Çok küçük boyutlarda işaret, benek.

n. + lar (16a/1), (19b/10), (19b/4), (22b/9), (22b/9), (19b/1)

[= 6]

nūr : < Ar. Aydınlık, parıltı.

n. + ı (3b/12)

n. + uyla (4a/10), (4b/7)

[= 3]

nūrî : < Ar. + T. Aydınlık, ışıklı, parlak.

n. (13a/1)

nitekim : Nasıl ki, şöyle ki, gibi.

N. (1b/11), (1b/3), (1b/7), (2a/3), (2a/9)

[= 5]

nūn : Arap alfabesinde bir harf.

N. (10a/9), (10b/1), (10b/9), (11b/13), (11b/9), (12a/4), (12b/3), (13a/3), (13b/11), (13b/8), (14a/13), (15a/13), (15a/4), (15b/3), (15b/7), (16b/13), (16b/7), (17a/10), (17a/12), (17a/8), (17b/1), (17b/12), (17b/9), (18a/4), (18a/7), (18b/1), (18b/4), (19a/5), (19b/3), (19b/6), (20a/10), (20a/4), (20b/10), (21a/4), (22a/2), (22b/2), (24a/12), (25b/7), (25b/9), (26a/5), (26a/9), (26b/1), (26b/4), (26b/7), (27a/1), (27a/11), (27a/5), (27b/10), (28a/2), (28a/9), (28b/1), (28b/4), (29a/4), (29b/1), (29b/4), (30a/11), (30b/1), (30b/10), (31a/13), (31a/4), (32a/13), (32a/2), (32b/5), (32b/9), (33a/3), (33a/6), (33a/9), (34a/7), (34b/1), (34b/8), (34b/9), (35b/4), (36a/2), (36a/4), (36a/5), (36a/8), (36b/2), (36b/9), (37a/10), (37a/9), (37b/4), (37b/8),

(39a/12), (39b/3), (39b/6), (40a/4), (41a/4), (41a/7), (41b/12), (41b/2), (41b/8),
(42a/1), (42a/5), (8b/1), (8b/10), (8b/11), (9a/11), (9a/4), (9a/7), (9a/9)

[= 100]

O

o : O (Üçüncü teklik şahıs zamiri)

o. (34a/5), (4a/6)

[= 2]

oda : Oda.

o. (9a/10)

oğ(u)l : Oğul, erkek evlat.

o. + ı (43b/3), (43b/6)

o. + a (43b/6)

o. + dan (4b/4)

o. + ı (4b/3)

[= 5]

oğlancık : Oğullara sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz.

o. (18b/9)

ol : O (İşaret sıfatı), O (İşaret Zamiri)

o. (14b/1), (16b/6), (1b/1), (1b/5), (2a/1), (37a/7), (41b/7), (42b/1), (45a/1),
(45a/2), (45a/2), (45a/7), (45a/7), (45a/9), (46a/5), (46a/9), (4a/11), (4a/4), (4a/7),
(4b/10), (4b/13), (51b/2), (5a/13), (5b/1), (5b/7), (5b/8), (9a/2)

o. + dur (3a/13), (4a/8), (4b/3)

[= 30]

ol- : Olmak, uygun olmak.

o.-a (10a/1), (10a/11), (10a/12), (10a/3), (10a/3), (10a/9), (10b/1), (10b/1), (10b/11), (10b/13), (10b/13), (10b/3), (10b/4), (10b/5), (10b/6), (10b/6), (10b/8), (10b/9), (10b/9), (11a/12), (11a/12), (11a/11), (11a/11), (11a/13), (11a/2), (11a/2), (11a/3), (11a/5), (11a/6), (11a/8), (11a/9), (11b/13), (11b/2), (11b/3), (11b/5), (11b/6), (11b/9), (12a/11), (12a/11), (12a/13), (12a/3), (12a/3), (12a/6), (12a/7), (12a/9), (12b/1), (12b/10), (12b/10), (12b/13), (12b/13), (12b/3), (12b/4), (12b/5), (12b/7), (12b/8), (13a/13), (13a/3), (13a/5), (13a/5), (13b/1), (13b/11), (13b/12), (13b/3), (13b/4), (13b/8), (14a/10), (14a/13), (14a/13), (14a/2), (14a/2), (14a/9), (14b/10), (14b/3), (14b/5), (14b/6), (14b/9), (15a/10), (15a/10), (15a/13), (15a/2), (15a/4), (15a/4), (15a/8), (15a/9), (15b/3), (15b/3), (15b/6), (15b/7), (15b/9), (16b/1), (16b/10), (16b/10), (16b/12), (16b/12), (16b/2), (16b/2), (16b/2), (16b/3), (16b/3), (16b/3), (16b/8), (17a/10), (17a/11), (17a/2), (17a/3), (17a/3), (17b/1), (17b/11), (17b/12), (17b/5), (17b/5), (17b/5), (17b/8), (17b/8), (18a/1), (18a/11), (18a/11), (18a/2), (18a/2), (18a/6), (18a/7), (18a/9), (18a/9), (18b/1), (18b/11), (18b/12), (18b/12), (18b/13), (18b/3), (18b/4), (18b/6), (18b/6), (18b/8), (19a/1), (19a/1), (19a/11), (19a/11), (19a/11), (19a/13), (19a/13), (19a/3), (19a/5), (19a/7), (19a/8), (19b/2), (19b/5), (19b/8), (19b/8), (20a/1), (20a/10), (20a/12), (20a/12), (20a/3), (20b/1), (20b/11), (20b/12), (20b/2), (20b/4), (20b/6), (20b/7), (20b/9), (20b/9), (21a/1), (21a/11), (21a/12), (21a/13), (21a/4), (21a/4), (21a/7), (21a/8), (21b/1), (21b/12), (21b/12), (21b/2), (21b/2), (21b/4), (21b/4), (21b/6), (21b/7), (21b/9), (22a/1), (22a/10), (22a/10), (22a/12), (22a/12), (22a/13), (22a/2), (22a/2), (22a/5), (22a/5), (22a/5), (22a/7), (22a/7), (22a/8), (22b/1), (22b/10), (22b/11), (22b/13), (22b/3), (22b/6), (23a/10), (23a/10), (23a/11), (23a/3), (23a/3), (23a/4), (23a/4), (23b/13), (23b/8), (23b/8), (23b/9), (24a/11), (24a/11), (24a/12), (24a/13), (24a/8), (24a/9), (24a/9), (24b/10), (24b/10), (24b/13), (24b/3), (24b/3), (24b/3), (24b/4), (24b/5),

(24b/5), (24b/6), (24b/7), (25a/3), (25b/11), (25b/11), (25b/13), (25b/13), (25b/7),
 (25b/7), (25b/9), (26a/11), (26a/11), (26a/11), (26a/12), (26a/2), (26a/5), (26a/5),
 (26a/7), (26a/8), (26a/9), (26b/1), (26b/12), (26b/12), (26b/3), (26b/6), (26b/7),
 (26b/8), (27a/11), (27a/11), (27a/13), (27a/13), (27a/13), (27a/3), (27a/5), (27a/5),
 (27a/8), (27a/8), (27a/8), (27b/10), (27b/11), (27b/12), (27b/2), (27b/2), (28a/1),
 (28a/11), (28a/12), (28a/2), (28a/3), (28a/6), (28a/6), (28a/9), (28a/9), (28a/9),
 (28b/1), (28b/10), (28b/3), (28b/3), (28b/6), (28b/6), (28b/7), (29a/11), (29a/13),
 (29a/2), (29a/4), (29a/6), (29a/9), (29b/2), (29b/2), (29b/4), (29b/6), (29b/6), (29b/9),
 (30a/11), (30a/12), (30a/13), (30a/13), (30b/12), (30b/13), (30b/13), (30b/2), (30b/2),
 (30b/5), (30b/5), (30b/7), (30b/9), (31a/1), (31a/1), (31a/10), (31a/10), (31a/12),
 (31a/3), (31a/4), (31a/4), (31a/5), (31a/6), (31a/8), (31b/2), (31b/2), (31b/2), (31b/4),
 (31b/6), (32a/1), (32a/11), (32a/11), (32a/12), (32a/12), (32a/2), (32a/3), (32a/4),
 (32a/4), (32a/6), (32a/8), (32a/9), (32b/1), (32b/11), (32b/4), (32b/5), (32b/6), (32b/7),
 (32b/9), (33a/11), (33a/3), (33a/3), (33a/5), (33a/6), (33a/8), (33a/9), (33a/9), (33b/1),
 (33b/3), (33b/6), (33b/6), (33b/9), (34a/11), (34a/12), (34a/12), (34a/13), (34a/7),
 (34a/7), (34a/9), (34b/1), (34b/10), (34b/12), (34b/3), (34b/5), (34b/7), (34b/7),
 (34b/8), (34b/9), (35a/1), (35b/1), (35b/1), (35b/12), (35b/12), (35b/12), (35b/13),
 (35b/2), (35b/2), (35b/2), (35b/3), (35b/3), (35b/3), (35b/5), (35b/8), (35b/9), (36a/1),
 (36a/10), (36a/11), (36a/11), (36a/13), (36a/13), (36a/3), (36a/5), (36a/7), (36a/8),
 (36b/11), (36b/12), (36b/12), (36b/2), (36b/3), (36b/5), (36b/8), (36b/8), (37a/10),
 (37a/12), (37a/13), (37a/8), (37a/8), (37a/9), (37b/1), (37b/10), (37b/10), (37b/10),
 (37b/12), (37b/13), (37b/2), (37b/4), (37b/6), (37b/8), (38a/10), (38a/11), (38a/13),
 (38a/13), (38a/13), (38a/2), (38a/5), (38a/5), (38b/10), (38b/11), (38b/13), (38b/13),
 (38b/2), (38b/3), (38b/6), (38b/7), (38b/8), (38b/9), (39a/12), (39a/12), (39a/12),
 (39a/3), (39a/3), (39b/1), (39b/1), (39b/11), (39b/11), (39b/12), (39b/3), (39b/5),

(39b/5), (39b/5), (39b/7), (39b/7), (39b/8), (39b/9), (3a/10), (3a/12), (3a/13), (3a/13),
(3a/8), (3a/8), (3a/9), (3b/1), (3b/2), (40a/1), (40a/1), (40a/10), (40a/11), (40a/12),
(40a/2), (40a/3), (40a/4), (40a/5), (40b/1), (40b/10), (40b/12), (40b/3), (40b/6),
(40b/8), (41a/1), (41a/1), (41a/1), (41a/10), (41a/12), (41a/4), (41a/6), (41a/7),
(41a/7), (41a/8), (41a/9), (41b/1), (41b/1), (41b/1), (41b/10), (41b/10), (41b/11),
(41b/12), (41b/3), (41b/4), (41b/5), (41b/5), (41b/6), (41b/8), (41b/9), (42a/1),
(42a/2), (42a/3), (42a/5), (42a/7), (42a/8), (42b/1), (42b/10), (42b/12), (42b/12),
(42b/3), (42b/4), (42b/7), (42b/8), (43a/1), (43a/10), (43a/12), (43a/13), (43a/3),
(43a/3), (43a/4), (43a/6), (43a/6), (43a/7), (43a/7), (43a/9), (43b/10), (43b/11),
(43b/12), (43b/2), (43b/4), (43b/6), (43b/7), (43b/8), (44a/10), (44a/13), (44a/2),
(44a/4), (44a/6), (44a/7), (44b/2), (44b/4), (44b/5), (44b/6), (44b/7), (44b/8), (45a/11),
(45a/8), (45a/8), (45b/12), (45b/12), (45b/13), (45b/2), (45b/2), (45b/6), (45b/8),
(45b/9), (45b/9), (46a/10), (46a/12), (46a/13), (46a/4), (46a/6), (46a/7), (46b/1),
(46b/11), (46b/11), (46b/13), (46b/2), (46b/2), (46b/4), (46b/7), (47a/13), (47a/13),
(47a/3), (47a/6), (47a/8), (47a/8), (47b/1), (47b/10), (47b/10), (47b/10), (47b/11),
(47b/12), (47b/12), (47b/2), (47b/5), (47b/6), (47b/6), (47b/7), (47b/8), (48a/1),
(48a/3), (48a/4), (48a/5), (48a/6), (48a/7), (48a/8), (4a/11), (4a/6), (4a/6), (4a/7),
(4b/11), (7b/10), (7b/11), (7b/11), (7b/12), (7b/12), (7b/4), (7b/5), (7b/5), (7b/6),
(7b/7), (7b/8), (8a/1), (8a/11), (8a/13), (8a/2), (8a/3), (8a/4), (8b/1), (8b/1), (8b/11),
(8b/11), (8b/13), (8b/13), (8b/2), (8b/3), (8b/3), (8b/9), (8b/9), (9a/1), (9a/11), (9a/11),
(9a/12), (9a/13), (9a/13), (9a/3), (9a/3), (9a/4), (9a/6), (9a/6), (9a/7), (9a/9), (9b/10),
(9b/12), (9b/12), (9b/2), (9b/2), (9b/4), (9b/4), (9b/7), (9b/7), (9b/8), (9b/9), (22b/6),
(23a/10)

o.-alar (46b/10), (46b/10), (46b/10), (46b/11), (46b/12), (46b/12), (46b/12),
(46b/13), (46b/4), (46b/5), (46b/6), (46b/6), (46b/7), (46b/7), (46b/7), (46b/8),

(46b/8), (46b/9), (47a/1), (47a/1), (47a/10), (47a/11), (47a/11), (47a/11), (47a/11),
(47a/12), (47a/12), (47a/13), (47a/2), (47a/3), (47a/3), (47a/4), (47a/5), (47a/6),
(47a/7), (47a/7), (47a/7), (47a/9), (47b/1), (47b/1), (47b/12), (47b/2), (47b/3), (47b/3),
(47b/4), (47b/5), (47b/6), (47b/7), (47b/8), (47b/8), (47b/9), (48a/1), (48a/2), (48a/5),
(48a/6), (48a/7), (48a/8)

o.-an (15b/11), (16a/13), (20a/3), (23a/7), (26a/6), (2a/13), (2b/13), (31b/11),
(34a/3), (3a/1), (3a/4), (42a/11), (42a/9), (48a/13), (5b/3), (6a/6), (7a/3), (7b/8)

o.-ana (5b/3)

o.-anı (23a/7), (50a/9)

o.-dı (16b/5), (5b/11)

o.-duğı (5b/6), (5b/8), (45a/2)

o.-duğına (5b/12)

o.-acak (45b/10), (46a/11), (46a/12), (46a/13), (46a/5), (46b/1), (16b/6),
(38b/9)

o.-mağa (8a/7), (8a/8)

o.-mağı (7a/12)

o.-mağıla (5a/13), (5b/2)

o.-makdan (44b/10)

o.-makla (5a/5), (5a/5), (5a/6), (5a/11)

o.-malu(3b/10)

o.-masa (10a/1), (10a/2), (11b/4), (13a/10), (13a/10), (13a/11), (13a/11),
(13a/12), (13a/12), (13a/7), (13a/8), (13a/9), (14a/5), (14a/6), (16a/1), (16a/4),
(17a/4), (24a/3), (24a/3), (24a/4), (24a/5), (25a/10), (25a/13), (25a/7), (25a/8)ve,
(25a/8)ve, (25b/1), (25b/10), (25b/12), (25b/2), (25b/3), (25b/4), (25b/4), (25b/5),
(25b/6), (27b/7), (27b/8), (27b/8), (28b/13), (29b/12), (29b/8), (30a/1), (30a/3),

(30a/3), (30a/4), (30a/6), (30a/6), (30a/7), (30a/8), (31a/11), (31a/2), (31a/5),
(31b/12), (31b/13), (31b/13), (31b/3), (33a/2), (33b/13), (34a/1), (34a/1), (34a/5),
(35a/5), (35a/5), (35a/6), (35a/6), (35a/9), (36b/6), (37a/5), (37a/6), (37b/5), (38b/7),
(39a/10), (39a/10), (39a/8), (39a/9), (39a/9), (7b/10), (7b/2), (9b/9)

o.-masına (2a/13)

o.-maya (14a/10), (18a/9), (19a/8), (43b/6), (45a/12), (45a/9), (45b/3), (45b/6),
(48a/3), (48a/4), (48a/6)

o.-mayalar (47a/9), (47b/8)

o.-mayan (26b/13)

o.-mayup (11b/11), (14a/7), (16a/11), (16a/12), (16a/13), (16a/7), (16a/7),
(22b/4), (25a/10), (30a/5), (30a/9), (33b/4), (33b/7), (36b/7), (39a/7), (3a/10)

o.-maz (2b/13), (4b/13)

o.-miş (13a/8), (5a/1)

o.-mışdur (4b/1)

o.-sa (10a/10), (10a/11), (10a/13), (10a/2), (10a/5), (10a/5), (10a/5), (10a/6),
(10b/10), (10b/12), (10b/2), (10b/4), (10b/5), (10b/7), (10b/7), (11a/1), (11a/10),
(11a/13), (11a/3), (11a/8), (11b/1), (11b/10), (11b/11), (11b/12), (11b/2), (11b/4),
(11b/7), (11b/8), (11b/8), (12a/1), (12a/10), (12a/12), (12a/13), (12a/2), (12a/4),
(12a/5), (12a/6), (12a/8), (12a/8), (12b/1), (12b/11), (12b/3), (12b/4), (12b/6), (12b/7),
(12b/9), (13a/1)eger, (13a/13), (13a/2), (13a/4), (13a/4), (13a/7), (13a/7), (13b/10),
(13b/11), (13b/12), (13b/13), (13b/2), (13b/3), (13b/4), (13b/5), (13b/5), (13b/6),
(13b/6), (13b/7), (13b/9), (14a/1), (14a/11), (14a/11), (14a/11), (14a/4), (14a/4),
(14a/6), (14a/7), (14a/8), (14a/8), (14a/9), (14b/1), (14b/11), (14b/2), (14b/4), (14b/4),
(14b/6), (14b/9), (15a/11), (15a/12), (15b/1), (15b/11), (15b/12), (15b/13), (15b/13),
(15b/2), (15b/4), (15b/8), (16a/1), (16a/1), (16a/10), (16a/11), (16a/11), (16a/12),

(16a/13), (16a/2), (16a/2), (16a/3), (16a/4), (16a/7), (16a/8), (16b/7), (16b/9), (17a/1),
 (17a/11), (17a/13), (17a/3), (17a/4), (17a/5), (17b/1), (17b/13), (17b/13), (17b/2),
 (17b/4), (17b/7), (17b/9), (18a/1), (18a/10), (18a/13), (18a/5), (18a/6), (18a/8),
 (18a/8), (18b/11), (18b/13), (18b/2), (19a/10), (19a/2), (19a/4), (19a/9), (19b/1),
 (19b/11), (19b/13), (19b/13), (19b/3), (19b/3), (19b/4), (19b/5), (19b/8), (20a/11),
 (20a/13), (20a/5), (20a/6), (20a/8), (20a/9), (20b/10), (20b/11), (20b/11), (20b/13),
 (20b/2), (20b/3), (20b/5), (20b/5), (20b/7), (20b/8), (20b/8), (21a/12), (21a/2), (21a/9),
 (21b/1), (21b/3), (21b/6), (22a/3), (22a/4), (22a/6), (22a/9), (22b/1), (22b/10),
 (22b/11), (22b/12), (22b/3), (22b/5), (22b/5), (22b/7), (22b/8), (22b/8), (22b/9),
 (23a/1), (23a/12), (23a/12), (23a/12), (23a/13), (23a/13), (23a/2), (23a/2), (23a/5),
 (23a/5), (23a/6), (23a/8), (23a/9), (23b/1), (23b/12), (23b/2), (23b/2), (23b/3), (23b/5),
 (23b/6), (24a/10), (24a/11), (24a/12), (24a/13), (24a/2), (24a/4), (24a/6), (24a/7),
 (24b/1), (24b/11), (24b/12), (24b/6), (24b/8), (24b/9), (24b/9), (25a/1), (25a/11),
 (25a/12), (25a/13), (25a/2), (25a/4), (25a/5), (25a/5), (25a/6), (25a/7), (25a/9),
 (25b/1), (25b/10), (25b/12), (25b/6), (25b/8), (26a/10), (26a/13), (26a/4), (26a/6),
 (26a/8), (26a/9), (26b/2), (26b/5), (26b/5), (26b/7), (27a/10), (27a/10), (27a/12),
 (27a/12), (27a/13), (27a/13), (27a/2), (27a/2), (27a/4), (27a/6), (27a/7), (27b/10),
 (27b/12), (27b/13), (27b/13), (27b/4), (27b/4), (27b/5), (27b/6), (27b/6), (27b/6),
 (27b/7), (27b/8), (28a/10), (28a/13), (28a/3), (28a/4), (28a/5), (28b/12), (28b/13),
 (28b/2), (28b/4), (28b/7), (28b/8), (29a/1), (29a/11), (29a/12), (29a/13), (29a/3),
 (29a/5), (29a/7), (29a/8), (29a/8), (29b/1), (29b/10), (29b/11), (29b/11), (29b/12),
 (29b/5), (29b/7), (30a/1), (30a/10), (30a/12), (30a/2), (30a/2), (30a/5), (30a/7),
 (30a/9), (30b/1), (30b/10), (30b/11), (30b/13), (30b/3), (30b/4), (30b/6), (30b/8),
 (30b/9), (31a/11), (31a/2), (31a/2), (31a/4), (31a/7), (31a/7), (31a/9), (31b/1),
 (31b/12), (31b/13), (31b/3), (31b/5), (31b/8), (31b/8), (31b/9), (31b/9), (32a/10),

(32a/13), (32a/13), (32a/3), (32a/5), (32a/5), (32a/7), (32b/10), (32b/13), (32b/13),
 (32b/3), (32b/5), (32b/8), (33a/1), (33a/1), (33a/1), (33a/10), (33a/13), (33a/5),
 (33a/7), (33b/1), (33b/11), (33b/12), (33b/12), (33b/2), (33b/4), (33b/5), (33b/7),
 (33b/8), (33b/8), (34a/11), (34a/13), (34a/2), (34a/2), (34a/3), (34a/4), (34a/5),
 (34a/5), (34a/6), (34a/6), (34a/6), (34a/8), (34b/10), (34b/11), (34b/13), (34b/2),
 (34b/4), (34b/6), (34b/8), (35a/10), (35a/10), (35a/11), (35a/12), (35a/13), (35a/13),
 (35a/3), (35a/4), (35a/4), (35a/6), (35a/8), (35a/8), (35a/9), (35b/10), (35b/11),
 (35b/13), (35b/13), (35b/5), (35b/7), (35b/7), (35b/9), (36a/11), (36a/2), (36a/4),
 (36a/6), (36a/8), (36a/9), (36b/1), (36b/10), (36b/11), (36b/3), (36b/4), (36b/7),
 (36b/7), (37a/1), (37a/1), (37a/11), (37a/13), (37a/2), (37a/2), (37a/3), (37a/3),
 (37a/4), (37a/4), (37a/5), (37a/6), (37a/8), (37a/9), (37b/11), (37b/11), (37b/12),
 (37b/2), (37b/3), (37b/5), (37b/7), (37b/7), (37b/9), (38a/1), (38a/1), (38a/10),
 (38a/12), (38a/3), (38a/3), (38a/6), (38a/7), (38a/7), (38a/8), (38a/8), (38a/9), (38a/9),
 (38b/10), (38b/12), (38b/2), (38b/4), (39a/11), (39a/13), (39a/2), (39a/2), (39a/2),
 (39a/6), (39a/7), (39a/7), (39b/10), (39b/12), (39b/13), (39b/13), (39b/2), (39b/3),
 (39b/4), (39b/4), (39b/6), (39b/8), (39b/9), (3a/6), (3a/6), (40a/10), (40a/12), (40a/13),
 (40a/3), (40a/5), (40a/7), (40a/8), (40a/8), (40a/8), (40a/9), (40b/11), (40b/13),
 (40b/2), (40b/3), (40b/4), (40b/4), (40b/5), (40b/5), (40b/8), (40b/9), (41a/10),
 (41a/3), (41a/4), (41a/5), (41a/5), (41a/6), (41a/8), (41b/11), (41b/3), (41b/4), (41b/4),
 (41b/8), (42a/12), (42a/13), (42b/11), (42b/13), (42b/2), (42b/4), (42b/6), (42b/9),
 (43a/11), (43a/12), (43a/2), (43a/5), (43a/8), (43b/1), (43b/10), (43b/12), (43b/13),
 (43b/2), (43b/4), (43b/5), (43b/7), (43b/8), (43b/9), (44a/1), (44a/11), (44a/12),
 (44a/3), (44a/4), (44a/5), (44a/7), (44a/8), (44a/9), (44b/1), (44b/2), (44b/4), (44b/5),
 (44b/7), (4a/4), (4b/5), (51b/2), (5a/2), (7b/1), (7b/1), (7b/1), (7b/10), (7b/13), (7b/2),
 (7b/3), (7b/7), (7b/9), (8a/10), (8a/12), (8a/13), (8a/3), (8a/6), (8b/10), (8b/12), (8b/2),

(8b/5), (8b/5), (8b/6), (8b/7), (8b/7), (9a/10), (9a/2), (9a/2), (9a/5), (9a/6), (9a/8),
(9b/1), (9b/11), (9b/13), (9b/3), (9b/5), (9b/6), (9b/8), (9b/9)

o.-salar (3b/11)

o.-sun (11a/4), (21a/2), (26a/10), (28b/5), (2a/2), (2a/9)

o.-up (15a/8), (16a/6), (18a/11), (23b/4), (34a/4), (35a/13), (45b/12), (45b/6),
(45b/8), (4b/10), (8b/8), (3b/2), (8a/4)

o.-ur (16b/7), (2b/12), (2b/13), (3a/1), (3a/11), (3a/11), (3a/12), (3a/12),
(3a/2), (3a/3), (3a/3), (3a/7), (3a/7), (3a/7), (3a/8), (3b/11), (47b/13), (4a/8), (4b/12),
(4b/9), (51b/2), (5a/1), (5a/12), (5a/2), (5a/6), (5a/9), (5b/2), (9a/1)

o.-ursa (11a/4), (15b/5), (16b/1), (21a/2), (26a/10), (28b/4), (38b/9), (42b/1),
(45a/10), (45a/12), (45a/13), (45a/9), (45b/10), (45b/11), (45b/4), (45b/5), (45b/7),
(46a/10), (46a/11), (46a/12), (46a/4), (46a/5), (46a/6), (46b/1), (4b/9)

[= 1541]

olucı : Olan.

o. + dur (50b/2)

olun- : Olma işine konu olmak.

o.-a (4a/1), (4a/2)

o.-dı (5b/11), (5b/13), (5b/9), (6a/8)

o.-mışdur (3b/3), (5b/7)

o.-ur (42a/10)

[= 9]

omuz : Boynun iki yanında, kolların gövdeye bağlandığı bölüm.

o. + dan (33b/13)

o. + ları (32b/12), (33a/7), (38a/8), (38b/1)

o. + larında (9a/5)

o. + larınıñ (33a/4)

o. + ı (33a/10)

o. + ında (33b/1), (43b/13), (9b/13), (9b/3)

o. + ından (33a/10)

o. + ınıñ (33a/12), (33b/3), (33b/7), (44a/2), (44a/1)

o. + uñ (32b/12), (6b/5)

[= 20]

on : Dokuzdan sonra gelen sayının adı.

o. (42a/11)

onuncı : On sayısının sıra sıfatı, sırada dokuzuncudan sonra gelen.

o. (4b/3)

orta : Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer.

o. (25b/3), (25b/4), (25b/8), (26a/13), (26a/5), (26b/9), (33b/4), (38b/4), (43b/5), (45a/6), (45b/4), (46a/11), (46a/6), (46a/7)

o. + sı (38a/6)

o. + sında (14b/1), (44a/10), (44a/3), (45a/8)

[= 19]

oturak : Oturulacak yer veya şey.

o. (39a/4), (39a/9), (39b/11), (39b/13), (6b/11)

[= 5]

oyna- : Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak.

o. -magı (14b/12)

Ö

öbür : Öteki, diğer.

ö. (44b/13)

öm(ü)r : < Ar. Ömür, yaşama, hayat

ö. (46a/1), (7a/6)

ö. + i (18b/11), (24b/13), (24b/5), (25b/7), (29b/8), (32b/6), (38a/10), (42b/7),
(43a/6), (45b/11), (46a/10), (46a/11), (46a/12), (46a/4), (46a/6), (46a/6), (46a/7),
(50a/4), (16b/1)

[= 21]

öñegü : İnat eden, inatçı.

ö. (28a/6), (30b/9), (32a/3), (32a/6), (36b/3), (40a/1), (46b/8), (48a/3)

ö. + dür (48b/12), (48b/9), (50b/5), (51b/7), (13b/1), (18b/13), (20b/1),
(20b/6), (8b/13)

[= 17]

ög- : Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini
yüceltmek, methetmek, sena etmek, yermek karşıtı.

ö.-erler (4b/4)

ö.-megi (35b/4), (15b/9)

ö.-üci (32b/10)

[= 3]

ögül- : Övme işine konu olmak.

ö.-megi (47a/9)

ögün- : Övme işine konu olmak.

ö.-üci (47a/2), (50a/7)

ökçe : Ayakkabı altının topuğa rastlayan yüksek bölümü, topuk.

ö. (40b/13)

ö. + sinüñ (40b/4)

[= 2]

öksürük : Ciğerlerdeki havanın, solunum organlarının kasılması ve zorlanmasıyla ağızdan gürültü ile çıkması.

ö. (41b/13)

öl- : Yaşamaz olmak, hayâtı sona ermek, can vermek.

ö.-ürse (46b/2)

ölç- : En, boy, hacim, süre gibi nicelikleri kendi cinslerinden seçilmiş bir birimle karşılaştırıp kaç birim geldiklerini belirtmek.

ö. + esin (45a/2)

öldür- : Bir canlının hayâtına son vermek.

ö.-üci (10b/8)

öñ : Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı.

ö. + inde (29b/3)

ö. + inden (8a/9)

ö. + ine (7b/13)

[= 3]

ördek : Perde ayaklılardan, evcil ve yabani türleri bulunan su kuşu, badi, badik.

ö. (50b/11)

ört- : Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir şey koymak

ö.-miş (33b/5)

ö.-se (21b/11), (38b/4)

[= 3]

örtül- : Örtme işine konu olmak.

ö.-miş (39a/9)

örtülü : Örtüsü olan.

ö. (34a/3), (35a/7), (40a/2)

[= 3]

öt- : Kuş veya böcekler, değişik tonda ses çıkarmak.

ö.-er (50a/10)

ötürü : Bir şeyden dolayı, bir şey yüzünden, dolayı, naşı.

ö. (5b/10)

öv- : Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek, sena etmek, yermek karşıtı.

ö.-megi (26b/12)

öykelü : Öfkeli.

ö. (9a/7)

P

pādiṣāh : < Far. Büyük hükümdar, sultan. Cihan sahibi. Zararı def eden, ıslah eden, muslih.

p. + lar (14a/2)

pāk : < Far. Temiz, saf, katıksız.

p. (13a/12), (13a/5), (30a/10), (37b/11), (43b/11)

[= 5]

p. + sı (33b/11), (34a/10), (34a/13), (34a/8)

[= 6]

parmak(ğ) : İnsanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri.

p. (35a/2), (40a/6), (6b/7)

p. + ı (46a/3)

p. + ın (44b/13), (45a/6), (45b/4) (44b/12), (45a/10)

p. + inuñ (46a/3), (46a/9), (34b/13), (44b/13), (45a/5)

p. + ları (35a/9), (35b/11), (35b/4), (35b/7), (36a/11), (36a/4), (36a/6), (36a/9),
(36b/4), (40b/11), (40b/7), (40b/9), (6b/13)

p. + larından (36a/6)

p. + larınuñ (35a/7), (35b/10), (36a/13), (36b/9), (40b/5), (44a/6)

p. + laruñ (7a/5)

p. + ıyla (45a/6), (45b/10)

[= 37]

pars : < Far. Nâmuslu, iffetli, temiz ve doğru insan.

p. (48b/2)

pāzū : < Far. Kolun omuz ile dirsek arasındaki bölümünde bulunan, şişkince
kas kitlesi.

p. (33b/10), (6b/6)

p. + dan (34a/6)

[= 3]

pes : < Far. Arka

p. (3a/13), (3a/3), (3a/8), (4b/11), (5b/2)

[= 5]

pīñar : Gözyaşı damlalarının çıktığı yer, kaynak, memba.

p. + ı (16a/11)

p. + ına (21b/8)

[= 2]

R

ra : Arap alfabesinde bir harf.

r. (10b/11), (10b/13), (11a/6), (12a/7), (12b/5), (13a/3), (14b/3), (15a/2),
(17a/12), (17a/4), (17a/8), (17b/9), (18a/12), (18b/9), (19a/8), (20a/7), (21a/8),
(21b/12), (21b/5), (21b/7), (22a/13), (22b/13), (24b/1), (24b/11), (26a/2), (26b/9),
(28a/4), (30b/8), (32a/4), (32a/9), (32b/1), (33b/6), (36a/5), (36a/8), (37b/8), (38a/11),
(38b/11), (38b/3), (38b/7), (39a/1), (39b/8), (40b/7), (40b/9), (42a/4), (7b/6), (7b/8),
(8a/5), (9a/1)

[= 48]

rağbet : < Ar. İstek, arzu.

b. (42b/12)

raḥmetullāhi ʿaleyh : < Ar. Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun.

r. (3b/8)

raķīķ : < Ar. İnce, hassas.

r. (3a/10)

reʿy : < Ar. Oy, görüş, fikir.

r. (27b/2)

r. + i (27a/9)

r. + inde (8b/3)

r. + inden (27a/9)

[= 3]

redd : < Ar. Geri döndürmek, kabul etmemek, çevirmek, def etmek.

r. + i (16a/13), (24a/11)

[= 2]

reddi^ct-ṭab^c : < Ar. Basılmamış, tab edilmeyen.

r. (29a/11)

reddiü'l nefis : < Ar. Nefsin isteklerini reddeden.

r. (20a/9)

reddiü'l-hulk : < Ar. Huyu, karakteri reddedilen.

r. (20b/3)

refāhiyyet : < Ar. Bolluk, zenginlik.

r. (43a/7), (44b/9), (49a/6)

r. + i (48b/3)

[= 4]

renk(g) : Cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu
duyum.

r. (35a/12)

r. + e (23b/4)

r. + de (21a/2)

r. + i (23b/2), (23b/3), (24a/7), (25a/12), (27b/4), (30a/1), (31a/7), (36b/6),

(36b/9), (9a/10)

r. + inde (19b/1), (19b/4), (20a/5), (51b/2)

r. + ine (19b/7), (22a/4), (22b/1)

r. + le (19b/7)

[= 21]

rız(ı)k : < Ar. Yiyecek, içecek şey, azık.

r. + ı (43a/6), (43a/9)

r. + lar (44a/4)

r. + ına (49a/12)

[= 4]

ricā : < Ar. Dileyiş, dileme, dilek.

r. (13a/2)

rikkātli : < Ar. + T. Acınacak, acındırıcı.

r. (13b/10)

risāle : < Ar. Mektup; bir mes'eleye, bir ilme ve fenne dâir yazılan müstakil küçük kitap.

r. + niñ (2a/12)

risālet : < Ar. Peygamberlik.

r. (2a/10)

rūy : < Far. Yüz, sima

r. (44b/4)

rūḥ : < Ar. Dinlerin ve dinci felsefelerin insanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul ettiği öz, tin, can.

r. (40b/12)

r. + ı (18b/11)

[= 2]

S

şabāḥ : < Ar. Gün doğmasına yakın vakitten, öğle vaktine kadar olan zaman.

s. (1b/2)

şabır : < Ar. Olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme.

s. + ları (47b/1)

şabırlu : < Ar. + T. Sabır gösteren, katlanan, sabreden.

s. + dur (50b/8), (32a/4)

şābir : < Ar. Sabreden, dayanan, sabırlı.

s. (38a/13), (3a/1), (3a/13)

s. + dür (48b/5), (49b/7), (51a/1)

[= 6]

şābit : Yerinden oynamayan, yerini değiştirmeyen, durağan.

s. (28b/1), (2b/5)

[= 2]

şabūr : < Ar. Çok sabırlı.

s. (40a/3)

s. + dur (48a/10), (49a/8), (49b/13), (51a/13), (49b/4)

[= 6]

şaç : Baş derisini kaplayan kıllar.

s. + ı (11b/4), (14a/1), (14a/11), (8b/12), (8b/5), (9a/1), (9a/10), (9a/12), (9a/4),
(9a/7), (9b/1)

s. + uñ (6a/9), (8b/4)

s. + iña (30a/8)

s. + inuñ (14a/7)

s. + lar (30a/5)

[= 16]

şad : Arap alfabesinde bir harf.

s. (10b/11), (10b/13), (11a/6), (12a/7), (12b/5), (13a/3), (13b/1), (14a/10),
(14a/13), (15a/10), (15a/13), (15a/2), (15b/7), (17a/12), (17a/4), (17b/1), (17b/3),
(17b/5), (18a/12), (18a/4), (18b/9), (19a/3), (20a/4), (20b/7), (21a/4), (21a/8), (21b/1),
(21b/12), (22b/13), (22b/6), (24b/1), (24b/11), (26a/12), (26a/2), (26a/7), (26b/8),
(27a/13), (28a/12), (29a/6), (30b/13), (31a/8), (32a/4), (32a/9), (32b/1), (33a/3),
(33b/3), (33b/6), (34a/10), (34b/1), (34b/10), (34b/4), (34b/5), (35b/4), (36b/6),
(37b/1), (37b/10), (37b/12), (38a/11), (38a/2), (38b/10), (38b/11), (38b/3), (38b/7),

(39a/1), (39b/1), (39b/6), (40b/13), (40b/9), (41b/5), (42a/7), (6a/2), (7b/12), (7b/6),
(8a/5), (8b/11), (9a/1), (9a/4), (9a/9), (9b/1)

[= 79]

şādık : < Ar. Doğru, yalan ve uydurma olmayan. Doğru sözlü, sözünde
duran.

s. (47b/7), (48a/6)

[= 2]

şādiķu'l-ķavl : < Ar. Sözü çok doğru olan, doğru sözlü.

s. (27b/9)

şāfī : < Ar. Temiz, arı, hâlis

s. (18a/12), (18a/8), (20a/11), (21b/5), (35a/11)

[= 5]

şāfiyye : < Ar. Temiz, katışıksız, bozuk olmayan.

s. (4a/9)

şāğ : Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı. Sağlam,
esen.

s. (37b/10), (40b/5), (44b/1), (44b/12), (11a/12), (43b/6), (44a/1)

s. + ına (32a/9), (13b/5)

[= 9]

şāğīr : Çok küçük.

s. (3a/10)

şāhib : < Ar. Herhangi bir şey üstünde mülkiyeti olan, onu yasaya uygun bir
biçimde dilediği gibi kullanabilen kimse, iye, malik.

s. (3b/6),

s. + i (10a/1), (10a/10), (10a/12), (10a/13), (10a/8), (10a/9), (10b/3), (10b/5), (112/12), (11a/13), (11b/1), (11b/12), (11b/5), (11b/9), (12a/11), (12a/12), (12a/2), (12a/5), (12a/7), (12a/9), (12b/10), (12b/4), (12b/5), (12b/6), (13a/13), (13a/2), (13a/4), (13b/1), (13b/10), (13b/12), (13b/7), (14a/1), (14a/12), (14a/9), (14b/10), (14b/12), (14b/8), (15a/12), (15a/3), (15b/2), (15b/5), (15b/8), (16b/10), (16b/12), (16b/8), (17a/1), (17a/10), (17a/11), (17a/13), (17a/3), (17a/6), (17b/2), (18a/1), (18b/13), (18b/8), (19a/3), (19a/7), (19b/2), (19a/5), (14b/5), (19b/5), (19b/8), (20a/1), (20a/11), (20a/6), (20a/9), (20b/1), (20b/3), (20b/6), (20b/9), (21a/1), (21a/13), (21a/4), (21a/7), (21b/4), (21b/6), (21b/9), (22a/1), (22a/7), (22a/9), (22b/1), (22b/10), (22b/13), (22b/5), (23b/12), (23b/7), (24a/11), (24a/13), (24a/7), (24a/9), (24b/10), (24b/13), (24b/2), (24b/7), (25b/13), (25b/6), (25b/8), (26a/11), (26a/2), (26a/8), (26b/11), (26b/3), (26b/6), (27a/11), (27a/13), (27a/13), (27a/3), (27a/5), (27a/7), (27b/11), (27b/12), (27b/2), (27b/9), (28a/1), (28a/11), (28a/5), (28a/8), (28b/3), (28b/5), (28b/7), (28b/9), (29a/1), (29a/11), (29a/6), (29b/2), (29b/4), (30a/10), (30b/7), (30b/9), (31a/5), (31a/9), (31b/5), (32a/3), (32a/6), (32a/8), (32b/10), (33a/5), (33a/8), (34a/7), (35a/1), (35b/5), (36b/12), (39b/10), (39b/12), (39b/2), (39b/7), (3a/13), (3a/8), (40a/12), (40a/13), (40b/12), (40b/2), (41a/1), (41a/10), (41a/13), (41a/4), (41a/6), (41a/8), (41a/9), (41b/5), (41b/6), (42a/2), (42a/3), (42a/7), (42a/8), (42b/3), (42b/4), (43a/1), (43a/3), (43b/1), (43b/11), (43b/13), (43b/4), (43b/5), (43b/7), (43b/8), (44a/10), (44a/13), (44a/4), (44a/6), (44b/3), (44b/4), (44b/7), (45a/11), (45a/8), (45b/1), (45b/13), (45b/5), (4b/11), (8a/13), (8b/13), (8b/2), (9a/13), (9a/6), (9a/8), (9b/12), (9b/2), (9b/4), (9b/6), (9b/8), (28a/3), (11a/2), (10b/10), (12b/8), (13b/2), (14b/2), (19a/12), (8a/10), (8a/7)

s. + ine (51b/6)

s. + inüñ

s. + inüñ (10b/12), (11a/5), (28b/1), (18b/11), (39b/4), (11a/11), (11a/8), (11b/3), (13b/4), (15a/1), (15a/8), (16b/1), (17b/11), (17b/4), (17b/8), (18a/11), (18a/13), (18a/6), (18a/9), (18b/3), (18b/5), (19a/10), (21a/11), (21b/11), (21b/2), (22a/12), (22a/4), (22b/3), (23a/3), (23a/9), (24b/4), (25a/2), (26a/4), (26a/7), (26b/1), (26b/8), (29a/13), (29a/3), (29a/9), (29b/5), (29b/8), (30a/12), (30b/11), (30b/4), (31a/1), (31a/12), (31a/3), (31a/7), (31b/1), (31b/4), (32a/1), (32a/11), (32b/1), (32b/4), (32b/6), (32b/8), (33a/11), (33a/13), (33a/2), (33b/2), (33b/5), (33b/8), (34a/9), (34b/1), (34b/10), (34b/12), (34b/3), (34b/5), (34b/7), (34b/9), (35b/1), (35b/11), (35b/8), (36a/1), (36a/10), (36a/12), (36a/3), (36a/5), (36a/7), (36b/1), (36b/10), (36b/3), (36b/5), (36b/8), (37a/10), (37a/12), (37a/13), (37a/8), (37b/11), (37b/13), (37b/2), (37b/4), (37b/6), (37b/8), (37b/9), (39a/13), (8b/9), (9a/11), (9a/3), (9b/10), (38a/10), (38a/12), (38a/2), (38a/4), (38b/11), (38b/13), (38b/2), (38b/5), (38b/8), (39a/11), (39a/3), (39b/9), (40a/1), (40a/10), (40a/3), (40a/5), (40b/10), (40b/6), (40b/8), (41a/12), (41b/11), (41b/13), (41b/3), (41b/9), (42a/5), (43a/12), (43a/6), (43a/9), (43b/3), (43b/9), (44a/11), (44a/7), (44b/6), (45b/8), (46a/4), (46a/5), (45b/11), (46a/10), (46a/11), (46b/1)

[= 357]

şālīḥ : < Ar. İyi insan. Dünyâya kıymet vermeyen, îtikâdı doğru olup, Allahü teâlânın rızâsını, sevgisini kazanmak için çalışan müslüman.

s. (43b/11), (47b/1)

[= 2]

şahīḥ : < Ar. Doğru, gerçek, tam, eksiksiz.

s. (35b/2), (40a/3), (4b/6), (33b/9)

s. + iyle (2b/8)

[= 5]

şahīḥu'l-mizāc : < Ar. Sağlam karakterli.

s. (33a/9)

şakal : Yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü.

s. (29b/9), (6b/3)

s. + a (30a/8)

s. + ı (30a/9), (30b/10), (30b/13), (30b/3), (30b/6), (30b/8), (31a/1), (31a/11),

(31a/13), (31a/4), (31a/9), (31a/9), (31b/3), (31b/5)

s. + inuñ (30a/1), (31a/6)

[= 19]

şakın- : Herhangi bir korku veya düşünce ile bir şeyi yapmaktan uzak durmak, içtinap etmek.

s.-alar (18a/4)

s.-mağ (17a/7)

s.-ur (17a/7), (18a/4)

[= 4]

şakınıcı : Sakınan.

s. + dur (50a/8), (50b/10), (50b/3), (50b/6), (51a/7), (51a/7), (51a/8)

[= 7]

şalla- : Düzenli bir biçimde ve hep aynı doğrultuda hareket ettirmek.

s.-yorsa (41a/13)

şallan- : Bağlı bulunduğu yerde gevşek duruma gelip yerinden oynamak, kımıldamak.

s. -up (24a/3)

şanʿat : Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık. Ustalık, hüner.

s. + lar (47b/4)

şark- : Aşağıya doğru uzamak veya uzanmak.

s.-miş (26a/3), (25a/2)

s. -an (24a/6)

[= 3]

şaru : Yeşil ile turuncu arasında bir renk, limon kabuğu rengi.

s. (18b/13), (51b/4), (8b/6), (19b/12), (8b/10), (9a/2)

s. + sina (22b/8)

s. + ya (23b/3), (36b/9)

s. + yla (19a/4)

[= 10]

şavāb : < Ar. Doğruluk, dürüstlük.

s. (7b/5)

şavt : < Ar. Ses.

s. + ı (41b/4)

şayd : Av, avlanma.

s. + ı (39a/3)

şıcan : Fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan.

s. (49a/11)

şifat : < Ar. Yüz, kılık ve dış görünüş.

s. + ı (38a/11), (23a/10), (39a/12)

s. + ında (41b/8)

s. + la (4b/2)

s. + ları (5b/7)

[= 6]

şıgır : Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı.

s. + ı (49b/8) (20a/7)

[= 2]

şıgırcık : Siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çoğurcuk, çekirge kuşu.

s. (51a/7)

şığ : Çevresine sarılarak veya bir şey sararak çepeçevre basınç altına almak.

s. -sa (21a/13)

şıhhat : < Ar. Sağlık, esenlik.

s. (10b/1) (7b/12)

[= 2]

şır : < Far. Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey.

s. (28b/12), (29a/5)

s. + dur (49a/9)

[= 3]

şıra : Yan yana, art arda olan şey veya kimselerin tümü, dizi.

s. (19b/4)

şırça : Cam, camdan yapılmış.

s. + ya (23b/2)

şırtlan : Genellikle leşle beslenen, etçil, postu benekli bir hayvan, yeleli kurt.

s. (48b/5)

şol : Vücutta kalbin bulunduğu tarafta olan, sağ karşıtı.

s. (11a/12), (43b/8), (44b/2)

s. + ına (32a/10)

[= 4]

şu : Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde,ab.

s. (42a/3), (50a/11), (50a/4), (50a/4)

[= 4]

şūret : < Ar. Görünüm, biçim.

s. + i (32a/1)

şudġ : Göz ile kulak arası ve onun üzerine sarkan zülûf.

s. + ına (14b/11), (14a/12)

[= 2]

şuġravī : < Ar. Bir çeşit huy, karakter.

s. (3a/6)

şulu : Suyu olan, içinde su bulunan, koyu karşıtı.

s. (22b/11), (35a/13)

[= 2]

şungur : Doğana benzeyen, yırtıcı, avcı kuş.

s. (50a/13)

şuşıġırī : Manda.

s. (49b/5)

şakīl : < Ar. Ağır.

s. (46b/5)

şebātsuz : < Ar. Sebat etmeyen.

s. (32a/12)

sābi^c : < Ar. Küçük çocuk.

s. (42b/13)

sāfi : < Ar. Katışıksız. Temiz, süzölmüş ve temiz.

s. (35a/12)

sākin : < Ar. Hareket etmeyen, kımıldamayān, durgun.

s. (3a/1)

sāyir : < Ar. Başka, öteki, diğer.

s. (2a/4), (36a/9), (7a/12)

[= 3]

sāzende : < Ar. Çalgıcı, sazıcı.

s. (43b/12)

saādet : < Ar. Mutluluk.

s. (44b/10), (45b/12)

[= 2]

saīdū'l ahvāl : < Ar. Mutlu bir hāli olan.

s. (42b/10)

saczi : ?

s. (50b/2)

saḥī : < Ar. Cömert, eli açık.

s. (9b/10), (46b/11), (148a/10)

s. + dūr (48a/10)

[= 5]

şāḥib-i hüsn : < Ar. Güzellik sahibi.

s. (21b/7)

sakın- : Herhangi bir korku veya düşünce ile bir şeyi yapmaktan uzak durmak, içtinap etmek.

s.-maḵ (49a/4)

sakımcı : Sakınan.

s. + dur (50b/11), (51b/6)

[= 2]

sakla- : Elinde bulundurmak, tutmak.

s.-maḵ (45b/2)

saklayıcı : Saklayan.

s. + dur (51a/3)

salavāt : < Ar. Peygamberimize (a.s.m.) edilen rahmet ve esenlik duaları.

s. (2a/1)

saz : < Far. Çalgılı eğlence yeri. Her tür müzik aracı, çalgı.

s. + ı (43b/12), (47a/5)

[= 3]

sebʿa : < Ar. Yedi.

s. (2a/2), (46b/3)

[= 2]

sebʿa-i tāhire : < Ar. Yedi temiz yer

s. (7a/11)

sebeb : < Ar. Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.

s. + den (5b/6), (5b/8)

[= 2]

sefer : < Ar. Yolculuk.

s. (44a/4)

s. + inde (44a/4), (50b/12)

[= 3]

sefih : < Ar. Zevk ve eğlenceye düşkün, uçarı.

s. (11b/9)

segirt- : Sıçrayarak yakın bir yere doğru koşmak.

s.-se (15a/7)

selīm : < Ar. Sağlam, kusursuz. Refah ve selâmet üzere bulunan.

s. (48a/5)

semāvāt : < Ar. Gökler, semalar.

s. (2a/2)

semiz : Şişman, yağı çok olan.

s. (37a/5), (37b/9), (39a/8), (25a/7), (29b/13), (32b/13)

[= 6]

semüzlük : Şişmanlık.

s. + de (39a/5)

sene : < Ar. Yıl.

s. + sinde (2b/5)

serçe : İnsanlara yakın yerlerde yaşayān, kışın göçmeyen, koyu boz renkli, ötücü küçük bir kuş.

s. (45a/10), (45a/5), (45b/10), (45b/4), (46a/3), (46a/8), (51a/8)

[= 7]

serhoş : < Far. Alkollü içki veya keyif verici bir madde sebebiyle kendini bilmeyecek durumda olan (kimse), esrik, mest(I), sermest, başı dumanlı, kafası bulutlu, kafası iyi, kafası dumanlı, kafası kıyak.

s. (41a/9)

serī : < Ar. Çbuk, süratli, hızlı.

s. (25b/10), (7b/4), (46b/11)

[= 3]

sev- : Sevgi ve bağılılık duymak.

s.-e (11b/13), (12a/4), (13b/4), (13b/8), (14b/12), (14b/13), (15a/9), (15b/6),
(15b/9), (16b/13), (17a/10), (17a/12), (17a/6), (17b/3), (19a/3), (19b/2), (19b/6),
(19b/6), (19b/9), (20a/7), (21b/9), (22a/10), (22a/9), (22b/2), (23a/11), (25b/9),
(26a/12), (26b/13), (26b/4), (28b/5), (30b/12), (30b/2), (30b/5), (31a/10), (31a/8),
(33a/6), (35b/4), (35b/6), (39a/3), (40b/12), (40b/2), (41a/1), (41a/7), (43b/12),
(9a/13)

s.-eler (47a/1), (47a/10), (47a/5), (47a/7), (48a/7)

s.-er (48a/13), (48b/3), (49a/6), (49b/1), (50b/7)

s.-meye (17a/6), (25b/11), (27a/1), (27a/9), (43a/13)

s.-mez (48b/13), (49b/6), (51a/11)

[= 63]

sevāhīl : < Ar. Sahiller, kıyıları.

s. (46b/10)

sevdā : < Ar. Fazla sevgi sebebiyle meydana gelen bir çeşit hastalık. Aşk.

s. (34a/12)

sevdāvī : < Far. Bir tür huy, karakter.

s. (3a/6), (43a/13)

sevgülü : Sevilen ve âşık olunan kimse, yavuklu, dost, yâr, canan

s. (43b/4)

sevinci : Seven kimse.

s. + dür (49b/12), (50b/9)

[= 2]

seyrek : Aralıklı olarak, aralıklı bir biçimde.

s. (29a/11), (29a/12), (31a/6), (37a/2)

[= 4]

seyreklik(g) : Aralıklı olma durumu.

s. + inde (29a/12)

[= 2]

sibā^c : < Ar. ?

s. (3b/10)

sigil : Deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürtüklü küçük ur.

s. (25a/13), (44a/3)

[= 2]

simā : < Ar. Yüz, çehre, beniz.

s. + sı (4a/5)

[= 2]

sincap : Ağaçlarda yaşayān, genellikle meyveyle beslenen, çok tüylü, uzun kuyruklu, ince gövdeli bir hayvan.

s. (49a/11)

siñek : Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı.

s. (51b/7)

siñir : Herhangi bir şey, bir olay karşısında tepki gösterme duyarlılığı ve kişinin ruhsal niteliği.

s. + leri (31b/10), (31b/11), (31b/12), (31b/13), (32b/3), (33a/12), (33b/12),

(35a/7), (38a/9), (38b/4), (40a/2), (40b/7)

[= 12]

siñirlü : Sinirli olma durumu.

s. (39b/10), (40a/8)

[= 2]

sivri : Ucu keskin ve batıcı olan. Ucuna doğru gittikçe incelen

s. (10b/5), (20a/13), (33a/4), (34a/1), (34b/2), (38a/12)

s. + sidür (45a/3)

[= 7]

siyāh : < Ar. Kara.

s. (30a/2)

siyāset : < Ar. Memleket idare etme san'atı. Devlet idare tarzı.

s. (46b/6)

soñra : Daha ileri bir zamanda, müteakiben, önce karşıtı.

s. (22a/1), (48a/11)

[= 2]

söyle- : Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

s.-digi (15a/5)

s.-mişdür (6a/7)

s.-rken (17b/6), (41b/12)

s.-se (41b/9)

s.-ye (26b/13)

[= 6]

söylen- : Söyleme işi yapılmak.

s.-ür (4a/5)

söyleyici : Söyleyen.

s. + dür (51a/8)

söz : Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelim, laf, kavl.

s. (15b/3)

s. + lerinde (47a/1)

[= 2]

sözlü : Sözl, konuşma biçiminde yapılan, şifahî, oral, yazılı karşıtı.

s. (12a/11), (14a/12), (28a/11)

[= 3]

s. (11a/6)

sū-i şerīr : < Ar. Kötü niyetli.

s. (11a/11), (15a/8)

[= 2]

süflī : < Ar. Aşağı, alçak.

s. (47a/10)

sümük : Sümük doku hücrelerinin ve üzerinde bulunan bezlerin, doku yüzünde nemli, akıcı, kaygan bir tabaka oluşturan salgısı.

s. (25b/2)

sür^{at} : < Ar. Hızlılık, çabukluk, ivinti.

s. (3b/4)

s. + le (11b/6), (41a/11)

[= 2]

sürme : Kırpık diplerine sürülen siyah boya, sürme, is.

s. (16a/9)

sürūr : < Ar. Sevinç, mutluluk.

Ş

s. (10a/7)

şād : Arap alfabesinde bir harf.

ş. (33b/1), (33b/6), (47b/6)

ş. + dur (49a/3), (50b/12), (51a/6)

[= 6]

şāhāne : < Far. Çok güzel, mükemmel.

ş. + dür (50a/13), (50a/13), (50b/2), (48a/11)

[= 4]

şāz : < Ar. Ayır, müstesna.

ş. + dur (49a/6), (18b/10)

[= 2]

şābeze : < Ar. El çabukluğu.

ş. + yi (31a/8)

şakī : < Ar. Yol kesen, haydut, haylaz.

ş. (43b/8), (44b/7), (45a/8)

ş. + dür (51b/3)

[= 4]

şark : < Ar. Doğu.

ş. (46b/3)

şecī : < Ar. Yiğit, cesur, kahraman.

ş. (23a/11)

şecāat : < Ar. Cesaret, yiğitlik.

ş. (19b/9)

ş. + i (33a/2)

ş. + in (5b/2)

[= 3]

şecā^catlü : < Ar. + T. Cesareti olan.

ş. (29a/3), (35b/5), (27a/7)

[= 3]

şeci^c : < Ar. Cesur, yiğit.

ş. (10a/1), (10a/10), (11a/2), (11b/5), (15a/4), (21b/9), (27b/11), (30a/10),
(30b/7), (32a/4), (32b/9), (33a/8), (33b/9), (34a/7), (35a/1), (37a/8), (38a/11), (39b/3),
(3a/8), (40a/1), (40a/12), (41a/4), (41b/1), (47a/12), (5a/12), (5b/1), (8b/11)

ş. + dür (51b/9)

[= 28]

şeffāf : < Ar. Işığa mâni olmayan, ışık geçiren parlak cisim. Saydam.

ş. (35a/10), (36b/6)

[= 2]

şehādet : < Ar. Şehitlik, tanıklık.

ş. (45a/6)

şehlā : < Ar. Elâ göz. Koyu mavi göz.

ş. (23a/5)

ş. + sı (23a/5)

[= 2]

şehvet : < Ar. Erkek ve dişinin birbirine karşı duydukları güçlü cinsel istek.

ş. + i (15a/4), (18b/1), (18b/8), (22a/7), (26a/4), (27a/11), (29a/4), (29a/9),
(31a/10), (34b/12), (35b/12), (36b/5), (37b/4), (37b/9), (38a/13), (39b/1), (39b/11),
(39b/7), (40a/4), (41b/11), (48a/4), (49b/10), (49b/8), (50a/3)

ş. + leri (46b/11), (47a/13), (47a/8), (47b/12), (47b/7)

[= 29]

şehvetlü : < Ar. + T. Şehveti olan.

ş. (20a/12)

şehvetperest : < Ar. + Far. Şehvet düşküni.

ş. (8a/8), (9b/8)

[= 2]

şek(i)l : < Ar. Biçim, dış görünüş. Çehre. Tarz.

ş. (42a/12), (42b/11), (42b/13), (42b/2), (42b/4), (42b/6), (42b/8), (43a/2),
(43a/5), (43a/8)

ş. + i (4a/6)

ş. + inde (14b/4)

ş. + inüñ (42a/9)

ş. + iñ (5b/10)

[= 14]

şerh : < Ar. Açıklama. Anlaşılanı anlatma. Bir yazı veya konuşmayı kolay anlaşılması için izah etme, tafsil etme.

ş. (4b/2)

şerîr : < Ar. Kötülük eden, kötü.

ş. (11a/11), (19a/13), (21a/4)

ş. + dür (49a/10), (49b/2), (50a/6), (50b/7), (51a/10), (51b/3), (51b/5), (51b/8)

[= 11]

şerîāt-ı kāmîl : < Ar. Tam ve eksiksiz ilahi kanunlar.

ş. (2a/7)

şerr : < Ar. Kötülük.

ş. (28b/5), (34b/8)

ş. + e (11a/6), (17b/5), (17b/8), (18a/2), (22a/5), (22b/10), (24b/5), (32b/4),
(38a/4)

ş. + i (11a/11), (12a/3), (15a/9), (17a/10), (17a/12), (18a/9), (19b/2), (19b/6),
(21b/2), (30b/2), (49b/11), (50a/5), (51a/11), (51a/6)

ş. + inden (18a/3), (18a/3)

[= 27]

Şeyh Muhyiddin-i ‘Arabī : < Ar. İspanya’da doğup Suriye’de ünlü İslam
mutasavvıfidır.

ş. (6a/4), (3b/8)

[= 2]

şikār : < Far. Av, av hayvanı.

ş. (16b/13)

şiş : Şişmiş olan yer, şişlik.

ş. (23b/5)

şiş- : İçi hava veya gazlarla dolarak gerilmek.

ş.-miş (10b/2), (26b/2), (26b/5), (39b/8)

[= 4]

şöyle : Şunun gibi, şuna benzer biçimde.

ş. (4b/5)

şük(ü)r : < Ar. Nimete karşı memnunluk göstermek. Allah'a karşı minnet
duyma, teşekkür etme.

ş. + i (1b/1)

şürefâ : < Ar. Şerefliiler. Allah (C.C.) yolunda sabır ve sebat ile devam eden
temiz insanlar.

ş. (5a/3)

T

ṭāʿat : < Ar. Allah'ın emirlerini yerine getirme, ibadet.

t. + i (11a/9)

ṭabʿ : < Ar. Tabiat. Karakter. Yaratılış.

t. (23b/8), (26a/11), (26b/3), (27a/5), (31a/4),

t. + ı (11a/11), (11a/5), (16b/2), (17b/11), (18a/6), (22a/7), (25a/2), (26a/4),
(26a/7), (29a/13), (31b/2), (31b/4), (32b/8), (36a/5), (37a/13), (38a/13), (38b/8),
(39a/11), (40a/10), (40b/2), (40b/6), (41b/13), (41b/5), (47a/6), (49b/7), (50a/10),
(50a/11), (50a/6), (50b/6), (51b/2), (51b/3), (51b/5), (5b/8), (8a/13), (9a/3), (9b/10),
(9b/2)

[= 42]

ṭābiʿ : < Ar. Uyan, tabi olan.

t. (51b/7)

[= 1]

tābiʿ : < Ar. Uyan, tabi olan.

t. (16b/12), (8a/1), (26a/9)

[= 3]

ṭabīʿat : < Ar. Yaratılış, huy, karakter.

t. (5a/13)

t. + ı (3a/12), (10b/13), (34b/3), (3a/7), (9a/11)

t. + ın (48a/10)

t. + ları (46b/7), (46b/9), (47b/10), (48a/8)

[= 11]

ṭabīʿatlu : < Ar. + T. Karakter sahibi, karakterli.

t. + dur (49a/10)

tafzīl : < Ar. Üstün tutma

t. (16a/12)

tağıl- : Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak.

t.-mıṣ (30b/4)

tağınık : Geniş bir alana yayılmış olan.

t. + (31a/5)

taḥavvürlü : < Ar. Aceleci.

t. (13b/12), (15b/7), (26b/11)

[= 3]

tāhir : < Ar. Temiz, pak.

t. + e (7a/11)

tahiyyat : < Ar. Selamlar.

t. (2a/12)

taḥmīr : < Ar. Mayālandırma, yoğurma.

t. (1b/2),

taḥrīr : < Ar. Yazma.

t. (3b/5)

taḥṣil : < Ar. Öğrenim. İlim edinmek. İlim öğrenmek veya öğretmek için çalışmak.

t. (44a/5)

taḥūr : < Ar. Temiz, temizleyici, çok temiz.

t. + (1b/3)

tāife : < Ar. Cemaat, grup, kabile, takım.

t. (42b/12)

t. + sini (17a/6), (43a/13)

[= 3]

taḳaẓā : < Ar. Azarlama, başa kakma.

t. + sını (5a/7)

t. + sı (3a/12)

[= 2]

taḳī : < Ar. Kendini koruyan, saklayan.

t. (13a/4)

ṭalak : < Ar. Boşama, boşanma.

t. (34a/12)

ṭālib : < Ar. İsteyen, istekli.

t. (2b/3)

taʿlīm : < Ar. Eğitim, öğretim, alıştırma.

t. (1b/6)

ṭamar : Canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal.

t. + lar (16a/1), (17b/2), (18a/6), (25b/1), (34a/1), (35a/8), (37b/7)

t. + ları (13b/10), (13b/7), (31b/10), (34a/6), (35b/9), (7b/2)

[= 13]

ṭamām : < Ar. Eksiksiz, tam.

t. (15b/11), (16b/6), (16b/6), (19a/8), (31a/2), (3a/10), (3b/1), (44b/12),

(45a/1), (45a/2), (46a/2), (5b/3), (7b/4)

[= 13]

ṭammāʿ : < Ar. Çok aç gözlü olan.

t. (14b/5), (24b/13), (47a/7)

t. + dur (48b/12)

[= 4]

tar : İçine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı.

t. (9a/11), (13a/9), (15a/2), (16a/4), (21a/12), (27a/12), (27b/11), (33b/4),
(34b/7), (37a/9), (43a/10)

[= 11]

tar : Sıkıntılı.

t. (9a/11)

taraf : < Ar. Yan, yön, yer.

t. + a (16b/11)

t. + dan (12a/10)

t. + ına (21a/3), (23b/7)

t. + ında (43b/3)

t. + ından (14a/5)

t. + ınıñ (46a/13)

[= 7]

tarī : < Ar. Birden bire ortaya çıkan.

t. (7b/12)

tarīk : < Ar. Yol, yöntem.

t. + i (44b/11)

tarīkat : < Ar. Tarz, yöntem, yol.

t. (4a/8)

tarlık : Dar olma durumu.

t. + da (39a/6)

tarṭağan : Darmadağın, perişan.

t. (30a/6)

taşavvur : < Ar. Zihinde kurma, düşünce.

t. (5b/5)

taşra : Dış taraf, dışarı.

t. (25a/6), (35a/8)

t. + sına (11a/1), (20a/8), (23a/12), (27b/8), (31a/5)

[= 7]

tatlu : Acı olmayan, acı karşıtı.

t. (27b/5)

tavşan : Eti yenen, hızlı koşan, kemirgen, postundan yararlanılan bir tür memeli.

t. (49a/8)

tavus : Tavus kuşu.

t. (51a/2)

taʿyin : < Ar. Yerini belirleme, atama.

t. (2a/5), (5b/13)

[= 2]

tebdīl : < Ar. Değişme.

t. (4b/13)

tebdil-i ahlāk : < Ar. Ahlakın değişmesi.

t. (5a/11), (5a/9)

[= 2]

tecellī : < Ar. Görünme, ortaya çıkma.

t. (4a/10)

tecrübe : < Ar. Deneyim.

t. (3b/11), (4b/4)

[= 2]

tedbīr : < Ar. Önlem

t. + i (43b/10)

t. + leri (48a/3)

[= 2]

tedbīr-i muḥalif : < Ar. Karşı önlem almak.

t. (8a/4)

tehevvrülü : < Ar. + T. Kızgın, öfkeli, sinirli.

t. (22a/1)

tek : Yalnız.

t. (46b/1)

tekebbür : < Ar. Büyük taslama.

t. (20a/9)

tekebbürlük : < Ar. + T. Büyüklük, kibir sahibi olma.

t. (26b/1)

teʿlīf : < Ar. Kaleme alma, yazma.

t. (47b/4)

temmetü'l-kitāb : < Ar. Kitap tamamlandı.

t. (51b/11)

temyīz : < Ar. Bir şeyi diğerinden seçip tarif etmek, ayırmak. Seçmek. İyiyi kötüden ayırmak.

t. (3b/1)

tendürüst : < Far. Sağlıklı, sağlam yapılı.

t. (35b/2)

terbiyet : < Ar. Belli bir amaca erişecek şekilde geliştirme, olgunlaştırma.

t. + e (50a/2)

tercīḥ : < Ar. Üstün tutma, seçme.

t. (4b/4)

tercūme : < Ar. Çeviri, bir sözü bir dilden başka dile çevirme.

t. (2a/13), (6a/7)

[= 2]

terğīb : < Ar. Rağbet ettirme, istek uyandırma.

t. (5a/10)

tesbīḥ : < Ar. Sena edip övmek, anmak.

t. (5a/8)

teşahḥus : < Ar. Kendine has kimlik kazanma.

t. (3b/1)

teşbīḥ : < Ar. Benzetme.

t. + dir (4a/3)

tevāriḥ : < Ar. Tarihler.

t. (3a/13)

tez : Çabuk.

t. (16a/5), (16a/5), (16b/12), (17b/6), (17b/6), (21a/3), (21a/9), (25a/11),
(30a/13), (31a/4), (35b/1), (41a/11), (41a/11), (45a/12), (45a/9), (46b/2), (13b/4)

t. + dir (48b/3)

[= 18]

ṭı : Arap alfabesinde bir harf.

t. (10b/1), (11b/9), (12a/4), (12b/4), (13b/11), (14a/10), (15a/10), (15a/4),
(16b/13), (17a/12), (17a/4), (17a/8), (17b/12), (17b/9), (18a/7), (18b/1), (18b/12),
(19a/13), (19a/3), (19b/3), (20a/12), (20b/10), (20b/7), (22a/13), (24b/13), (24b/6),
(25b/9), (26a/9), (26b/8), (27a/1), (27a/3), (27a/5), (27b/11), (27b/12), (28b/8),

(29a/2), (29b/3), (29b/6), (30b/10), (30b/8), (31a/1), (31a/10), (32a/2), (32b/2), (32b/9), (33a/9), (33b/1), (34a/13), (34b/8), (34b/9), (35b/13), (35b/6), (36a/11), (36a/2), (36a/5), (36b/6), (37a/9), (37b/13), (37b/3), (38b/10), (39a/12), (39b/6), (40a/2), (41a/7), (41a/9), (42a/5), (6a/1), (7b/8), (8a/9), (8b/10), (9a/11), (9a/7)

[= 72]

tırnak(ğ) : İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka.

t. (35a/2), (6b/7)

t. + ı (44b/13), (36b/11)

t. + ları (35a/10), (35a/11), (36b/2), (36b/6), (40b/5)

[= 9]

tışarı : Dış çevre, dış yer, hariç, içeri karşıtı.

t. + sına (37a/4)

tıynet : < Ar. Yaradılış, mizac, ayna.

t. + e (1b/4)

ticāret : < Ar. Ticari iş yapma, ticaret.

t. + den (44b/3)

timsāh : Sıcak bölgelerin akarsularında yaşayān, kalın derili, uzun kuyruklu, iri bir hayvan.

t. (50a/5)

titregen : Titreyen.

t. (36a/2)

tīz : < Far. Tez.

t. (8b/7)

toğan : Sırtı kül rengi ve enine çizgili, küçük kuş, fare vb. ile beslenen ve alıştırılarak kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş.

t. (19a/12)

toğrı : Doğru. Gerçek olan.

t. (14b/6), (24b/12), (38a/9), (3b/5), (44b/12), (45a/4), (48b/4), (26a/6), (31b/7)

[= 9]

tol- : Dolu duruma gelmek.

t.-miş (15b/12)

tolayı : Çevre, yan.

t. + sında (19b/1)

t. + sında (19b/4)

tolu : İçi boş olmayan, dolmuş.

t. (23b/1), (33b/11), (33b/7), (34a/1), (34a/3), (34b/9), (37a/1), (40a/8)

[= 8]

tolu : Dolu, boş olmayan.

t. (13a/12)

tonuk : Parlak olmayan, mat.

t. (17a/4), (36b/7), (41b/8)

[= 3]

toprak(ğ) : Toprak.

t. + ı (51b/2)

topuk(ğ) : Ayāğın yuvarlakça olan alt bölümü.

t. + ı (40b/3), (40b/13)

[= 2]

töhmət : < Ar. Birine yüklenen, işlenildiği sanılan fakat henüz aydınlanmamış olan suç, suçlama.

t. (46b/8)

tır- : Durmak.

t.-masa (16b/11), (21a/6), (22a/1)

t.-sa (21a/5), (26b/11), (28a/8), (29b/3), (32a/10), (8b/10), (21a/10), (24b/12), (28a/7), (28b/2), (28b/9)

t.-up (16a/5), (24a/6)

t.-ur (48b/4)

[= 17]

turna : Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak yaşayān, göçebe, iri bir kuş.

t. (50b/13)

tut- : Elde bulundurmak, ele almak.

t.-asın (44b/12)

t.-sa (15a/1)

[= 2]

tutak(ğ) : Ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri.

t. + ı (28a/10), (28a/12), (28a/13), (28a/4), (28a/7), (28b/8), (28b/9), (29b/1)

t. + ından (28a/5)

t. + ını (25b/5)

t. + ınıñ (43b/5)

t. + ları (27b/13), (27b/7), (28a/2), (10b/12), (28b/2), (28b/6)

t. + larınıñ (27b/4)

t. + ınıñ (28a/7), (27b/5)

t. + uñ (6b/2)

[= 21]

tutuk : Olması gereken gibi olmayan, tıkalı.

t. (23b/2)

tuyūr : < Ar. Kuşlar.

t. (3b/10), (50a/12)

t. + uñ (48a/9), (7a/8)

[= 4]

tur- : Hareketsiz durumda olmak.

t.-sa (18b/4)

tükür- : Tükürüğü ağız içinden dışarıya atmak.

t.-dügi (27b/5)

tükürük : Tükürük bezlerinin ağza akan salgısı.

t. (41b/12)

türki̇ : Türkçe dili.

t. (2a/12)

U

uç(c) : Bir şeyin baş veya son noktası.

u. + ı (14b/1), (14b/7), (27b/1), (34b/13), (45a/4), (45a/5), (45a/6), (45b/10),
(45b/4), (45b/7), (46a/8), (36b/1)

u. + ın (45a/4)

u. + ına (34b/13)

u. + ını (45a/10), (45a/3)

[= 16]

uç : Bir şeyin baş veya son noktası.

u. + ları (14b/7), (15a/12)

u. + undadır (45a/3)

[= 2]

uğra- : Yola devam etmek üzere, bir yerde kısa bir süre kalmak.

u.-ya (33a/11)

uğrı : Hırsız.

u. (36a/10)

u. + dur (48b/7), (49a/11), (49a/13), (49a/5), (50a/8), (50b/10), (50b/6)

[= 8]

uğrılı : Uğurlu olmak.

u. (35b/8)

uğun- : Ağlarken kendinden geçip bir süre sessiz soluksuz kalmak, kendinden geçmek.

u.-mağ (42a/8)

ulaş- : Varmak, gelmek.

u.-duğı (30a/8)

u.-mış (30a/8)

[= 2]

ulaşık : Ulaşma işi.

ulemā : < Ar. Alimler, ilim sahipleri.

u. (44b/11), (3b/3), (44a/13)

[= 3]

ulu : Erdemleri bakımından çok büyük, yüce:

u. (14a/2)

u. + dur (51a/4)

[= 2]

ulü'l-ʿilmi : < Ar. İlim sahibi.

u. + i (2a/8)

ʿulūm-ı evvel : < Ar. İlk, önceki ilimler, bilimler.

ʿu. + iñ (1b/5),

ʿulūm-ı mükāşefe : < Ar. Sırlar ilmi

ʿu. (4a/9)

ʿulūvv : < Ar. Büyüklük, yücelik, ululuk.

ʿu. (7b/10)

umur : < Ar. Aldırış etme, önem verme.

u. + larında (46b/5), (48a/3)

[= 2]

umūr-ı dünyāvi: < Ar. Dünya işleri.

u. (3b/1)

ʿunnābī: < Ar. Unnab rengine.

ʿu. (30a/1)

u. (30a/9)

ur- : Elini veya elinde tuttuğu bir şeyi bir yere hızla çarpmak.

u.-sa (42a/4)

urul- : Vurma işine konu olmak.

u.-sa (24a/2)

utancağ : Utangaç olan.

u. + dur (48a/13)

uy- : Ölçüleri birbirini tutmak.

u.-masa (12b/2), (34b/6), (36a/10), (7b/6), (8b/2)

u.-sa (10a/7)

[= 6]

uy- : Bir inanca, bir anlayışa, bir duruma veya egemen bir güce uygun davranışta bulunmak, riayet etmek

u.-maya (44a/8)

uyan- : Uyku durumundan çıkmak.

u.-mağa (11a/13)

uyanık : Uyanık.

u. + dur (49a/4), (51a/4) (49a/1)

[= 3]

uykusuz : Uyumamış veya uykusunu alamamış.

u. + dur (50b/11)

uyluk(g) : Kalçadan dize kadar olan bacak bölümü

u. + larında (9b/11), (9b/13)

u. + ında (44b/1), (44b/2)

[= 4]

uzan- : Bir alana yayılmak.

u.-a (8b/8)

u.-sa (9a/8)

u.-up (46a/9)

[= 3]

uzun : İki ucu arasında fazla uzaklık olan, maksî, kısa karşıtı.

u. (10a/11), (10b/11), (12a/4), (13a/10), (13b/5), (14a/11), (14b/11), (16b/1), (18b/11), (24b/13), (25a/5), (25b/12), (25b/7), (27a/6), (29a/2), (29a/8), (29b/8), (2b/13), (30a/11), (30a/12), (30a/3), (30b/10), (31b/9), (32a/13), (32a/5), (32a/7),

(32a/9), (34b/12), (35a/13), (35a/5), (35a/9), (36a/11), (36a/4), (36a/9), (37b/12),
(38a/10), (39b/4), (3a/12), (40a/13), (40b/7), (41a/3), (41a/5), (42b/7), (43a/6),
(46a/10), (46a/4), (7b/9)

u. + dur (50a/4)

[= 48]

uzunluk(g) : Bir şeyin bir uçtan öbür uca kadar olan uzaklığı.

u. + a (35a/6)

u. + da (14a/8), (39a/6)

u. + ina (24b/11), (18a/10)

u. + inuñ (46a/1)

u. + in (7a/6)

[= 7]

Ü

ülfet : < Ar. Alışma.

ü. (14b/10), (48b/1), (49b/3)

ü. + i (43b/1), (49a/7)

[= 5]

ülfetlü : < Ar. + T. Alışkanlığı olan.

ü. + dür (48b/11), (49a/11), (49a/6), (49b/11), (49b/13), (49b/3), (49b/4),
(49b/6), (49b/7), (50a/12), (50a/2), (51a/11), (51a/6), (51b/1), (51b/4), (51b/6)

[= 16]

ülfetsiz : < Ar. + T. Alışkanlığı olmayan.

ü. + dür (51b/5)

ümmet : < Ar. Bir peygambere inanan tabi olan insanlar. Bir dine bağlı topluluğun tamâmı.

ü. + i (2a/4)

ü. + in (1b/12)

ü. + ini (2a/4)

[= 3]

ürkek : Korkak.

ü. + dür (48a/11), (49a/9)

[= 2]

ürkütücü : Korkutucu olan.

ü. + dür (49a/2)

ürküt- : Ürküntü vermek. Korkutmak.

ü.-megi (19b/9)

üst : Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri, fevk, alt karşıtı.

ü. (16a/2), (22a/11), (22a/8), (25b/4), (28a/12), (28a/5), (28a/7), (29b/3),
(43b/5)

ü. + i (30b/8), (32b/13), (33a/1), (7b/3), (26b/7)

ü.-in (24a/5)

ü. + inde (11b/11), (13a/11), (25a/13), (26a/3), (26b/10), (28a/7), (31b/13),
(33b/13), (34a/4), (35b/10), (37b/7), (43b/2), (44b/6)

ü. + inden (14b/13)

ü. + ine (12a/1), (14a/6), (14a/7), (35a/12), (7b/1)

[= 34]

üşengen : Üşengeç.

ü. (24a/9)

üzeri : Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı.

ü. + nde (16a/1), (17b/2), (18a/5), (37a/2), (37a/6), (44a/3)

ü. + nden (15a/3)

ü. + ne (10b/1), (11b/7), (16a/12), (17b/7), (20a/2), (20b/13), (26b/3), (28a/13),
(28b/13), (29a/8), (29b/1), (2a/1), (2a/4), (2a/8), (35b/3), (3a/10), (3b/2), (40b/11),
(43a/7), (43b/13), (45b/12), (45b/8), (47b/8), (4b/1), (5a/2), (5b/11), (7b/12)

ü. + nedür (49a/4)

[= 35]

V

vācibü'l-vücud : < Ar. Vücudu zorunlu olan.

v. + uñ (1b/1)

vāki : < Ar. Olmak, meydana gelmek, gerçekleşmek.

v. (3a/3)

vāsi : < Ar. Geniş.

v. (35a/13), (3a/12)

[= 2]

vāziha : < Ar. Açık, belli.

v. (2b/5)

va^cde : < Ar. Bir iş için önceden belli edilen zaman. Bir işi te'hir etmek,
sonraya bırakmak için olan belli vakit.

v. + sine(15a/9)

vaḥdāniyyet : < Ar. Allah'ın "bir" olması.

v. + ine (1b/1)

vaḳarlu : < Ar. + T. Ağırbaşlı.

v. + dur (49b/1)

vaḳ(i)t : < Ar. Vakit, zaman.

v. (18b/7), (18b/9), (21b/10)

v. + i (45b/8), (50a/10)

v. + in (15a/7), (21b/13), (41b/13), (42a/4), (42a/7), (42a/6)

v. + inde (49a/8)

[= 12]

var : Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

v. + dur (45a/6), (46a/8)

[= 2]

var- : Erişilmek istenen yere ayāk basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

v.-maz (48b/4)

v.-mışdur (45a/7)

v.-sa (14a/12)

v.-ur (48b/4)

[= 4]

vaşf : < Ar. Özellik, sıfat.

v. (4b/2), (5b/11)

v. + ında (23a/8)

[= 3]

ve : İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

v. (10a/1), (10a/11), (10a/11), (10a/12), (10a/2), (10a/3), (10a/6), (10a/6), (10a/6), (10a/7), (10a/7), (10a/8), (10a/8), (10a/9), (10b/1), (10b/11), (10b/12), (10b/13), (10b/3), (10b/6), (10b/6), (10b/6), (10b/7), (10b/8), (10b/8), (10b/9), (10b/9), (10b/9), (112/12), (11a/12), (11a/13), (11a/2), (11a/2), (11a/3), (11a/5), (11a/9), (11b/10), (11b/12), (11b/4), (11b/5), (11b/6), (11b/7), (11b/8), (11b/9),

(12a/1), (12a/13), (12a/3), (12a/3), (12a/6), (12a/7), (12a/8), (12a/9), (12b/1), (12b/1),
 (12b/10), (12b/13), (12b/2), (12b/2), (13a/1)eger, (13a/1)eger, (13a/10), (13a/10),
 (13a/10), (13a/11), (13a/11), (13a/12), (13a/13), (13a/2), (13a/4), (13a/5), (13a/5),
 (13a/5), (13a/7), (13a/7), (13a/9), (13a/9), (13a/9), (13b/1), (13b/10), (13b/11),
 (13b/12), (13b/2), (13b/2), (13b/3), (13b/4), (13b/5), (13b/6), (13b/8), (13b/8),
 (13b/9), (14a/10), (14a/11), (14a/11), (14a/13), (14a/13), (14a/2), (14a/4), (14a/5),
 (14a/5), (14a/6), (14a/7), (14a/8), (14a/9), (14b/10), (14b/11), (14b/12), (14b/12),
 (14b/3), (14b/4), (14b/4), (14b/5), (14b/5), (14b/5), (14b/9), (15a/10), (15a/10),
 (15a/2), (15a/4), (15a/5), (15a/6), (15a/6), (15a/7), (15a/8), (15a/9), (15a/9), (15a/9),
 (15a/9), (15b/1), (15b/12), (15b/13), (15b/13), (15b/3), (15b/4), (15b/6), (15b/6),
 (15b/6), (15b/7), (15b/8), (15b/8), (15b/9), (15b/9), (16a/1), (16a/1), (16a/10),
 (16a/11), (16a/12), (16a/3), (16a/3), (16a/3), (16a/4), (16a/6), (16a/7), (16a/8),
 (16a/9), (16b/10), (16b/10), (16b/13), (16b/2), (16b/2), (16b/3), (17a/10), (17a/12),
 (17a/13), (17a/3), (17a/5), (17a/5), (17a/6), (17a/7), (17a/8), (17a/9), (17b/1),
 (17b/11), (17b/12), (17b/12), (17b/12), (17b/2), (17b/3), (17b/5), (17b/7), (18a/11),
 (18a/2), (18a/2), (18a/2), (18a/5), (18a/7), (18a/9), (18a/9), (18b/10), (18b/12),
 (18b/3), (18b/3), (18b/4), (18b/5), (18b/5), (18b/8), (18b/8), (19a/1), (19a/1), (19a/11),
 (19a/11), (19a/11), (19a/13), (19a/13), (19a/13), (19a/3), (19a/3), (19a/4), (19a/5),
 (19a/6), (19a/7), (19b/11), (19b/11), (19b/12), (19b/12), (19b/12), (19b/13), (19b/2),
 (19b/2), (19b/4), (19b/4), (19b/6), (19b/6), (19b/8), (19b/9), (19b/9), (19b/9), (1b/10),
 (1b/11), (1b/4), (1b/6), (20a/10), (20a/13), (20a/2), (20a/2), (20a/2), (20a/3), (20a/4),
 (20a/5), (20a/6), (20a/8), (20a/9), (20a/9), (20b/1), (20b/1), (20b/11), (20b/11),
 (20b/11), (20b/12), (20b/3), (20b/4), (20b/5), (20b/6), (20b/6), (20b/6), (20b/7),
 (20b/8), (20b/9), (20b/9), (21a/1), (21a/10), (21a/10), (21a/11), (21a/12), (21a/13),
 (21a/2), (21a/3), (21a/4), (21a/5), (21a/6), (21a/6), (21a/7), (21a/9), (21b/1), (21b/13),

(21b/2), (21b/4), (21b/4), (21b/7), (21b/9), (21b/9), (22a/1), (22a/10), (22a/10),
 (22a/12), (22a/2), (22a/5), (22a/5), (22a/5), (22a/7), (22a/7), (22b/1), (22b/1),
 (22b/10), (22b/10), (22b/11), (22b/12), (22b/13), (22b/2), (22b/3), (22b/8), (22b/9),
 (23a/1), (23a/10), (23a/10), (23a/10), (23a/10), (23a/11), (23a/11), (23a/12), (23a/13),
 (23a/13), (23a/2), (23a/2), (23a/3), (23a/3), (23a/4), (23a/4), (23a/4), (23a/5), (23a/8),
 (23a/8), (23a/9), (23a/9), (23b/1), (23b/10), (23b/11), (23b/12), (23b/12), (23b/12),
 (23b/2), (23b/4), (23b/5), (23b/5), (23b/6), (23b/7), (23b/8), (23b/8), (23b/9),
 (24a/10), (24a/11), (24a/12), (24a/13), (24a/2), (24a/3), (24a/4), (24a/4), (24a/4),
 (24a/4), (24a/5), (24a/5), (24a/7), (24a/7), (24a/8), (24a/9), (24a/9), (24b/1), (24b/10),
 (24b/10), (24b/11), (24b/13), (24b/13), (24b/3), (24b/3), (24b/3), (24b/5), (24b/5),
 (24b/7), (24b/8), (24b/9), (25a/10), (25a/11), (25a/12), (25a/12), (25a/13), (25a/13),
 (25a/2), (25a/3), (25a/5), (25a/6), (25a/7), (25a/9), (25b/1), (25b/1), (25b/1), (25b/11),
 (25b/12), (25b/13), (25b/13), (25b/2), (25b/3), (25b/3), (25b/4), (25b/4), (25b/4),
 (25b/7), (25b/7), (25b/9), (26a/1), (26a/10), (26a/11), (26a/11), (26a/12), (26a/12),
 (26a/12), (26a/2), (26a/2), (26a/4), (26a/5), (26a/6), (26a/7), (26a/8), (26a/9), (26b/1),
 (26b/11), (26b/11), (26b/12), (26b/12), (26b/12), (26b/13), (26b/3), (26b/4), (26b/5),
 (26b/6), (26b/6), (26b/6), (26b/8), (27a/11), (27a/13), (27a/13), (27a/13), (27a/13),
 (27a/2), (27a/3), (27a/5), (27a/5), (27a/6), (27a/7), (27a/7), (27a/8), (27a/8), (27a/8),
 (27a/8), (27b/11), (27b/13), (27b/2), (27b/4), (27b/4), (27b/5), (27b/5), (27b/6),
 (27b/6), (27b/7), (27b/7), (27b/7), (27b/8), (27b/8), (27b/8), (27b/9), (27b/9), (28a/1),
 (28a/1), (28a/11), (28a/11), (28a/12), (28a/2), (28a/3), (28a/4), (28a/6), (28a/6),
 (28a/8), (28a/8), (28a/9), (28a/9), (28b/1), (28b/10), (28b/10), (28b/12), (28b/13),
 (28b/2), (28b/3), (28b/5), (28b/6), (28b/6), (28b/7), (29a/1), (29a/1), (29a/2), (29a/3),
 (29a/3), (29a/4), (29a/4), (29a/6), (29a/6), (29a/8), (29a/9), (29a/9), (29b/11),
 (29b/11), (29b/11), (29b/12), (29b/12), (29b/13), (29b/2), (29b/4), (29b/4), (29b/6),

(29b/6), (29b/7), (29b/8), (29b/9), (2a/1), (2a/1), (2a/11), (2a/11), (2a/2), (2a/4),
 (2a/5), (2a/6), (2a/6), (2a/8), (2a/8), (2a/9), (2b/10), (2b/11), (2b/13), (2b/3), (2b/7),
 (2b/9), (2b/9), (30a/1), (30a/10), (30a/10), (30a/11), (30a/13), (30a/13), (30a/2),
 (30a/3), (30a/3), (30a/4), (30a/4), (30a/5), (30a/6), (30a/6), (30a/7), (30a/8), (30a/9),
 (30b/10), (30b/11), (30b/11), (30b/12), (30b/12), (30b/12), (30b/13), (30b/13),
 (30b/2), (30b/2), (30b/2), (30b/3), (30b/3), (30b/5), (30b/5), (30b/5), (30b/7), (30b/7),
 (30b/8), (30b/9), (31a/10), (31a/10), (31a/13), (31a/2), (31a/3), (31a/4), (31a/6),
 (31a/7), (31a/8), (31a/8), (31a/8), (31b/10), (31b/10), (31b/11), (31b/11), (31b/12),
 (31b/13), (31b/2), (31b/2), (31b/4), (31b/5), (31b/6), (31b/8), (31b/8), (31b/8),
 (31b/9), (31b/9), (31b/9), (32a/1), (32a/11), (32a/12), (32a/12), (32a/12), (32a/12),
 (32a/2), (32a/2), (32a/3), (32a/4), (32a/4), (32a/5), (32a/5), (32a/6), (32a/6), (32a/7),
 (32a/8), (32a/8), (32b/1), (32b/10), (32b/10), (32b/13), (32b/13), (32b/2), (32b/4),
 (32b/5), (32b/5), (32b/6), (32b/6), (32b/8), (32b/9), (32b/9), (33a/1), (33a/1), (33a/1),
 (33a/11), (33a/13), (33a/13), (33a/2), (33a/3), (33a/3), (33a/5), (33a/5), (33a/6),
 (33a/6), (33a/7), (33a/8), (33a/8), (33a/8), (33a/9), (33b/10), (33b/10), (33b/11),
 (33b/11), (33b/12), (33b/12), (33b/12), (33b/13), (33b/13), (33b/13), (33b/2), (33b/3),
 (33b/3), (33b/4), (33b/4), (33b/6), (33b/6), (33b/8), (33b/9), (33b/9), (33b/9), (34a/1),
 (34a/1), (34a/11), (34a/12), (34a/12), (34a/13), (34a/2), (34a/2), (34a/3), (34a/4),
 (34a/5), (34a/6), (34a/6), (34a/7), (34a/9), (34a/9), (34b/1), (34b/11), (34b/3), (34b/5),
 (34b/6), (34b/6), (34b/7), (35a/1), (35a/1), (35a/10), (35a/10), (35a/11), (35a/12),
 (35a/12), (35a/13), (35a/2), (35a/2), (35a/3), (35a/4), (35a/5), (35a/5), (35a/5),
 (35a/6), (35a/6), (35a/6), (35a/7), (35a/8), (35a/9), (35a/9), (35b/1), (35b/1), (35b/10),
 (35b/10), (35b/10), (35b/11), (35b/12), (35b/12), (35b/12), (35b/13), (35b/2), (35b/2),
 (35b/2), (35b/3), (35b/3), (35b/5), (35b/6), (35b/7), (35b/8), (35b/8), (35b/8), (35b/9),
 (36a/1), (36a/10), (36a/11), (36a/12), (36a/13), (36a/3), (36a/3), (36a/4), (36a/5),

(36a/7), (36a/7), (36a/7), (36a/9), (36a/9), (36b/10), (36b/12), (36b/13), (36b/2),
 (36b/2), (36b/3), (36b/5), (36b/6), (36b/7), (36b/8), (37a/1), (37a/1), (37a/10),
 (37a/10), (37a/11), (37a/12), (37a/13), (37a/2), (37a/2), (37a/2), (37a/3), (37a/3),
 (37a/4), (37a/4), (37a/5), (37a/5), (37a/5), (37a/6), (37a/9), (37b/1), (37b/1), (37b/10),
 (37b/10), (37b/11), (37b/12), (37b/13), (37b/13), (37b/2), (37b/4), (37b/5), (37b/5),
 (37b/6), (37b/6), (37b/7), (37b/8), (37b/9), (38a/1), (38a/10), (38a/11), (38a/11),
 (38a/13), (38a/13), (38a/2), (38a/3), (38a/3), (38a/4), (38a/5), (38a/6), (38a/7),
 (38a/7), (38a/8), (38a/9), (38a/9), (38a/9), (38a/9), (38a/9), (38b/11), (38b/11),
 (38b/13), (38b/13), (38b/2), (38b/2), (38b/4), (38b/5), (38b/6), (38b/6), (38b/6),
 (38b/8), (38b/9), (38b/9), (39a/1), (39a/10), (39a/11), (39a/12), (39a/12), (39a/13),
 (39a/2), (39a/3), (39a/3), (39a/4), (39a/4), (39a/5), (39a/6), (39a/6), (39a/6), (39a/6),
 (39a/7), (39a/7), (39a/8), (39a/8), (39a/9), (39a/9), (39b/1), (39b/1), (39b/1), (39b/11),
 (39b/13), (39b/3), (39b/4), (39b/5), (39b/5), (39b/6), (39b/7), (39b/7), (39b/7),
 (39b/7), (3a/1), (3a/1), (3a/1), (3a/10), (3a/10), (3a/10), (3a/12), (3a/12), (3a/12),
 (3a/13), (3a/13), (3a/13), (3a/13), (3a/2), (3a/2), (3a/2), (3a/7), (3a/7), (3a/7), (3a/8),
 (3a/9), (3a/9), (3a/9), (3a/9), (3a/9), (3b/1), (3b/1), (3b/10), (3b/10), (3b/11), (3b/12),
 (3b/13), (3b/13), (3b/3), (3b/4), (3b/5), (3b/5), (3b/9), (40a/1), (40a/1), (40a/1),
 (40a/10), (40a/11), (40a/11), (40a/12), (40a/12), (40a/2), (40a/3), (40a/3), (40a/4),
 (40a/5), (40a/6), (40a/6), (40a/6), (40a/7), (40a/8), (40a/8), (40a/8), (40a/9), (40a/9),
 (40a/9), (40b/1), (40b/1), (40b/10), (40b/12), (40b/12), (40b/13), (40b/2), (40b/2),
 (40b/3), (40b/4), (40b/4), (40b/5), (40b/5), (40b/6), (40b/6), (40b/7), (40b/8), (41a/1),
 (41a/1), (41a/1), (41a/10), (41a/10), (41a/12), (41a/2), (41a/3), (41a/3), (41a/3),
 (41a/4), (41a/5), (41a/5), (41a/6), (41a/6), (41a/7), (41a/7), (41a/8), (41a/8), (41a/9),
 (41b/1), (41b/1), (41b/1), (41b/10), (41b/10), (41b/11), (41b/2), (41b/3), (41b/3),
 (41b/4), (41b/5), (41b/6), (41b/9), (42a/1), (42a/3), (42a/5), (42a/5), (42b/10),

(42b/10), (42b/12), (42b/12), (42b/12), (42b/7), (42b/7), (43a/1), (43a/11), (43a/12),
 (43a/13), (43a/3), (43a/6), (43a/7), (43a/9), (43b/11), (43b/12), (43b/3), (43b/7),
 (43b/8), (44a/13), (44a/3), (44a/4), (44b/10), (44b/10), (44b/12), (44b/12), (44b/13),
 (44b/4), (44b/7), (44b/9), (45a/11), (45a/2), (45a/4), (45a/8), (45b/10), (45b/13),
 (45b/2), (46a/1), (46a/1), (46a/2), (46a/7), (46b/10), (46b/11), (46b/11), (46b/11),
 (46b/12), (46b/12), (46b/13), (46b/13), (46b/13), (46b/13), (46b/4), (46b/4), (46b/5),
 (46b/5), (46b/5), (46b/6), (46b/6), (46b/6), (46b/7), (46b/7), (46b/8), (46b/8), (46b/8),
 (46b/8), (46b/9), (46b/9), (47a/1), (47a/1), (47a/1), (47a/10), (47a/11), (47a/11),
 (47a/12), (47a/12), (47a/12), (47a/13), (47a/13), (47a/13), (47a/13), (47a/2), (47a/2),
 (47a/2), (47a/2), (47a/3), (47a/3), (47a/4), (47a/4), (47a/4), (47a/5), (47a/5), (47a/5),
 (47a/6), (47a/6), (47a/6), (47a/7), (47a/7), (47a/7), (47a/8), (47a/8), (47a/8), (47a/9),
 (47a/9), (47a/9), (47b/1), (47b/1), (47b/10), (47b/10), (47b/11), (47b/11), (47b/11),
 (47b/11), (47b/11), (47b/12), (47b/12), (47b/13), (47b/2), (47b/3), (47b/3), (47b/3),
 (47b/4), (47b/4), (47b/4), (47b/5), (47b/6), (47b/6), (47b/7), (47b/7), (47b/7), (47b/8),
 (47b/8), (47b/9), (48a/1), (48a/1), (48a/1), (48a/13), (48a/2), (48a/2), (48a/3), (48a/3),
 (48a/3), (48a/4), (48a/5), (48a/6), (48a/7), (48a/7), (48a/8), (48a/8), (48a/8), (48a/8),
 (48a/9), (48a/9), (48b/3), (48b/3), (48b/4), (48b/6), (48b/6), (48b/6), (48b/9), (49a/13),
 (49a/3), (49a/4), (49a/5), (49a/7), (49b/10), (49b/13), (49b/13), (4a/1), (4a/2), (4a/6),
 (4a/7), (4a/8), (4a/9), (4a/9), (4a/9), (4b/11), (4b/6), (50a/13), (50a/5), (50b/8),
 (51a/12), (51a/2), (51a/4), (51a/4), (51a/4), (51a/5), (51a/6), (51a/9), (5a/12), (5a/3),
 (5a/3), (5a/4), (5a/6), (5a/8), (5a/8), (5a/9), (5b/1), (5b/10), (5b/11), (5b/13), (5b/5),
 (5b/6), (5b/8), (6a/6), (6b/11), (6b/11), (6b/12), (6b/12), (6b/2), (6b/2), (6b/3), (6b/3),
 (6b/6), (6b/6), (6b/7), (6b/7), (6b/7), (6b/9), (7a/1), (7a/11), (7a/11), (7a/2), (7a/5),
 (7a/6), (7a/8), (7a/8), (7a/9), (7b/2), (7b/4), (7b/4), (7b/5), (8a/1), (8a/10), (8a/11),
 (8a/11), (8a/12), (8a/13), (8a/3), (8a/4), (8a/4), (8a/6), (8a/7), (8a/8), (8a/8), (8a/9),

(8b/1), (8b/13), (8b/3), (8b/3), (8b/5), (8b/6), (8b/6), (8b/6), (8b/7), (8b/7), (8b/7),
(8b/8), (8b/9), (9a/1), (9a/11), (9a/13), (9a/13), (9a/13), (9a/2), (9a/4), (9a/5), (9a/5),
(9a/5), (9a/6), (9a/7), (9a/7), (9a/9), (9a/9), (9b/1), (9b/10), (9b/11), (9b/12), (9b/12),
(9b/13), (9b/13), (9b/2), (9b/3), (9b/4), (9b/5), (9b/5), (9b/7), (9b/7), (9b/7), (9b/9),
(9b/9), (9b/9), (şekil :)

[= 1270]

vecih : < Ar. Yön, yüz.

v. + le (20a/3), (42a/12), (42b/11), (42b/13), (42b/2), (42b/4), (42b/6), (42b/8),
(43a/2), (43a/5), (43a/8)

[= 11]

vefā : < Ar. Sözünde durma.

v. (47a/2), (47b/2), (47a/8), (47b/9)

v. + ları (47b/5)

[= 4]

vesāyire : < Ar. Ve diğerleri.

v. (2b/13)

vesvese : < Ar. Kuruntu, gereksiz kaygı.

v. (5a/10)

veyā : < Ar. Ayrı olmakla birlikte aynı değerde tutulan iki şeyi anlatan
kelimelerden ikincisinin önüne getirilen söz, yahut.

v. (19b/3), (20a/5), (20a/5), (22a/1), (22a/3), (23a/13), (23a/6), (23a/6),
(23b/3), (23b/3), (24a/3), (32a/10), (3a/11), (3b/10), (3b/10), (5a/5)

[= 16]

veyāḥud : < Ar. + Far. Yahut.

v. (16a/6), (36b/9), (3b/13), (44a/12), (45a/13), (4b/13), (5a/10), (22b/9),
(23b/3), (30a/1), (45b/4)

[= 10]

vilāyet : < Ar. Velilik, ermişlik.

v. (45b/12)

v. + e (42b/1), (44a/2)

[= 3]

vir- : Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek,
iletmek.

v.-ür (3b/13), (4a/1)

[= 2]

viril- : Verme işine konu olmak.

v.-di (5b/9)

vuḥūṣ : < Ar. Vahşiler, yabaniler.

v. + uñ (7a/8)

vūs^fat : < Ar. Genişlik.

v. (43b/13)

[= 11]

Y

yābis : < Ar. Kuru.

y. (25b/2)

yāḥud : < Far. Veya, ya da.

y. (13b/7)

ya^cnī : < Ar. Demek oluyor ki anlamlarında bir söz

y. (28a/7), (14b/2)

[= 2]

yabanşığırı : Boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı.

y. (49b/8)

y. + da (48b/6)

[= 2]

yakın : Az bir ara ile ayrılmış olan (zaman veya yer), uzak karşıtı.

y. (18a/2)

yaklaş- : Arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak veya büsbütün ortadan kaldırmak için ileri gitmek.

y.-sa (14b/7)

yalancı : Yalan söylemeyi huy edinmiş olan kimse.

y. (17b/12), (18b/8), (19a/1), (19a/5), (21a/13), (24a/12), (29a/4), (29a/6), (30b/13), (47a/13), (48a/1)

y. + dur (48b/4), (50b/5)

[= 13]

yalñuz : Yanında başkaları bulunmayan.

y. (10a/2), (46b/5), (51a/3), (9b/12)

[= 4]

yalñuzluk(ğ) : Yalnız olma durumu, kimsesizlik.

y. + ı (50b/6)

yaltur- : Ateşi alevlendirmek

y.-sa (23b/6)

yan : Yan, taraf, cihet.

y. (39a/4), (39a/7), (40a/2), (40a/4), (6b/11)

y. + a (15a/11)

y. + ı (11a/12), (14a/5), (15b/4), (15b/5), (23b/5), (24a/6), (37a/3), (38a/3),
(7b/3)

y. + ın (48b/4)

y. + ına (12a/4), (14a/8), (17b/10), (24a/10), (32b/7), (39a/10)

y. + ında (32b/2), (34a/5)

y. + ındağı (46a/3)

y. + ından (8a/10)

y. + ları (30a/5)

y. + larında (31a/12), (47b/2)

[= 29]

yanaş- : Bir şeyin, bir kimsenin yanına gelmek.

y.-up (45a/7)

yañ : Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü.

y. + ları (38b/3)

yaña : Taraf, tarafa, yana.

y. (10b/5), (14b/7), (21b/8), (43b/13)

[= 4]

yañak(g) : Yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü.

y. (29b/9), (6b/3)

y. + ı (29b/10), (29b/11)

y. + ında (43b/6), (43b/8)

y. + ınıñ (29b/13)

y. + ları (10b/2)

y. + larına (30a/9)

[= 9]

yapış- : Yapışkan bir maddeye bulanmış olan bir şey ayrılmayacak bir biçimde bir yere tutunup kalmak.

y.-miş (24a/3), (37b/5)

y.-ur (50b/1)

[= 3]

yapışık : Bir yere yapışmış olan.

y. (38a/1)

yaramaz : Söz dinlemeyen, uslu durmayan, yasaklanan şeyleri yapmakta ayak direyen.

y. (12b/12), (11a/5), (11a/8), (12a/11), (12a/12), (12b/10), (12b/5), (14a/12), (14b/5), (15a/10), (15a/2), (15a/4), (15b/2), (15b/7), (17b/11), (17b/12), (18a/6), (18a/7), (19a/11), (20b/12), (20b/4), (21a/11), (21a/4), (21a/7), (21b/12), (22a/2), (22a/5), (22a/5), (23a/3), (24a/13), (26a/11), (26b/12), (27a/13), (28a/11), (28a/6), (28b/10), (29b/2), (29b/6), (30b/12), (30b/5), (31b/4), (32a/11), (32a/6), (32b/4), (32b/6), (32b/8), (33b/6), (34a/11), (34b/1), (34b/10), (34b/3), (34b/5), (35b/11), (35b/8), (36a/10), (36a/13), (36a/3), (36a/7), (36b/3), (36b/8), (37a/12), (37a/13), (37b/13), (37b/4), (37b/8), (38b/13), (38b/8), (39b/7), (39b/9), (40a/1), (40b/2), (40b/8), (41a/12), (41b/13), (41b/9), (43b/10), (44a/7), (46b/7), (47a/13), (47b/12), (49a/10), (4b/9), (5a/12), (5a/8), (8a/4), (8a/7), (8b/11), (8b/13), (9a/11), (9a/13), (9a/3), (9a/4)

y. + a (4b/10)

y. + dur (3b/13), (48b/12), (48b/9), (50a/10), (50a/11), (50a/4), (50a/6), (51b/2), (51b/3)

y. + ina (4a/2)

[= 103]

yaramazlık(ğ) : Yaramaz olma durumu.

y. (5a/4)

y. + a (50b/8), (22b/10)

y. + ı (22b/6)

[= 4]

yarasa : Ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan.

y. (51a/10)

yaratıl- : Yaratma işine konu olmak.

y.-dı (2a/3)

yaşşı : Yayvan ve düz.

y. (10b/10), (11b/10), (13b/5), (14b/4), (26a/8), (29b/5), (30b/13), (32b/13), (35a/6), (37a/1), (38a/8), (38b/1), (39a/1), (8a/3), (10b/7)

[= 15]

yaşşılık(ğ) : Yassı olma durumu.

y. + ında (39a/2)

yaş : Nemli, ıslak, kuru karşıtı.

y. (16a/8)

yaşa- : Canlılığını, hayātını sürdürmek.

y.-maya (43b/3)

yatım : Eğim.

y. + ı (14a/7)

yatuk : Dik olmayan, eğik, yatırılmış bir durumda olan.

y. (29b/12)

yavaşlık(ğ) : Yavaş olma durumu.

y. + ın (3b/13)

yavrı : Yeni doğmuş hayvan veya insan.

y. + sın (50b/8)

yavuz : Güçlü, çetin olma.

y. (36b/5), (10a/3)

[= 2]

yavuzluk(ğ) : Yavuz olma durumu. Güçlü, çetin olma.

y. + ın (3b/13)

yay : Ok atmaya yarayan, iki ucu arasına kiriş gerilmiş, eğri ağaç veya metal çubuk.

y. (26a/13)

yemek : Yenmek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş, taam, ekmek.

y. (49a/1)

yengeç : Eklem bacaklılardan, kabuklu, birinci ayak çifti iki kıskaç olarak gelişmiş, eti için avlanan, suda yaşayan bir böcek.

y. (20a/13), (50a/8)

[= 2]

yer : Bulunulan, yaşanılan, oturulan bölge. Durum, konum, vaziyet.

y. + e (15a/6), (19a/6), (21b/10), (21b/13), (48b/5), (49b/11)

y. (17a/5), (17a/5)

y. + de (16b/11), (25a/10), (25b/5), (30a/8), (43b/1), (45a/2), (51b/2), (5a/5),

(5a/6)

y. + den (36a/12)

y. + dür (3b/9), (45a/5)

y. + i (31a/2), (33b/4), (37a/7), (39a/4), (39b/12), (39b/13), (3b/12), (4b/5),
(6b/11)

y. + inde (10a/2), (26a/6), (28b/9), (43b/5), (4a/3)

y. + indeki (38b/4)

y. + inden (26b/10)

y. + leriniñ (35a/7)

y. + üñ (51b/2)

[= 38]

yeşil : Yeşil.

y. (18a/1), (18b/13), (19a/4), (19b/12), (22b/2), (22b/7), (22b/8), (23b/2)

y. + den (23a/6), (23a/7)

[= 10]

yet- : Bir gereksinimi karşılayacak, geydürecek nicelikte olmak.

y.-miş (24b/9)

yetiş- : Ulaşmak, ermek, varmak, vasıl olmak.

y.-dügi (3b/9)

yeyincek : Ağırbaşlı olmayan.

y. (12b/2)

yakılı : ?

y. (22a/9)

yılan : Yılan.

y. (51b/1)

y. + ı (50a/11)

[= 2]

yaldur- : Parlatmak, alevlendirmek.

y.-ur (19b/13), (20a/6)

[= 2]

yigirmi : Yirmi.

y. (45a/11), (5b/10)

[= 2]

yine : Yeniden, bir daha, tekrar, gene.

y. (19a/7), (45a/12), (45a/9), (46b/2)

[= 4]

yitür- : Ne olduğunu, nerede bulunduğunu bilememek, kaybetmek.

y.-üp (5b/2)

yiv : Bir yüzeyin üzerinde çizgi biçiminde olan, sarmal girinti veya çıkıntı.

y. (27b/7), (27b/7)

y. + ler (13a/12)

y. + leri (11b/11), (12a/10), (12a/8), (13b/3), (13b/6), (24a/5)

[= 9]

yivsiz : Girintisiz, çıkıntısı olmayan.

y. (13b/9)

yoğun : Dolu, sıkı, sıkışık, kalın.

y. (11b/8), (11b/8), (24a/12), (25a/8)ve, (25b/3), (25b/6), (26a/1), (31b/8),

(32a/5), (35b/13), (40b/13), (41b/4), (45a/6)

[= 13]

yoksa : Aksi takdirde` anlamında kullanılan bir söz.

y. (20a/8)

yol : Yol, tarik.

y. + ları (12a/2), (24b/6)

[= 2]

yol (göstermek) : Birisine bir işi yapması için yöntem ve usul öğretme.

y. (1b/7), (2a/7)

yoldaş : Arkadaş, dost.

y. (5a/13), (5b/2)

y. + ına (48b/8)

y. + larına (50b/10)

[= 4]

yorulğanlık(ğ): Yorulma.

y. + un (4a/1)

yögrüklik(g) : Yörük, tez koşan.

y. + in (3b/13)

yufka : Zayıf, ince, dayanıksız.

y. (24b/8), (32a/9), (34a/4), (35b/7)

[= 4]

yukaru : Bir şeyin üst bölümü, fevk, aşağı karşıtı.

y. (11a/7), (11b/10), (13a/8), (15a/11), (15a/6), (15b/1), (23b/11), (45b/10),
(45b/7)

y. + dan (12a/1), (25a/9)

y. + ları (35a/10)

y. + sı (39a/1)

y. + sına (45b/5), (7b/9), (11b/8), (17a/8), (27b/1), (15b/2)

y. + sından (11a/10), (34a/10)

y. + suña

[= 20]

yumma- : Kısararak kapamak, sıkarak kapalı duruma getirmek.

y.-sa (16a/5)

yumrı : Yuvarlak, şişkin şey.

y. (10b/2), (13b/11), (20a/13), (24b/7), (24b/7), (25b/4), (25b/5), (38a/4),
(8a/6), (37a/11), (38b/12), (39a/9), (39b/9), (8a/10), (8a/10), (8a/13)

y. + lar (44a/4)

[= 17]

yumrulan- : Yumru durumuna gelmek, yumru gibi olmak.

y.-up (16b/9), (32b/3), (35a/8)

[= 3]

yumul- : Kapamak, örtülmek.

y.-sa (17b/6), (42a/1)

[= 2]

yumuşak(g) : Dokunulduğunda veya üzerine basıldığında çukurlaşan, eski biçimini kaybeden, katı karşıtı.

y. (15b/8), (18b/7), (22a/10), (22a/11), (22b/12), (27b/7), (30a/4), (31b/12),
(34a/2), (34a/3), (35a/4), (36a/4), (37a/3), (37a/5), (37b/5), (37b/9), (39a/7), (40a/8),
(41b/3), (8b/6), (9a/7)

y. + ı (25a/1)

[= 22]

yuva : Kulak.

y. + nından (14a/5)

yüksek : Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan, alçak karşıtı

y. (14a/6), (15b/4), (25a/8)ve, (26a/6), (27a/6)

yüreklü : Tehlikeyi korkusuzca karşılayān, hiçbir şeyden korkusu olmayan, gözü pek, babayiğit, koçak, cesaretli, cesur, cüretli, cüretkâr.

y. (39b/5), (40a/1), (11a/2)

y. + dür (48b/6)

[= 4]

yürü- : Adım atarak ilerlemek, gitmek.

y.-mek (41a/2), (7a/1)

y.-se (41a/11)

y. -rken (41a/13)

[= 4]

yürügen : Yürüyen.

y. (44b/4)

yürüyici : Yürüyen kişi.

y. + dür (51a/3), (49b/13)

[= 2]

yürüyüş : Yürüme işi.

y. + ü (41a/9)

yüz : Başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat.

y. (2b/4), (45b/3), (45b/6)

y. + i (10a/10), (10a/11), (10a/13), (10a/4), (10b/10), (10b/11), (10b/4), (10b/6), (11a/1), (11a/3), (12b/1), (12b/11), (12b/11), (12b/3), (12b/4), (12b/6), (12b/7), (12b/9), (12b/9), (13a/1)eger, (13a/3), (13a/7), (13a/8), (14b/6), (19b/11), (27b/5), (32a/5)

y. + ine (10a/7), (25a/4)

y. + inüñ (11a/12), (11a/7), (26b/10), (41a/5)

y. + inde (43a/11), (9b/5)

y. + inden (10a/7), (43b/12), (44b/13)

y. + üñ (10a/4), (6a/10)

[= 43]

yüzlü : Yüzü herhangi bir nitelikte olan.

y. + dür (50a/8)

Z

za^ʿferān : < Ar. Güzel kokulu meşhur bir çiçek. Safran.

z. (20a/5)

z. + a (19a/9)

[= 2]

zāhir : < Ar. Belli, açık, aşikar.

z. (16b/7), (5a/6)

z. + lerinde (48a/5)

[= 3]

zāid : < Ar. Gereksiz, fazla.

z. + i (4b/10)

za^ʿīf : < Ar. Zayıf, güçsüz.

z. (30b/1), (32a/12), (32a/8), (33a/11), (33a/6), (33b/2), (34a/12), (34b/7),
(35b/12), (35b/8), (36a/3), (36a/7), (37a/10), (37b/2), (38a/2), (39b/5), (40a/5),
(42a/5), (47b/7)

z. + dür (49a/4)

[= 20]

za^ʿīfū'l-başar : < Ar. Anlayışı zayıf olan.

z. (17b/9)

ẓa'ifü'l-hāl : < Ar. Durumu, hâli zayıf olan.

z. + dir (50b/12), (51a/10)

[= 2]

ẓa'ifü'n-nefs : < Ar. Nefsi zayıf olan.

z. (12b/10)

ẓālim : < Ar. Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.

z. (39a/3), (41a/1)

z. +dür (48b/7), (49b/2), (50a/6), (51b/5), (51b/3)

[= 7]

ẓaḳ : < Ar.

z. + dan (3b/11)

zanbak : < Ar. 90-100 santimetre yüksekliğinde, güzel ve iri çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi, top zambak.

z. (16a/6)

ẓānī : < Ar. Zina eden.

z. (24b/3)

z. +dür (48b/10), (48b/4), (48b/9), (49a/13), (49b/1)

[= 6]

ẓann : < Ar. Sanma, düşünme.

z. (15a/8)

z. + ı (30b/12)

[= 2]

ẓarar : < Ar. Zıyan, eksiklik, kayıp.

z. + ı (23b/10)

zarīf : < Ar. Zarafetli. İnce ve nâzik tavırlı. Güzel. Şık. İnce nükteli.

z. (37b/6)

zekāvet : < Ar. Zekilik, zeki olma.

z. + i (35b/2), (39b/5)

z. + leri (47a/7)

[= 3]

zekī : < Ar. Zekâ sahibi. Çabuk anlayışlı.

z. (15b/8), (16b/3), (24b/10), (26a/7), (27b/12), (31b/6), (36a/5), (38b/6),
(39a/11), (40a/10), (46b/12), (46b/4), (47a/3), (47a/6), (47a/9), (47b/3), (48a/8),
(8b/1), (8b/9)

z. + dür (48b/11), (49a/11), (49a/13), (49b/10), (49b/2), (49b/5), (49b/7),
(50a/7), (50b/6), (51a/12)

[= 29]

zekīyyü't-tab^c : < Ar. Zeki yaratılışlı.

z. (14b/8), (33a/8)

[= 2]

zelīl : < Ar. Düşkün, zavallı.

z. (32a/12), (37a/10), (33b/3)

z. + dür (49a/2), (51b/5)

[= 5]

zemmām : < Ar. Ayıplayıcı, kötüleyici.

z. (28b/6)

zencīr : < Far. Birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ.

z. (38a/7)

zernih : < Ar. Limon sarısı renginde.

z. (22b/7)

zeyrek : < Far. Zeki, uyanık.

z. (29a/13), (31a/3), (31b/2)

[= 3]

zıbık : Kamıştan ya da benzeri bir nesneden yapılan düdük.

z. (23b/5)

zihn : < Ar. Bilinç, akıl, bellek.

z. + i (22b/3), (9b/12)

[= 2]

zıkr : < Ar. Anma, söyleme, sözünü etme.

z. (5b/3), (7b/8), (5b/7)

[= 3]

zimmi : < Ar. İslâm devletindeki müslüman olmayan vatandaşlar.

z. (48a/3)

zinā : < Ar. Aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki.

z. (20a/2)

z. + y1 (17b/3), (19a/3)

[= 3]

ziyāde : < Ar. Artma, çoğalma.

z. (14a/10), (20a/12), (22a/12), (23a/10), (24b/4), (26a/4), (26a/7), (28a/9),
(29a/13), (29a/4), (29a/9), (31a/10), (31a/8), (31b/2), (33a/2), (34b/12), (35b/12),
(35b/2), (36a/5), (36a/6), (36b/5), (37a/8), (37b/4), (37b/9), (38a/13), (38b/2), (39b/1),
(39b/11), (39b/8), (3a/9), (40a/11), (40a/4), (40b/6), (41b/11), (45b/6), (46b/13),
(47a/13), (47a/13), (47a/8), (47b/12), (47b/13), (47b/5), (47b/7), (48a/4), (9a/1)

z. + dür (49b/10), (49b/8), (50a/3)

[= 48]

ziyān : < Ar. Çok, daha çok, daha fazla.

z. + a (28b/5)

zuhūr : < Ar. Ortaya çıkma, görünme, belirme, baş gösterme, meydana çıkma.

z. (4a/10),

z. + a (5a/3), (5a/13), (3a/5)

[= 4]

zul(ü)m : < Ar. Haksızlık, zulüm.

z. + ı (26b/4)

z. + de (48b/8), (20b/6)

[= 3]

zürāfa : Afrika'da yaşayan, çok uzun boylu ve boyunlu, derisi benekli, ot yiyen hayvan.

z. (49b/3)

zümre-i Muḥammediyye : < Ar. Hazreti Muhammed'in zümresinden, ona tabi olanlar.

z. (1b/11)

SONUÇ

Bu çalışmamız Türk ve İslâm tarihinde önemli bir yere sahip olan ve birçok şair ve yazar tarafından ele alınan kıyâfet ilmi ve kıyâfet-nâmeler üzerinedir. Muhammed bin Ayâs tarafından tahminen 15. yüzyılda Arapçadan Türkçeye tercüme edilen Kıyâfet-nâme, bir edep ve siyâset kitabıdır. Kitabın orijinal ismi “Kitâbü’l-Edeb Ves’siyâseti ‘İlmi’n-nażari ve’l-Firâsetihi”dir. Yazarı ise Ebu Abdullah bin Muḥammed bin Ebi Talib el-Afşari ed-Dımeşki’dır. Eseri Türkçeye çeviren Muhammed bin Ayâs’tır. Eserde Eski Anadolu Türkçesinin dil özellikleri hakimdir.

Eserin dikkat çekici özelliklerinden biri içinde şimdiki zaman ekinin (-yor) geçmesidir. Bu ek şimdiki zamanın şartı olarak sadece bir kez kullanılmıştır:

Eger bir kişi yürürken bir elini **şallayorsa** delâlet ider kim şâhibi mu’accib ve mütekebbir ola ve şecî’ ola ve ğâfil ola (41a/13-41b/1)

Eserde düzenli bir yazım özelliğı yoktur. Örneğın “dolu” kelime metnimizde hem /t/ hem de /t/ (13a/12) ile yazılmıştır:

tolu طلو (33b/11)

tolu تولو (13a/12)

Çalışmamızın sonunda metindeki bütün kelimler “Dizin”de bir araya getirilmiştir. Bu şekilde eserimizin zengin olan söz varlığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

- ALTINTAŞ, Hayrani, *Erzurumlu İbrahim Hakkı*, MEB Yayınları, İstanbul 1997.
- BANARLI, Nihat Sami, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, MEB yayınları, İstanbul 1998.
- BURSALI, Mehmet Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, c. 1, Meral Yayınları (trz).
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2014.
- DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara, 2013.
- ERCİLASUN, Ahmet B., *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004.
- ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1981.
- GÜLSEVİN, Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- GÜLSEVİN, Gürer-BOZ, *Erdoğan, Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2004.
- KAFESOĞLU, Prof. Dr. İbrahim, *Kutadgu Bilig ve Kültür Tarihimizdeki Yeri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1980.
- KORKMAZ, Zeynep, *Türkiye Türkçesi Grameri: (Şekil Bilgisi)*, TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- TDK, *Türkçe Sözlük*, TDK Yayınları, Ankara, 2011.
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi: XV. Yüzyıl*, Gramer-Metin-Sözlük, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1989.

Tezler:

- BOZKURT, Kenan, *Kıyâfet İlmi, Türk Edebiyatında Kıyâfet-nâmeler ve Şa'ban-ı Sivri Hisarının Kıyâfet-namesi*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2008.
- YERDELEN, Cevat, *Türk Edebiyatında Kıyafetnameler ve Niğdeli Visali'nin Vesiletü'l-İrfan Adlı Kıyafetnamesi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Erzurum, 1988.

Ansiklopedi Maddesi:

MENGİ, Mine, “Kıyâfet-name” *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C 25, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002.

Makaleler:

ÇAKIR, Müjgan, “Kıyâfet-name’ler Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi” *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C 5, 2007.

ÇAKIR, Müjgan, “Kıyâfet-name’ler Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi” *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C 5, 2007

Bildiri:

ÇELEBİOĞLU, Amil, “Akşemşettin-zade Hamdullâh Hamdi Çelebi ve *Pendnamesi*”.1. Akşemsettin Sempozyumu Tebliğler Bolu 1988, s. 34-60.

Elyazması:

Kıyâfet-name, Bursa İnebey Yazma Eserler Kütüphanesi Haraççioğlu Kitaplığı. [HO1098/1] Kıyâfetnâme/Muhammed bin Ayâs/Sınıflama/Yer 133136 Koleksiyonu

Bağlantılar:

<http://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 03.03.2019)

<https://www.luggat.com/index.php#ceviri> (Erişim Tarihi: 03.03.2019)

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Çetin CAN
Doğum Yeri	Bismil
Doğum Tarihi	10.09.1985

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce

İŞ DENEYİMİ

Atatürk Meslek Lisesi	2011-2012	MEB
İHA Muhabiri	2012-2014	Muhabirlik/İHA
Şahinbey Belediyesi	2014	Redaktörlük
Şahinbey Belediyesi	2015-2017	Öğretmen
Bahçeşehir Koleji	2017-2019	Öğretmen
Simya Koleji	2019-	Öğretmen

İLETİŞİM

E-mail	cetincan23865@gmail.com
--------	-------------------------